

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA TOLMIN

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE
BAŠKA GRAPA

2026 - 2035

Štev.: 01 - 05 / 26

OSNUTEK

Načrt sprejel:

.....
minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

V Ljubljani, dne

VSEBINA

KAZALO PREGLEDNIC.....	6
PREGLEDNICE V PRILOGAH.....	7
SLIKE	7
KARTE	7
POVZETEK	8
UVOD	10
1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	12
1.1 OPIS NARAVNIH RAZMER	12
1.1.1 Lega	12
1.1.2 Relief.....	13
1.1.3 Podnebne značilnosti	13
1.1.4 Hidrološke razmere	14
1.1.5 Matična podlaga in tla.....	14
1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost.....	15
1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	16
1.1.8 Živalski svet	22
1.2 POVRŠINA IN LASTNIŠTVO GOZDOV	25
1.3 ODPRTOST GOZDOV S PROMETNICAMI IN RAZMERE ZA PRIDOBIVANJE LESA	27
1.4 DRUŽBENO GOSPODARSKE RAZMERE	28
1.5 GOSPODARSKE IN DRUGE DEJAVNOSTI, POVEZANE Z GOZDOM	28
1.5.1 Lovstvo.....	28
1.5.2 Kmetijstvo	29
1.5.3 Poselitev.....	29
1.5.4 Infrastruktura.....	29
1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru (npr. peskokopi ipd.)	30
1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti	30
1.6 POŽARNO OGROŽENI GOZDOVI	30
1.7 UREDITVENA ČLENITEV GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	31
1.8 ORGANIZIRANOST JAVNE GOZDARSKE SLUŽBE	32
2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	33
2.1 EKOLOŠKE FUNKCIJE.....	33
2.2 SOCIALNE FUNKCIJE.....	39
2.3 PROIZVODNE FUNKCIJE	43
3 OPIS STANJA GOZDOV	44
3.1 GOSPODARSKE KATEGORIJE GOZDOV.....	44
3.2 LESNA ZALOGA	46
3.3 PRIRASTEK	47
3.4 RAZVOJNE FAZE OZ. ZGRADBE SESTOJEV	48
3.5 TIPI SESTOJEV	49
3.6 OHRANJENOST GOZDOV	50
3.7 KAKOVOST DREVJA.....	51
3.8 POŠKODOVANOST DREVJA	51
3.9 OBJEDENOST GOZDNEGA MLADJA	52
3.10 ODMRLO DREVJE	53
4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI.....	54
4.1 KRATEK OPIS ZGODOVINE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI V GOZDNOGOSPODARSKI ENOTI	54
4.2 GOSPODARJENJE Z GOZDOVI V PRETEKLEM UREDITVENEM OBDOBJU.....	55

4.2.1 Posek.....	55
4.2.2 Gojitvena in varstvena dela	60
4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic	61
4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov.....	62
4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2016 - 2025.....	62
4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2016 - 2025.....	62
5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV	65
5.1 RAZVOJ GOZDNIH FONDOV	65
5.2 PRESOJA STANJA IN RAZVOJA GOZDOV V POGLEDU TRAJNOSTI	67
5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev.....	67
5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov	69
6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI.....	71
6.1 SPLOŠNI CILJI	71
6.2 USMERITVE.....	72
6.2.1 Splošne usmeritve	72
6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	74
6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali.....	92
6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.....	93
6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi.....	94
6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti.....	94
6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic	94
6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor.....	97
6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih (daljnovodi, obore, rušje ...)	99
6.3 UKREPI.....	101
6.3.1 Možni posek.....	101
6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela	102
6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali.....	103
6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov.....	104
6.3.5 Graditev gozdnih prometnic	104
7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ	106
8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GGE.....	107
9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI.....	110
9.1 UTEMELJITEV OBLIKOVANJA RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDOV	110
9.2 NAČRT GOSPODARJENJA Z GOZDOVI PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH.....	111
9.2.1 RGR Primorska bukovja – 30640	111
9.2.2 RGR Zmerno kisloljubna bukovja – 30840	118
9.2.3 RGR Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci – 30890.....	125
9.2.4 RGR Podgorska bukovja - 31740	132
9.2.5 RGR Gorska bukovja - 32140.....	139
9.2.6 RGR Predalpska jelova bukovja zabukovljena - 33540.....	146
9.2.7 RGR Visokogorska bukovja - 34540.....	153
9.2.8 Rastiščnogojitveni razred: Alpska bukovja - 35040.....	159
9.2.9 RGR Varovalni gozdovi - 70000.....	165
9.2.10 RGR Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci za premeno - 80890.....	171
10 LITERATURA	178
11 NAČRT SO IZDELALI.....	180
12 PRILOGE.....	182
12.1. OBRAZEC E1: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI GGE	182

12.2 OBRAZEC E2: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI RGR	185
12.3 OBRAZEC E3: POVZETEK STANJA IN UKREPOV PO LASTNIŠKIH KATEGORIJAH	215
12.4 SEZNAM TARIF PO ODSEKIH.....	221
12.5 SEZNAM PRIRASTNIH NIZOV PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	224
13 PROSTORSKI DEL NAČRTA.....	225
13.1 STANJE IN RAZVOJ GOZDNIH POVRŠIN.....	225
13.2 VEČFUNKCIONALNA OBMOČJA	226
13.3 INTENZIVNOST GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	228
13.4 OBMOČJA GOZDOV S POSEBNIM NAMENOM IN VAROVALNIH GOZDOV	229
13.5 OBMOČJA GOZDOV, POMEMBNA ZA OHRANITEV PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI.....	230
13.6 OBMOČJA GOZDOV, POMEMBNA ZA OHRANITEV BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI.....	231
13.7 VARSTVENA IN OGROŽENA OBMOČJA PO PREDPISIH O VODAH.....	232
13.8 OBMOČJA GOZDOV, KJER JE DOPUSTNO KRČENJE GOZDA	233
13.9 PREGLED IN ZASNOVA GOZDNE INFRASTRUKTURE TER DRUGIH UREDITEV V GOZDNEM PROSTORU	234

KAZALO PREGLEDNIC

LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

D-KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov (v m³)

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	12
Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)	16
Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	16
Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč	16
Preglednica 5/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	25
Preglednica 6/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov	25
Preglednica 7/D-LS: Razvoj posestne sestave	26
Preglednica 8/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	27
Preglednica 9/D-C: Odprtost gozdov s cestami*	27
Preglednica 10/D-LD: Pregled lovišč	28
Preglednica 11/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami	33
Preglednica 12/N-SPA: Natura SPA območje	34
Preglednica 13/N-PSCI: Natura pSCI območje	35
Preglednica 14/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi	35
Preglednica 15/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic/kvalifikacijske vrste živali	36
Preglednica 16/D-EPO: Ekološko pomembna območja	38
Preglednica 17/D-ZO: Zavarovana območja	40
Preglednica 18/D-NV: Naravne vrednote v gozdnem prostoru	41
Preglednica 19/D-KD: Registrirana kulturna dediščina	42
Preglednica 20/D-EID: Izjemna drevesa	43
Preglednica 21/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah	44
Preglednica 22/KGR: Gozdni rastiščni tipi po kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih	44
Preglednica 23/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih	46
Preglednica 24/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah	46
Preglednica 25/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	47
Preglednica 26-PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	48
Preglednica 27/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	48
Preglednica 28/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev	48
Preglednica 29/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah	49
Preglednica 30/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	49
Preglednica 31/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	50
Preglednica 32/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov	50
Preglednica 33/K: Kakovost drevja	51
Preglednica 34/PŠD: Poškodovanost drevja	51
Preglednica 35/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno	52
Preglednica 36/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah po popisih R1-R4*	52
Preglednica 37/OD: Odmrlo drevje v GGE	53
Preglednica 38/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	55
Preglednica 39/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	57
Preglednica 40/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	57
Preglednica 41/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	59
Preglednica 42/PDR: Posek po debelinskih razredih	59
Preglednica 43/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju	60
Preglednica 44/PRP: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP	60
Preglednica 45/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupaj v GGE	61
Preglednica 46/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2016 - 2025 po namenu	62
Preglednica 47/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026	65
Preglednica 48/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026	66
Preglednica 49 /GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)	66
Preglednica 51/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge	66
Preglednica 52/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	67
Preglednica 53/D-ZO: Usmeritve za zavarovana območja	83
Preglednica 54/D-NV: Usmeritve za območja naravnih vrednot	84
Preglednica 55/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (v m ³)	101

Preglednica 56/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	102
Preglednica 57/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti	104
Preglednica 58/D-GGC: Prednostni predeli za gradnjo gozdnih prometnic po stopnji nujnosti	105
Preglednica 59/EP1: Prikaz prihodka od lesa	108
Preglednica 60/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja po lastništvih	108

PREGLEDNICE V PRILOGAH

Obrazec E1: LP, F2, GF1, RF1, ZNS, LZ1, LZ1/VNG, PR1, PR1/VNG, EVP, EVGD

Obrazec E2: LP, LZ1, PR1, D-GZ1, OHR, OD, RF1, D-POM, K, PŠD, RGR, PDV, PDR, GFR2, EVP, EVGD

Obrazec E3: KG, RF2, DV, LZ2, EVP, EVGD

SLIKE

Grafikon 1/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	46
Grafikon 2/D-P Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja	59
Grafikon 3/RGF: Razvoj površine gozda v zadnjih 240 letih v GGE	65
Grafikon 4/D-PDM Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah	67
Grafikon 5/D-PRG: Primerjava debelinske strukture v raznomernih gozdovih	68

KARTE

Karta 1: Lega GGE in katastrskih občin	12
Karta 2: Pregledna karta lastništva	26
Karta 3: Pregledna karta lovišč	29
Karta 4: Pregledna karta revirjev	32

KARTE (PRILOŽENE)

KARTNI DEL NAČRTA

Karta št. 1:	Pregledna karta v merilu 1 : 50.000
Karta št. 2:	Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 3:	Karta rastišč v merilu 1 : 25.000
Karta št. 4:	Karta kategorij gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 5:	Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 6:	Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000
Karta št. 7:	Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 8:	Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 9:	Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000
Karta št. 11:	Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1:25.000
Karta št. 12:	Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000

PROSTORSKI DEL NAČRTA

Karta št. 1:	Stanje in razvoj gozdnih površin v merilu 1 : 25.000
Karta št. 7:	Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah v merilu 1 : 25.000

POVZETEK

Gozdnogospodarska enota Baška grapa (GGE) leži v občini Tolmin in obsega gozdove v devetih (9) katastrskih občinah.

Preglednica LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	6.327,69	3.299,33	913,73	10.540,75
Delež (%)	60,00	31,30	8,70	100,00

Površina gozda se je v (GGE) Baška grapa v zadnjih desetletjih stalno povečevala¹. Leta 1978 je bila 7.841 ha, leta 1988 9.649 ha (23 % povečanja), leta 1996 9.808 (2 % povečanja), leta 2006 10.787 ha (10 % povečanja), s prejšnjim načrtom pa se je površina gozda v GGE zmanjšala za 3 % na 10.474 ha zaradi izločitve ruševja iz gozda. S tem načrtom se je površina spet nekoliko povečala in sicer za 0,6 % na 10.541 ha. Pri lastništvu gozdov prevladujejo zasebni gozdovi (60 %).

Preglednica D-KG: Gozdni fondy po gospodarskih in lastniških kategorijah gozdov

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	7.584,74	81,2	293,0	374,2	1,75	4,96	6,71	22,9	20,7	21,2	118,0
GPN z načrtovanim posekom	107,68	20,3	333,7	353,9	0,43	4,69	5,12	23,5	29,4	29,1	201,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	2.848,33	24,0	324,8	348,8	0,52	3,74	4,25	15,3	17,0	16,8	138,0
Skupaj vsi gozdovi	10.540,75	65,2	302,0	367,2	1,41	4,63	6,03	22,2	19,7	20,1	123,0
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	4.882,31	98,3	271,6	369,9	2,14	4,67	6,81	23,3	20,8	21,5	117,0
GPN z načrtovanim posekom	30,30	48,3	254,0	302,3	0,88	3,71	4,59	23,0	40,3	37,5	247,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	1.415,08	24,9	335,5	360,3	0,56	3,85	4,40	16,3	17,3	17,3	141,0
Skupaj vsi gozdovi	6.327,69	81,6	285,8	367,4	1,78	4,48	6,26	22,8	20,0	20,6	121,0
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	2.074,49	46,4	316,7	363,1	0,96	5,26	6,22	20,9	19,7	19,9	116,0
GPN z načrtovanim posekom	77,38	9,3	364,8	374,1	0,25	5,08	5,33	24,6	26,4	26,4	185,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	1.147,46	24,1	314,9	339,1	0,49	3,60	4,09	13,6	16,7	16,5	136,0
Skupaj vsi gozdovi	3.299,33	37,8	317,2	355,0	0,78	4,68	5,46	19,3	18,9	18,9	123,0
Gozdovi lokalnih skupnosti											
Večnamenski gozdovi	627,94	64,0	381,1	445,1	1,36	6,22	7,58	23,8	22,1	22,3	131,0
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	285,79	19,3	311,7	331,0	0,42	3,73	4,15	17,8	16,1	16,2	129,0
Skupaj vsi gozdovi	913,73	50,0	359,4	409,4	1,07	5,44	6,51	23,1	20,5	20,8	131,0

Lesna zaloga je bila določena z opisi sestojev, korigirana z izmero lesne zaloge in prirastka na stalnih vzorčnih ploskvah. Lesna zaloga se je povečala za 4 % (352,1 m³/ha → 367,2 m³/ha)² zaradi njene akumulacije, prirastek pa se je zmanjšal za 7 % (6,47 → 6,03 m³/ha), kar je posledica naravnih ujm (obsežni vetrolomi, deloma žledolom).

V GGE prevladuje bukev (61,0 %), sledi smreka (13,8 %). Z opaznejšim deležem so zastopani še drugi trdi listavci (11,6 %) in plemeniti listavci (6,9 %).

¹ Glej tudi poglavji 1.2 Površina gozda in 5.1 Razvoj gozdnih fondov.

² Ob prejšnji obnovi se je povečala za 13 % (311,4 → 352,1 m³/ha).

Preglednica D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja		2. stopnja		3. stopnja		Skupaj
	ha	%	ha	%	ha	%	
Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev	6.576,55	62,4	719,36	6,8	4.022,18	30,8	10.540,75
Hidrološka funkcija	58,39	0,5	5.282,61	45,5	6.267,72	54,0	11.608,72
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	3.420,22	29,5	2.634,65	22,7	5.553,85	47,8	11.608,72
Klimatska funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	11.608,72	100,0	11.608,72
Zaščitna funkcija	906,32	100,0	0,00	0,0			906,32
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	11.608,72	100,0	11.608,72
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0			0,00
Rekreacijska funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	11.608,72	100,0	11.608,72
Turistična funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	11.608,72	100,0	11.608,72
Poučna funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	11.608,72	100,0	11.608,72
Funkcija varovanja naravnih vrednot	464,87	21,5	1.699,56	78,5			2.164,43
Funkcija varovanja kulturne dediščine	21,24	2,3	902,21	97,7			923,45
Estetska funkcija	0,00	0,0	805,70	100,0			805,70
Lesnoproizvodna funkcija	7.120,74	67,6	521,30	4,9	2.799,10		10.540,75
Lovnogospodarska funkcija	0,05	100,0					0,05

*Gozdni prostor je gozd skupaj s površinami funkcionalno vezanimi na gozd (zaraščajoče površine, gozdne jase, melišča znotraj gozda, ipd.).

Lesnoproizvodna funkcija se določa na površini gozda, kjer je dopusten možni posek (brez gozdnih rezervatov in izločenih ekocelic).

Funkcije so povzete iz GGN GGO Tolmin.

GGE je zaradi svoje lege, površine, podnebne, talne, reliefne in vegetacijske raznolikosti tudi funkcijsko pestra. 8 funkcij v GGE je poudarjenih na 1. stopnji.

Površinsko izstopajo varovalna, lesnoproizvodna, ohranjanje biotske raznovrstnosti in zaščitna funkcija.

Preglednica MP-VP: Možni posek po vrstah poseka v GGE

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	30.622	121.737	0	3	0	0	152.362		
	%	20,1	79,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	22,2	102,9
Listavci	m³	123.704	501.379	0	1.304	0	0	626.387		
	%	19,7	80,1	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	19,7	128,4
Skupaj	m³	154.326	623.116	0	1.307	0	0	778.749		
	%	19,8	80,0	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	20,1	122,5

Možni posek je nekoliko višji (13,5 %) od možnega poseka, določenega s preteklim gozdnogospodarskim načrtom (686.077 → 778.749 m³) ter bistveno presega evidentirano realizacijo v zadnjem desetletnem obdobju.

Preglednica NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah gozdov

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	31,53	21,48	2,23	55,24
Priprava tal	ha	38,20	20,65	4,53	63,38
Sadnja	ha	20,77	2,52	1,86	25,15
Obžetev	ha	11,81	0,03	0,58	12,42
Nega mladja	ha	21,47	7,36	2,05	30,88
Nega gošče	ha	36,07	24,69	0,44	61,20
Nega letvenjaka	ha	17,55	16,49	0,16	34,20
Nega ml. drogovnjaka	ha	103,73	12,27	3,54	119,54
Varstvo pred žuželkami	dni	1,30	0,00	0,00	1,30
Vzdrževanje travinj	ha	4,40	5,70	0,00	10,10

Pri gojitvenih delih prevladuje nega mlajših razvojnih faz, pri biomeliorativnih pa vzdrževanje pašnikov in travnikov v gozdnem prostoru. Sadnja je predvidena predvsem kot spopolnitev naravnega mladja s čimer izboljšujemo sestojno zasnovo in drevesno sestavo, ter tam, kjer so bili sestoji prizadeti po vetrolomih.

UVOD

Pričujoči gozdnogospodarski načrt za vse gozdove Baške grape je **sedmi**.

Samo za državne gozdove je bilo izdelanih več načrtov, med drugimi že leta 1770, 1886, 1896.

Osnovna načrta za takrat še ločeni enoti Kneža-Prodi (**1967-1976**) in Podbrdo (**1970-1979**) je v letih 1967-1970, s sodelovanjem Ivana PARIŠA in Vitomirja MIKULETIČA, izdelal Aleš CAPUDER, **prvo obnovo** že združene GGE pa so za obdobje **1978-1987**, ob pomoči urejevalcev SGG Tolmin, leta 1977 opravili sodelavci Biroja za gozdarsko načrtovanje iz Ljubljane pod vodstvom Alojza ŽGAJNARJA. Prostorska razdelitev gozdov na oddelke in odseke, določitev osnovnih gozdnovegetacijskih tipov, opredelitev vrst obratovanja in kasneje tudi gospodarskih razredov s temeljnimi gojitvenimi smernicami, terenska ureditvena dela in indeks gozdnih posestnikov brez dvoma pomenijo prelomnico v gospodarjenju s temi gozdovi.

Kvaliteten preskok predstavlja **tretji načrt (1988-1997)**, ki ga je z obilico mladostne in domačinske zagnanosti, znanstveno-raziskovalne usmerjenosti in širine ter vedrine duha izdelal Igor DAKSKOBLER, zagotovo najboljši poznavalec gozdov Baške grape. Njegovo fitocenološko kartiranje in podrobno opisovanje gozdov in sestojev, zapisanih v neobveznem delu načrta, je še danes osnova za mnoge usmeritve pri gospodarjenju z gozdovi.

Za vsebino **četrtga načrta (1996-2005)** (*Danijel OBLAK in sodelavci*) je pomemben Zakon o gozdovih³, ki je postavil nove temelje trajnostnemu, večnamenskem in sonaravnemu gospodarjenju z gozdovi, pri katerem igrajo ključno vlogo lastniki gozdov ob strokovnem usmerjanju Zavoda za gozdove Slovenije. Nekaterе vsebine, predvsem ovrednotenje gozdnega prostora zlasti s funkcijami gozdov in podrobnejšimi opisi s sestojno karto, so pridobile na pomenu.

Na izdelavo **petega načrta (2006-2015)** (*Danijel OBLAK in Marko GASPARIČ s sodelavci*), je bistveno vplival enotno organiziran, metodološko poenoten in usklajen Zavod za gozdove Slovenije, ki je v dobrih desetih letih delovanja na podlagi vseh izdanih predpisov, predvsem Pravilnika o vsebini gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov⁴, ki dokaj natančno predpisuje vsebino načrtov gospodarskih enot. Za vsebino preteklega načrta je bilo ključno digitalno zajemanje in prikaz podatkov, uveljavitev kontrolne vzorčne metode in poenotenje strateških izhodišč pri načrtovanju. S tem se je izboljšala zanesljivost podatkov, načrt pa je pomenil napredek tudi pri okvirnem (strateškem) gozdnogospodarskem načrtovanju, tako v formalno-pravnem, metodološko-vsebinskem kot tudi tehničnem pogledu.

Pri izdelavi **šestega načrta (2016-2025)** (*Danijel OBLAK in sodelavci*), so se pri ciljih, usmeritvah in ukrepih upoštevali gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin (Kozorog, s sodelavci, 2011), nova Resolucijo o nacionalnem gozdnem programu (2007) in Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020)⁵, po katerem je gozdnogospodarski načrt pomemben za varstvo in ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in habitatnih vrst na območjih Natura 2000. Pri zbiranju oziroma korekciji podatkov so bile uporabljene enake metode, vendar kvalitetnejši pripomočki (GPS naprave, barvni DOF-5, Lidar, ...), iz zaporednih meritev na stalnih vzorčnih ploskvah pa smo izboljšali oceno prirastka in tarif. Za gozdni rob je bila prevzeta raba tal (MKGP), ki se je ustrezno dopolnila. Z digitalizacijo gozdnih vlak smo dobili precej boljši pregled nad realno odprtostjo gozdov v GGE, vektorizirana pa je bila tudi fitocenološka karta.

Pričujoči **sedmi načrt (2026-2035)** (*Danijel Oblak in sodelavci*) je izdelan na podlagi Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanju z divjadjo⁶ in Priročnika za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot ter ob upoštevanju Zakona o gozdovih in Resolucije o nacionalnem gozdnem programu⁷. Pri ciljih, usmeritvah in ukrepih je upoštevan gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin (*Pagon in sodelavci, 2021*) in Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020)⁸, po katerem je gozdnogospodarski načrt

³ Uradni list RS, št. 30/1993.

⁴ Uradni list RS, št. 5/1998.

⁵ Sprejet na Vladi RS 9. 4. 2015.

⁶ Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20.

⁷ Uradni list RS, št. 111/07.

⁸ Sprejet na Vladi RS 9. 4. 2015.

pomemben za varstvo in ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in habitatnih vrst na območjih Natura 2000. Pri zbiranju oziroma korekciji podatkov so bile uporabljene enake metode (GPS naprave, barvni DOF-5, Lidar, ...), iz zaporednih meritev na stalnih vzorčnih ploskvah smo še izboljšali oceno prirastka in tarif. Za gozdni rob je bila prevzeta raba tal (MKGP), ki smo jo ustrezno uskladili in dopolnili. Z digitalizacijo gozdnih vlak smo dobili precej boljši pregled nad realno odprtostjo gozdov v GGE.

Ocena lesne zaloge in prirastka ter izračun tarif in prirastnih nizov so bili izvedeni na podlagi tretje meritve na stalnih vzorčnih ploskvah. Poimenovanje gozdnih združb je skladno z novo Tipologijo gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov (Kutnar in sod., 2021).

Gozdnogospodarski načrt GGE je po operativnem programu - Program upravljanja območij Natura 2000 - načrt rabe naravnih dobrin, ki je lahko neposredno potreben za varstvo območij Natura 2000 in sicer za naslednja območja:

- SI3000119 POO Porezen
- SI3000230 POO Idrijca s pritoki
- SI3000253 POV Julijske Alpe
- SI5000019 POV Julijci

V načrtu so uporabljeni nekatere **okrajšave**, ki pomenijo:

AS – agrarna skupnost,
DKN – digitalni katastrski načrt,
DRSV - Direkcija Republike Slovenije za vode,
EPO – ekološko pomembno območje,
GGE – gozdnogospodarska enota Baška grapa,
GGN - gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Baška grapa,
GGO - gozdnogospodarsko območje Tolmin,
GERK – grafična enota rabe kmetijskega gospodarstva,
GPN – gozdovi s posebnim namenom,
GRT – gozdni rastiščni tip,
KC – kamionska cesta,
KE – krajevna enota Tolmin,
KO – katastrska občina,
LD – lovska družina,
LPN – lovišče s posebnim namenom,
LUO - lovsko upravljavsko območje,
LZ – lesna zaloga,
MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
NV – naravna vrednota,
ODD – oddelek,
ODS – odsek,
OE – območna enota Tolmin,
ON - gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin,
Pravilnik - Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih,
PSR – proizvodna sposobnost rastišč,
RGR – rastiščnogojitveni razred,
Rk – rastiščni koeficient,
SAC – posebna varstveno območje (direktiva o habitatih),
SiDG - državno podjetje Slovenski državni gozdovi,
SPA – posebno varstveno območje (direktiva o pticah),
SVP – stalne vzorčne ploskve,
TNP – Triglavski narodni park,
ZG - Zakon o gozdovih,
ZGS - Zavod za gozdove Slovenije,
ZO – zavarovano območje,
ZON – Zakon o ohranjanju narave,
ZRSVN – Zavod Republike Slovenije za varstvo narave,
ZV-1 – Zakon o vodah,
ZVKD-1 – Zakon o varstvu kulturne dediščine,
ZVKDS - Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

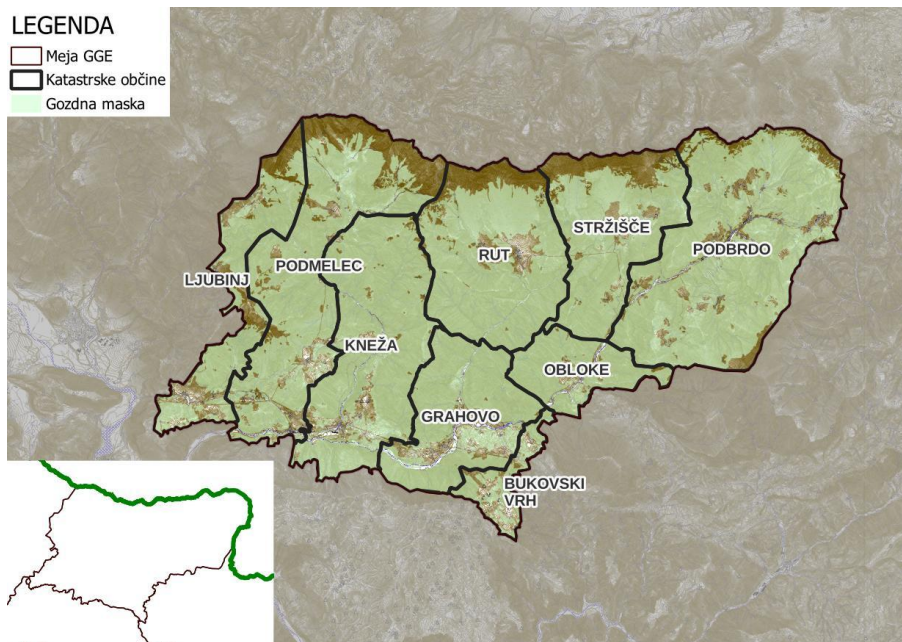
GGE Baška grapa leži v skrajnem vzhodnem delu Tolminske, na jugovzhodnem obrobju Julijskih Alp. Na severu jo omejujejo Tolminske - Bohinjske gore, na jugovzhodu Cerkljansko hribovje. Severna in vzhodna meja GGE se ujemata z geografsko omejitvijo Baške grape, razmejitev na jugozahodu pa je umetna, prilagojena mejam katastrskih občin⁹.

GGE v celoti leži v občini Tolmin in zajema območje **devetih (9) katastrskih občin** in sicer: Ljubinj (2237), Podmelec (2238), Kneža (2239), Rut (2240), Stržišče (2241), Podbrdo (2242), Obloke (2243), Grahovo (2244) in Bukovski vrh (2698).

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra k.o.	Katastrska občina	Pov. k.o. v GGE	Pov. gozda k.o. v GGE	Opomba
Tolmin				10.540,75	
	2237	LJUBINJ	1.031,70	839,26	
	2238	PODMELEC	2.213,68	1.535,69	
	2239	KNEŽA	1.863,62	1.559,55	
	2240	RUT	1.681,60	1.706,85	
	2241	STRŽIŠČE	1.410,77	1.155,02	
	2242	PODBRDO	2.778,68	2.380,67	
	2243	OBLOKE	607,48	329,73	
	2244	GRAHOVO	1.214,76	867,60	
	2698	BUKOVSKI VRH	316,23	166,38	
		Skupaj	13.118,52	10.540,75	

Karta 1: Lega GGE in katastrskih občin

Detajlna karta v merilu 1 : 50.000 je prikazana v kartnem delu gozdnogospodarskega načrta
(Karta št. 1: Pregledna karta)

⁹ Točen geografski položaj z opisom mej je podan v GGN GGE Baška grapa (1978 - 1987). Oblika GGE je verjetno od vseh GGE v Sloveniji najbolj podobna podobi Slovenije.

1.1.2 Relief

Preteklo delovanje endogenih in eksogenih zemeljskih sil je oblikovalo razgibano površje. Prav velike horizontalne in vertikalne razsežnosti pogojujejo nastanek različnih geografsko -orografskih sistemov in geološko - petrografskih, talnih, klimatskih in vegetacijskih tvorb. Glavni vodotok - reka Bača - deli GGE na severni in južni del.

Za **severni del** so značilni številni potoki, ki izvirajo pod Tolminsko - Bohinjskimi gorami¹⁰ in oblikujejo bolj ali manj vzporedne debri in grape, ki potekajo v smeri S-J(JZ). Vmes med njimi so gorski pomoli, ki se proti jugu spuščajo do reke Bače. Močan vpliv na današnjo podobo reliefa so imeli ledeniki. Zlasti značilne so ledeniške morene, ki jih najdemo v dolini Kneže (Prodi), v Grantu, Rutu in Stržišču. Prav ledeniške (pliocenske) terase, na katerih so nastale vasi Grant, Rut in Stržišče spadajo med najpoložnejše dele tega sicer zelo strmega območja s poprečnimi nagibi okrog 35°. Nekaj več položnega sveta je še v dnu doline (Koritnica, Kneža).

Na levi strani Bače (**južni del**) se vzpenjajo pobočja v sredogorsko skupino Porezna in na Šentviško planoto. Ta pobočja so nekoliko manj razrezana z grapami (Batava, Lajtna grapa, Prodarjeva grapa¹¹, Porezen in Pušnik). Nekoliko manjši nagibi so na flišu (spodnja pobočja Porezna, okolica Petrovega Brda, Spodnje Bukovo, Rakovec in hribovje med Ljubinjem in Podmelmcem).

Najvišji vrhovi se pojavljajo na severni meji GGE (Rodica¹² (1.965 m nm. v.), Suha Rodica (1.944), Matajurski vrh¹³ (1.936), Vogel (1.922)).

Najvišja točka v GGE je V. Raškovec na **1.968 m** nadmorske višine, najnižja pa na meji GGE pri domačiji Kos (izhod Bače iz GGE) na nadmorski višini **178 m**. Višinska razlika med najvišjo in najnižjo točko v GGE je ena največjih v Sloveniji saj znaša skoraj **1.800 m**.

Glavne značilnosti reliefa GGE so torej močna razčlenjenost zemeljskega površja, globoka zajedenost stranskih grap, velike strmine in višinske razlike, majhen delež planega sveta in velika pestrost reliefnih oblik (grape, grebeni, hrbti, terase).

1.1.3 Podnebne značilnosti

Na sorazmerno majhnem prostoru se prepletajo submediteranska, alpska in humidna celinska klima.

Submediteranski vpliv, ki se kaže v milih zimah in sorazmerno visokih poprečnih letnih temperaturah (okrog 10°C), je prisoten predvsem v jugozahodnem delu GGE. Po dolini Bače in stranskih pritokih (Kneža, Koritnica) seže globoko v notranjost, vse do vznožja Tolminsko - Bohinjskih gora. Zaradi tega ima to območje ublaženo alpsko klimo z obilnimi padavinami (2.500-3.000 mm), a z bistveno krajšo dobo s snežno odejo in precej daljšo vegetacijsko periodo s povprečnimi dnevnimi temperaturami nad 10°C (150-170 dni), kot v sosednjem Bohinju.

Sredozemskemu in alpskemu vplivu se v zgornjem delu doline, na širšem območju Porezna, pridruži še vpliv humidne celinske klime za katero so značilne obilne padavine (preko 2.000 mm) in dokaj ostre zime.

Temperaturne razmere so močno odvisne od nadmorske višine, ekspozicije ter lokalnih in drugih vplivov. Najvišja povprečna temperatura zraka je v juliju (20°C).

Padavine so obilne in dokaj enakomerno razporejene preko celega leta. Približno polovica (40-50%) jih pade v vegetacijski dobi. Izraziti viški so jeseni (oktober, november), manj izraziti tudi spomladi (april, maj). Najmanj padavin v poprečju pade pozimi (januar, februar) in poleti (julij, avgust). Pogosti so nalivi z dnevnim padavinskim maksimumom blizu 200 mm. Količina padavin

¹⁰ Domače ime Peči.

¹¹ Imenovana tudi Zajtlova grapa ali Zajtel.

¹² Prebivalci Kneške grape uporabljajo ime Gradica.

¹³ S primorske strani imenovan tudi kot Hohkovbl.

narašča z nadmorsko višino in od jugozahoda proti severu. Južna pobočja Tolminsko -Bohinjskih gora so tako precej bolj namočena kot sama dolina Bače ali njen levi breg.

Količina in trajanje **snežne odeje** sta poleg nadmorske višine odvisni tudi od ekspozicije in mezoreliefnih razmer. Na nižjih nadmorskih višinah traja od 25 do 40 dni, višje tudi 5 mesecev. Na severnih pobočjih Porezna se sneg obdrži dlje v pomladanske mesece, kot na pobočjih Tolminsko - Bohinjskih gora.

Megla je v Baški grapi redek pojav, v zgornjem delu, kjer se sicer pojavlja toplotna inverzija, je skoraj ni. **Slane** se redno pojavljajo še konec aprila in začetek maja, v jeseni pa že konec septembra. **Pozebe** so pogoste predvsem v višjih legah.

Zaradi strmih in ozkih grap je zmanjšano **sončno obsevanje**. Precejšnje razlike v insolaciji so tudi med prisojnimi in osojnimi legami. Zmanjšana insolacija v krajih, ki ležijo v dolini (predvsem v zgornjem delu) in na osojnih straneh, povzroča zamik vegetacije, ki lahko kasni tudi za mesec dni (razlika med Grahovom in Podbrdom je približno 14 dni).

Najpogostejši **vetrovi** so krivec, ki prinaša mróz ter bolj malo padavin, gorenjec, ki prinaša lepo vreme in jug, ki piha iz jugozahoda in prinaša padavine.

V GGE torej prevladuje humidna, zaradi morskih vplivov močno ublažena alpska klima, ki jo razgiban relief marsikje modificira v lokalno mezoklimo.

1.1.4 Hidrološke razmere

S hidrogeološkega vidika spada GGE med stabilna območja. Pogojno stabilni so le posamezni predeli v Prodih, nad vasmi Grant, Rut, Stržišče in Kal. Nestabilni del predstavlja spodnji del toka reke Bače in območje Senice. Ozemlje v glavnem prekrivajo podzemne vode v zakraselih kameninah in podzemne vode v kameninah z razpoklinsko poroznostjo.

Glavni površinski vodotok je reka *Bača*, s številnimi pritoki predvsem iz stranskih dolin. Največji med njimi so: *Kacenspoh*, *Driselpoh*, *Rovtarski potok*, *Koritnica s pritoki*, *Kneža z Liščakom in Lipovščkom*.

Povodje Bače meri 144 km², kar predstavlja 9 % celotnega vodozbirnega območja reke Soče na slovenski strani.

Območje ima za vodne vire na razpolago studence in podtalnico.

Naravnih stoječih voda (jezera, močvirja) v GGE ni.

Erozijski procesi so prisotni na strmih izpostavljenih legah, zlasti v plazovitih območjih in območjih hudournikov. Bača je tudi prodonosna reka.

Ob večjih jesenskih deževjih in spomladi, ko se v gorah topi sneg, reka Bača občasno poplavlja območje prodišč in vrbovij.

1.1.5 Matična podlaga in tla

a) Matična podlaga

Razgibana geološka zgodovina pogojuje pestrost in medsebojno prepletenost litoloških enot, med katerimi prevladujejo mezozoiške formacije. Površinsko obsežnejše matične podlage v GGE so: menjavanje laporja in peščenjaka z vložki apnenčevih breč – fliš (zgornji del Baške grape), ploščasti volčanski apnenec z roženci (povsod po GGE), ploščasti baški dolomit z roženci (povsod po GGE), ploščasti apnenec z roženci, glinovec in lapor (povsod po GGE), menjavanje ploščatega apnenca in rdečega laporja (povsod po GGE), menjavanje glinastega skrilavca in peščenjaka, primes grebenskega apnenca (v osrednjem in spodnjem delu), glinasti skrilavec s polami roženca (osrednji del), pobočni grušč (Tolminsko-Bohinjske gore), morena (odd. 5, 6, 7, 86), trdi flišni lapor (JZ del).

b) Tla

Ker je matična podlaga eden izmed odločilnih tlotvornih činiteljev ima GGE tudi zelo pestro paleto talnih tipov. Najpomembnejši so:

1. Litosol so nerazvita tla, sestavljena pretežno iz razdrobljene kamnine, ki hitro preide v kompaktno ali slabo razdrobljeno kamnino. Pedogeneza ne napreduje zaradi močne erozije in neugodnih klimatskih pogojev. Pojavlja se na pobočjih Tolminsko - Bohinjskih gora, ki jih porašča rušje ali subalpinski bukov gozd in ponekod na skalnih vesinah s termofilnim gabričevjem.

2. Rendzina na apnencu in dolomitu je ena najpogostejših talnih enot, predvsem na strmih pobočjih. Inicialni stadij rendzine na trdnih karbonatnih kameninah je *prhnninasta rendzina*, ki se pojavlja le na strmih pobočjih v gorskem svetu, kjer je talni razvoj zaradi talne erozije močno oviran in pogosto prekinjen. Veliko bolj razširjena je *sprsteninasta rendzina*, pri kateri še prihaja do akumulacije organske snovi in njene postopne mineralizacije. Rendzina se pojavlja tudi na karbonatni moreni in pobočnem grušču.

3. Evtrična rjava tla so nastala na nevtralnih in bazičnih kameninah. Po globini so zelo heterogena - plitva, srednje globoka ali globoka. Na prodnati, peščeni ali gruščnati matični podlagi so evtrična tla dobro drenirana, na laporjih pa z globino narašča delež gline. V takih tleh padavinska voda zastaja, zaradi česar se pojavijo znaki psevdoglejevanja. Na tleh po vrhu krednega fliša in laporjev prihaja do spiranja bazičnih kationov, kar vodi do zakisanja in distričnosti zgornjih horizontov.

4. Distrična rjava tla so nastala na nekarbonatnih kameninah. V predelih s heterogeno matično podlago, je odločilen za razvrstitev v evtrična ali distrična rjava tla prav odstotek primesi v osnovni kamenini. Za distrična rjava tla je značilen sprsteninast in drobljiv humusni horizont, pod katerim je predvsem v gozdu plitva plast kosmičaste prhnine.

5. Rjava pokarbonatna tla so kambična tla, ki nastanejo izključno na apneni ali dolomitni matični podlagi z 0,2 - 0,8 % netopnega ostanka. V tipični obliki so tla nekarbonatna, reakcija v vodi je večja od 5,5 pH.

Naštete talne enote se med seboj prepletajo in gradijo komplekse, ki pestrost talne odeje zelo povečajo.

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

V GGE so zastopani trije krajinski tipi.

Pretežni del GGE uvrščamo v **gozdnato krajino** (71,93 %). V to kategorijo spada celoten osrednji del GGE vključno z južnim delom, ki ima zametke **kmetijske krajine** (Klavže, Podmelec, Kneža, Temljine, Grahovo, Koritnica). **Gorsko gozdnato krajino** (15,42 %) predstavlja SZ in S del GGE (S del k.o. Ljubinj in Tolminsko - Bohinjske gore). V **gozdno krajino** (12,65 %) pa uvrščamo območje Porezna.

Glede na regionalno razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji¹⁴ uvrščamo območje Baške grape med krajine **predalpske regije** (2)¹⁵, in sicer zahodnoslovenske predalpske krajine (2.1), v enoto Tolminsko (2.1.2) in podenoto dolina Bače (2.1.2.03). Le vršni del Tolminsko-Bohinjskih gora uvrščamo med krajine **alpske regije** (1), Julijske Alpe (1.1), Gornjo dolino Soče (1.1.4), južna pobočja Bohinjskih hribov – dolina Tolminke (1.1.4.06).

Skupna površina GGE je 13.118,52 ha, od tega je 10.540,75 ha (80,35 %) gozda. Ostalih gozdnih površin je 314,45 ha, ostalih površin funkcionalno vezanih na gozd pa 753,52 ha, skupaj predstavlja gozdni prostor kar 11.608,72 ha oziroma 88,49 % celotne površine.

¹⁴ Glej vire: Marušič, I. in sodelavci.

¹⁵ Oštevilčenje po metodologiji (glej gornji vir).

Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)

Tip krajine	Površina gozda (ha)	Gozdnatost (%)	Delež gozda (%)
GORSKA GOZDNATA	1.625,41	58,91	15,42
GOZDNA	1.333,54	91,40	12,65
GOZDNATA	7.581,80	85,31	71,93
Skupaj	10.540,75	80,35	100,00

Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	13.118,52	100,00
Gozd	10.540,75	80,35
Ostala gozdna zemljišča	314,45	2,40
- daljnovodi	38,23	0,29
- rušje	276,22	2,11
Gozdni prostor	753,52	5,74
- pobočni grušči	23,08	0,18
- skalovja in površine nad gozdno mejo	154,85	1,18
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	485,56	3,70
- zaraščajoče površine	61,03	0,46
- drugo (vodotoki..)	29,00	0,22
Skupaj gozdni prostor	11.608,72	88,49
Negozdni prostor	1.509,80	11,51

Površine so ugotovljene z digitalizacijo kartnih prikazov.

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote¹⁶

Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
A	vrbovja, topolovja, črnojelševja in sivojelševja	2,12	0,0
611	Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje	1,08	0,0
612	Orogeno vrbovje	1,04	0,0
C	gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	27,78	0,3
542	Predalpsko gradnovo belogabrovje	27,78	0,3
D	podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	1.100,47	10,4
555	Primorsko bukovje na flišu	1.100,47	10,4
P	podgorska bukovja na silikatnih kamninah	287,13	2,7
731	Kisloljubno gradnovo bukovje	287,13	2,7
F, J, M	gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in mešani	2.644,86	25,1
581	Osojno bukovje s kresničevjem	232,14	2,2
632	Predalpsko gorsko bukovje	1.114,53	10,6
634	Alpsko bukovje s črnim telohom	620,24	5,9
638	Bukovje z dlakavim slečem	40,37	0,4
683	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	576,19	5,5
684	Dinarsko podalpinsko bukovje	61,39	0,6
U	gorska in zgornjegorska bukovja na silikatnih kamninah	2.401,11	22,8
781	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	2.401,11	22,7
K	jelova-bukovja	419,52	4,0
643	Predalpsko jelovo bukovje	419,52	4,0
H	javorovja, velikojesenovja in lipovja	82,29	0,8
600	Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	54,74	0,5
601	Pobočno velikojesenovje	17,79	0,2
651	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	9,76	0,1
G	toploljubna bukovja	2.997,91	28,4
591	Preddinarsko-dinarsko toplotoljubno bukovje	1.742,04	16,5

¹⁶ Podrobnejši opis je v izvirnem prispevku dr. I. Dakskoblerja objavljenem v GGN GGE Baška grapa 1996 – 2005 in v dopolnjenem opisu v GGN GGE Baška grapa 2006 - 2015.

592	<i>Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje</i>	207,94	2,0
593	<i>Primorsko bukovje</i>	1.047,93	9,9
E	gozdovi in grmišča toploljubnih listavcev	401,10	3,8
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	287,98	2,7
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	113,12	1,1
L	jelovja in smrekovja na karbonatnih in mešanih kamninah	5,40	0,1
691	<i>Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi</i>	5,40	0,1
T, V	jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	145,38	1,4
771	<i>Jelovje s praprotni</i>	41,38	0,4
801	<i>Smrekovje s trikrpim bičnikom</i>	104,00	1,0
N	macesnovja	3,81	0,0
701	<i>Macesnovje</i>	3,81	0,0
N	ruševja	21,87	0,2
702	<i>Alpsko ruševje</i>	21,87	0,2
	Skupaj	10.540,75	100,0

Karta gozdnih rastiščnih tipov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 3)

GGE je zaradi vzajemnega delovanja ekoloških dejavnikov (relief, klima, matična podlaga, tla) vegetacijsko zanimiva in pestra. **Leži na stiku alpskega in predalpskega fitogeografskega območja.** Precejšen del pripada submediteransko-predalpskemu distriktu, le širše območje Porezna kranjskemu distriktu. Izjema so pobočja Tolminsko-Bohinjskih gora, ki so v alpskem fitogeografskem območju in sicer v primorsko-julijskoalpskem distriktu.

Evropsko pomembni gozdni habitatni tipi so podrobneje opisani v poglavju 2, v sklopu funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

V nadaljevanju podajamo opis najpomembnejših gozdnih združb, ki so bile dosedaj kartirane in so na karti v merilu 1 : 25.000 v Kartnih prilogah, opisane pa so tudi nekatere, ki se mozaično pojavljajo na manjših površinah.

A (611, 612) Gorski obrežni in orogeni listanati gozdovi

Grmičavo vrbovje (*Salicetum incano-purpureae* Sillinger 1933 var. geogr. *Knautya drymeia* Šilc & Čušin 1999, morda tudi *Salicetum albae* Issler 1926), se pojavlja vzdolž Bače in Koritnice ter nekaterih pritokov (Gorska grapa, Huda grapa) v nadmorski višini od 300 do 350 m. Habitatni tip predstavljajo vrbišča na prodiščih alpskih rek z različnimi vrstami vrb (predvsem *S. elaeagnos*, *S. purpurea*). Na obrečnemrodu v spodnjem toku Koritnice, Kneže in Bače so neizraziti **logi bele vrbe**. Bistven vpliv na te gozdove ima rečna dinamika z nanosom in odnašanjem gradiva. Pogosto so ta rastišča pionirski stadiji, ki zaradi ekoloških razmer ne dosežejo višjih razvojnih stopenj. Tla na poplavljenih rečnih tleh so narazvita, brez horizontov, pod vplivom vode. Razkroj opada je otežen. Nekoliko bolj razvita s humusom bogatejša tla najdemo v notranjosti.

Matično podlago sestavljajo starejši rečni sedimenti (konglomerat, prod, pesek), mestoma se pojavljata aluvij in vršaj.

V grmovni plasti najdemo vrbe (siva (*Salix eleagnos*) in redkeje rdeča (*Salix purpurea*)), ponekod tudi bela (*Salix alba*). Vrbovje je omejeno na grmovne oblike gozda na rečnem obrežju in doseže višine do desetih metrov.

Rastiščni tip predstavlja razvojno stopnjo v smeri razvoja **gorskega obrežnega sivojelševja** (*Lamio orvalae-Alnetum incanae* Dakskobler 2010), ki fragmentarno uspeva na terasah ob Soči. Matično podlago sestavljajo starejši rečni sedimenti (konglomerat, prod, pesek), mestoma se pojavljata aluvij in vršaj. Tla na poplavljenih rečnih tleh so narazvita, brez horizontov, pod vplivom vode (oglejenost). Razkroj opada je otežen. Nekoliko bolj razvita s humusom bogatejša tla najdemo v notranjosti. V drevesni plasti so poleg sive jelše (*Alnus incana*) in črne jelše (*Alnus glutinosa*) združbi pogosto primešani veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), rdeča vrba (*Salix*

sanguinea) in bela vrba (*Salix alba*) in lipovec (*Tilia cordata*). Jelša je lahko prisotna v zelo majhnem deležu.

Grmovna plast: rdeči dren (*Cornus sanguinea*), navadna leska (*Corylus avellana*), sinjezelena robida (*Rubus caesius*). V bujni zeliščni plasti izstopajo kronica (*Leucojum vernus*), navadni mali zvonček (*Galanthus nivalis*), lopatičasta zlatica (*Ranunculus ficaria*), žefran (*Crocus napolitanus*), volčja jagoda (*Paris quadrifolia*), trlistna veternica (*Anemone trifolia*), peterolistna konopnica (*Cardamine pentaphyllos*), čemaž (*Allium ursinum*), navadni kopitnik (*Asarum europeum*), navadna rumenka (*Galeobdolon flavidum*), ki se pojavlja na starejših rečnih sedimentih (konglomerat, prod, pesek).

Znotraj skupine rastišč sta na majhnih površinah kartirana tudi nižinsko črnojelševje (*Alnetum glutinosae*) in **orogeno vrbovje** (*Lamio orvalae-Salicetum eleagni* Dakskobler 2007).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 6,9 (siva jelša 4,5/17; črna jelša 7,4/22; veliki jesen 9,1/29).

C (542) Predalpsko gradnovno belogabrovje

Hrastovi in gabrovi gozdovi so na manjših površinah raztreseni po vsej GGE. Najlepši so nad Ljubinjem in v Rakovcu (odd. 51), najbolj ekstremni na južnih pobočjih Kotla in Koriške gore, pojavljajo pa se tudi na južnih pobočjih Rešta nad grapo Porezna, na južnih obronkih predgorja Porezna nad Hudajužno, pri Mlakarju (odd. 131) in pod Durnikom nad Kukom. V njih prevladuje *graden*; *cer* in *puhasti hrast* sta zelo redka.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 6,6 (smreka 11,1/32; graden 6,1/29; beli gaber 5,5/22).

D (555) Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Primorsko bukovje na flišu (*Ornithogalo pyrenaici-Fagetum Marinček et. Al.* 1990)

Nahaja se v flišnem območju med Ljubinjem in Podmelcom.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 7,6 (bukev 7,6/28; lipovec 8,2/28).

P (731) Podgorska bukovja na silikatnih kamninah

Kisloljubno gradnovno bukovje (*Castaneo-Fagetum sylvaticae Marinček&Zupančič* (1979) 1995) Uspeva na nadmorski višini od 300 do 750 m mn. v. na položnejših pobočjih razrezanih s številnimi grapami. Okolica Ljubinja, v Rakovcu in ponekod v dolini Koritnice, pri Hudajužni (Rošta), pri Stržiščah (Mrhek, Vidizek, Bideržuna), ponekod v dolini Koritnice. Glavne drevesne vrste so bukev, graden, beli gaber, navadna jerebika, redkeje veliki jesen, gorski javor, smreka, macesen.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 8,3 (bukev 9,3/31; smreka 9,5/30, graden 6,3/27).

F, J, M (581, 632, 635, 683, 685) Gorsko-zgornjegorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah

Osojno bukovje s kresničjem (*Arunco-Fagetum Ž. Košir ex Horvat et al.* 1974)

Uspeva na nadmorski višini od 400 do 1000 m. Porašča strma osojna pobočja v povirju Lipovščka in na nad dolinama Kneže in Koritnice ter pod Kobilico pri Hudajužni.

Glavne drevesne vrste so bukev, posamično primešani črni gaber, mokovec, alpski negnoj, gorski in ostrolistni javor ter gorski brest, redkeje beli gaber, lipovec, češnja in maklen ter zelo redko smreka, jelka in macesen.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 7,1 (bukev 7,0/26).

Predalpski gorsko bukovje (*Lamio orvalae-Fagetum ht.* 1938 Borhidi 1963)

Uspeva na nadmorski višini od 400 do 1.000 (1.100) mn. v. pretežno na strmih pobočjih nad dolino Kneže (okolica vasi Sela nad Podmelcem, pod Jalovnikom, nad Temljinami in Podleskovco) in nad dolino Koritnice, na obeh straneh slemena Jehle - Koriška gora (nad dolino Koritnice in nad Znojilami), nad Žventarsko in Gorsko grapo, pod Kotlom in na severozahodnih obronkih Porezna (pod Pertele, Medvedova grapa).

Glavne drevesne vrste so bukev, gorski in ostrolistni javor, veliki jesen, lipa, gorski brest in črni gaber.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 9,3 (bukev 8,9/31; smreka 10,7/34, gorski javor 5,0/25).

Alpski bukov gozd (Anemono Fagetum Tregubov 1962)

Uspeva na nadmorski višini od (700) 800 do 1300 (1350) mn. v. na pobočjih Tolminsko-Bohinjskih gora v Prodih, v Stržiškarskem, Rutarskem in Grantarskem gozdu, na manjši površini tudi v Kacenpohu (pod Koblo in Šoštarjem).

Glavne drevesne vrste so bukev, ponekod primešana smreka, jelka je zelo redka, v spodnji drevesni plasti rastejo alpski negnoj, mokovec, jerebika, črni gaber in mali jesen.

Ponekod se pojavlja (predvsem v Prodih) zanimivo rastišče ***Anemono trifoliae-Fagetum var. geogr. Luzula nivea***.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 7,2 (bukev 7,1/29; smreka 7,8/28, macesen 7,0/28).

Predalpski zgornjegorsko bukovje (Ranunculo platanifolii-Fagetum Marinček & al. 1993)

Uspeva na nadmorski višini od (1100) 1200 do 1350 (1400) mn. v. na pobočjih Porezna, pod Lajnarjem in Slatnikom, pod Šoštarjem, okoli Babjega zoba, nad Kalarskim brdom, nad Stržiščami, Rutom in Grantom ter nad Grantarsko planino.

Glavne drevesne vrste so bukev, primešani gorski javor, smreka, jelka.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 5,7 (bukev 5,8/22; macesen 4,3/21).

Predalpsko-Alpsko podvisokogorsko bukovje (Polysticho lonchitis-Fagetum I. Horvat 1938)

Uspeva na nadmorski višini od (1350) 1400 do 1550 (1600) m. na zgornji gozdni meji pod grebenom Tolminsko-Bohinjskih gora (Peči) na pobočjih Hohkovbla, Rodice, Suhe, Šije, Vogla in Žabiškega Kuka ter od Slatnika do Rodice.

Glavne drevesne vrste so bukev, posamično primešana smreka in zelo redko tudi macesen.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 3,7 (bukev 3,7).

U (781) Gorsko in zgornjegorska bukovja na silikatnih kamninah

Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje (Luzulo-Fagetum sylvaticae Meusel 1937)

Uspeva na nadmorski višini od 800 do 1.400 m mn. v. na položnejših pobočjih razrezanih s številnimi grapami. Okolica Petrovega Brda, Podbrda (povirje Bače, Hoba, Tamar, Pigl, Trtniška gmajna), v Poreznu, pri Hudajužni (Rošta), pri Stržiščah (Mrhek, Vidizek, Bideržuna), ponekod v dolini Koritnice ter v ozkem pasu pod Tolminsko-Bohinjskimi gorami (pod Šoštarjem, nad Kalarskim brdom, pod Hohkoublom, v Rutarskem in Grantarskem gozdu). Glavne drevesne vrste so bukev, graden, beli gaber, navadna jerebika, redkeje veliki jesen, gorski javor, smreka, macesen.

Oblika zmerno kisloljubnega bukovja z jelko ***Luzulo-Fagetum Meusel 1937 var. geogr.***

Cardamine trifolia abietetosum Marinček & Zupančič 1995 (= *Luzulo-Abieti-Fagetum praealpinum* Marinček & Dakskobler 1988) je razširjena v povirju Bače pod Slatnikom in na območju Porezna, na manjši površini tudi nad Poudnom.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 9,4 (smreka 9,5/31, bukev 9,4/31; gorski javor 8,6/31).

K (643) Jelova bukovja

Predalpsko jelovo bukovje (Homogyno sylvestris-Fagetum marinček et al. 1993)

Uspeva na nadmorski višini od 700 do 1100 (1300) mn. v. na širšem območju Porezna, na strmih osojnih pobočjih grebena Lisec - Gradnik - Ploha - Špičasta kupa nad dolino Kneže. Dobimo ga tudi v povirju Lipovščka nad Mirno grapo, v povirju Batave (Milpoha), pri Robarju, nad Zapajlikovo grapo (Jernpohom), v osojah nad Špičnokovo grapo, v povodju Hejblarjeve grape, v zadnjem Poreznu (nad Torkarjevim rovtom), na manjši površini tudi v povirju Bače pod Slatnikom in na osojnih pobočjih Linderpoha in v povirju Kacenpoha.

Glavne drevesne vrste so bukev in jelka, primešani gorski javor, smreka, črni gaber, alpski negnoj, mokovec in mali jesen, ponekod (najbolj skrajna rastišča) tudi macesen.

H (600, 601, 651) Javorovja, velikojesenovja, in lipovja

Podgorsko-gorsko lipovje (*Saxifraga petraeae*–*Tilietum platyphylli* Dakskobler 1999) je zastopano z izjemno majhnim deležem. Uspeva na zelo strmih skalnih pobočjih ali v prepadnih grapah in dolinah fragmentarno na nadmorski višini 500 do 1.000 m. Matična podlaga je apnenec, pobočni grušč, podorno skalovje, ponekod s primesjo laporovca. Tla so koluvialno-deluvialna. Združba se pojavlja na ekstremno skalovitih rastiščih v gozdovih, kjer prevladujejo bukovi gozdovi asociacij *Lamio orvalae*-*Fagetum* in *Ostrya*-*Fagetum*. Floristično jo sestavljajo predvsem termofilne in vlagoljubne vrste. Sestoji te združbe so po vrstni sestavi verjetno podobni prvobitnim, saj je bil vpliv človeka zaradi skalnatosti in velikih naklonov omejen. Diagnostične vrste asociacije so: lipa (*Tilia platyphyllos*), črna čmerika (*Veratrum nigrum*), klinolistni kamnokreč (*Saxifraga cuneifolia*) in skalni kamnokreč (*Saxifraga petraea*). Zgornjo drevesno plast v združbi oblikujejo lipa (*Tilia platyphyllos*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in lipovec (*Tilia cordata*), v spodnji drevesni plasti sta primešana še mali jesen (*Fraxinus ornus*) in mokovec (*Sorbus aria*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*) je prisoten redko in posamično.

V grmovni plasti prevladujejo rumeni dren (*Cornus mas*), bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*), navadni volčin (*Daphne mesereum*), navadna leska (*Corylus avellana*) in puhačolistno kosteničevje (*Lonicera xylosteum*).

Vrste zeliščne plasti so blagodišeči teloh (*Helleborus odorus*), klinolistni kamnokreč (*Saxifraga cuneifolia*), črna čmerika (*Veratrum nigrum*), rjavi sršaj (*Asplenium trichomanes*), skalni kamnokreč (*Saxifraga petraea*), navadna ciklama (*Cyclamen purpurascens*), gladka lakota (*Galium laevigatum*), jelenov jezik (*Phyllitis scolopendrium*), jesenska vilovina (*Sessleria autumnalis*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 6,0 (lipovec 5,4/23).

Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom (*Lamio orvalae*-*Aceretum pseudoplatani* Košir & Marinček 1999) je zastopano prav tako z neznatno površino. Uspeva na karbonatu, pobočnem grušču, koluvialno-deluvialnih tleh. Prevladujejo obojne lege. V drevesni plasti prevladuje gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), ki so mu primešani bukev (*Fagus sylvatica*), gorski brest (*Ulmus glabra*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), smreka (*Picea abies*) in jelka (*Abies alba*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 10,9 (gorski javor 7,3/29; veliki jesen 8,6/28).

G (591, 592, 593) Toploljubna bukovja

Predalpsko-alpsko toplotoljubno bukovje (*Ostrya-Fagetum* M.Wraber ex Trinajstić 1972 var. geogr. *Anemone trifolia* Marinček, Puncer & Zupančič 1982) je aconalna združba in porašča obsežne površine na zmerno strmih do strmih južnih in jugozahodnih pobočjih in grebenih v dolinah Kneže (prisojna pobočja Lisca, povirje Lipovščka) in Koritnice, nad Driselpohom, Rovtarsko grapo, nad Oblokami, pod Koriško goro in Kotlom ter še na več krajih v dolini Koritnice do nadmorske višine 1.100 m. Na karbonatni – običajno dolomitni – matični podlagi so razvita plitva, suha rjava karbonatna tla v kompleksu z rendzino. Tla se hitro izsušijo.

V drevesni plasti prevladuje bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji posamezno primešani zlasti črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), mali jesen (*Fraxinus ornus*) in mokovec (*Sorbus aria*). V primeru velikih presvetlitev ali golosekov se grmovna plast zelo razvije. Med grmovnicami so prisotne dobrovita (*Viburnum lantana*), rumeni dren (*Cornus mas*), češmin (*Berberis vulgaris*), enovrati glog (*Crataegus monogyna*), bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*). Množičnejše zastopane vrste zeliščne plasti so beli šaš (*Carex alba*), navadna ciklama (*Cyclamen purpurascens*), trpežni in okroglostni golšec (*Mercurialis perennis*, *M. ovata*), navadni jetrnik (*Hepatica nobilis*), črni teloh (*Helleborus niger*) in spomladanska resa (*Erica carnea*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 7,0 (bukov 7,1/26; smreka 7,4/27; črni gaber 5,8/14).

Primorsko bukovje (*Sessleria autumnalis*-*Fagetum* Horvat 1950, M. Wraber ex Borhidi 1963)

Uspeva na nadmorski višini od 400 do 1000 m nmv.. Porašča strma, izbokla, vetrovna, proti jugu ali jugozahodu odprta pobočja v dolini Kneže, predvsem v povirju Liščaka in Lipovščka, v povirju

Koritnice med Rutom in Stržiščami, v povirju Driselpoha, nad Prodarjevo grapo, nad in pod Znojilami, ter v povirju Hude grape - pri Lonikarju in nad Rajtlerjem.

Bukvi so primešani črni gaber, mali jesen, mokovec, beli gaber, lipovec, graden, maklen, alpski negnoj, tu in tam tudi smreka in macesen.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 5,1 (bukev 5,8/24; črni gaber 3,2/10; cer 6,7/26).

E (563, 565) Gozdovi in grmišča toploljubnih listavcev

Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje (*Ostrya carpinifoliae-Fraxinetum orni*¹⁷ Aichinger 1933) je aconalna združba, ki porašča izrazito tople, strme in prisojne lege (prepadi, strma pobočja, grebeni) s sušno mezoklimo v nadmorski višini od 400 do 1.000 m. Geološka podlaga je dachsteinski apnenec, apnenec z vložki apnenčevih breč in dolomit. Tla so zelo plitva in kamnita, skeletna rendzina s prhninastim humusom. Združbo najdemo na ekstremnih rastiščih, na strmih pobočjih v povirju Lipovščaka, na prisojnih pobočjih Lisca in Jalovnika, nad grapo Kneže (Mali Luti) in v Projih (pod Gabrovcem in Konjskim brdom), v Kacenpohu (Šprickoubl, Ranskoubl), nad Driselpohom, pod Durnikom (nad Kukom), nad Rovtarsko grapo, pod Koublarjem (nad Znojilami), pod Obloškim brdom, Koriško goro, Malim vrhom in Kotlom, v povirju Hude grape, nad Zapajlikovo grapo (Jernpohom), na pobočjih Robarjevega griča (Švarckoubla), Špičnoka, Brda nad Prodarjevo grapo, nad Medvedovo grapo (Pernpohom) in v Kalendrah.

Drevesno plast tvorita črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in mali jesen (*Fraxinus ornus*), katerima so posamezno primešani graden (*Quercus petraea*), lipa (*Tilia platyphyllos*), lipovec (*Tilia cordata*), rdeči in črni bor (*Pinus sylvestris*, *P. nigra*), mokovec (*Sorbus aria*) in alpski negnoj (*Laburnum alpinum*). Grmovno plast sestavljajo zlasti češmin (*Berberis vulgaris*), navadni šipek (*Rosa canina*), bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*), rumeni dren (*Cornus mas*), šmarna hrušica (*Amelanchier ovalis*), čistilna kozja češnja (*Rhamnus catharticus*). V zeliščni plasti se pojavljajo vrste skalnih razpok, npr. pozidna rutica (*Asplenium ruta-muraria*) in rjavi sršaj (*Asplenium trichomanes*), in kamnitih travšč, npr. pisana vilovina (*Sesleria albicans*). Veliko površino pogosto zastirata spomladanska resa (*Erica carnea*) in pisana šašulica (*Calamagrostis varia*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 1,1 (črni gaber 1,2/5,8; puhasti hrast 1,4/7,4).

L (691) Zgornjegorsko smrekovje na karbonatnih in mešanih kamninah

Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi (*Adenostylo glabrae-Piceetum* Wraber ex Zukrigl 1973) je conalni rastiščni tip in se nahaja na karbonatni matični podlagi z rendzinami. Glavna drevesna vrsta je smreka, primešana pa sta ji macesen in redka klekasta bukev.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 5,9 (smreka 6,1/22; macesen 4,3/21).

N (701, 702) Macesnovje in ruševje

Macesnovje (*Rhododendro-Laricetum* Wilner et Zukrigl 1999 var. geogr. *Anemone trifolia* Dakskobler 2006) najdemo raztreseno v severnem delu GGE, pogostejše na osojnih legah, na nadmorski višini od 700 do 1.600 m nmv. Matična podlaga je karbonat, ponekod primes laporovca, roženca, tudi pobočni grušč na kateri se razvije rendzina, redko rjava pokarbonatna tla. Glavna drevesna vrsta je macesen (*Larix decidua*), ki so mu mestoma primešani smreka (*Picea abies*), jerebika (*Sorbus aucuparia*), bukev (*Fagus sylvatica*) in jelka (*Abies alba*).

PSGR (m³/ha) / SI (m): 3,7 (macesen 3,7/19; smreka 3,5/16).

Alpsko ruševje (*Rhododendro-Pinetum mugo*¹⁸ Zupančič 2015) je razširjeno v širokem pasu nad zgornjo gozdno mejo na nadmorski višini od (1400) 1500 do 1700 (1800) m na Stržiškarski planini, pod Hohkoublom (Matajurskim vrhom) in pod Rodico (Gradico, ponekod na plaziščih pa se zajeda globoko v doline. Na karbonatni matični podlagi je razvita rendzina z debelo, zakisano

¹⁷ V preteklosti imenovano – *Fraxino orni-Ostryetum*.

¹⁸ V preteklosti imenovano - *Rhododendro-Rhododendretum*.

plastjo surovega humusa. Prevladuje rušje, primešani navadna jerebika, smreka, macesen, alpski negnoj, gorski javor, velikolistna vrba in mokovica *Sorbus austriaca*.

PSGR (m³/ha) / SI (m): 0,6 (macesen 0,8/7).

Po prevladujoči drevesni sestavi lahko gozdove v GGE razdelimo v tri glavne skupine¹⁹:

- a) **bukovi gozdovi** so površinsko prevladujoči tip gozdnega rastja.
- b) **mešani gozdovi**, v katerih prevladuje smreka, so naravnega in umetnega porekla. V njih je poleg smreke precej macesna, redkejša je jelka, bukev je primešana v spodnji drevesni plasti.
- c) **pionirski in degradirani gozdovi** prevladujejo v bližini naselij in v spodnjih delih pobočij. Glavni drevesni vrsti v njih sta beli in črni gaber.

Veliko je tudi drugih gozdov, a pokrivajo le manjše površine. To so predvsem:

Gozdovi plemenitih listavcev so na bolj strnjeni površini le nad Lajtno grapo pod Andrejcem, v manjših otokih pa še pod Spodnjim Bukovim in v Rakovcu. Prevladujeta *gorški javor* (Porezen) in *veliki jesen*. Čisti sestoji *lipe* in *lipovca* so redki, najdemo pa jih pod Tlako-okoli vasi Sela nad Podmelcem.

Gozdovi rdečega in črnega bora so večinoma omejeni na nasajene površine. Izjema so naravni sestoji rdečega bora pod Spodnjim Bukovim. Nekaj več črnega in rdečega bora je tudi med Knežo in Temljinami. Kulture črnega bora so v Prodih (odd. 7), nadalje v Meleh nad Humom, v spodnjih delih južnih pobočij nad Grahovim in na dolomitnih gruščih na obeh straneh spodnjega dela doline Koritnice. Naravno najbolj razširjen bor v Baški grapi je **ruševje** na pobočjih Tolminsko-Bohinjskih gora, ki ga pa ne uvrščamo v gozd.

Gozdovi mehkih listavcev se pojavljajo na opuščeni kmetijskih površinah. Šopi *breze*, *ive* in *trepetlike* so pogosti (pri Andrejcu, Nekelj, nad Podlogarjem v dolini Kneže), njihovi čisti sestoji pa skoraj izjema.

Skupine sive jelše najdemo v povirju Mlečnega potoka (Milpoha) med Podbrdom in Petrovim brdom in v povirju Zadnje Sore. Sklenjeni **sestoji zelene jelše** pokrivajo vršno kupolo Porezna, pojavljajo pa se tudi pod Kobiljo glavo. Zanimiv pionirski **gozd črne jelše** je v zatrepu Gorske grape (pritoka Koritnice). Črna jelša se v skupinah pojavlja tudi pod Temljinami in pod Spodnjim Bukovim, v zelo podobnih rastiščnih razmerah, na globokih oglejenih rjavih tleh površ glinovcev in peščenjakov.

1.1.8 Živalski svet

Na območju GGE naravne življenjske razmere omogočajo obstoj in prisotnost številnih vrst prostoživečih živali.

a. Sesalci

Parkljarji

Med **jeleni** v GGE najdemo *srnjad* in *jelenjad*. Srnjad in jelenjad obravnavamo v širšem populacijskem območju Triglavskega LUO. Obe vrsti divjadi sta v GGE pomembna divjad, tako glede biomase, kakor vpliva na okolje. Številčnost srnjadi je v zadnjih letih v rahlem upadanju, številčnost jelenjadi pa v porastu. Oboje je posledica stanja v življenjskem okolju obeh vrst divjadi. Srnjad je v GGE stalno prisotna vrsta, jelenjad pa se je razširila v GGE najverjetneje iz populacije jelenjadi na Jelovici.

Rogarji

Med rogarji najdemo *gamsa*, ki je pomembna in stalna divjad. Obravnavamo ga v populacijskem območju Triglavskega LUO. Po prehodu gamsjih garij v sredini osemdesetih let se je populacija

¹⁹ Podrobnejši opis je v GGN GGE Baška grapa 1988-1997 in 1996-2005.

številčno precej zmanjšala, vendar je revitalizacija populacije potekala dokaj hitro, tako da je danes številčnost gamsov ustaljena in še vedno v rahlem porastu. Med rogarji so še posebej pomembni *mufloni*, ki so bili na območju GGE naseljeni po letu 1970 v lovišču Ljubinj. Muflona obravnavamo v populacijskem območju bazena za gojitev muflona. Poleg lovišča Ljubinj najdemo danes muflona tudi v LPN Prodi – Razor ter v lovišču Podbrdo.

Med **svinjami** v GGE živi *divji prašič*. Obravnavamo ga v okviru Triglavskega LUO. Številčnost prašičev je tudi v rahlem porastu.

Zajci in glodalci

Med zajci je najzanimivejši *poljski zajec*, čeprav njegova številčnost ni velika v višjih predelih je prisoten *planinski zajec*. Med praviimi glodalci najdemo v GGE *veverico* in *navadnega polha*.

b. Zveri

V GGE je zaradi razgibanega ter gozdnatega okolja značilna velika pestrost **zveri**. Med njimi najdemo predstavnike družin psov (*Canidae*), mačk (*Felidae*), medvedov (*Ursidae*) in kun (*Mustelidae*).

Med predstavniki družine **psov** sta stalno prisotna *lisica* in *šakal* ter občasno *volk*. Številčnost lisice izrazito niha, predvsem zaradi pojavljanja nalezljivih bolezni, med katerimi so najpogostejše lisičje garje. Šakal je v zadnjem obdobju v izrazitem številčnem in prostorskem porastu, kar se odraža v širjenju njegovega življenjskega prostora na območju Baške grape.

Iz družine **mačk** sta prisotni *divja mačka* in *ris*. Ris je na območju stalno prisoten, pri čemer so evidentirani tudi znaki uspešne reprodukcije, kar kaže na ugodne habitatne razmere za to vrsto.

Družina **kun** je v območju dobro zastopana in številčna. Najpogostejša je *kuna belica*, medtem ko je *kuna zlatica* manj številčna. Poleg njiju so prisotni še *dihur*, *hermelin*, *podlasica*, *jazbec* in *vidra*. Vidra v zadnjih letih izkazuje trend naraščanja številčnosti, kar je verjetno povezano z izboljšanjem kakovosti vodnih habitatov.

Rjavi medved se na območju Baške grape pojavlja prehodno. Območje predstavlja pomemben selitveni koridor, zlasti preko Porezna in lovišča Prodi - Razor. Pojavljanje medveda je najizrazitejše v spomladanskem in jesenskem obdobju.

c. Ptice

Kure

V GGE so prisotne nekatere vrste **gozdnih kur**. Med njimi najdemo *ruševca*, *belko* in *gozdnega jereba*. Divji petelin je iz območja izginil.

Na višje ležečih pašnikih se pojavlja *kotorna*, ki sodi med predstavnike **tetrevov**.

Ujede

Ujede so v GGE po številu vrst dobro zastopane, med njimi najdemo *planinskega orla*, *kragulja*, *kanjo*, *skobca*, *sokola selca* in *postovko*.

Golobi in ptiči pevci

Med **golobi** prevladuje *golob grivar*, med **ptiči pevci** pa so najpogostejši *krokar*, *šoja*, *vrane*, *planinska kavka* in *lešnikar*.

Race in ostale vrste

Ob reki Bači najdemo med **racami** *raco mlakarico*, s kateri se tudi gospodari v okviru bazena za gojitev rase mlakarice. Vse pogostejše je prisoten tudi *veliki žagar*. V isti reki je tudi vse pogostejša *siva čaplja*. Številne so tudi **sove**.

Poleg navedenih so na območju GGE prisotne živalske vrste, ki so navedene v Naturi 2000 ali dajejo vrednost ekološko pomembnim območjem. Desni pritok Kneže Lipovšek, desni pritok Koritnice Gorska grapa in levi pritok Koritnice Huda grapa so življenjski prostor soške postrvi (*Salmo marmoratus*), nad Kneškimi ravnami je prisoten mali muhar (*Ficedula parva*), pod Črno prstjo slegur (*Monticola saxatilis*), mali skovik (*Glaucidium passerinum*), koconogi čuk (*Aegolius funereus*), črna žolna (*Dryocopus martius*) in triprsti detel (*Picoides tridactylus*), v Idrijci s pritoki pa zasledimo tudi vidro (*Lutra lutra*).

Kvalifikacijske vrste²⁰ vezane na gozdne površine znotraj GGE so:

navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*), **alpski kozliček** (*Rosalia alpina*), **bukov kozliček** (*Morimus funereus*), **rjavi medved** (*Ursus arctos*), **navadni koščak** (*Austropotamobius torrentium*), **navadni ris** (*Lynx lynx*), **vidra** (*Lutra lutra*), **širokouhi/mulasti netopir** (*Barbastella barbastellus*), **hribski urh** (*Bombina variegata*), **veliki pupek** (*Triturus carnifex*), **rogač** (*Lucanus cervus*), **planinski orel** (*Aquila chrysaetos*), **ruševac** (*Tetrao tetrix*).

OPIS HABITATOV

Srnjad

Prehranske in bivalne razmere za srnjad so se bistveno izboljšale po letu 1975 s povečanim procesom zaraščanja senožeti in tudi kmetijskih površin. Ta proces se je pri srnjadi nadaljeval 20 let do okoli leta 1995, ko je srnjad dosegla svoj populacijski maksimum. Po tem letu so se predvsem prehranske razmere za srnjad poslabšale. Dostopne hrane je bilo z rastjo gozda vedno manj in populacija je začela številčno upadati. V GGE pričakujemo še nadalje rahel upad številčnosti prav kot posledica prehranskih razmer.

Jelenjad

Jelenjad je izrazita gozdna vrsta, katere številčnost je tesno povezana z deležem in razvojnimi fazami gozda. Z naraščanjem gozdnatosti in prehajanjem sestojev v starejše razvojne faze se prehranske in bivalne razmere za jelenjad izboljšujejo, kar se odraža v povečevanju njene populacije.

Na območju GGE je zaznaven proces, ki je v določeni meri obraten kot pri srnjadi. Ob zmanjševanju biomase srnjadi se povečuje biomasa jelenjadi, kar je povezano z razlikami v prehranskih in habitatnih zahtevah obeh vrst.

Ker se proces zaraščanja in razvoja gozda nadaljuje, je v prihodnje pričakovati nadaljnje izboljševanje razmer za jelenjad in posledično rast oziroma stabilizacijo njene populacije.

Prehranske in bivalne razmere so za jelenjad najugodnejše v gozdnatih predelih, vendar se vrsta vse pogostejše pojavlja tudi v visokogorju, kjer je bila v preteklosti redkejša. To kaže na njeno dobro prilagodljivost in širjenje v nove, tudi visokogorske habitate.

Medved

Celotno območje GGE predstavlja selitveni biokoridor medveda. Z naraščanjem populacije v njegovem osrednjem območju (Trnovski gozd) se večja število osebkov tudi v robnem območju (Šentviška planota) in prehodnem območju (Baška grapa – Porezen, Prodi).

Muflon

Muflon je v gozdnogospodarskem območju Baške grape alohtona (vnesena) vrsta, naseljena po letu 1970. Njegov vnos je sovpadal s spremembami v prostoru, zlasti z zaraščanjem kmetijskih površin in povečevanjem deleža gozda, kar je vplivalo na izboljšanje prehranskih in bivalnih razmer.

Habitatne zahteve muflona v določeni meri združujejo značilnosti, ki so sicer tipične za srnjad in jelenjad. Z nadaljnjim razvojem gozda in spremembami v rabi prostora so razmere za muflona postajale vse ugodnejše, kar se odraža v stalnem povečevanju številčnosti in širjenju populacije. V gozdnatih predelih GGE so danes prehranske in bivalne razmere za muflona ugodne, vrsta pa se postopno širi tudi izven teh območij, vse pogostejše v smeri višje ležečih, tudi visokogorskih habitatov.

Gams

Procesi glede prehranskih in bivalnih razmer pri gamsu niso tako intenzivni, kakor pri srnjadi, jelenjadi in muflonu. Gams je tipičen predstavnik visokogorja, kjer se življenjske razmere niso tako spreminjale, kakor v gozdnati krajini. To je imelo tudi posledico na stanje populacije, ki se je

²⁰ Glej tudi v poglavju 2.1 funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti.

spreminjala predvsem zaradi človekovih vplivov, bodisi na samo populacijo, bodisi na okolje v katerem gams živi. Prehrambne in bivalne razmere v gozdovih so prav tako ugodne za gamsa, vendar procesi zaraščanja na gamsa niso vplivali tako močno kakor na srnjad in jelenjad. Ker skupna biomasa srnjadi in jelenjadi ostaja konstantna, se dosti ne spreminja tudi biomasa gamsov v gozdnatih predelih.

Divji prašič

Divji prašič je izrazita vrsta, za katerega so postale bivalne in prehrambne razmere izrazito ugodne skozi ves proces zaraščanja in tvorbe novega gozda. Številčnost prašiča se je povečala in prostorsko razširila tako zaradi ugodnih razmer, kakor tudi zaradi načina gospodarjenja s to vrsto. Pri prašiču so ponekod prehrambne in bivalne razmere botrovale pravi ekspanziji divjih prašičev. Obsežna zaraščena področja nudijo prašičem predvsem mir in zatočišče. Problem ekspanzije je tudi širitev prašičev v habitate, ki so zanje povsem neprimerni. To je predvsem visokogorje, kamor prašiči v zadnjem času kar pogosto vdirajo in posledično puščajo sledove v okolju, predvsem na pašnih planinah. Prehrambne in bivalne razmere so danes vsaj v južnem delu GGE za prašiča zelo ugodne in brez ustreznega gospodarjenja s prašičem lahko pričakujemo nadaljnjo rast populacije.

Poljski zajec

Poljski zajec je vrsta divjadi na katero so spremembe v okolju, kakor so opisane v tem poglavju, izrazito negativno vplivale. Z zmanjšanjem kmetijskih in odprtih travnatih površin se je življenjsko okolje za zajca zelo spremenilo in to v izrazito negativnem smislu. Prehrambne in bivalne razmere so se tako poslabšale, da je številčno populacija močno upadla. Biomasa zajca je upadla tudi za šest krat. Konstanten upad beležimo do okoli leta 1975, ko se je intenzivneje začel proces zaraščanja. Od tedaj dalje se je poljski zajec prilagodil prehrabnim in bivalnim razmeram v GGE in ostal številčno na približno enakem nivoju vse do današnjih dni.

1.2 Površina in lastništvo gozdov

Površina gozda v GGE je 10.540,75 ha (80,35 % površine); vsi so v občini Tolmin.

Preglednica 5/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	6.327,69	3.299,33	913,73	10.540,75
Delež (%)	60,00	31,30	8,70	100,00

Površina gozda se je v GGE v zadnjih desetletjih, ko se je ugotavljala s pomočjo terenskih opisov sestojev in digitalnih ortofoto posnetkov (DOF) in ne s pomočjo katastrskih podatkov, stalno povečevala. Zmanjšala se je le pri obnovi leta 2016 za 3 % zaradi izločitve ruševja iz gozda.

Kot podlaga za gozdni rob je bila prevzeta raba tal MKGP, ki je bila na terenu ustrezno dopolnjena. Pri **lastniških kategorijah gozdov** prevladujejo zasebni gozdovi (60 %).

Gozdove lokalnih skupnosti predstavlja Občina Tolmin.

Preglednica 6/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	36,06	36,06	2,38	2,38
1 do 5 ha	37,90	73,97	19,06	21,44
5 do 10 ha	14,72	88,68	19,65	41,09
10 do 30 ha	9,48	98,16	29,73	70,83
30 do 100 ha	1,56	99,72	13,37	84,19
nad 100 ha	0,28	100,0	15,81	100,0
Skupaj	100,0		100,0	

Preglednica 7/D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež (%) 2016	Delež (%) 2026	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	36,06	35,87	366	36,06
1 do 5 ha	37,90	38,04	417	73,97
5 do 10 ha	14,72	17,06	181	88,68
10 do 30 ha	9,48	7,34	87	98,16
30 do 100 ha	1,56	1,43	11	99,72
nad 100 ha	0,28	0,26	3	100,00
SKUPAJ	100,00	100,00	1.065	

Leta 1996 je bilo 1.295 lastnikov gozdov, leta 2006 1.774 lastnikov gozdov, leta 2016 1.087, sedaj jih je 1.065.

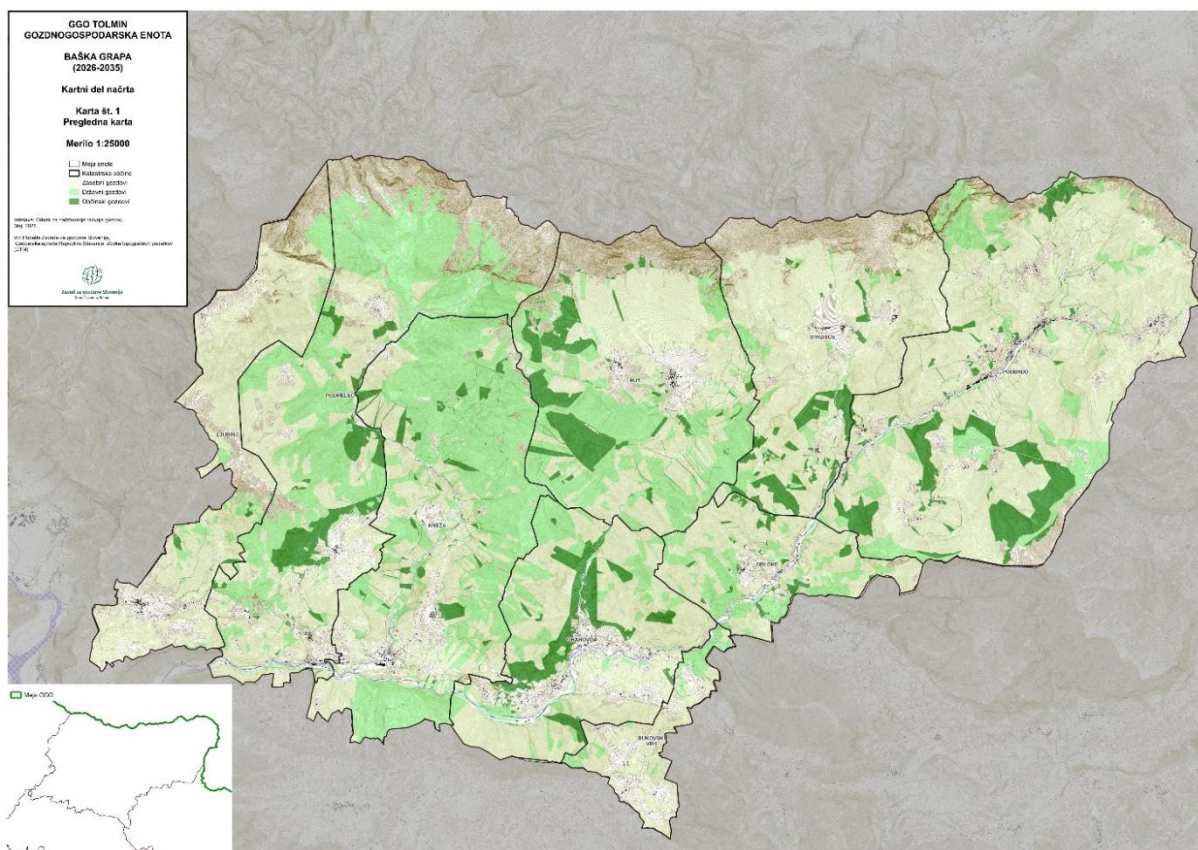
Zlasti porast lastništva majhnih gozdnih posesti neugodno vpliva na gospodarjenje z gozdovi saj velika razdrobljenost gozdne posesti, majhna stopnja navezanosti na gozd in različni interesi znotraj ene gozdne posesti otežujejo realizacijo predvidenih ukrepov. Dinamika števila lastnikov je odvisna od združevanja ali delitve zasebne gozdne posesti.

Izpostaviti velja agrarne skupnosti (AS), kot posebno obliko skupne lastnine.

AS so premoženjske skupnosti fizičnih in pravnih oseb, ki preko organov AS skupno upravljajo in razpolagajo z nepremičnim premoženjem ter gospodarijo s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči. Po drugi svetovni vojni so bile AS zaradi novega družbenega reda odpravljene, njihovo premoženje pa nacionalizirano. Z osamosvojitvijo, denacionalizacijo in Zakonom o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti in vrnitvi njihovega premoženja in pravic so AS ponovno zaživele.

Na območju GGE sta dve AS - Stržišče in Trtnik, ki imata v lasti skupaj 624 ha gozda (Trtnik 205 ha, Stržišče 419 ha).

Karta 2: Pregledna karta lastništva

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

GGE je v tehnološkem smislu zelo zahtevna.

Glavne tehnološke značilnosti GGE so:

1. Gozdovi so slabo in neenakomerno odprti s prometnicami.
2. Spravilne razmere so zaradi razgibanega reliefa in večinoma strmega terena neugodne.
3. Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic sta v večjem delu GGE zahtevni in dragi.

Preglednica 8/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Spravilna razdalja - v %					
	ha	%	do 200m	200-400m	400-600m	600-800m	800-1200m	nad 1200m
S traktorjem	3.444,92	63,2	14,9	34,9	19,1	10,8	14,5	5,8
Z žičnico	2.007,30	36,8	22,5	39,1	28,3	8,6	1,4	0,1
Skupaj	5.452,22	100,0	17,7	36,4	22,5	10,0	9,7	3,7
Ni odprto**	2.240,20	29,12						
Skupaj*	7.692,42	100,0						

*Vsi gozdovi razen varovalnih in GPN, brez ukrepanja.

**Ni odprto: v primeru traktorskega spravila je to območje brez vlak, v primeru žičniškega spravila pa brez pristopne ceste. Šteje se, da območje ni odprto s cestami, če je večje od 100 ha in je povprečna spravilna razdalja več kot 1.200 m in več kot 800 m za spravilo z žičnico.

Med potencialnimi načini spravila prevladuje spravilo s traktorji. Največji delež odsekov ima ocenjeno spravilno razdaljo med 200 - 400 m, 10% odsekov ima spravilno razdaljo daljšo od 600 m. V strmejših predelih, kjer ni gozdnih prometnic in kjer dopuščajo terenske razmere, se izvaja žično spravilo lesa. Zaprtih predelov je zaradi reliefnih, naravovarstvenih in varovalnih razmer sorazmerno veliko, kar predstavlja velik problem pri izpolnjevanju realizacije možnega poseka. Regionalni cesti Bača pri Modreju - Petrovo brdo v dolžini 27,38 km in Petrovo brdo - Sorica v dolžini 1,04 km imata bistven pomen za prevoz lesnih sortimentov izven območja GGE. Oba odcepa sta pogosto poškodovana zaradi obilnejših padavin, ko prihaja do zdrsov naplavin in kamenja. Zaradi konfiguracije terena in neustreznih dimenzij vozišč ter podvozov pod železnico (na Porezen, Petrovo brdo), je onemogočen oziroma zelo otežen prevoz daljših sortimentov in prevoz s (pol)prikolicami. Dodatno težavo povzroča prekomerna osna obremenitev na lokalnih prometnicah.

Preglednica 9/D-C: Odprtost gozdov s cestami*

Vrsta cest	Produktivne** km	Povezovalne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	61,28	3,01	64,29	5,82
Javne ceste	29,17	59,81	88,98	2,79
Skupaj	90,45	62,82	153,27	8,58

*Pri izračunu gostote cestnega omrežja se upošteva samo produktivne ceste ter vse gozdove razen gozdov s posebnim namenom brez ukrepov (gozdni rezervati). Varovalni gozdovi se upoštevajo.

**Produktivne ceste se bile izračunane s pomočjo bufferja (3 m).

Odprtost gozdov s cestami v GGE je daleč podpovprečna, saj znaša 8,58 m/ha. Povprečna odprtost v območju Tolmin je 22 m/ha. Gostota gozdnih cest ni enakomerna po celi enoti. Poudarjen javni značaj imajo le posamezne gozdne ceste.

Ciljna odprtost v lesnoproizvodnih gozdovih je 25 m/ha. Gozdnih vlak je 246,4 km, kar pomeni povprečno 23,38 m/ha.

Vse pogostejši in intenzivnejši padavinski ekstremi povzročajo dodatne poškodbe na gozdnih cestah, kar povzroča dodatne stroške pri vzdrževanju. Ker ni rednih sistemskih sredstev sredstev za sanacijo, je potrebno za zagotavljanje prevoznosti črpati sredstva za redno vzdrževanje. Zato z razpoložljivimi sredstvi ne moremo zagotavljati ustreznega stanja na gozdnih cestah.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Podatki o številu prebivalcev v GGE so znani od leta 1869. Do leta 1910 je število prebivalcev naraščalo, prvi večji val izseljevanja je območje zajel po prvi svetovni vojni, ko je ta del Slovenije pripadel Italiji in se nadaljuje vse do danes. V obdobju po drugi svetovni vojni so bile migracije zaradi izgradnje industrije v dolini omejene znotraj območja, prebivalci hribovskih vasi so se selili v naselja v dolini. Velik udarec za prebivalce in posledično demografijo GGE je pomenilo zaprtje tovarne volnenih izdelkov v Podbrdu leta 2002, ki je bila glavni zaposlovalec v Baški grapi. Največji kraj v GGE je Podbrdo, večji so še Hudajužna, Grahovo ob Bači, Kneža, Stržišče, Rut.

1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

Gospodarske dejavnosti močno in izrazito dvopolno vplivajo na gospodarjenje z gozdovi. Medtem ko se v krajih ob Bači število prebivalstva ne zmanjšuje pretirano, pa so ostali predeli podvrženi odseljevanju in staranju prebivalstva. Zaradi težkega, strmega, grapastega terena ostajajo gozdovi v veliki meri zaprti za gospodarjenje in marsikje prepuščeni naravnemu razvoju. Lastniki gozdov, ki so povečini odseljeni, še zlasti v odročnejših in pravilno zaprtih gozdovih nimajo želje po intenzivnem gospodarjenju. Se pa v zadnjem času povečuje interes zasebnih izvajalcev del po gospodarjenju z gozdovi, ki velikokrat temelji na načinu spravila z žičnim žerjavom. Nekaj lesa pa se tudi razžaga na manjših žagah.

Splošne značilnosti življenjskih razmer v GGE:

- + zaradi gospodarske krize so zaposlitve v zasebnem sektorju negotove; večina dnevno migrira na delo izven GGE (Tolmin, Cerkno)
- + število prebivalcev pada, trend se ne umirja;
- + mladi se po zaključku šolanja ne vračajo domov, ampak si delo iščejo v večjih centrih;
- + perspektivna panoga kmečki turizem se počasi razvija;
- + povečuje se število zasebnih namestitvenih kapacitet za turiste;
- + dohodki iz gozda so za lastnike manjši in le priložnostno pomembni, saj je gospodarjenje večinoma pogojeno z drugimi izvajalci in je dobiček za lastnika majhen.

1.5.1 Lovstvo

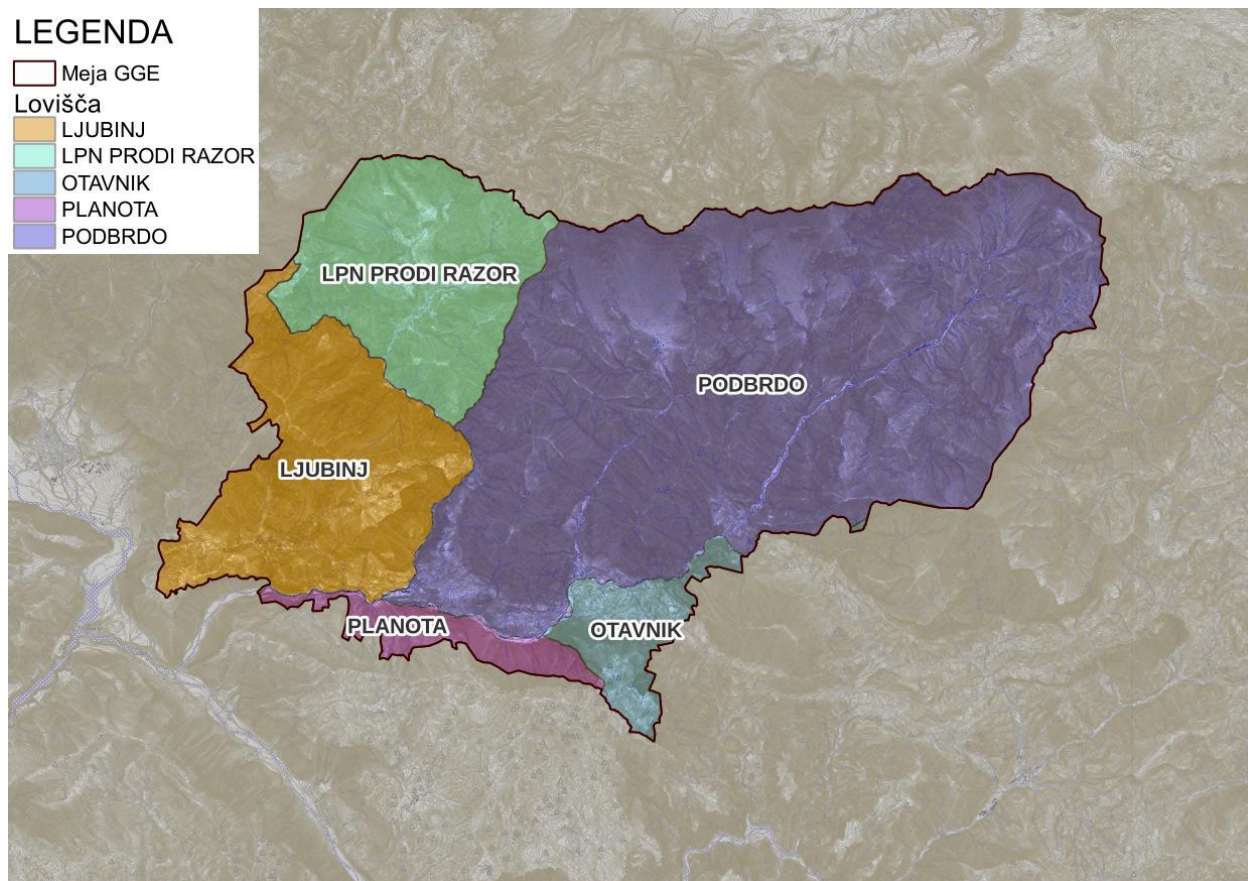
Preglednica 10/D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča	Pov. gozda lovišča v GGE (ha)	Opomba
1111	LPN PRODI - RAZOR	1.289,12	del
1112	LJUBINJ	1.718,34	del
1113	PODBRDO	6.752,42	del
1114	PLANOTA	377,00	del
1115	OTAVNIK	403,87	del
Skupaj		10.540,75	

Opomba: GGE na zajema celega lovišča.

Vsa lovišča spadajo v Triglavsko lovsko upravno območje (LUO). Nadalje so vsa lovišča združena v Območno združenje upravljavcev lovišč (OZUL) v Triglavskem LUO. Poleg obveznega združevanja v OZUL se lovišča združujejo v Lovsko zvezo Gornjega Posočja. Nelovne površine v loviščih v glavnem predstavljajo zazidalne površine, ostalih trajnih nelovnih površin ni. V okviru LUO lovišča usklajujejo svoje gospodarjenje z divjadjo in njenim življenjskim okoljem. Od leta 1995 dalje je načrtovanje gospodarjenja z divjadjo in njenim življenjskim okoljem prevzel ZGS. Osnova načrtovanja večine vrst je LUO, oziroma zaokroženo populacijsko območje posamezne vrste.

Karta 3: Pregledna karta lovišč

1.5.2 Kmetijstvo

Težki pogoji za kmetovanje, nekonkurenčnost hribovskih kmetij, majhna in razdrobljena posest so ob sproščenem trgu pripeljali kmetijstvo na minimum. Razmere se niso bistveno spremenile niti po uvedbi kmetijskih subvencij. Ohranjanje sedanjega obsega kmetijstva je nujno za ohranjanje kulturne krajine in potencialni razvoj turizma kot alternativne in dopolnilne dejavnosti, ki bi omogočila preživetje na tem območju. Glavna kmetijska dejavnost je ekološka živinoreja, ki temelji na pašništvu.

1.5.3 Poselitev

Večina prebivalstva živi v krajih v dolini Bače v Podbrdu, Hudajužni, Koritnici, na Grahovem, Kneži, v Klavžah in Podmelcu. Hribovske vasi naseljuje večinoma ostarelo prebivalstvo, nekaj svetlih izjem, ki se je vanje vrnilo, pa ne zagotavlja polne oživitve vaškega življenja. Povsem brez stalnih prebivalcev so v zadnjih desetletjih ostale vasi Porezen in Znojile. Nekatere že skoraj povsem opuščene vasi (npr. Kal, Temljine, ...) se ponovno obujajo tako, da se hiše obnavljajo za počitniške namene, domačini se iz večjih centrov vračajo nazaj le ob koncu tedna.

1.5.4 Infrastruktura

Večina poti do hribovskih vasi je asfaltiranih, makadamski je le dostop do vasi Porezen. Vse vasi in samotne kmetije so elektrificirane, večinoma je urejeno tudi vodovodno omrežje. Po GGE poteka 110 kV **daljnovod** Tolmin-Bukovo-Cerkno). **Male hidroelektrarne:** Prošček, Brišar, Humar, Batava, Torkar (Porezen), Rusc, Klavže, Temnak, Knežca. V zadnjem desetletju je bilo največ aktivnosti vezani na **posodobitev ceste** Bača pri Modreju – Podbrdo. Po celi GGE poteka znamenita Bohinjska železnica.

Pri vzdrževanju obstoječih infrastruktur se pojavljajo veliki stroški, ki pridejo do izraza predvsem v višjih predelih in ob hudih zimah. Problemi se pojavljajo tudi pri spravilu oziroma odvozu lesa, ko težki kamioni uničujejo asfaltirane ceste.

1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru (npr. peskokopi ipd.)

Vsi nekdanji manjši peskokopi so opuščeni. **Vodohram:** pod Štovlo; **Lovske koč:** Prodi (dve), Stržiška planina, Vrh Bače. Turizem je slabo razvit. Omeniti velja evropsko pešpot E7 in pohodništvo po planinskih poteh (Vogel, Rodica, Črna prst, Porezen). Planinski koči sta na Črni prsti in Poreznu. Vzdrževanje obstoječih daljnovodov v GGE poteka periodično v smislu čiščenja grmovja in tanjšega drevja. Upanje na prihodnji razvoj turizma v dolini dajejo posamezne turistične točke (kamp na Koritnici, okrepčevalnica v Podbrdu z ribogojnico, ipd.).

1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti

Druge dejavnosti v tem prostoru so slabo razvite. Od gospodarskih obratov so najpomembnejši v Podbrdu in na Kneži. Nekaj domačinov je tudi obrtnikov; ukvarjajo se z gozdarstvom, gradbeništvom, prevozništvom, imajo mehanične in vulkanizerske delavnice. Kar nekaj zaposlitev dajejo tudi Slovenske železnice ter največji zaposlovalec območja Dom upokoencev Podbrdo. Kljub temu, da je Baška grapa zaradi neokrnjenosti in razgibanosti zanimiva za turizem, je turistična ponudba omejena, se pa v zadnjem času razvija (v porastu so apartmajske nastanitve). Domačini se preko posameznih turističnih društev trudijo obiskovalcem, na različne načine, pokazati zanimivosti in posebnosti tega območja (prim.: Društvo Baška dediščina). Posledica izseljevanja ljudi s podeželja je pomanjkljiva storitvena dejavnost. V celotni GGE je le še ena trgovina (Podbrdo), dve gostilni v Podbrdu ter gostišče z kampom na Koritnici, poslovalnica pošte in zdravstveni dom v Podbrdu. Ker v GGE prevladuje starejše prebivalstvo, je za njihove potrebe urejena pomoč na domu ter potujoča trgovina, knjižnica in pošta. V GGE se nahajata tudi dve enoti doma upokoencev in sicer v Podbrdu ter Petrovem Brdu.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Stopnjo požarne ogroženosti smo določili na podlagi Pravilnika o varstvu gozdov²¹

Glede na stopnjo požarne ogroženosti delimo gozdove v GGE na štiri skupine²²:

1. Zelo velika požarna ogroženost

Gozdovi lahko zagorijo že zaradi najmanjšega izvora ognja po nekajdnevem sušnem vremenu. Gašenje požara je težavno; ogenj se običajno razvije v vršni požar in gozd lahko popolnoma uniči. V GGE so takšni gozdovi sestoji črnega in rdečega bora na strmih in sušnih dolomitnih meleh in pečevjih. V to skupino uvrščamo oddelke: 7, 54, 61, 138 (del pod Oblokami), 141, 143. Problematična so tudi območja na jugu in jugozahodu GGE, kjer se prepletajo gozdne in zaraščajoče kmetijske površine. Prevladujejo sušne, izpostavljene, pobočne in grebenaste lege. Površina teh gozdov je 82,61 ha.

2. Velika požarna ogroženost

V to skupino sodijo gozdovi trdih in toploljubnih listavcev (*Querco-Ostryetum*), predvsem tisti, ki so bližje javnim prometnim potem (železniška proga).

V to skupino uvrščamo gozdove toploljubnih listavcev v oddelkih 11, 29, 33, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 50, 53, 60, 61, 62, 66, 67, 79, 82, 83, 87, 89, 91, 110, 111, 114, 138, 140, 142, 143, 144, 147, 148; gozdove ob železniški progi v oddelkih 132, 136, 146, 149. Ogrožene so tudi površine izven gozda zlasti *rušje*: 10, 86, 87.

²¹ Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 57/22 in 125/22 – popr..

²² Priloga PVG-IX/3: Metodologija za določanje stopnje požarne ogroženosti gozdov (Priloga 2 gornjega uradnega lista).

Ogenj se v njih običajno omeji na talni požar, ki se le izjemoma razvije v vršnega. Poškodbe tal, grmovnega in drevesnega sloja so lahko zelo velike, vendar ogenj običajno ne uniči gozda. Površina teh gozdov je 173,05 ha.

3. Srednja požarna ogroženost

V tej skupini so prostorsko raztreseni gozdovi v odd. 44, 49, 55, 60, 61, 83, 86, 87, 91, 95, posamezni predeli pod Črno prstjo in Poreznom.

Požari v njih nastanejo le ob dolgotrajnejših sušah, ponavadi zaradi udara strele; praviloma gre za talne požare na manjših površinah, ki se le izjemoma razširijo.

Površina teh gozdov je 2.269,46 ha.

4. Majhna požarna ogroženost

V to kategorijo spada večina gozdov Baške grape (prim. dolina Knežce s Prodi, Senica, območje ljubinskih planin, Grantarski in Stržiški gozd, bukovi gozdovi Porezna).

Gozdni požari v njih so zelo redki, omejeni na majhne površine in ne povzročajo večje škode.

Površina teh gozdov je 8.015,63 ha.

Po evidenci gozdnih požarov v zadnjem desetletju spadajo gozdovi v GGE med manj ogrožene. Požari so redki; pogostejši so ob suhem vremenu zgodaj spomladi ali pozno poleti ob poletnih sušah.

Z opozorilnimi tablamami, da obstaja velika nevarnost nastanka požara in s tem ogroženost gozdov, so opremljene ceste: Ljubinj-Borovnica, Ava-Bača, Podbrdo-Pigel (Batava), Stržišče-Stržiškarski gozd in Prodi. Manjši piknik prostor (prostor za kurjenje) je urejen pod Trnovsko kočo v Prodi. Organizacijsko in tehnično protipožarno varstvo je zadovoljivo urejeno. Protipožarna služba je organizirana v prostovoljnih gasilskih društvih Podbrdo (2. kategorija), Grahovo ob Bači (1. kategorija), Kneža (1. kategorija) in Rut-Grant (1. kategorija). Poleg teh štirih vzhodni obrobni del Baške grape pokriva še gasilsko društvo Tolmin (4. kategorija), na pomoč pa priskočita še Most na Soči (2. kategorija) in Planota (1. kategorija).

Pri opazovanju in kontroli gozdnih požarov sodelujejo tudi uslužbenci ZGS - Krajevna enota Tolmin.

**Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta
(Karta št. 12)**

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

Prve izmere in gozdarska členitev nekaterih kompleksov državnih gozdov (Prodi, Kacempoh, Porezen,...) so bile narejene že leta 1736, naslednje pa proti koncu 19. stoletja. Takrat so bili postavljeni tudi mejni kamni.

Meja GGE je bila v preteklosti smiselno določena glede na geografske značilnosti in potek mej katastrskih občin zato se v preteklosti ni bistveno spreminjala. Ob izdelavi območnega načrta se je pri usklajevanju meja GGO nekoliko spremenil potek meje z GGO Bled. Veliko več sprememb je bilo pri notranji členitvi na oddelke in odseke.

Oštevilčenje oddelkov od 1 do 151 in število (151) ostaja nespremenjeno. Spremenilo pa se je v preteklosti stanje odsekov. Nekje so se popolnoma spremenili, večinoma poenostavili, marsikje izpustili.

V ureditvenem obdobju 1988 – 1997 je bilo 329 načrtovalnih enot²³, v obdobju 1998 – 2006 je bilo 334 načrtovalnih enot²⁴.

Korenite spremembe so bile izvedene v obdobju z GGN 2006 - 2016, ko se je združilo znotraj oddelkov vse odseke, ki spadajo v isti RGR. Tako je ostalo le še 258²⁵ gozdarskih prostorskih enot.

²³ Od 151. oddelkov jih je 106 (70,2 %) bilo razdeljenih na odseke (284).

²⁴ Od 151. oddelkov jih je 107 (70,9 %) bilo razdeljenih na odseke (290).

²⁵ Od 151. oddelkov jih je 84 (55,6 %) bilo razdeljenih na odseke (191).

S tem GGN ohranjamo enako ureditveno členitev GGE kot s prejšnjim GGN: **število oddelkov je 151**, od tega jih je 84 (55,6 %) razdeljenih na **191 odsekov**. **Gozdarskih prostorskih enot je 258**.

Povprečna površina oddelkov je 69,81 ha gozda (86,84 ha vse površine).

Povprečna površina odsekov je 35,92 ha gozda²⁶.

Povprečna površina gozdarske prostorske enote je 40,86 ha (50,82 ha vse površine).

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

GGE leži na območju **Krajevne enote Tolmin**.

Znotraj javne gozdarske službe (ZGS) je GGE organizacijsko razdeljena na dva revirja:

+ **Revir Kneža** (šifra 2202, sedež v Tolminu): k.o. Ljubinj, Podmelec, Kneža, Rut, Grahovo, Bukovski vrh.

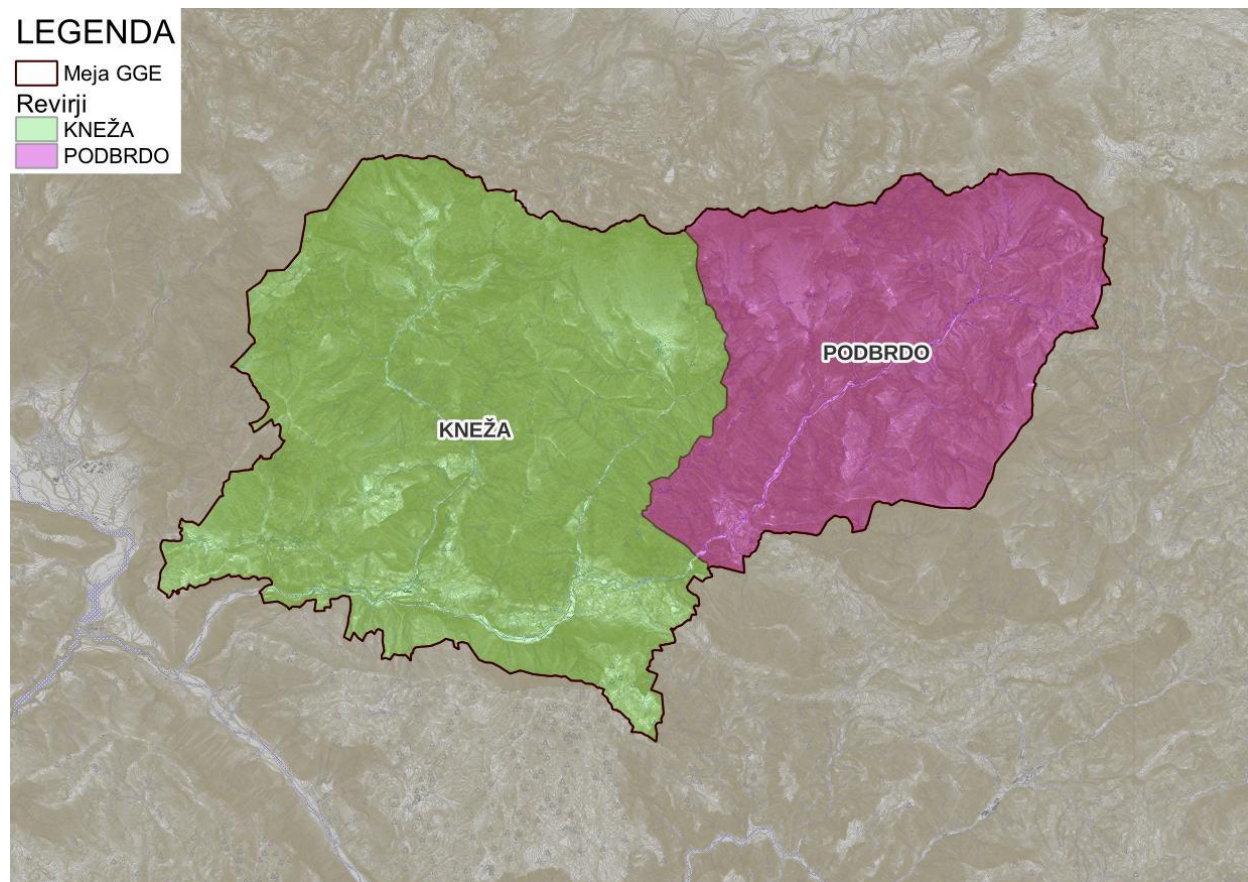
+ **Revir Podbrdo** (šifra 2203, sedež v Podbrdu): k.o. Stržišče, Podbrdo, Obloke.

Organizacijsko – kadrovska shema je naslednja:

Krajevno enoto Tolmin vodi Uroš MAVRAR, univ.dipl.inž.gozd.. Vodja revirja Kneža je Nejc Rutar, inženir gozdarstva, vodja revirja Podbrdo pa Marko KENDA, inženir gozdarstva.

Krajevna enota in revir Kneža imata sedež v centralni stavbi OE Tolmin v Tolminu, izven območja GGE, sedež revirja Podbrdo pa je v Podbrdu.

Karta 4: Pregledna karta revirjev

²⁶ Skupna površina gozda odsekov je 6.861,36 ha (65,5 % gozda).

2 Prikaz funkcij gozdov

GGE je zaradi svoje lege, površine, podnebne, talne, reliefne in vegetacijske raznolikosti tudi funkcijsko pestra. Kar trinajst funkcij je poudarjenih na 1. stopnji, čeprav nekatere s sorazmerno majhno površino. **Izstopajo varovalna, zaščitna, lesnoproizvodna in lovnogospodarska funkcija.**

Osnove za ovrednotenje funkcij so opisane s tremi stopnjami pomembnosti. Pri tem:

+ **1. stopnja** poudarjenosti določa način (sistem) gospodarjenja. Pri poudarjenosti ekološke ali socialne funkcije morajo biti sečnja in posegi v prostor podrejeni poudarjeni funkciji.

+ **2. stopnja** pomembno vpliva na način (sistem) gospodarjenja. Sečnja in posegi v prostor morajo biti usklajeni s poudarjenostjo funkcije.

+ **3. stopnja** imajo vsi ostali gozdovi in jo je mogoče zagotavljati z normalnim konceptom sonaravnega, trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja, zato te stopnje posebej ne prikazujemo. Funkcija le deloma vpliva na način gospodarjenja.

Skupna površina²⁷ ekoloških funkcij na 1. stopnji poudarjenosti je 10.055,16 ha (86,6 %²⁸), socialnih funkcij 1. stopnje je 1.392,43 ha (12,0 %), 2. stopnje poudarjenosti ekoloških funkcij je 8.636,62 ha (74,4 %), socialnih pa 3.406,91 ha (29,3 %).

Preglednica 11/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja		2. stopnja		3. stopnja		Skupaj
	ha	%	ha	%	ha	%	
Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev	6.576,55	62,4	719,36	6,8	4.022,18	30,8	10.540,75
Hidrološka funkcija	58,39	0,5	5.282,61	45,5	6.267,72	54,0	11.608,72
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	3.420,22	29,5	2.634,65	22,7	5.553,85	47,8	11.608,72
Klimatska funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	11.608,72	100,0	11.608,72
Zaščitna funkcija	906,32	100,0	0,00	0,0			906,32
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	11.608,72	100,0	11.608,72
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0			0,00
Rekreacijska funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	11.608,72	100,0	11.608,72
Turistična funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	11.608,72	100,0	11.608,72
Poučna funkcija	0,00	0,0	0,00	0,0	11.608,72	100,0	11.608,72
Funkcija varovanja naravnih vrednot	464,87	21,5	1.699,56	78,5			2.164,43
Funkcija varovanja kulturne dediščine	21,24	2,3	902,21	97,7			923,45
Estetska funkcija	0,00	0,0	805,70	100,0			805,70
Lesnoproizvodna funkcija	7.120,74	67,6	521,30	4,9	2.799,10		10.540,75
Lovnogospodarska funkcija	0,05	100,0					0,05

Funkcije so določene na podlagi GGN GGO Tolmin.

GGE je zaradi svoje lege, površine, podnebne, talne, reliefne in vegetacijske raznolikosti tudi funkcijsko pestra. 8 od 14 evidentiranih funkcij²⁹ je poudarjenih na 1. stopnji.

Površinsko izstopajo varovalna, lesnoproizvodna, ohranjanje biotske raznovrstnosti in zaščitna funkcija (železniška proga Podbrdo – Most na Soči).

Z 2. stopnjo poudarjenosti še zlasti izstopata hidrološka funkcija in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (TNP, Natura 2000).

2.1 Ekološke funkcije

VAROVANJE GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (varovalna funkcija)

Kot varovalne smo ovrednotili tiste gozdove, ki v zaostrenih in ranljivih ekoloških razmerah varujejo sebe, svoja zemljišča in nižje ležeče sestoje in zemljišča pred erozijskimi pojavi, ki jih

²⁷ S prekrivanjem.

²⁸ Delež gozdnega prostora.

²⁹ V GGE niso prisotne raziskovalna, obrambna in funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin.

povzročata voda in veter ali preprečujejo zemeljske in snežne plazove, usade in valjenje kamenja ter predele gozdov nad mejo strnjenega gozda.

Varovalna funkcija je površinsko najboljše funkcija v GGE. Izjemno poudarjena je na pobočjih Tolminsko-Bohinjskih gora (Prodi, Rutarski in Grantarski gozd, Stržišče). To območje je podvrženo stalnim snežnim plazovom in hudournikom. Rušje in sklenjeni bukovi sestoji na zgornji gozdni meji varujejo nižje ležeče gospodarske sestoje, kmetijske površine in naselja. V drugih delih enote (dolina Kneže, dolina Koritnice, porezen) se varovalnost gozdov kaže z varovanjem tal pred erozijo, zemeljskimi plazovi in usadi, zadrževanjem vode in zagotavljanjem enakomernega vodnega odtoka. Najbolj so izpostavljena eroziji strma pobočja na dolomitu in ploščastih apnencih, kjer uničenje gozda pomeni nepovratno ogolitev. Pomembno varovalno funkcijo imajo tudi gospodarski gozdovi.

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Hidrološko funkcijo opravljajo gozdovi z uravnavanjem količinskih in kakovostnih vplivov na vodni režim zlasti v območjih, ki so pomembna za oskrbo z vodo.

GGE je s padavinami in vodotoki bogato območje³⁰. Gozd ohranja čistost talnice in tekočih voda in povečuje stalnost vodnega odtoka. Vodna zajetja, ki so praviloma postavljena v gozdnatih pobočjih (prim. Durnik pod Slatnikom, Golobovca pod Poreznom, Vodovodna jama v Široki dragi) zadovoljujejo lokalne potrebe (pitna voda za gospodinjstva, voda za podjetja). Vloga gozda v izrabi vodne energije je predvsem v zagotavljanju enakomernih odtokov in zmanjševanju količine plavin.

Pomembnejše jame in brezna so predvsem: Čendova jama (50a), jama pod vasjo Rut, Vodovodna jama (143a).

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Biotopska funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki v krajini zagotavljajo pestrost življenja ali so pomembni kot življenjski prostor redkih ali ogroženih prosto rastočih rastlin oziroma redkih, ogroženih ali ekosistemsko pomembnih vrst prosto živečih živali.

1. stopnjo poudarjenosti imajo zlasti gozdovi z nahajališči redkih rastlinskih vrst:

- rastišče venerinih laskov (ods. 142a),
- rastišče kratkodlakave popkorese (ods. 109b, 114),
- območje Črne prsti (zlasti 113c), Porezna (zlasti 125a) in Tolminsko – Bohinjskih gora.

In gozdovi, v katerih stalno ali začasno bivajo redke ali ogrožene živalske vrste:

- planinski zajec (Tolminsko - Bohinjske gore),
- kotorna (zgornja gozdna meja, višinski pašniki),
- rastišča divjega petelina (ods. 38b, 44b, 86c, 89, 125a, 127a, 128a, 133c).

Po Uredbi o zavarovanju ogroženih živalskih vrst³¹ je še veliko ogroženih živalskih vrst, ki so potencialno prisotne tudi v GGE, vendar so njihovi habitati premalo proučeni in poznani, da bi jih lahko primerno zavarovali oziroma prostorsko opredelili. Zagotovo se pojavljajo na ožjem ali širšem območju GGE ali občasno medved, rušavec, ris, planinski orel, sove.

2. stopnjo poudarjenosti ima zlasti *območje Nature 2000*³², ki se večinoma prepleta z zimovališči, grmišči in mirnimi conami (Julijske Alpe-Triglav, Lipovšček, Gorska grapa, Huda grapa, Porezen, Mali vrh nad Grahovim ob Bači, Znojile, Podbrdo-skalovje, Idrijca s pritoki).

Preglednica 12/N-SPA: Natura SPA območje

Identifikacijska številka	Ime	Vrste ptic za katere je posebno varstveno območje opredeljeno
SI5000019	Julijci	planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>), rušavec (<i>Tetrao tetrix terix</i>)

³⁰ Glej Poglavje 1.1.4 - Hidrološke razmere.

³¹ Uradni list RS, št. 57/1993, 69/00, 98/02 in 46/04.

³² Uredba o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18).

Preglednica 13/N-PSCI: Natura pSCI območje

Identifikacijska številka	Ime	Rastlinske in živalske vrste / Habitatni tipi
SI3000119	Porezen	<u>Gozdni habitatni tipi</u> - (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Anemonio – Fagion)) - (9110) Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>)
SI3000230	Idrija s pritoki	<u>Sesalci</u> : - vidra (<i>Lutra lutra</i>) <u>Raki</u> : - navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)* <u>Habitatni tipi</u> : Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo vzdolž njihovih bregov
SI3000253	Julijske Alpe	<u>Gozdni habitatni tipi</u> : - Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)) - Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)* <u>Negozdni habitatni tipi</u> : - Jame, ki niso odprte za javnost <u>Sesalci</u> : - navadni ris (<i>Lynx lynx</i>) - rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>) - širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>) <u>Dvoživke</u> : - veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) - hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) <u>Hrošči</u> : - alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)* - bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>) - rogač (<i>Lucanus cervus</i>)
SI5000019	Julijci	- planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>) - rušavec (<i>Tetrao tetrix</i>)

* prednostne kvalifikacijske vrste in HT

Preglednica 14/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi

Habitatni tip/vrsta	Območje habitata	Opis habitatnega tipa/vrste	Od tega v GGE (ha)	Ref. vredn. stan.
(91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))	<u>SI3000253 Julijske Alpe</u> <u>SI3000119 Porezen</u> Bukovja v GGE prevladujejo in se pojavljajo v različnih gozdnih združbah vse do alpskega in subalpskega pasu vegetacije.	Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolj ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji. V preteklosti jih je ponekod ogrozilo panjevo gospodarjenje, steljarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in otežkočeno pomlajevanje zaradi objedanja.	316 ha 222 ha	Splošna ocena stanja HT na območju Porezen in na območju Julijske alpe je dobra (SDF, 2021)
(9110) Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	<u>SI3000119 Porezen</u> V obravnavani GGE so prisotni v gozdnih združbah na silikatnih kamninah. Večja sklenjena površina je samo pod Poreznom (odseka 27A in 29B)	Kisloljubni bukovi gozdovi uspevajo na nekarbonatni, kisli podlagi od nižin do gozdne meje. Pogosto jih najdemo na prisojnih pobočjih. V vseh slojih vegetacije najdemo značilnice za kisloto podlago: v drevesnem je to pravi kostanj, v grmovnem čistilna krhljka, v zeliščnem pa borovnica in orlova praprota. Grmovni in zeliščni sloj sta praviloma slabše razvita. Habitatni tip se pojavlja po vsej Sloveniji, pogostejši pa je na vzhodu. Zlasti v preteklosti so ga ogrozili steljarjenje, spreminjanje v smrekove gozdove, prekomerna sečnja in panjevo gospodarjenje.	74 ha	Ocene stanja zaradi neažurnih podatkov ne moremo podati.
(3240) Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov	<u>SI3000230 Idrija s pritoki</u> <u>SI3000253 Julijske Alpe</u> Vzdolž Bače in Koritnice ter nekaterih pritokov (Gorska grapa, Huda grapa).	Lesnata vegetacija s sivo vrbo uspeva na prodnati podlagi. Na strmih ali visokih bregovih se pojavlja neposredno ob vodi, na bolj položnih pa vmesni pas pogosto zasedajo združbe zelnatih rastlin. Kljub bližini vode je za habitatni tip značilna pogosta suša. Z vodo je zalit le ob zelo visokih vodah, ki prinesejo vanj droben pesek in mulj, ta pa se odlaga v manjših kotanjah med vegetacijo. Zaradi večinoma hladnega toka zraka vzdolž rek so vrbišča hladnejša od okolice. Pri nas se pojavljajo ob rekah in potokih, ki izvirajo v Julijskih Alpah, Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah..	54 ha 146 ha	Splošna ocena stanja HT na območju Idrija s pritoki in Julijske alpe je dobra (SDF, 2021)

(4070) Ruševje z vrstama Pinus mugo in Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsutum) *	SI3000253 Julijske Alpe Pod Rodico in Matajurskim vrhom na nadmorskih višinah 1400-1800 m.	Ruševje uspeva na apnenčasti in dolomitni podlagi nad gozdno mejo v pasu med 1400 in 1900 m nadmorske višine. Tla so kamnita, z malo prsti. V drevesni plasti se pojavljajo redke smreke, macesni (Alpe) ali bukve (Dinaridi). Večina ruševja je zajeta v gozdove s posebnim namenom in varovalne gozdove. V Sloveniji je habitatni tip razvit v Alpah in na ovrsju Dinaridov. Potencialno ga ogrožajo krčitve za smučarski turizem in paša.	176 ha	Splošna ocena stanja HT je odlična (SDF, 2021)
(8310) Jame, ki niso odprte za javnost	SI3000253 Julijske Alpe Celotno območje Natura 2000	To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno razširjenost. Jame so prezimovališče in kotišče številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu. Ogrožajo jih onesnaževanje voda, množičen obisk turistov in ponekod odlaganje odpadkov.	1.059 ha	Splošna ocena stanja HT na območju je odlična (SDF, 2022)

* prednostne kvalifikacijske vrste in HT

Preglednica 15/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic/kvalifikacijske vrste živali

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POOI/POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)*	SI3000253 Julijske Alpe Osrednji habitat medveda so strnjeni gozdovi Visokega krasa na Kočevskem in Notranjskem, posamezni osebk pa so redno prisotni tudi v Alpah, ki je opredeljeno kot prehodno območje – naravna selitvena pot za prehajanje živali iz osrednjega življenjskega območja proti severu in severozahodu v smeri Avstrije in Italije.	Poleg severnega medveda je rjavi medved največja danes živeča zver. Njegovo močno telo meri v dolžino 150-250 cm, rep ima kratek. Največji samci tehtajo pri nas več kot 200 kg, samice pa so občutno manjše. Je samotarska žival, ki lahko živi tudi do 35 let. Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Prehrana: pretežno (90%) rastlinojed (plodovi bukev, hrasa, kostanja, leske, oreha, drena, jerebke, maline, jagode, borovnice, robide, hruške, jabolka, slive,..., trava, gobe,...), mravlje, mrhovina, mladiči rastlinojedov ipd. Zaradi velikosti telesa in pretežno rastlinske prehrane, ki ni energetske bogata, mora medved jesti veliko količino hrane, kar pomeni, da potrebuje veliko časa, da jo najde. Pri tem prehodi velike razdalje ter se seli. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodonosne vrste. Na izbiro življenjskega prostora močno vpliva človek.	25.974 ha	448 ha	Splošna ocena stanja na območju je dobra (SDF, 2022)
navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)	SI3000253 Julijske Alpe Znana in zabeležena so posamezna pojavljanja v celotnem TNP. Z izboljšanjem stanja v alpskem prostoru, se je ukvarjal projekt Lifylynx.	Za to vrsto mačke so značilni čopi dolgih dlak na koncu uhljev. Tehta 16-34 kg, samci pa so večji in težji od samic. Razen v času parjenja je samotar. Je specializiran plenilec, ki lovi iz zasede. Najpogostejši plen so manjši parkljarji (srnjad, gamsi), lahko pa pleni tudi jelenjad, divje prašiče, jazbec, zajce, divje mačke ter gozdne jerebe. Gozd, v katerem živi je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Ris je plašna žival in človeku ni nevaren. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen, je njegov glavni tekmeč volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.	25.974 ha	448 ha	Splošna ocena stanja na območju je dobra (SDF, 2022)
navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)*	SI3000230 Idrijska s pritoki Porečje reke Idrijce s pritoki, je verjetno največje sklenjeno območje koščaka v Sloveniji. Koščaki so bili najdeni v Idriji, Trebuši, Kanomljici, Bači in v večini njihovih pritokov.	Telesna dolžina tega raka redko preseže 10 cm. Hrbtina stran je ponavadi svetlo rjava, trebušna stran je svetlejša, motno bela; površina škarij zelo groba in z velikimi zrni. Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izgiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodom. Je vsejeda žival (alge, vodne rastline in talni nevretenčarji, redkeje z ribe, v času levitve je pogost tudi kanibalizem). V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi bolezní račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega), mehanskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter prisotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri.	372 ha	70 ha	Vrsta je stalno prisotna. Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2022)
vidra (<i>Lutra lutra</i>)	SI3000230 Idrijska s pritoki Kot kvalifikacijska vrsta je določena na območju reke Idrijce s pritoki. Pojavlja se redko, znani so historični podatki, v novjšem času je podatkov o pojavljanju malo.	Večino časa preživijo v vodi, vendar se prav tako znajdejo na kopnem. Podolgovato, do 95 cm dolgo telo se nadaljuje v močan, do 55 cm dolg rep; klinasta glava je za razliko od ostalih kun nekoliko sploščena, gobec je opremljen z dolgimi tipalnimi brki, uhlji pa so majhni. Odrasla žival tehta povprečno okoli 10 kg. Na kopnem se premika z značilnim poskakovanjem, v vodi pa je izredno spretna - poganja se s trebušno hrbtnim zvijanjem in nogami, ki imajo med prst razpeto plavalno kožico. Hrani se z raki, ribami, dvoživkami, polži, žuželkami, obvodnimi ptiči in majhnimi sesalci. Potrebuje razčlenjene brežine s številnimi mrtvimi rokavi, zalivi, polotoki, tolmuni, sipinami. Del obrežja mora imeti sklenjeno vegetacijo (grmovje, drevje) ki služi kot prostor za počitek in razmnoževanje. Kmetijska raba zemlje ob reki ne sme biti intenzivna.	395 ha	70 ha	Vrsta je stalno prisotna. Ni dovolj podatkov za oceno stanja.

mulasti širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe Splošno razširjena vrsta v celotnem območju Natura 2000, največja gostota vrste je v alpskem, dinarskem in predalpskem in preddinarskem območju..	Razmeroma majhen netopir (trup z glavo meri 45-58 mm). Na kratkem gobčku ima črno golo kožo, nosnice so usmerjene navzgor, uhlji so črni, široki, na čelu pri osnovi zrasli, majhne oči ležijo ob sami osnovi uhljev. Dlaka je dolga in svilnata, pri osnovi črna, kasneje rjavo črna, konice pa so belkaste ali rumenkaste, trebuh je sivo rjav, letalna opna je črna, prhut je široka. Živi v gozdnatih območjih. Prezimi večinoma v jamah z nizkimi temperaturami (do 5°C in visoko zračno vlago). Poleti se čez dan zateče v drevesne dupline, stavbe ali jame, ki jih dnevno menja. Lovi v počasnem, okretnem letu nizko nad vodo, nad drevesnimi krošnjami (raje ima listopaden gozd) in ob gozdnem robu. Hrani se z žuželkami, med katerimi prevladujejo majhni nočni metulji, hrošči in mrežekrilci. Priloznostni selivec - do 290 km, razdalje, ki jih preleti med zimskim in poletnim zatočiščem pa merijo do 20 km. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline) pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.	53.667 ha	744 ha	Vrsta je stalno prisotna. Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2022)
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	SI3000253 Julijske Alpe Naseljuje življenjske prostore v zgodnjem stadiju naravne sukcesije (glinokopi, kamnolomi, kolesnice v gozdu). Tipična mrestišča hribskega urha so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda, v gozdnih ostankih, omejkah.	Po obliki spominja na žabo, zraste do 5 cm, po hrbtu pa ima bradavice. Oglašja se z zvonkim uu-uu, ob nevarnosti se vrže na hrbet in pokaže živobarven trebuh, ki je pri tej vrsti rumeno-črn. Ličinke so paglavci, ki imajo ovalen trup z repom in so brez okončin. Je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča in življenjski prostor ličink so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda (glinokopi, kamnolomi, kolesnice na cesti). Predvsem mladi odrasli osebkoli so zelo mobilni in prepotujejo tudi več kot kilometer daleč od vode.	48.022 ha	669 ha	Vrsta je stalno prisotna, vendar redka. Ni dovolj podatkov za oceno stanja.
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	SI3000253 Julijske Alpe Primerni prehranjevalni habitat so predvsem ekstenzivni vlažni travniki, prezimovališča pa najde v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu.	Največja vrsta pupkov v Evropi, ki zraste do 25 cm, večinoma pa doseže okoli 18 cm. Po videzu spominja na močera, samec ima na hrbtu žagasto nazobčan greben, samica pa živo rumeno črto. Ličinke so podobne staršem, na zunaj se razlikujejo le v tem, da imajo zunanje škrge, s čimer so vezane na življenje v vodi. Odrasel osek se prehranjuje na kopnem, predvsem na ekstenzivnih vlažnih travnikih gričevnatega in hribovitega sveta. Prezimuje lahko na kopnem (v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu...) ali v vodi, kjer se tudi razmnožuje (srednje veliki kali in druge stoječe mirne vode, ki se zelo redko izsušijo in imajo boujno obrežno in vodno rastlinje ter čisto vodo). Ogroža ga uničevanje in onesnaževanje vodnih okolij, vlaganje rib, intenzivno kmetijstvo ter ceste in promet. Za ohranjanje vrste so pomembni ekološki koridorji, ki vse življenjske prostore na širšem območju povezujejo v funkcionalno celoto.	42.923 ha	507 ha	Vrsta je stalno prisotna, vendar redka. Ni dovolj podatkov za oceno stanja.
bukov kozliček (<i>Mormus funereus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe Je splošno razširjena vrsta v bukovih in jelovo-bukovih gozdovih po celotni GGE.	20 do 38 mm velik hrošč z robustnim, podolgovatim in paralelnim telesom; žametno sivomodre barve, na vsaki pokrovki ima po dve črni pegi, noge in tipalice so dolge in sivočrne. Prehranjujejo se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem buke in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekrilati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa posamezen osek prehodi velike razdalje. Poleg naravnih ovir, kot so reke, z gradnjami cest postavljamo se več mej med populacijami vrste. Vrsta je v Sloveniji splošno razširjena in trenutno ne velja za ogroženo, vendar pa zaradi povpraševanja po bukovem kozličku na evropskih zbirateljskih borzah obstaja nevarnost izlavljanja hroščev v komercialne namene.	23.480 ha	145 ha	Splošna ocena stanja na območju je dobra (SDF, 2022)
alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)	SI3000253 Julijske Alpe Območje je omejeno na pas bukovih in bukovo-jelovih gozdov. Bolj pogost je na višjih nadmorskih višinah.	15 do 38 mm velik hrošč s podolgovatim in paralelnim telesom in dolgimi členastimi tipalkami. Je modre barve, na pokrovcih ima po tri prečne črne pege in tudi sklepi členov tipalk so črni. Živijo v pasu buke med 600 in 1200 m nadmorske višine. Hroščki so dnevnoaktivne živali in se pojavljajo na posekanem ali sveže poškodovanem lesu različnih listavcev, med katerimi prevladuje bukev (cepanice, hlodi, poškodovana debela in veje, štori...), kamor samice odlagajo jajčeca. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih. Domneva se, da poteka razvoj v debelih dreves, ki so izpostavljena soncu. Razvoj vrste v Sloveniji traja tri do štiri leta. Veliko nevarnost za vrsto predstavlja zadrževanje hlobov in cepljenic znotraj življenjskih območij v mesecu juliju in avgustu, v katere samice tudi zalegajo. Ta zarod je zaradi nadaljnje predelave lesa, že v naprej obsojen na propad, kar je trenutno eden glavnih razlogov za upad številčnosti vrste pri nas.	8.654 ha	93 ha	Vrsta je stalno prisotna, vendar redka. Ni dovolj podatkov za oceno stanja.
rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe Splošno razširjen vrsta v celotni GGE. Glede na podatke o odmrli lesni masi, ocenjujemo, da ima ugodne razmere v skoraj celotni GGE.	Sodi med največje vrste hroščev v Evropi. Samci, ki so navadno večji, zrastejo od 25 do 75 mm – značilna je raznolikost zaradi različne kvalitete hrane, ki je dostopna ličinkam. Telo je podolgovato, široko in deloma sploščeno. Čeljusti samcev so preobražene v rogovju podobno tvorbo - od tu tudi slovensko vrstno ime – rogač. Glava, ovratnik in noge so črne ali temnorjave barve, obarvanost pokrovk variira od temnorjavih do kostanjevo-rdečih. Razvoj je vezan na različne vrste listopadnega drevja, med katerimi prevladujejo hrasti. Samice rogača odlagajo jajčeca v ali ob šture, stara ali padla drevesa. Ličinke se prehranjujejo z mrtvimi ali nagitimi koreninami dreves, zabubijo se v zemlji (15-20 cm globoko). Celoten razvoj poteka zelo počasi, tudi do pet let. Odrasli hroščki, ki živijo samo nekaj tednov, so največkrat aktivni v mraku, prehranjujejo se z različnimi rastlinskimi izločki. Ocenjujemo, da vrsta v Sloveniji še ni ogrožena, Neprimeren poseg pri gospodarjenju v gozdovih je s stališča vrste preizkušeno sekanje dreves (tik nad tlemi).	19.573 ha	21 ha	Vrsta je stalno prisotna, vendar redka. Ni dovolj podatkov za oceno stanja.
planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)	SI5000019 Julijci Gnezdi v skalovitih predelih (več gnezdišč v	Odrasli planinski orli so enotno temno rjavi z zlato obarvanim vrhom glave, mladi pa imajo belo bazo repa in belo liso v perutih. V Sloveniji so redki gnezdilci zahodnega dela države, kjer naseljujejo skalovja, pašnike in goličave v višjih nadmorskih legah. Veliko gnezdo iz vej si	88.384 ha	1.820 ha	Velikost populacije 8 do 12 parov.

	GGE) in nižinske predele uporablja kot prehranjevalni habitat.	naredijo na skalni polici. Lahko je visoko 2 m in ima 1-1.5 m premera, gnezda na drevesih, ki so sicer redkejša, pa so še večja: 2-4 m visoka s premerom 2-3 m. Par si je zvest celo življenje. Prehranjujejo se s sesalci (do velikosti sme), ptiči (do velikosti laboda) in mrhovino, redko s plazilci. Lovijo v nizkem letu, pogosto v paru. So stalnice, vendar se mladiči lahko razpršijo daleč od kraja, kjer so bili izvaljeni. Ogrožajo ga človeške motnje v času gnezdenja (kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, množično planinarjenje).			Splošna ocena populacije je odlična (SDF, 2022)
ruševca (<i>Tetrao tetrix tetrix</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u> Pas ruševca na zgornji gozdni meji v visokogorju	Samec ruševca je črn, z belim podrepnim perjem in liso v perutih, rdečo nadočasno gubo in lirasto oblikovanim repom. Samica je varovalnih rjavih tonov. Živijo na meji med gozdom in alpskimi tratami ter v ruševju. Potrebujejo posamezna drevesa, ki obkrožajo bolj odprte predele (barje, jasa). Samci se spomladi razkazujejo na rastiščih. Samice jih sprva opazujejo z roba rastišča, nato si postopno izberejo enega in se z njim pari. To je najpogostejše glavni samec, ki poje in se razkazuje v sredini rastišča. Gnezdo je na tleh v zavetju visoke vegetacije ali grma. Hranijo se pretežno z rastlinami (poganjki, iglice, storži, mačice, plodovi), le poleti tudi z nevretenčarji. So stalnice, ki se tudi pozimi zadržujejo na gnezdiščih. Ogrožata jih masovni gorski turizem in krivolov.	37.807 ha	1.074 ha	

* prednostne kvalifikacijske vrste in HT

Preglednica 16/D-EPO: Ekološko pomembna območja

KODA	IME	OPIS
21100	Julijske Alpe	Julijske Alpe ležijo v severozahodnem delu Slovenije. Območje obsega najvišje in najobsežnejše predele visokogorja v Sloveniji ter del predalpskega sveta. Za območje so značilni tako ohranjeni visokogorski habitatni tipi nad gozdno mejo (travišča, skalne stene, melišča), kot večji kompleksi gorskih gozdov, predvsem alpskih bukovih in smrekovih na nižjih nadmorskih višinah, na pobočjih alpskih dolin in planotah, ki se na Pokljuki prepletajo s habitatnimi tipi visokih barij. Gozdnata območja so prekinjena s habitatnimi tipi sekundarnih travišč, ki so nastala zaradi pašništva na območju današnjih planin. Dodatno pestrost dolinam dajejo vodotoki v svojem zgornjem toku, kot je npr. reka Soča. Posebnost so visokogorska jezera ledeniškega nastanka. Zaradi velike raznolikosti življenjskih pogojev, ki so pogosto ekstremni, so se tu razvili številni redki in ranljivi habitatni tipi, rastlinske in živalske vrste, med katerimi so mnoge endemične.
55300	Porezen - Cimprovka	Območje obsega dolino Davče in okoliško hribovje z najvišjim vrhom Poreznom (1630 m). Je geološko pestro in reliefno razgibano območje, prepleteno s težko dostopnimi s hudourniškiimi grapami in sotesko Davče. Povečini je poraščeno z gozdom. V grapah in na vrhu Porezna raste značilna hladnoljubna flora s predstavniki alpskih vrst. Področje odlikuje velika pestrost habitatov, pestrost rastlinskih in živalskih vrst ter življenjski prostori redkih in ogroženih vrst. Območje je tudi del selitvenega koridorja rjavega medveda.
56700	Idrijca s pritoki	Reka Idrijca z nekaterimi pritoki na območju med Idrijo in izlivom v Sočo. Idrijca je vodnata predalpska reka z neenakomernim strmcem, kar se odraža v menjavanju brzic in umirjenih predelov s prodišči. Njene bregove porašča značilna obrečna vegetacija. Je življenjski prostor ogroženih vrst rib (kot so: soška postrv, blistavec, kapelj..), navadnega koščaka in kranjskega jegliča.
59100	Driselpoh	Dolina potoka Driselpoha, desnega pritoka Bače v bližini Podbrda. Potok teče skozi slikovito sotesko. Rastišče kratkodlakave popkorese je v skalnih razpokah plastovitega krednega apnenca v bližini glavne ceste.
59400	Lipovšček	Naravno ohranjen desni pritok Kneže v Baški grapi je življenjski prostor evropsko pomembne soške postrvi.
56900	Podbrdo	Rastišča kratkodlakave popkorese v skalnih razpokah (ploščasti apnenec s primesjo laporja) v okolici Podbrda (okoli 450 m nm v.). Kratkodlakava popkoresa je ozko endemična rastlina skalnih razpok južnih Julijskih Alp in njihovega prigorja.
95200	Podbrdo - skalovje	Rastišča kratkodlakave popkorese v skalnih razpokah (ploščasti apnenec s primesjo laporja) v okolici Podbrda (okoli 450 m nm v.). Kratkodlakava popkoresa je ozko endemična rastlina skalnih razpok južnih Julijskih Alp in njihovega prigorja.
58900	Znojile	Strma gozdnata pobočja nad Znojilami so klasično nahajališče kratkodlakave popkorese - ozko endemične vrste skalnih razpok južnih Julijskih Alp in njihovega prigorja. Raste v skalnem pragu vzhodno ob žlebu med hriboma Kovblar in Jehle, okoli 900 m visoko in tudi višje v prisojnem skalovju omenjenih vzpetin. Gre za razmeroma skromna nahajališča v skalovju, ki je bolj ali manj v senci okoliških gozdnih sestojev.
59200	Mali vrh	V strmih prisojnih (jugovzhodnih) pobočjih Kotlovega predvrha nad Grahovim ob Bači (od okoli 500 do 700 m) so številni skalni roglji iz baškega dolomita z roženci. Med njimi sta tudi Rinkova glava in Kuk. V previsnih delih njunih sten in skalnih skokov uspeva kratkodlakava popkoresa na več manjših, razpršenih lokacijah v združbi skalnih razpok.

Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 6).

KLIMATSKA FUNKCIJA

Klimatsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo kmetijske površine pred vetrom ali pozebo, lokalno uravnavajo in izboljšujejo podnebne razmere ali klimatske ekstreme v območjih naselij, rekreacijskih in drugih uporabnih površin.

V GGE so vsi gozdovi s 3. stopnjo poudarjenosti te funkcije.

2.2 Socialne funkcije

ZAŠČITNA FUNKCIJA

Zaščitno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo gospodarske, predvsem infrastrukturne objekte ter naselja pred naravnimi pojavi (neugodna mikroklima, bočni veter, padanje kamenja, proženje plazov, idr.), ki bi lahko ogrozili njihov obstoj ali prispevajo k nemotenemu delovanju (varovanje tal, utrjevanje infrastrukturnih teles, blažitev škodljivih emisij, idr.).

Takšni gozdovi so zlasti: *gozdovi ob železniški progi in javni cesti* Most na Soči–Podbrdo-(Petrovo Brdo) (46b, 52, 53, 109b, 110, 119, 120, 122b, 124, 130c, 132, 136c, 138a, 142, 143a,b, 144a, 147b, 148), *javnih cestah* Ljubinj-Sela nad Podmelcem (59a, 60, 61c), Ljubinj-Podmelec (61c), Koritnica-Rut–Grant (88, 89, 91, 92, 93, 140a,b, 141a, 142a), Grahovo–Bukovo (145a,b), cesti v Stržišče (104b, 106, 108b), Podbrdo-Bača pri Podbrdu (114) in tisti varovalni gozdovi, ki so *nad naselij* (Hum, Kneža, Grahovo, Koritnica, ipd.).

HIGIENSKO-ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

Higiensko-zdravstveno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo bivalna in turistična naselja in rekreacijske površine pred škodljivimi in nadležnimi vplivi imisij (hrup, prah, aerosoli, plin, žarčenje) ali blažijo škodljive ter nezaželene učinke industrijski objektov.

V GGE so vsi gozdovi s 3. stopnjo poudarjenosti te funkcije.

REKREACIJSKA FUNKCIJA

Rekreacijsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki so pomembni kot rekreacijski prostor za obiskovalce in omogočajo ljudem stik z naravo, mir in spremembo okolja.

Takšni gozdovi so zlasti: okolica Kneže (42, 46a), Rakovec (49, 50), Senica (57, 58), Tlaka (65b), Kobilja glava (70a, 70b), Rutarski gozd (87a), Stržiški gozd (99b), Kalski gozd (101a), Lonik (104a, 104b), okolica Podbrda (114, 116a, 118b, 119), okolica Petrovega Brda (120, 121), okolica Koritnice (141a, 147a), okolica Grahovega (143a).

TURISTIČNA FUNKCIJA

Turistično funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki oblikujejo funkcionalno ali estetsko celoto turističnih objektov ali turističnih poti.

Takšni gozdovi so zlasti: *ob planinski poti na Črno Prst* (101a, 102a, 102b, 102d, 111a, 112b), *ob evropski peš poti E7* in *Slovenski planinski poti (Planinski transverzali)* od Petrovega Brda na Porezen (121, 122a, 126, 127a, 127b). Manjšo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi ob ostalemu delu evropske peš poti E7 od Močil do Petrovega Brda, posamezni deli Slovenske planinske poti od Vogla do Petrovega Brda, ob poti na Rodico, Kobiljo glavo, Jalovnik in ob ostalih markiranih poteh.

Gozdovi v GGE so precej odmaknjeni od velikih mestnih središč, zato jih turisti obiščejo bolj poredko in po naključju. Za turiste sta zlasti pomembni *Evropska pešpot E-7* in *Slovenska geološka pot*, zanimivi popotniški možnosti, katerih smeri se v Baški grapi pokrivata. Ob Bači, ki v čistih predelih nudi možnost razvoja *ribiškega turizma*, sta privlačna predvsem njena stranska pritoka - Koritnica in Kneža.

POUČNA FUNKCIJA

Poučno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki so namenjeni seznanjanju javnosti z lastnostmi in zakonitostmi gozda, njegovimi funkcijami, z drugimi ekosistemi v gozdnem prostoru in delom v gozdu. Takšni gozdovi so zlasti gozdovi kamor zahajajo šolarji podružnične šole Podmelec (53,

54), podružnične šole Grahovo (145a, 146), OŠ Podbrdo (114, 118a, 119, 123b) in državni gozdovi v Prodih (4a, 5a, 6, 9a, 9b).

V GGE so vsi gozdovi s 3. stopnjo poudarjenosti te funkcije.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

To funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, drevesa in redki ekosistemi v gozdnem prostoru, ki so zaradi izjemnih naravnih vrednot določeni kot naravna dediščina in gozdovi, ki vsebujejo druge vrednote okolja (izjemne naravne strukture, izjemni pogledi, razgledišča, ipd.).

Ti gozdovi so zlasti gozdovi na območjih naravnih vrednot, ki so razglašeni z odlokom³³.

Funkcija se prepleta z biotopsko funkcijo, območjem Triglavskega narodnega parka in območji Nature 2000.

Preglednica 17/D-ZO: Zavarovana območja

IME	STATUS	URADNA OBJAVA	GPN*
Triglavski narodni park (skrajni JV del parka nad Kneškimi ravnami, Grantom, Rutom in Stržiščem)	NP	Zakon o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1), Uradni list RS, 52/2010	da
Črna prst: vrh in pobočja pod vrhom	NS	Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin (Uradno glasilo št 5, junij 1990).	ne
Porezen – (vrh in greben)	NS		ne
Čendova jama	NS		ne
Grahovo ob Bači: rastišče venerinih lascev	NS		ne
Kuk: rastišče kratkodlakave popkorese	NS		ne
Kocnpoh (potok, slapovi, korita in soteska), Podbrdo	NS		ne

* Predlog določitve gozdov s posebnim namenom na območjih, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave (skladno z Zakonom o gozdovih, 44. člen).

³³ Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Nova Gorica (Uradno glasilo občin Nova Gorica, Tolmin in Ajdovščina, št. 8/1985).

Preglednica 18/D-NV: Naravne vrednote v gozdnem prostoru

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN
781V	Porezen - vrh in greben	Vrh in greben Porezna, pomembna botanična lokaliteta	bot	državni
3941V	Soriška planina - nahajališče subalpinske flore	Nahajališče subalpinske flore nad Soriško planino	bot	lokalni
36V	Črna prst	Flora severnih in južnih pobočij vrha Črne prsti, tektonske leče krednih glinavcev v triasnih apnencih	bot, zool, geol, geomorf	državni
5432V	Črna prst - Rodica - Vogel - gorski greben	Gorski greben Črna prst - Rodica - Vogel	geomorf	državni
1534	Driselpoh	Soteska in korita Driselpoha, desnega pritoka Bače pri Podbrdu, rastišče kratkodlakave popkorese (Moehringia villosa)	geomorf, hidr, (bot), zool	državni
1536	Prodar - nahajališče kratkodlakave popkorese	Nahajališče kratkodlakave popkorese (Moehringia villosa) pri Podbrdu	bot	državni
1540	Kocenpoh - soteska s koriti Klovdre	Soteska potoka Kocenpoh, desnega pritoka Bače, s koriti imenovanimi Klovdra, rastišče kratkodlakave popkorese (Moehringia villosa)	hidr, geomorf, bot	državni
2090OP	Grahovo ob Bači - rastišče venerinih laskov in slap	Rastišče venerinih laskov (Adiantum capillus - veneris) in slap pri Grahovem ob Bači	bot, geomorf	državni
1533	Zajtel grapa	Soteska Prodarijeve grape, levega pritoka Bače pod Podbrdom	geomorf, hidr	državni
2091	Žventarska grapa	Potok, desni pritok Koritnice in soteska pod vasema Grant in Rut	geomorf, hidr	lokalni
2100	Liščak	Potok Liščak, levi pritok Kneže s slapovi, sotesko in geološkimi profili	geomorf, geol, hidr	lokalni
2102	Prošček	Desni pritok Kneže v zgornjem toku s slapovi	geomorf, hidr	lokalni
2104	Konjska grapa	Desni pritok Koritnice nad vasjo Koritnica v Baški grapi s slapovi	geomorf, hidr	lokalni
2107	Klonte - soteska Bače	Soteska Bače vzhodno od vasi Koritnica	geomorf, hidr	lokalni
2140	Lajtna grapa	Levi pritok Bače dolvodno od Podbrda s sotesko	geomorf, hidr	lokalni
2167	Koritnica - soteska	Soteska Koritnice, desnega pritoka Bače, severno od vasi Koritnica	hidr	lokalni
2172	Milpoh in Vojspoh	Potoka, desna pritoka Bače in soteski pod vasjo Stržišče v Baški grapi, korita v ploščastih apnencih	geomorf, hidr, geol	lokalni
272V	Selška Sora	Vodotok v Selški dolini	hidr, geomorf	lokalni
4157	Velike Luti	Soteska in korita Knežce	geomorf, hidr, bot	državni
776	Sopota	Potok Sopota, desni pritok Bače pri Klavžah s sotesko in slapovi	geomorf, hidr	lokalni
8896V	Kneža - povirje	Povirje Kneže na jugozahodnih pobočjih Rodice	geomorf, hidr	lokalni
8901V	Knešca - srednji tok s pritoki	Del srednjega toka Knešce, od mosta nad Mohorom do sotočja z Liščakom, s pritoki in povirjem Lipovščka	geomorf, hidr	lokalni
8898	Bača - odsek med Klavžami in mostom pod sotočjem s Poljančico	Ohranjen odsek Bače pod Klontami (v teku je popravek območja NV – prilagamo grafični sloj)	geomorf, hidr	lokalni
8899V	Koritnica	Vodotok Koritnica, desni pritok Bače v Kneži, s povirnimi grapami	geomorf, hidr	lokalni
8900	Lojšček	Potok Lojšček, desni pritok Kneže	geomorf, hidr	lokalni
8902	Poljančica	Porečje potoka Poljančice, desnega pritoka Bače pri Sopotnici s sotesko in koriti	geomorf, hidr	lokalni
1309	Sopota - slap	Tristopenjski slap na potoku Sopota, desnem pritoku Bače	geomorf, hidr	državni
1537	Humarjev slap	Slap na levem pritoku Bače pri Humarju	geomorf, hidr	lokalni
1538	Beli potok - izvir v Baški grapi	Izvir Belega potoka pod vasjo Stržišče v Baški grapi	hidr	lokalni
1539	Beli potok - spodmol v Baški grapi	Spodmol nad Belim potokom pod vasjo Stržišče v Baški grapi	geomorf	lokalni
2105	Koritnica	Desni pritok Bače v Baški grapi, nahajališče lehnjaka	geomorf, hidr, geol, ekos	lokalni
681	Skuk	Slap zahodno od Koritnice v Baški grapi	geomorf, hidr	lokalni
8903	Knešca - ponikva	Ponikva v strugi Knešce, desnega pritoka Bače pri naselju Kneža	geomorf, hidr	lokalni
3623	Hudajužna – Zakojca – Jesenica - karnijske kamnine	Spodnjekarnijske kamnine Slovenskega bazena z bloki grebenskega apnenca na območju med Hudajužno, Zakojco in Jesenico	geol	državni
2133	Meli	Intenzivno mehanično preperelo dolomitno pobočje nad vasjo Hum	geomorf	lokalni
2174	Temljine - bukev nad Podorehi	Bukev izjemnih dimenzij nad zaselkom Podorehi v dolini Liščaka	drev	lokalni

V skladu s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot so:

- z oznako **V** označene naravne vrednote, katerih površina je večja od 1 km² ali so linijsko daljše od 1 km (2. člen),
- z oznako **OP** označene naravne vrednote, pri katerih so Gauss-Kruegerjeve koordinate zaokrožene na 5 km (4. člen).

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE³⁴

To funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki so v vplivni okolici objektov kulturne dediščine, jih preraščajo ali so njihov del.

Pregled registrirane kulturne dediščine je povzet po kulturnovarstvenih smernicah.³⁵

Preglednica 19/D-KD: Registrirana kulturna dediščina

EID	IME	REŽIM	PODREŽIM	ODSEK
1-00164	Koritnica ob Bači – Plano grobišče Lajšč	KS	arheološko najdišče	05141A, 05147A
1-05024	Koritnica ob Bači – Arheološko najdišče Zarakovec s Šancami	S	arheološko najdišče	05145A, 05146, 05147A, 05147B
1-05029	Podmelec – Arheološko najdišče Na kapli	S	arheološko najdišče	05042, 05064
1-15242	Vrh Bače – Arheološko najdišče na prelazu	RD	arheološko najdišče	05115B, 05116C
1-18090	Sela nad Podmelcem – Arheološko najdišče Merišče	RD	arheološko najdišče	05033, 05065A, 05065B
1-18091	Rut – Arheološko najdišče v Trojah	RD	arheološko najdišče	05087A, 05088
1-18095	Podmelec – Arheološko območje Starine	RD	arheološko najdišče	05054, 05055, 05061B
1-18099	Kneža – Arheološko najdišče Na Ilovci	RD	arheološko najdišče	05042
1-18114	Ljubinj – Grobišče Na Mirih	RD	arheološko najdišče	05059A
1-10277	Kneške Ravne – Domačija pri Mohorju	S	stavbna dediščina	05016, 05069, 05071, 05072
1-22339	Znojile nad Baško grapo – Prangarjev mlin z žago	S	stavbna dediščina	05108B, 05109A
1-22508	Kuk nad Baško grapo – Jakova kovačija	S	stavbna dediščina	05108B, 05109A
1-11269	Kneške Ravne – Gospodarski objekti na domačiji pri Francu	S	stavbna dediščina	05007B, 05083B
1-00033	Bohinjska Bistrica – Bohinjski predor	D	stavbna dediščina	05113C, 05114, 05115A, 05115B, 05123B
1-23259	Stržišče – Domačija Lonik	D	stavbna dediščina	05104A
1-23541	Loje – Most pri Kašanu	D	stavbna dediščina	05068C
1-23540	Loje – Most na Topolščku	D	stavbna dediščina	05069, 05071
1-11284	Temljine – Klenkonova sušilnica	D	stavbna dediščina	05028
1-11276	Obloke – Skupina treh sušilnic južno od vasi	D	stavbna dediščina	05138C
1-22178	Bukovski Vrh – Domačija pri Velikejnu	D	stavbna dediščina	05151A
1-23543	Lisec nad Knežo – Enoločni most čez Knežco	D	stavbna dediščina	05024, 05029
1-11272	Kneške Ravne – Sušilnica pri Jaklnu	D	stavbna dediščina	05007B
1-23261	Klavže – Domačija Sopotnica	D	stavbna dediščina	05052, 05053
1-23257	Podmelec – Domačija Podmelec 41	D	stavbna dediščina	05042, 05064
1-26155	Grahovo ob Bači – Domačija Grahovo ob Bači 1	D	stavbna dediščina	05149A
1-17845	Zgornja Sorica – Italijanske obmejne utrdbe pod Slatnikom in Lajnarjem	D	stavbna dediščina	05117B, 05118B
1-29170	Grahovo ob Bači – Domačija Grahovo ob Bači 3	D	stavbna dediščina	05149A
1-23003	Klavže – Vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne II	VO	–	05052
1-10278	Loje – Hiša Loje 1	VO	–	05068C
1-14269	Temljine – Domačija pri Kosu	VO	–	05027A, 05028
1-21213	Ljubinj – Znamenje zahodno pred vasjo	VO	–	05058
1-27411	Klavže – Vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne I	D	memorialna dediščina	05052
1-07593	Julijske Alpe – Triglavski narodni park	D	naselbinska dediščina, stavbna dediščina, kulturna krajina	05001-05005B, 05007A, 05007B 05009A-05012B, 05077B-05083D, 05085B-05087C, 05097B-05102B
1-18485	Ravne v Bohinju – Ravenska planina in planina Za Črno goro	D	kulturna krajina	05113C
1-23311	Ljubinj – Planina Lom	D	kulturna krajina	05076A, 05077A, 05077B
1-23003	Klavže - Vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne II	D	vrtnoarhitekturna dediščina, memorialna dediščina	05052

Legenda: KS – kulturni spomenik, S – spomenik, RD – registrirana dediščina, D – dediščina, VO – vplivno območje.

ESTETSKA FUNKCIJA

Estetsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki imajo izjemno, splošno priznano estetsko vrednost. V GGE ni večjih mest niti industrije, ki bi moteče vplivala na vizualno podobo krajine. Zato nismo evidentirali gozdov, gozdnih otokov, izrazitih gozdnih robov in posameznih dreves, ki bi zakrivali nelepe objekte, ali prispevali k lepoti krajinske podobe v predelih z večjim obiskom.

³⁴ Kulturna dediščina: arheološki spomeniki, zgodovinski s., umetnostni in arhitekturni s., etnološki s., tehnični s., kulturne ustanove, kulturne prireditve.

³⁵ Brezigar, Jermol: Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje GGN GGE Baška grapa. Nova Gorica, št. 35106-0975-3/2025, 22. 12. 2025.

Preglednica 20/D-EID: Izjemna drevesa

Vrsta drevesa (krajevno ime)	Dimenzije drevesa			oddelek	Koordinate		Leto
	H (m)	obseg (cm)	premer (cm)	odsek	y	x	evid.
Lipa pri cerkvi v Rutu	25,0	838	267	88	5118464	5414822	2003
Črni gaber v Rakovcu		226	72	49c	5113014	5410280	2003
Stara bukev na planini Rut	35,5	471	150	75c	5118750	5408050	1998
Bukev pod Delejncem			120		5116456	5409057	2012
Bukev za Špikom			120		5116490	5409552	2012
Jelke za Temnakom					5118030	5408370	2012

2.3 Proizvodne funkcije

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

Lesnoproizvodno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi na rodovitnejših rastiščih, na katerih je mogoče pridelovati večje količine kakovostnega lesa.

Takšni gozdovi so v RGR Primorska bukovja, Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci, Podgorska bukovja, Gorska bukovja, Predalpska jelova bukovja zabukovljena, Visokogorska bukovja, Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci za premeno.

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

Lovnogospodarsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi in z njimi povezani ekosistemi v gozdnem prostoru, ki so pomembni za izboljšanje prehranskih razmer za divjad, ki jo je dovoljeno loviti, oziroma ožja območja, ki so pomembna za gojitev divjadi.

Ti gozdovi so zlasti okoli lovnogospodarskih objektov, ki služijo krmljenju divjadi ter grmišča in košenice, ki so vzdrževane³⁶.

Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta

(Karta št. 7)

³⁶ Podrobnejši seznam glej v Letnih načrtih lovišč Podbrdo, Ljubinj, Prodi-Razor.

3 OPIS STANJA GOZDOV

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

Preglednica 21/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi (ha)	Državni gozdovi (ha)	Gozdovi lokalnih skupnosti (ha)	Skupaj (ha)
Večnamenski gozdovi	4.882,31	2.074,49	627,94	7.584,74
GPN, ukrepi so dovoljeni	30,30	77,38	0,00	107,68
Varovalni gozdovi	1.415,08	1.147,46	285,79	2.848,33
Skupaj	6.327,69	3.299,33	913,73	10.540,75

V kategorijo **GPN, ukrepi so dovoljeni** so uvrščeni gozdovi Triglavskega narodnega parka na južnih obronkih Tolminsko-Bohinjskih gora na podlagi Zakona o Triglavskem narodnem parku³⁷. V kategorijo **varovalnih gozdov** so uvrščeni tisti gozdovi, ki so vključeni v Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom³⁸.

V TNP je 1.172,22 ha skrajnega severozahodnega dela GGE, kjer se v skladu z ZTNP-1 prednostno ohranjajo ekosistemi, naravni procesi, biotska raznovrstnost, krajinska pestrost, kulturna dediščina in naravni viri ter omogoča usklajen vzdržen razvoj.

Prvega varstvenega območja v GGE ni, drugo varstveno območje zajema 85 % ali 996 ha, tretje varstveno območje pa 15 % ali 176 ha površine. Po prostorski ureditvi pripada površina TNP v GGE štirim katastrskim občinam, to je k.o. Ljubinj (2237), k.o. Podmelec (2238), k.o. Rut (2240) in k.o. Stržišče (2241).

Gospodarske kategorije gozdov in prostorska razporeditev posameznih gospodarskih kategorij gozdov v merilu 1 : 25 000 je prikazana v kartnem delu načrta

(Karta št. 4)

Preglednica 22/KGR: Gozdni rastiščni tipi po kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
30640-Primorska bukovja	555-Primorsko bukovje na flišu	102,38	12,92
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	205,18	25,90
	593-Primorsko bukovje	262,52	33,14
	632-Predalpsko gorsko bukovje	64,06	8,09
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	98,64	12,45
	Drugo	59,43	7,50
	Skupaj RGR	792,21	100
30840-Zmerno kisloljubna bukovja	555-Primorsko bukovje na flišu	84,08	11,05
	563-Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	20,73	2,73
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	116,95	15,38
	593-Primorsko bukovje	39,06	5,14
	632-Predalpsko gorsko bukovje	67,17	8,83
	731-Kisloljubno gradnovno bukovje	108,43	14,26
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	279,91	36,80
	Drugo	44,30	5,82
	Skupaj RGR	760,63	100
30890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci	555-Primorsko bukovje na flišu	48,84	2,44
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	124,11	6,21
	592-Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	50,36	2,52
	593-Primorsko bukovje	104,17	5,21
	632-Predalpsko gorsko bukovje	112,66	5,64
	643-Predalpsko jelovo bukovje	54,17	2,71
	683-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	138,91	6,95
	731-Kisloljubno gradnovno bukovje	53,55	2,68
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	1.195,52	59,80
	Drugo	116,82	5,84
	Skupaj RGR	1.999,11	100

³⁷ Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 - ZON-C, 60/17, 82/12 IN 18/23 – ZDU-10.

³⁸ Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20.

31740-Podgorska bukovja	542-Predalpsko gradnovo belogabrovje	15,12	2,92
	555-Primorsko bukovje na flišu	205,3	39,69
	581-Osojno bukovje s kresničevjem	19,23	3,72
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	97,63	18,87
	632-Predalpsko gorsko bukovje	46,85	9,06
	731-Kisloljubno gradnovo bukovje	54,29	10,50
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	43,09	8,33
	Drugo	35,78	6,92
Skupaj RGR		517,29	100
32140-Gorska bukovja	555-Primorsko bukovje na flišu	64,9	5,62
	581-Osojno bukovje s kresničevjem	129,91	11,25
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	129	11,17
	593-Primorsko bukovje	144,55	12,51
	632-Predalpsko gorsko bukovje	456,27	39,50
	683-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	39,4	3,41
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	144,24	12,49
	Drugo	46,93	4,06
Skupaj RGR		1.155,20	100
33540-Predalpska jelova bukovja zabukovljena	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	15,74	2,70
	643-Predalpsko jelovo bukovje	224,62	38,54
	683-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	60,68	10,41
	771-Jelovje s praprotni	19,34	3,32
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	173,89	29,84
	801-Smrekovje s trikrpim bičnikom	67,68	11,61
	Drugo	20,85	3,58
	Skupaj RGR	582,8	100
34540-Visokogorska bukovja	632-Predalpsko gorsko bukovje	5,18	2,78
	634-Alpsko bukovje s črnim telohom	48	25,78
	683-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	97,75	52,51
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	28,96	15,56
	Drugo	6,28	3,37
	Skupaj RGR	186,17	100
35040-Alpska bukovja	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	21,19	6,50
	593-Primorsko bukovje	4,3	1,30
	634-Alpsko bukovje s črnim telohom	283,99	87,80
	683-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	5,18	1,60
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	4,57	1,40
	Drugo	4,33	1,40
	Skupaj RGR	323,56	100
80890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci za premeno	555-Primorsko bukovje na flišu	410,13	32,00
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	190,21	14,84
	593-Primorsko bukovje	83,56	6,52
	632-Predalpsko gorsko bukovje	127,39	9,94
	731-Kisloljubno gradnovo bukovje	40,57	3,17
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	385,95	30,12
	Drugo	43,67	3,41
	Skupaj RGR	1.281,48	100
VEČNAMENSKI GOZDOVI		7.677,17	100
30890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	0,41	3
	593-Primorsko bukovje	2,88	21
	632-Predalpsko gorsko bukovje	2,06	15
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	8,36	61
	Skupaj RGR	13,71	100
35040-Alpska bukovja	555-Primorsko bukovje na flišu	2,47	2,6
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	2,99	3,2
	632-Predalpsko gorsko bukovje	6,81	7,2
	634-Alpsko bukovje s črnim telohom	78,12	83,1
	Drugo	3,61	3,9
Skupaj RGR		94	100
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI		107,71	100
70000-Varovalni gozdovi	555-Primorsko bukovje na flišu	180,45	6,34
	563-Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	209,91	7,37
	565-Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	85,52	3,00
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	837,67	29,41
	592-Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	117,82	4,14
	593-Primorsko bukovje	399,44	14,02
	632 -Predalpsko gorsko bukovje	214,64	7,54
	634 -Alpsko bukovje s črnim telohom	136,12	4,78
	643 -Predalpsko jelovo bukovje	92,53	3,25
	683 -Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	224,6	7,89
	781 -Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	253,23	8,89
	Drugo	96,40	3,38
	Skupaj RGR	2.848,33	100
VAROVALNI GOZDOVI		2.848,33	100
Skupaj vsi gozdovi		10.540,75	100

3.2 Lesna zaloga

Preglednica 23/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

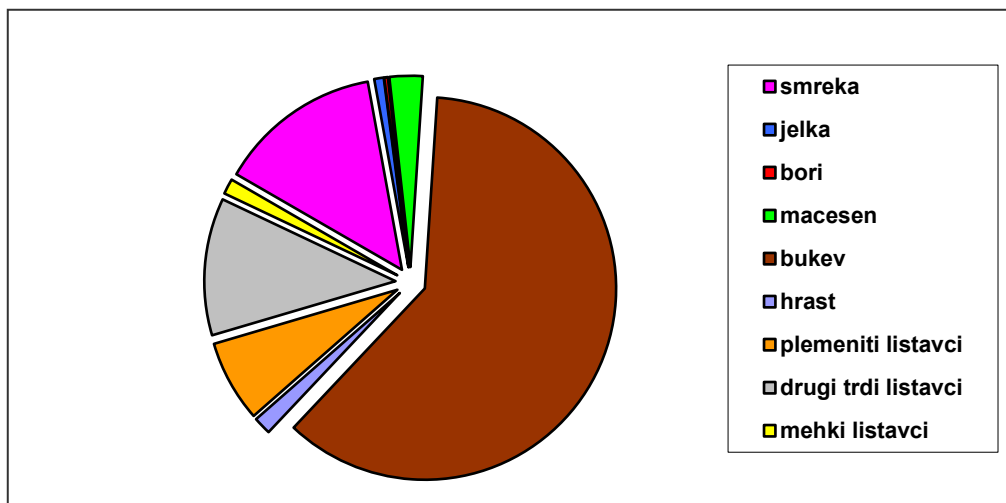
	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	4,4	11,3	19,4	23,0	41,9	50,8	13,8
Jelka	3,5	9,4	17,5	23,5	46,1	2,9	0,8
Bor	5,5	13,9	18,2	31,1	31,3	1,1	0,3
Macesen	3,4	9,2	20,1	25,2	42,1	10,3	2,8
Bukev	7,2	20,6	25,7	24,1	22,4	223,5	61,0
Hrast	10,1	25,9	24,1	20,0	19,9	5,7	1,5
Pl. Ist.	10,1	25,3	23,4	20,7	20,5	25,2	6,9
Dr. tr. Ist.	10,0	25,8	24,2	20,7	19,3	42,8	11,6
Meh. Ist.	12,2	24,8	22,1	19,8	21,1	4,9	1,3
Iglavci	4,2	10,9	19,4	23,5	42,0	65,2	17,7
Listavci	7,9	21,9	25,3	23,2	21,7	302,0	82,3
Skupaj	7,3	20,0	24,2	23,2	25,3	367,2	100,0

Sestava skupin drevesnih vrst je naslednja: SMREKA (smreka); JELKA (jelka), BORI (rdeči, črni); MACESEN (macesen); BUKEV (bukev); HRASTI (graden, dob); PL.LISTAVCI (gorski in ostrolistni javor, veliki jesen, gorski brest, lipa in lipovec, oreh, češnja); DR.TR.LISTAVCI (beli in črni gaber, kostanj, robinija, maklen, mokovec, mali jesen); MEHKI LISTAVCI (črna in siva jelša, trepetlika, topol, breza, vrbe, jerebika, nagnoj).

Lesna zaloga je enakomerno porazdeljena med II, III, IV in V debelinski razred. Med drevesnimi vrstami izrazito izstopa bukev, opaznejši delež imajo še smreka in drugi trdi listavci.

Iglavci so izrazitejši zastopani v starejših razvojnih fazah/debelinskih razredih.

Grafikon 1/D-DV:Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

Preglednica 24/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	686.811	516.389	124.691	45.731
	m ³ /ha	65,2	81,6	37,8	50,0
Listavci	m ³	3.183.445	1.808.562	1.046.522	328.361
	m ³ /ha	302,0	285,8	317,2	359,4
Skupaj	m³	3.870.256	2.324.951	1.171.213	374.092
	m³/ha	367,2	367,4	355,0	409,4

Največjo lesno zalogo na hektar imajo gozdovi lokalnih skupnosti, ki pa jih je malo. To gre predvsem na račun dejstva, da se je v preteklosti v teh gozdovih sekalo malo. Nižjo povprečno

zalogo od povprečja GGE imajo državni gozdovi, kar se razlikuje od siceršnjega stanja v območju, kjer imajo praviloma državni gozdovi, zlasti večji gozdni kompleksi (prim. Trnovski gozd, Idrijski gozdovi), višjo zalogo od zasebnih gozdov in gozdov lokalnih skupnosti.

NAČIN UGOTAVLJANJA LESNE ZALOGE

Lesno zalogo smo ugotavljali z meritvami na stalnih vzorčnih ploskvah (SVP). Oblikovanje stratumov je ostalo glede na pretekli GGN nespremenjeno. V prvem stratumu so bili združeni gozdovi RGR v katerih poteka pridobivanje gozdnih lesnih sortimentov ob upoštevanju tudi drugih funkcij s skupinsko postopnim načinom gospodarjenja (RGR z boljšo zasnovo in PSR nad 4 m³/ha/letno je bila postavljena zgoščena mreža SVP 1.000 m x 250 m). V drugem stratumu so združeni gozdovi preostalih RGR in načinov gospodarjenja – malodonosni gozdovi, varovalni gozdovi in gozdovi za premeno (mreža 1.000 m x 1.000 m).

Izmerjeno je bilo 286 SVP³⁹. Tako je bila izmerjena povprečno ena na 36,86 ha gozda.

Povprečna LZ znaša 367,2 m³/ha, od tega je 65,2 m³/ha iglavcev in 302,0 m³/ha listavcev. V primerjavi s preteklim načrtom se je lesna zaloga povečala za 4,3 % (352,1 → 367,2 m³/ha).

Preglednica 25/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina (ha)	Lesna zaloga (v m ³ /ha)	Število vzorčnih ploskev	+/-E (%)
1	30840 - Zmerno kisloljubna bukovja	760,63	355,9	232	12,1
	30890 - Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci	1.999,11	382,2		
	31740 - Podgorska bukovja	517,29	263,0		14,7
	32140 - Gorska bukovja	1.155,20	352,6		
	33540 - Predalpska jelova bukovja zabukovljena	582,8	517,7		17,5
	34540 - Visokogorska bukovja	186,17	344,9		
	35040 - Alpska bukovja	417,53	339,2		
2	30640 - Primorska bukovja	792,21	355,0	54	15,3
	70000 - Varovalni gozdovi	2.848,33	348,8		
	80890 - Zmerno kisl. buk. mešana z igl. za premeno	1.281,48	397,7		
Skupaj		10.540,75	367,2	286	

NAČIN UGOTAVLJANJA TARIF

Izračun tarif temelji na podlagi meritev premerov in višin na SVP, ločeno po RGR in skupinah drevesnih vrst. Za RGR in skupine drevesnih vrst, pri katerih se ne razpolaga z dovoljšnim številom meritev višin na SVP, se tarife prevzamejo iz območnega GGN. Izračune se je preverilo tudi z izkušnjami revirnih gozdarjev na KE glede odstopanja med odkazano in posekano lesno maso. Za celotno GGE smo določili vmesne Čoklove tarife. Tarife se od prejšnjega GGN niso spreminjale.

3.3 Prirastek

Prirastek smo ugotavljali preko zaporednih meritev merskih dreves na 276 SVP, na katerih je bila izvedena vsaj druga meritev, ter ga kasneje izravnali preko prirastnih nizov, oblikovanih za posamezne skupine drevesnih vrst po RGR, stratumih in celotno GGE (v prilogi).

V povprečni letni prirastek prispevajo predvsem listavci, in sicer najbolj v 1. in 2. razširjenem debelinskem razredu, kar je posledica intenzivnega priraščanja mlajših razvojnih faz.

Letni prirastek znaša 6,03 m³/ha, od tega je 1,41 m³/ha iglavcev in 4,62 m³/ha listavcev. Prirastek se je v primerjavi s prejšnjim GGN zmanjšal in sicer za 0,44 m³/ha (7 %) (6,47 → 6,03

³⁹ Pri obnovi načrta leta 2006 je bilo izmerjenih 277 SVP (13,85 ha; 0,13 % površine gozdov; 5.025 dreves; 4.404 m³), pri obnovi leta 2016 pa 283 SVP (14,15 ha; 0,13 % površine; 8.548 dreves; 4.931 m³). S tem načrtom je bilo izmerjenih 286 dreves (14,09 ha; 0,13 % površine gozdov; 5.585 dreves; 4.762 m³).

m³/ha). Glavni razlog so naravne ujme (žledolom, vetrolom, napad lubadarja), ki so močno poškodovale krošnje in s tem prirastno moč dreves.

Preglednica 26-PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,16	0,25	0,31	0,30	0,39	1,41	23,3
Listavci	1,02	1,41	1,06	0,71	0,43	4,62	76,7
Skupaj	1,18	1,66	1,37	1,01	0,82	6,03	100,0

Opomba: prirastni nizi so v prilogi.

Največji letni prirastek je v intenzivno priraščajočih drogovnjakih, nato prirastek z naraščanjem debeline pada.

Preglednica 27/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	14.810	11.260	2.577	973
	m ³ /ha	1,41	1,78	0,78	1,07
Listavci	m ³	48.785	28.378	15.435	4.971
	m ³ /ha	4,62	4,48	4,68	5,44
Skupaj	m³	63.595	39.639	18.012	5.944
	m ³ /ha	6,03	6,26	5,46	6,51

Največji prirastek na hektar je v gozdovih lokalnih skupnosti.

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Razvojne faze smo izločali z opisi sestojev in vrisom na DOF-5. V razvojno fazo drogovnjakov smo uvrščali tudi opuščene panjevece boljših zasnov in drogovnjake panjevskega nastanka, kjer je smiselno skupinsko postopno gospodarjenje in redčenje. Razgibane sestoje, kjer se prepletajo mladovje, starejši pionirski sestoji in drogovnjaki slabših zasnov smo uvrstili v raznomerne sestoje. Panjevece smo ohranjali tam, kjer skupinsko postopno gospodarjenje ni smiselno ampak le panjevska sečnja.

Preglednica 28/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						Lesna zaloga
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	m³/ha
Mladovje	347,12	3,3							
Drogovnjak	1.013,85	9,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	246,0
Debeljak	5.610,15	53,2	208,83	3,7	20,9	52,1	27,0	0,0	476,0
Sestoj v obnovi	1.238,11	11,7	318,02	25,7	29,0	33,6	18,0	19,4	368,1
Raznomoerno (sk-gnz)	1.159,35	11,0	37,17	3,2	0,0	68,7	31,3	0,0	259,2
Panjevec	101,38	1,0							139,8
Grmičav gozd	188,87	1,8							73,3
Pionirski gozd z grmišči	881,92	8,4							188,6
Skupaj	10.540,75	100,0	564,02	5,4					367,2

Primerjava površinskih deležev razvojnih faz kaže, da se je delež drogovnjakov ohranil (9,6 % → 9,6 %), delež debeljakov pa, na račun priraščanja, povečal (45,0 % → 53,2 %), skoraj enak delež je ostal pri pionirskih gozdovih (9,7 % → 8,4 %) in raznomoernih (12,7 % → 11,0 %), povečal pa delež mladovij (1,3 % → 3,3 %). Zlasti opazna razlika je pri panjevcih boljših zasnov, ki se jih je uvrstilo med prirastnike, saj se je delež zmanjšal z 11,1 % na 1,0 %.

Zasnova večinoma ustreza pričakovani vrstni sestavi in kakovosti nosilcev funkcij.

Preglednica 29/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	79,73	15,04	0,34	6,16	314,12	6,40	76,87	52,10	13,26	564,02
%	14,14	2,67	0,06	1,09	55,69	1,13	13,63	9,24	2,35	100,00

Podmladka je veliko (5,35 %) v primerjavi z bližnjimi GGE Tolminskega GGO (Kobarid 1,27 %, Bovec 1,67 %, Brda-Kolovrat 1,67 %, Tolmin 3,43 %, Banjšice 3,62 %). Prisoten je zlasti v sestojih v obnovi, v površinsko obsežnih raznomernih sestojih in v deloma presvetljenih debeljkih, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka majhen. Največ je podmladka tistih drevesnih, ki tudi sicer prevladujejo v deležu lesne zaloge: bukke (55,69 %), smreke (14,14 %) in plemenitih listavcev (13,63 %), ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 10 % (prim. drugi trdi listavci 9,24 %).

Preglednica 30/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	347,12	32,8	10,5	41,0	15,7	35,1	15,1	48,9	0,9	12,3	29,7	26,5	31,5
Drogovnjak	1.013,85	22,3	40,5	29,4	7,8	10,2	25,0	64,8	0,0	73,8	21,5	1,0	3,7
Debeljak	5.610,15					12,6	27,9	59,5	0,0	48,2	36,0	10,4	5,4
Sestoj v obnovi	1.238,11					21,2	42,0	36,0	0,8				
Raznomerno (sk-gnz)	1.159,35					0,0	16,0	84,0	0,0				
Panjevec	101,38												
Grmičav gozd	188,87												
Pionirski gozd z grmišči	881,92	3,6	0,0	64,2	32,2								
Skupaj	10.540,75												

Sestoji, kjer se določa zasnova, so dobrih zasnov, razen pionirskih sestojev, negovanost je najboljša pri iglavcih mlajših razvojnih faz, sklep sestojev je večinoma tesen, še zlasti v nenegovanih mladovjih in drogovnjakih.

3.5 Tipi sestojev

NAČIN IZDELAVE SESTOJNE KARTE

Posodobitev sestojne karte in pripadajočih atributnih podatkov je potekala po ustaljenem protokolu. S kabinetno posodobitvijo sestojne karte z ekransko tehniko in uporabo najnovejših digitalnih ortofoto posnetkov (DOF-25, april 2023) smo zajeli izboljšanje položajne točnosti nekaterih sestojev, ažuriranje nastalih sprememb sestojev in izločanje novih sestojev. Tako posodobljeno karto smo vpeli na najnovejšo rabo tal (MKGP, 2025). S pomočjo fotointerpretacijskega ključa in drugih virov (SVP, gozdnogojitveni načrti, evidenca poseka ...) smo izvedli dopolnitev atributnega dela podatkov v sodelovanju s KE oz. revirnimi gozdarji, ki so bili intenzivneje vključeni tudi pri definiranju problemov v GGE. Sledil je vklop novih sestojev v obstoječi sistem šifriranja ter prečiščenje vseh podatkov.

Tako pripravljeno oz. posodobljeno sestojno karto smo s posodobljenim atributnim delom podatkov in prevzeto rabo tal na terenu le preverjali in dopolnjevali, pri čemer smo pozornost prednostno usmerili v ugotavljanje sprememb sestojev zaradi večjih pomladitvenih in sanacijskih sečenj, stanje pomladka in usmeritve v mladovjih in pomlajencih.

V GGE je glede na razvojno fazo, prevladujočo drevesno sestavo in zgradbo, prisotnih šest glavnih sestojnih tipov:

1) Bukovi sestoji se površinsko raztezajo po celotni GGE. Ohranjeni se nahajajo predvsem v visokogorju in na pravilno težko dostopnih terenih. Poleg tega so obsežne površine bukovih sestojev pod Tolminsko-Bohinjskimi gorami (prim. Prodi, Grantarski in Stržiški gozd).

2) Drugi pretežno listnati sestoji so površinsko prevladujoči tip gozdnega rastišča in so zelo raznoliki:

- + sestoji v katerih prevladujejo bukev, z močno primesjo črnega gabra in s posamično primesjo smreke in plemenitih listavcev;
- + gozdovi plemenitih listavcev;
- + pionirski in degradirani gozdovi, ki prevladujejo v bližini naselij in v spodnjih delih pobočij; glavni drevesni vrsti v njih sta beli in črni gaber, s posamično primesjo bukve, plemenitih listavcev in smreke;
- + pretežno hrstovi gozdovi (graden), ki so mu primešani beli gaber, bukev, smreka;
- + sestoji mehkih listavcev (breza, iva, trepetlika) na opuščeni kmetijski površini mlajših razvojnih stadijev, s posamično primesjo smreke, macesna ali borov.

3) Sestoji bukve in smreke prevladujejo na levem bregu Kneže in v Poreznu. Večinoma gre za jelovo bukova rastišča.

4) Smrekovi sestoji so predvsem manjši otoki nekdanjih nasadov, ki so danes večinoma že v razvojni fazi debeljaka.

5) Drugi pretežno iglasti sestoji predstavljajo manjše površine sestojev rdečega in črnega bora in macesnovih sestojev.

6) Drugi sestoji iglavcev in listavcev so zelo raznoliki. To so:

- + mešani sestoji v katerih prevladuje smreka naravnega in umetnega porekla; v njih je poleg smreke precej macesna, redkejša je jelka, bukev in plemeniti listavci so primešani v spodnji drevesni plasti;
- + mešani sestoji na zgornji gozdni meji, kjer so najmočnejše prisotni bukev, jerebika, rušje;
- + sestoji zelene (Porezen), sive (Mlečni potok), črne (Gorska grapa) jelše;
- + sestoji bele vrbe (ob vodotokih Koritnica, Kneža, Bača).

Današnji sestojni tipi so odraz naravnih dejavnikov in preteklega gospodarjenja, ki je vplivalo zlasti na sestojno zgradbo, razmerje drevesnih vrst, zasnovo in negovanost. V pretežnem delu smo se pri oblikovanju sestojev naslonili na že izločene sestoje pred 10-imi leti, ki smo jih s pomočjo novjših DOF-ov, rabe tal (MKO) in Lidar podatkov kabinetsko posodobili in deloma terensko preverili.

Preglednica 31/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Bukovi gozdovi	3.850,59	36,5
Drugi pretežno listnati gozdovi	4.039,16	38,3
Gozdovi bukve in smreke	628,57	6,0
Smrekovi gozdovi	246,67	2,3
Borovi gozdovi	7,27	0,1
Drugi pretežno iglasti gozdovi	202,81	1,9
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	1.565,68	14,9
Skupaj	10.540,75	100,0

Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta
(Karta št. 2).

3.6 Ohranjenost gozdov

Preglednica 32/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno spremenjeni		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	4.180,43	55,0	2.280,75	30,1	839,08	11,1	284,48	3,8	7.584,74	72,0
GPN, ukrepi so dovoljeni	93,98	87,3	0,00	0,0	0,00	0,0	13,70	12,7	107,68	1,0
Varovalni gozdovi	2.311,22	81,1	323,87	11,4	162,74	5,7	50,50	1,8	2.848,33	27,0
Skupaj vsi gozdovi	6.585,63	62,5	2.604,62	24,7	1.001,82	9,5	348,68	3,3	10.540,75	100,0

Gozdovi v GGE so v glavnem ohranjeni (62,5 %), z naravno sestavo drevesnih vrst. Spremenjeni so pretežno tisti, ki so bili močnejše izsekani in so se zarasli s pionirskimi drevesnimi vrstami, ali pa nastali naravno na nekdanjih kmetijskih površinah. Izmenjani so gozdovi, ki so bili v preteklosti spremenjeni z direktnimi premenami v nasade predvsem smreke. Najmanj ohranjeni gozdovi so intenzivno gospodarjeni gozdovi tako državni kot zasebni, še zlasti v bližini naselij. Ohranjeni so v TNP in pravilno težko dostopnih predelih.

3.7 Kakovost drevja

Preglednica 33/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih* (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	351	11,4	19,4	38,1	22,8	8,3
Jelka	21	33,5	19,0	19,0	19,0	9,5
Bor	6	0,0	83,3	0,0	16,7	0,0
Macesen	82	45,1	14,6	15,9	24,4	0,0
Bukev	1.314	2,4	13,0	38,2	25,3	21,1
Hrast	42	0,0	7,1	47,7	23,8	21,4
Plemeniti listavci	173	0,6	9,2	31,8	28,9	29,5
Drugi trdi listavci	93	0,0	0,0	14,0	14,0	72,0
Mehki listavci	27	0,0	11,1	11,1	33,3	44,5
Skupaj iglavci	460	18,3	19,3	32,9	22,8	6,7
Skupaj listavci	1.649	1,9	11,7	36,0	25,2	25,2
Skupaj	2.109⁴⁰	5,5	13,4	35,2	24,7	21,2

*Struktura je ugotovljena na drevju, debelejšem od 30 cm, ocenjenem na SVP.

Oceno kakovosti drevja je potrebno jemati z zadržkom, saj vanjo niso vključene notranje lastnosti lesa, ki bistveno vplivajo na kakovost sortimentov ter jih je na terenu nemogoče ocenjevati.

Kakovost drevja se je v zadnjih 10-ih letih poslabšala. Že v preteklosti je bilo odlične kakovosti drevja zelo malo (10,7 % → 5,5 %). Prevladuje srednja kakovost drevja, kar je glede na raznolikost gozdov v GGE razumljivo. Kakovost je boljša pri iglavcih, zlasti pri jelki in macesnu, medtem ko je kakovost bukve, zlasti izven območij kvalitetno gospodarjenih gozdov (prim. Prodi, Grantarski in Stržiški gozd, Porezen) povprečna. Izrazito slaba je pričakovano kakovost pri mehkih in drugih trdih listavcih.

3.8 Poškodovanost drevja

Preglednica 34/PŠD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	7,6
Veje/krošnja	5,2
Osutost	0,2
Skupaj	13,0

Poškodovanost drevja v GGE, ocenjena na drevesih, ki so bila zajeta v SVP, se je nekoliko zmanjšala. V prejšnjem ureditvenem obdobju je bilo zdravih 86,0 % dreves, sedaj jih je 87,0 %⁴¹.

⁴⁰ Pri prejšnjem načrtu je bilo v analizo zajeto 1.901 drevo.

⁴¹ Pri obnovi načrta leta 2006 je bilo nepoškodovanih 94,3 % dreves.

Glavna vzroka sta žledolom in vetrolom ter njihova sanacija. Pojavlja se tudi poškodovanost debla bukve ob gozdnih prometnicah in v strmejših predelih zaradi proženja kamenja ali spravila. Osutost je zanemarljiva.

3.9 Objedenost gozdnega mladja

Objedenost gozdnega mladja - po podatkih podrobnega popisa.

Preglednica 35/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost (%)
1. do 15 cm	32.058	-
2. 16-30 cm	23.115	43,7
3. 31-60 cm	17.000	44,4
4. 61-100 cm	8.448	39,5
5. 100-150 cm	4.001	29,0
Skupaj 1-4	80.621	-
Skupaj 2-5	52.564	42,1

Preglednica 36/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah po popisih R1-R4*

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020	Objedenost 2024
Smreka	16,8	33,5	1,8	2,8	8,5
Jelka	38,3	22,5	11,9	17,3	0,0
Bori	-	-	-	-	-
Macesen	-	-	-	100,0	-
Bukev	21,0	46,9	14,1	8,5	23,7
Hrasti	0,0	-	0,0	0,0	0,0
Plemeniti listavci	61,7	53,8	44,8	36,1	63,3
Drugi trdi listavci	43,8	59,4	33,0	31,0	48,3
Mehki listavci	44,3	56,6	34,6	18,8	46,4
Iglavci	25,9	28,8	6,6	9,6	8,2
Listavci	41,4	51,1	30,0	23,7	42,6
Skupaj	40,6	49,8	28,9	23,4	42,1

* R1 (15-30 cm), R2 (30-60 cm), R3 (60-100 cm), R4 (100-150 cm).

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Izvedba popisa na terenu je prostorsko vezana na širše enote – popisne enote pri oblikovanju katerih smo upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi, ipd.

V letu 2014 smo izvedli drugi popis poškodovanosti gozdnega mladja, nato so sledili popisi leta 2017, 2020 in 2024. Ugotavljamo, da sistematično pridobljeni podatki predstavljajo pomemben vir informacij ne le o vplivu divjadi na objedenost gozdnega mladja, temveč tudi o drevesni sestavi, gostoti ter vertikalni in horizontalni strukturi mladovij.

GGE je v celoti uvrščena v popisno enoto **Tolmin**:

V popisni enoti Tolmin se je skupna poškodovanost, vključno s poškodovanostjo bukve, v letu 2024 glede na leto 2020 povečala za več kot 10 %. Zabeležena je nizka stopnja objedenosti iglavcev, vendar njihov delež v mladju (R1–R4) znaša le okoli 1 %. Analiza listavcev kaže, da pomlajevanje in preraščanje mladja potekata v smeri zabukovljenja sestojev. Delež bukve v mladju se namreč poveča z 22 % v nizkem mladju (R1) na 64 % v perspektivnem mladju (R4). Nasprotno pa delež plemenitih listavcev upade z nekaj manj kot 50 % v razredu R1 na nekaj več kot 10 % v razredu R4.

Zaskrblijujoča je tudi objedenost plemenitih listavcev, saj v večini razvojnih razredov presega 50 %, skupno (R1–R4) pa dosega več kot 60 %.

Delež poškodovanih osebkov (za vse vrste skupaj) v populaciji gozdnega mladja popisne enote se je leta 2024 povečal v primerjavi s popisoma iz let 2017 in 2020. Stanje in objedenost gozdnega mladja kaže na povišan pritisk rastlinojedov na gozdne sestoje.

3.10 Odmrlo drevje

Preglednica 37/OD: Odmrlo drevje v GGE

Razširjeni debe. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	2,46	31,83	34,29	0,89	33,75	34,64	3,35	65,58	68,93
	m ³ /ha	0,75	10,64	11,39	0,27	11,19	11,46	1,02	21,83	22,85
30 - 49 cm	št./ha	1,61	2,81	4,42	0,18	6,07	6,25	1,79	8,88	10,67
	m ³ /ha	2,16	4,38	6,54	0,27	9,57	9,84	2,43	13,95	16,38
50 in več cm	št./ha	0,04	0,49	0,53	0,13	1,21	1,34	0,17	1,70	1,87
	m ³ /ha	0,14	1,51	1,65	0,41	3,59	4,00	0,55	5,10	5,65
Skupaj	št./ha	4,11	35,13	39,24	1,20	41,03	42,23	5,31	76,16	81,47
	m³/ha	3,05	16,53	19,58	0,95	24,35	25,30	4,00	40,88	44,88

V prikaz so zajeti gozdovi, ki smo jim lesno zalogo ugotavljali s stalnimi vzorčnimi ploskvami.

Število odmrlega drevja na hektar v GGE (81 dreves/ha, 44,9 m³/ha) je precej nad povprečjem za Tolminsko GGO (61 dreves/ha, 27,6 m³/ha). Ocenjujemo, da je procent odmrle lesne mase od lesne zaloge več kot ugoden.

Ohranjenost in ekološka stabilnost gozdov v GGE je zelo dobra. Zaradi nižje intenzivnosti gospodarjenja, deloma tudi zaradi žledoloma v letu 2014, je v GGE poprečno kar 81 odmrlih dreves na ha (I. 2016 – 64, I. 2006 - 51), oziroma 44,9 m³/ha, kar predstavlja 12,2 % celotne lesne mase (I. 2016 – 10,5 %). Pravilnik o varstvu gozdov⁴² namreč določa v povprečju vsaj 3 % odmrlega lesa glede na lesno zalogo v RGR. Stojčega drevja je 19,6 m³/ha, oziroma 5,34 % stoječih odmrlih dreves glede na celotno lesno zalogo.

Prisotnost gozdnih jas, omejnikov, grmišč in vrzeli še povečuje biotsko raznolikost v GGE, posledice žledoloma in vetroloma pa se bodo odrazile tudi v povečanju odmrle lesne mase, tako stoječe, kot ležeče. Cilj je uravnoteženje razmerja 50:50 med tanjšim in debelejšim odmrlim drevjem ter med ležečim in stoječim.

Glede na obstoječe strokovne ocene potreb ptic duplaric po sušicah preračunano na ha v različnih skupinah gozdnih združb oziroma RGR⁴³ bi bilo potrebno imeti za gorska bukova v I. debelinskem razredu 2,0 %, v II. 0,2 %, v III. razredu pa 0 % odmrle lesne mase. Zato ocenjujemo, da je tudi glede na strukturo po razširjenih debelinskih razredih število odmrlega drevja glede na strokovna priporočila več kot ustrezno.

⁴² Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr. (prvi odstavek 6. člena).

⁴³ Papež, J., Perušek, M., Kos, I., 1997: Biotska raznovrstnost gozdnate krajine.

4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti

Za državne (nekoč deželno knežje) gozdove je bil narejen prvi GGN že leta **1770** (Perko, F., Kozorog, E., Bončina, A., 2014), saj so bili nekoč gozdovi Kneže, Kacenpoha, Porezna in Petrovega brda zelo pomembni cesarsko-kraljevi gozdovi. Pričujoči GGN predstavlja šesto obnovo načrtnega gospodarjenja z gozdovi v Baški grapi, ki se je začela leta 1967. V prvotno gozdno krajino v Baški grapi so prvi močnejše posegli tirolski priseljenci ob kolonizaciji v 13. stoletju. S krčitvami za potrebe kmetijstva so postopoma oblikovali kulturno krajino, v kateri so gozd zamenjale večinoma kmetijske površine. Prvi znani podatki o podobi te krajine segajo v **prvo polovico 19. stoletja**, ko je bila gozdnatost okoli 50 %, v prvi polovici 20. stoletja pa je dosegla minimum pri 35 %. Po drugi svetovni vojni je gozdnatost nenehno naraščala, prvi natančnejši podatki so iz leta 1969, ko je gozdnatost 58 %, leta 1977 60 %, leta 1987 74 %, leta 1996 pa 75 %. Prvi pisni viri o gospodarjenju z gozdovi v Baški grapi se nanašajo na nekdanje deželno knežje kameralne gozdove v Kacenpohu, v povirju Bače in na območju Podbrda in Porezna, za katere so bile že v 18. stoletju izdelane karte in načrti s cenitvami lesa in etata. Les so plavili po Bači in stranskih pritokih, kuhali so oglje in pepeliko. Gospodarjenje z gozdovi se je razmahnilo med in po izgradnji železnice skozi Baško grapo v **začetku 20. stoletja**. V obdobju med prvo in drugo svetovno vojno so Italijani pod okriljem Rapalske meje intenzivno izkoriščali gozdove s pomočjo gravitacijskih žičnic in vodnih riž. Po ustnih virih domačinov so bile sečnje zelo intenzivne, puščali so redke semenjake, ali pa samo drevje tanjše od 15 cm. Sekali so praktično povesod, kjer so lahko, tudi v gravitacijah, ki so danes uvrščene v izrazite varovalne gozdove (Driselpoh, Batava). S tehničnega vidika so občudovanja vredni sistemi žičnic, ki so jih uporabljali za spravilo lesa. Zadnji so bili demontirani iz doline Kneže šele po drugi svetovni vojni. Posamezni tako nastali sestoji, ki so bili kasneje prepuščeni naravnemu razvoju, so kljub temu nadpovprečne kvalitete. Za obdobje od leta **1945 do 1967** ni na voljo natančnejših podatkov o gospodarjenju, v povezavi z naraščanjem gozdnatosti pa lahko sklepamo, da ni bilo posebno intenzivno.

V obdobju **1996 - 2005** je bilo posekano 82.566 m³, kar je predstavljalo 40 % možnega poseka (205.887 m³). Bilo je prvo obdobje v katerem je bil namesto etata opredeljen možni posek, ki v nasprotju z etatom ni predstavljal obveze za realizacijo. Možni posek je bil tako določen bolj smelo, saj je temeljil predvsem na naravnih danostih, vpliv družbenih in gospodarskih razmer, ki so bistvene za realizacijo, pa je bil bolj ali manj namenoma izločen. Realizacija je na prvi pogled nizka, vendar se je v primerjavi z obdobjem 1988-95 posek skoraj podvojil. Za povečan posek v tem obdobju, ki je bila do takrat tudi najvišja zabeležena količina posekanega lesa v Baški grapi, je bilo več vzrokov: odpiranje zaprtih predelov s cestami, ureditev lastniških razmer, dvig cene lesa, izguba delovnih mest, bolj smelo načrtovan možni posek, ki omogoča odpiranje tudi težje dostopnih predelov na podlagi zasebne pobude lastnikov gozdov.

Glavne usmeritve in izvajanje gospodarjenja z gozdovi v dobi veljavnosti GGN **2006 – 2015** so bile, ob upoštevanju večnamenskosti in sonaravnosti, naslednje temeljne gozdnogojitvene smernice: uvajanje debeljakov v obnovo, pospešeno nadaljevanje obnove in njeno zaključevanje, redčenje kvalitetnih in perspektivnih letvenjakov in drogovnjakov, delno tudi debeljakov.

Poudarek je bil zlasti na: premenilnih redčenjih in drugih oblikah postopne premene pionirskih gozdov, s katerimi se je izboljševalo zasnovo in drevesno sestavo v korist plemenitih listavcev in bukve. Osrednji cilj je bil z vsakim ukrepom izboljšati pogoje za razvoj sestoja v smeri zelenega stanja. Pomemben cilj je bil tudi približevanje optimalni debelinski strukturi, puščanju debelejšega in vitalnega drevja, seveda ob predhodnem izboljšanju pravilnih razmer.

Posek v obdobju 2006 – 2015 je bil v skupnem le petina (20,3 %, 125.540 m³) od možnega poseka, določenega z GGN. Dejstvo pa je, da je bil za to obdobje določen najvišji možni posek v zgodovini gospodarjenja z gozdovi v GGE do takrat – 617.897 m³.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

Glavne usmeritve in izvajanje gospodarjenja z gozdovi v dobi veljavnosti preteklega GGN 2016 – 2025 so bile, ob upoštevanju trajnosti, večnamenskosti in sonaravnosti, naslednje temeljne gozdnogojitvene smernice: uvajanje debeljakov v obnovo, pospešeno nadaljevanje obnove in njeno zaključevanje, redčenje kvalitetnih in perspektivnih letvenjakov in drogovnjakov, delno tudi debeljakov.

Poudarek je bil zlasti na: premenilnih redčenjih in drugih oblikah postopne premene pionirskih gozdov, s katerimi se je izboljševalo zasnovo in drevesno sestavo v korist plemenitih listavcev in bukve. Osrednji cilj je bil z vsakim ukrepom izboljšati pogoje za razvoj sestoja v smeri zelenega stanja. Pomemben cilj je bil tudi približevanje optimalni debelinski strukturi, puščanju debelejšega in vitalnega drevja, seveda ob predhodnem izboljšanju pravih razmer.

Velik del gozdnih površin, kljub gradnji novih gozdnih prometnic, še vedno ostaja zaprt za gospodarjenje. Na gozdnih površinah, ki pa so dostopna za spravilo, se izvaja redno gospodarjenje (posek) ter se tudi znatno vlaga v gozdove v obliki sadnje ter opravlja ostala gojitvena in varstvena dela.

Cilji gospodarjenja so usmerjeni v zagotavljanje sonaravnega, večnamenskega in trajnostnega gospodarjenja v vseh gozdovih, uravnavanje ustrezne zgradbe gozda, zagotavljanje lokalnih potreb po prostorninskem lesu, izboljšanje pravih razmer ter ohranjanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov na območjih TNP in Natura 2000.

V zadnjem desetletju so na gospodarjenje z gozdom izdatno vplivale gradacije podlubnikov in vremenske ujme, predvsem vetrolomi, ki so prizadeli večje površine gozdov. Za potrebe sanacij so bile zgrajene nove vlake, velik del pa je bil saniran z pomočjo žičnih žerjavov.

Največjo težavo predstavljajo pogoste gradacije smrekovih podlubnikov in sušenje jesenovih sestojev zaradi jesenovega ožiga. Pogoste poletne suše in vedno pogostejši vročinski valovi v poletnem in zgodnje jesenskem času močno oslabijo smrekove sestoje predvsem na južnih pobočjih, ki jih nato napadejo podlubniki. Suše pa imajo precejšen negativen vpliv tudi že na bukove sestoje.

4.2.1 Posek

Preglednica 38/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje 2016 - 2025		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
Rastiščnogojitveni razred		m ³	m ³	%	%
30640-Primorska bukovja	Iglavci	10.225	1.714	16,8	0,2
	Listavci	62.048	5.326	8,6	0,8
	Skupaj	72.273	7.040	9,7	1,0
30840-Zmerno kisloljubna bukovja	Iglavci	3.022	2.031	67,2	0,3
	Listavci	41.518	11.513	27,7	1,7
	Skupaj	44.540	13.544	30,4	2,0
30890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci	Iglavci	58.446	45.816	78,4	6,7
	Listavci	104.350	22.622	21,7	3,3
	Skupaj	162.796	68.437	42,0	10,0
31740-Podgorska bukovja	Iglavci	3.058	6.828	223,3	1,0
	Listavci	23.397	10.867	46,4	1,6
	Skupaj	26.455	17.694	66,9	2,6
32140-Gorska bukovja	Iglavci	3.658	4.241	115,9	0,6
	Listavci	50.657	19.036	37,6	2,8
	Skupaj	54.315	23.277	42,9	3,4
33540-Predalpska jelova bukovja zabukovljena	Iglavci	28.409	16.937	59,6	2,5
	Listavci	41.304	4.493	10,9	0,7

	Skupaj	69.713	21.430	30,7	3,1
34540-Visokogorska bukovja	Iglavci	2.043	1.063	52,0	0,2
	Listavci	10.251	1.775	17,3	0,3
	Skupaj	12.294	2.838	23,1	0,4
35040-Alpska bukovja	Iglavci	2.271	9.210	405,6	1,3
	Listavci	17.542	4.721	26,9	0,7
	Skupaj	19.813	13.931	70,3	2,0
70000-Varovalni gozdovi	Iglavci	4.924	1.842	37,4	0,3
	Listavci	91.759	13.118	14,3	1,9
	Skupaj	96.683	14.960	15,5	2,2
80890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci za premeno	Iglavci	25.827	4.368	16,9	0,6
	Listavci	101.368	6.633	6,5	1,0
	Skupaj	127.195	11.000	8,6	1,6
Skupaj	Iglavci	141.883	94.050	66,3	13,7
	Listavci	544.194	100.104	18,4	14,6
	Skupaj	686.077	194.153	28,3	28,3

Ureditveno obdobje 2006 - 2015		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
Rastiščnogojitveni razred		m³	m³	%	%
30640-Primorska bukovja	Iglavci	11.760	2.288	19,5	0,4
	Listavci	55.413	4.404	7,9	0,7
	Skupaj	67.173	6.692	10,0	1,1
30840-Zmerno kisloljubna bukovja	Iglavci	2.654	1.813	68,3	0,3
	Listavci	27.694	2.914	10,5	0,5
	Skupaj	30.348	4.727	15,6	0,8
30890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci	Iglavci	58.314	26.670	45,7	4,3
	Listavci	88.754	18.525	20,9	3,0
	Skupaj	147.068	45.195	30,7	7,3
31740-Podgorska bukovja	Iglavci	4.694	3.509	74,8	0,6
	Listavci	27.504	10.320	37,5	1,7
	Skupaj	32.198	13.829	43,0	2,2
32140-Gorska bukovja	Iglavci	5.634	3.280	58,2	0,5
	Listavci	74.020	10.394	14,0	1,7
	Skupaj	79.654	13.674	17,2	2,2
33540-Predalpska jelova bukovja zabukovljena	Iglavci	34.211	8.158	23,8	1,3
	Listavci	46.493	3.498	7,5	0,6
	Skupaj	80.704	11.656	14,4	1,9
34540-Visokogorska bukovja	Iglavci	4.503	410	9,1	0,1
	Listavci	13.195	954	7,2	0,2
	Skupaj	17.698	1.365	7,7	0,2
35040-Alpska bukovja	Iglavci	3.834	5.415	141,2	0,9
	Listavci	13.251	9.456	71,4	1,5
	Skupaj	17.085	14.871	87,0	2,4
70000-Varovalni gozdovi	Iglavci	3.000	1.017	33,9	0,2
	Listavci	38.396	6.509	17,0	1,1
	Skupaj	41.396	7.527	18,2	1,2
80890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci za premeno	Iglavci	27.567	3.009	10,9	0,5
	Listavci	77.006	2.997	3,9	0,5
	Skupaj	104.573	6.005	5,7	1,0
Skupaj	Iglavci	156.171	55.569	35,6	9,0
	Listavci	461.726	69.971	15,2	11,3
	Skupaj	617.897	125.540	20,3	20,3

Realizacija možnega poseka zaradi slabe odprtosti, neurejenih lastniških razmer ter lastniške razdrobljenosti gozdov dosega dobro četrtno načrtovanega (28,3 %). Najvišja je bila na območju Alpskih bukovji (70,3 %).

Realizacija možnega poseka pri iglavcih (66,3 %) je precej večja kot pri listavcih (18,4 %) in je posledica tradicionalnega odnosa lastnikov do gozda. Možni posek je bil presežen pri iglavcih v Podgorskih (223,3 %), Gorskih (115,9 %) in predvsem Alpskih bukovjih (405,6 %). Skupna realizacija je nadpovprečna v nižinskih bolj pravilno odprtih predelih (Prodi, Rutarski gozd).

V vseh RGR je posek manjši od načrtovanega. Glavni razlog je v načrtovanju možnega poseka ne glede na možnost realizacije v predvidenem 10 - letnem obdobju, ta pa je odvisna od odprtosti gozdov, stanja na trgu gozdnih lesnih sortimentov in zainteresiranosti lastnikov za sečnjo. Ob takšnem načinu načrtovanja poseka, ki ne upošteva tehničnih in ekonomskih možnosti realizacije, lahko pričakujemo podoben razkorak tudi v prihodnje.

Preglednica 39/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	133.672	329.029	462.701	16.665	90.925	107.590	5.834	41.772	47.606
Izveden - m ³	48.588	50.789	99.377	6.446	16.083	22.529	535	3.099	3.634
Realizacija - %	36,30	15,40	21,50	38,70	17,70	20,90	9,20	7,40	7,60
Povp. drevo - m ³	1,70	0,72	1,00	1,10	0,75	0,82	0,71	0,56	0,58

V zasebnih gozdovih je bil možni posek realiziran 21,5 %, v državnih 20,9 % in v občinskih 7,6 %.

Vzrok za slabo realizacijo v zasebnih gozdovih so neugodne pravilne razmere, nezainteresiranost lastnikov za sečnjo, pravilno zaprti gozdovi, v državnih in občinskih pa še razdrobljenost posesti, razen območja Prodiv, ki pa v večjem delu obsega državno lovišče.

Preglednica 40/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m³	3.246	38.936	180	7	11.245	2.314	17.236	7.092	949	120	81.324		
	%	4,0	48,0	0,2	0,0	13,8	2,8	21,2	8,7	1,2	0,1	100,0	16,6	68,3
Listavci	m³	5.770	41.435	832	1.013	1.638	3.741	14.351	10.611	1.510	627	81.528		
	%	7,1	50,8	1,0	1,2	2,0	4,6	17,6	13,0	1,9	0,8	100,0	4,3	24,4
Skupaj	m³	9.016	80.371	1.012	1.020	12.883	6.055	31.587	17.703	2.459	747	162.851		
	%	5,5	49,4	0,6	0,6	7,9	3,7	19,4	10,9	1,5	0,5	100,0	6,8	35,9

Državni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m³	100	2.652	2	0	470	940	6.672	130	18	1	10.986		
	%	0,9	24,1	0,0	0,0	4,3	8,6	60,7	1,2	0,2	0,0	100,0	11,1	43,7
Listavci	m³	233	6.678	65	0	47	1.258	1.283	453	86	26	10.129		
	%	2,3	65,9	0,6	0,0	0,5	12,4	12,7	4,5	0,8	0,3	100,0	1,2	7,5
Skupaj	m³	333	9.330	67	0	517	2.198	7.955	583	104	27	21.115		
	%	1,6	44,2	0,3	0,0	2,4	10,4	37,7	2,8	0,5	0,1	100,0	2,3	13,3

Gozdovi lokalnih skupnost

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
Iglavci	m³	160	1.013	48	0	0	21	343	146	2	7	1.740		
	%	9,2	58,3	2,7	0,0	0,0	1,2	19,7	8,4	0,1	0,4	100,0	4,7	19,4
Listavci	m³	1.191	4.495	22	694	0	275	864	721	5	179	8.448		
	%	14,1	53,2	0,3	8,2	0,0	3,3	10,2	8,5	0,1	2,1	100,0	2,5	15,1
Skupaj	m³	1.351	5.508	70	694	0	296	1.207	867	7	186	10.187		
	%	13,3	54,1	0,7	6,8	0,0	2,9	11,8	8,5	0,1	1,8	100,0	2,8	15,6

Skupaj GGE

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
Iglavci	m³	3.506	42.601	230	7	11.716	3.275	24.251	7.369	969	127	94.050		
	%	3,7	45,4	0,2	0,0	12,5	3,5	25,8	7,8	1,0	0,1	100,0	15,1	61,4
Listavci	m³	7.195	52.608	919	1.707	1.685	5.274	16.498	11.786	1.601	831	100.104		
	%	7,2	52,5	0,9	1,7	1,7	5,3	16,5	11,8	1,6	0,8	100,0	3,3	19,1
Skupaj	m³	10.701	95.209	1.149	1.714	13.401	8.549	40.749	19.155	2.570	958	194.153		
	%	5,5	49,0	0,6	0,9	6,9	4,4	21,0	9,9	1,3	0,5	100,0	5,3	28,7

Ker v GGE prevladujejo zasebni gozdovi, je struktura poseka v celotni GGE zelo podobna strukturi poseka v teh gozdovih in zanjo veljajo enake ugotovitve.

Razmerja med vrstami poseka so uravnotežena in kažejo na upoštevanje temeljnih usmeritev gospodarjenja s poudarkom na negi in naravnem pomlajevanju gozdov.

V letu 2014 je ZGS s Občino Tolmin podpisal večletno pogodbo o aktivnejšem sodelovanju in pomoči občini pri gospodarjenju z občinskimi gozdovi s ciljem izboljšati pravilne razmere, intenzivnost sečenj in s tem ekonomičnost gospodarjenja v občinskih gozdovih. Ker se občinski gozdovi prepletajo z zasebnimi gozdovi bi se lahko na ta način povečala intenzivnost ukrepanja tudi v okoliških zasebnih gozdovih, preko izvajanje maloprodaje pa bi se lahko tudi izboljšala oskoba prebivalcev z lesom za kurjavo. Za lažje gospodarjenje je bil izdelan tudi lastniški načrt.

Razmeroma veliko je bilo sanitarnih sečenj; pri iglavcih so glavni vzrok podlubniki, sledijo žledolom, vetrolomi in bolezni, pri listavcih pa vetrolomi.

Posek za gozdno infrastrukturo kaže, da je bilo v preteklem desetletju precej pozornosti posvečeno gradnji vlak in gozdnih cest, seveda vse v okviru ekonomskih možnosti lastnikov. Nedovoljenih posekov je manj (2,7% > 0,5 %); večinoma gre za poseke manjših količin lesa v zasebnih gozdovih, največkrat na gozdnem robu.

Posek po skupinah drevesnih vrst

86,6 % poseka odpade na smreko in bukev, ki sta v GGE najpogostejši vrsti. V deležu posamezne drevesne vrste prednjači smreka, saj se jo poseka 18,5 % (npr. bukve le 3,6 %), kar je tradicionalna naravnost lastnikov v GGE.⁴⁴

⁴⁴ Tudi v prejšnjem ureditvenem obdobju največ – 11,2 % od LZ smreke, l. 2006 - 9,6% od LZ smreke.

Preglednica 41/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	44,7	18,5	2,3
Jelka	1,3	9,9	0,1
Bor	0,1	1,9	0,0
Macesen	2,5	4,1	0,1
Ostali iglavci	0,0	0,0	0,0
Bukev	41,9	3,6	2,2
Hrast	0,9	3,0	0,0
Plemeniti listavci	4,7	3,7	0,2
Drugi trdi listavci	3,5	1,5	0,2
Mehki listavci	0,4	1,2	0,0
Skupaj iglavci	48,6	15,1	2,6
Skupaj listavci	51,4	3,3	2,7
Skupaj	100,0	5,3	5,3

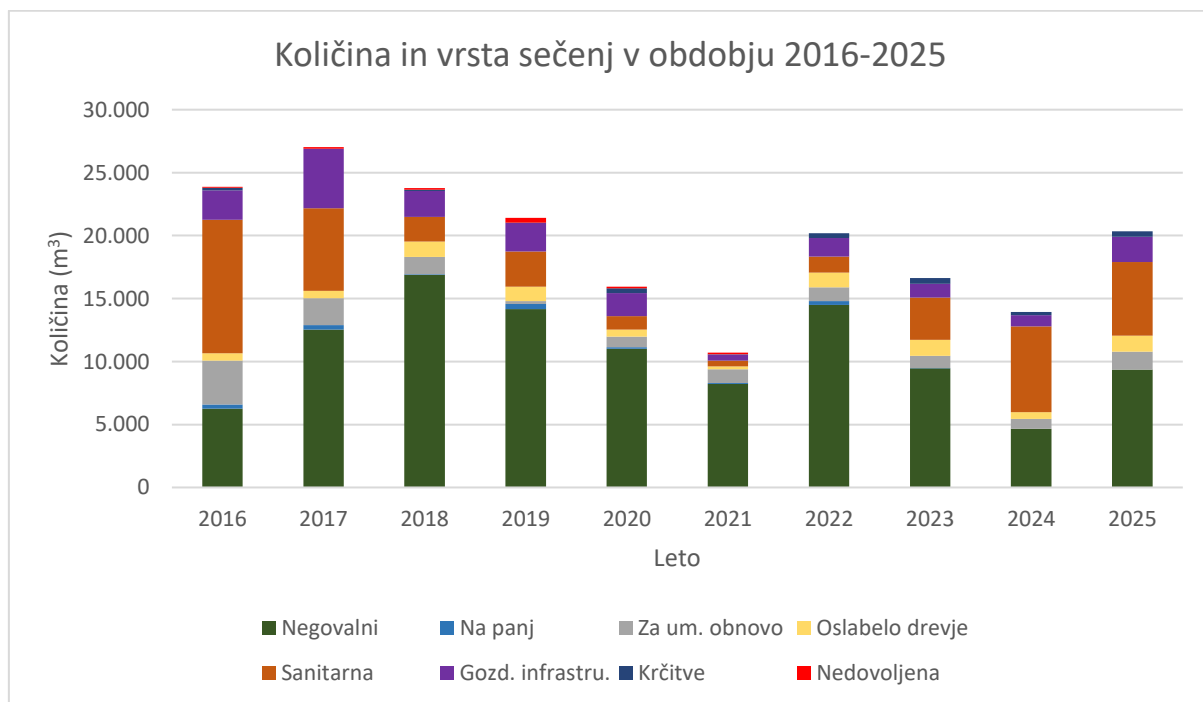
Posek po debelinskih razredih

Preglednica 42/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	3,9	8,9	13,4	13,8	20,7	15,1	9,0
Listavci	1,6	2,2	3,6	4,1	4,2	3,3	9,6
Skupaj	1,8	2,8	5,0	6,1	8,8	5,3	18,6

Tako pri iglavcih kot pri listavcih prevladuje posek debelega drevja, drobnega lasa se seka premalo. Kljub temu, da se na hektar poseka več listavcev, pa je delež poseka iglavcev glede na njihovo lesno zalogo bistveno večji, kar ponovno potrjuje zainteresiranost lastnikov gozdov bolj po tehničnem lesu kot po drveh.

Grafikon 2/D-P Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja

Posek po letih precej niha med 10.719 m³ (l. 2021) do 27.036 m³ (l. 2017) na leto, v povprečju 19.387 m³/leto. Leti 2016 in 2017 sta nadpovprečni zaradi sanacije žledoloma in vetroloma (10.595 m³ in 6.566 m³ sanitarne sečnje). Tudi v bodoče ni pričakovati, da bo letni posek kaj bistveno odstopal od povprečnih m³ na leto.

Med vrstami sečenj izrazito prevladujejo negovalne (107.056 m³), sledijo sanitarne (40.750 m³) in za gozdno infrastrukturo (19.156 m³). Najmanj je nedovoljenih sečenj (957 m³). Prebiralnih sečenj ni.

Preglednica 43/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju

2016 - 2025	Načrtovani posek	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval +- m ³	%
Iglavci	141.883	94.050	66,3	100.673	59.721	71,0
Listavci	544.194	100.104	18,4	142.232	73.462	26,1
Skupaj	686.077	194.154	28,3	242.894	100.065	35,4

Preglednica 44/PRP: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP

Posek	Ostali gozdovi			Državni gozdovi			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	127.719	425.007	552.726	14.164	119.187	133.351	141.883	544.194	686.077
Izveden - m ³	83.064	89.975	173.039	10.986	10.129	21.115	94.050	100.104	194.153
Izveden SVP - m ³	74.785	116.671	191.456	25.543	22.056	47.599	100.673	142.232	242.894
Realizacija - evid	65,0	21,2	31,3	77,6	8,5	15,8	66,3	18,4	28,3
Realizacija - SVP	58,6	27,5	34,6	180,3	18,5	35,7	71,0	26,1	35,4
Povp. drevo - m ³	1,70	0,82	1,09	1,16	1,28	1,21	1,61	0,85	1,10

Delež evidentiranega poseka je glede na sorazmerno malo SVP razmeroma ugoden.

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Gojitvena dela so se izvajala pretežno v zasebnih gozdovih, ki tudi prevladujejo v deležu površine. Podobno kot v drugih GGE se nekatera varstvena dela niso načrtovala, so pa bila, zaradi nepredvidenih naravnih dogodkov, za zaščito gozdov izvedena.

Vsako leto so bile postavljene, redno vzdrževane in evidentirane pasti za spremljanje stanja podlubnikov v GGE.

Gojitvena dela so bila zaradi majhne navezanosti lastnikov na gozd, nizke realizacije možnega poseka v večinskem delu GGE ter nizkih državnih subvencij za te namene realizirana v zelo majhnem obsegu. Za nekatere predele GGE so značilna zelo dobra rastišča, kjer bi se lahko gojilo kvalitetne gozdove, zato takšen podatek za prihodnost teh gozdov ni spodbuden.

Preglednica 45/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupaj v GGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	13,32	18,41	138,2	4,12	1,50	36,4
Sadnja	ha	37,96	35,83	94,4	2,62	10,42	397,7
Obžetev	ha	123,00	173,34	140,9	14,91	64,35	431,6
Nega mladja	ha	89,11	5,95	6,7	20,73	3,50	16,9
Nega gošče	ha	114,12	25,40	22,3	28,81	4,00	13,9
Nega letvenjaka	ha	58,65	12,90	22,0	17,60	0,00	0,0
Nega mlajšega drogovnjaka	ha	123,15	7,10	5,8	31,79	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	2,60	30,79	1.184,2	2,60	4,61	177,3
Zaščita s premazom	ha	151,84	167,85	110,5	10,48	21,06	201,0
Vzdrževanje grmišč	ha	49,92	0,00	0,0	10,16	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	271,00	33,60	12,4	62,50	0,00	0,0
Priprava tal	ha	0,00	1,94	0,0	0,00	5,92	0,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	648,00	0,0	0,00	300,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	1.422,20	0,0	0,00	0,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	0,00	0,78	0,0	0,00	0,00	0,0
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	0,00	0,0	0,00	450,00	0,0
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	4,50	0,0
Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	0,22	0,00	0,0	17,66	19,91	112,7
Sadnja	ha	1,63	0,00	0,0	42,21	46,25	109,6
Obžetev	ha	5,25	0,00	0,0	143,16	237,69	166,0
Nega mladja	ha	3,16	0,00	0,0	113,00	9,45	8,4
Nega gošče	ha	3,73	0,00	0,0	146,66	29,40	20,0
Nega letvenjaka	ha	1,97	0,00	0,0	78,22	12,90	16,5
Nega mlajšega drogovnjaka	ha	7,06	0,00	0,0	162,00	7,10	4,4
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,00	0,0	5,20	35,40	680,8
Zaščita s premazom	ha	6,52	0,00	0,0	168,84	188,91	111,9
Vzdrževanje grmišč	ha	0,00	0,00	0,0	60,08	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	0,00	0,0	333,50	33,60	10,1
Priprava tal	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	7,86	0,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	0,00	0,0	0,00	948,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	0,00	0,0	0,00	1.422,20	0,0
Ostala varstvena dela	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	0,78	0,0
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	0,00	0,0	0,00	450,00	0,0
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	4,50	0,0

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

Gozdne ceste

Zaradi neugodnih terenskih razmer, velikega deleža zasebnih gozdov, drage gradnje in problematike umeščanje cest v prostor, je dinamika odpiranja gozdov še vedno zelo nizka. Kljub možnosti sofinanciranja gradnje iz evropskih sredstev, v okviru Program razvoja podeželja 2014 – 2020, se lastniki niso odločali za izgradnje gozdnih cest iz tega naslova.

V preteklem desetletju se je v GGE gradilo dve gozdni cesti. Na območju med Hudojužno in Podbrodom, se je na pobočju pod Poreznom etapno gradilo gozdno cesto Temerico in Temerico II. GC Temerica bila v dolžini 1920m zgrajena in prevzeta leta 2020 ter vključena v EGC. GC Temerica II je bila v dolžini 1206m zgrajena leta 2023, vendar zaradi neustreznih tehničnih elementov ni bila prevzeta s strani Zavoda za gozdove. Pomanjkljivosti naj bi bile odpravljene v letu 2026. Investitor obeh cest je bil MMG d.o.o..

Gostota gozdnih cest se je z novogradnjo povečala z 8,45 m/ha na 8,58m/ha.

Traktorske vlake

Gradnja gozdnih vlak je bila intenzivnejša. V zadnjem desetletnem obdobju je bilo skupno zgrajenih 42.080 m gozdnih vlak; prevladovala je gradnja v zasebnih gozdovih, tretjina vlak je bilo zgrajenih v državnih gozdovih. Vse novo zgrajene vlake so bile opredeljene kot grajene.

Podporo za gradnjo, rekonstrukcijo in pripravo gozdnih vlak, ki jo je omogočal Program razvoja podeželja 2014 – 2020, je koristilo le nekaj lastnikov gozdov. Za potrebe spravila lesa so lastniki vzpostavili tudi prevoznost številnih javnih poti in kolovozov.

Gostota traktorskih vlak je odvisna od terenskih razmer, s tem pa je povezana intenzivnost gospodarjenja.

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

V preteklem ureditvenem obdobju se je upoštevalo usmeritve za gospodarjenje z gozdovi ob upoštevanju ekoloških in socialnih funkcij gozdov ter za ohranjanje in krepitev funkcij gozdov ob izvajanju ukrepov, člani lovskih družin pa so skrbeli za redno vzdrževanje krmišč in košenic v smislu biomeliorativnih ukrepov lovnogospodarske funkcije.

Na območjih s poudarjeno hidrološko funkcijo se je pri označevanju drevja pazilo, da se ne ogroža naravnih virov pitne vode, iz strug problematičnih hudournikov pa je bilo potrebno po potrebi odstranjevati podrti drevesa in sečne ostanke.

Predvidevala se je le evidenca izjemnih in zanimivih dreves v gozdu z vidika estetske funkcije, kar se je proti izteku veljavnosti GGN tudi naredilo.

Čeprav se je obisk gozdnega prostora iz leta v leto večal, konfliktnih situacij zaradi večfunkcionalnih območij ni bilo zaznavati.

Od drugih del, drugih uporabnikov prostora, ki krepijo ali neposredno vplivajo na funkcije gozdov in so sodelovali z gozdarji, je bilo nekaj narejenega na področju turistične in rekreacijske funkcije, zlasti vzdrževanje Evropske pešpoti E7. Močno je prisoten pri postavljanju turistične infrastrukture v preteklem obdobju ustanovljen Zavod za turizem Dolina Soče v sodelovanju z Občino Tolmin.

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2016 - 2025

Preglednica 46/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2016 - 2025 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
0,38	0,36	10,43	0	0	0	11,17

Močno prevladujejo krčitve v kmetijske namene skladno z 21. členom ZG, ki v zadnjih letih ustrezno rešuje problem povratne rabe kmetijskih zemljišč, ki so se nekoč zarasle (10,43 ha), v približno polovici primerov od 27. zaradi vzpostavitve GERK-ov (predvsem pašniki).

V primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem (2006-2015) se je obseg krčitev zmanjšal (42,90→11,17 ha), predvsem zaradi zmanjšanja krčitev gozda v kmetijske namene (38,37→10,43 ha).

Ocena sprejemljivosti vseh krčitev je sicer pokazala, da te niso posegala v površine z izjemno poudarjenimi ekološkimi funkcijami.

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2016 - 2025

Pri ocenjevanju doseganja postavljenih ciljev v GGE v preteklem ureditvenem obdobju moramo upoštevati **značilnosti tega območja**: lastniško strukturo gozdov (prevladujejo zasebni gozdovi), razdrobljenost zasebne gozdne posesti, večinoma nenavezanost na gozd, ostarela populacija, zmanjšanje števila prebivalcev, pravilno slabo odprti gozdovi, zahtevne terenske razmere,

odvisnost lastnikov od dohodkov iz gozda je majhna, naravne ujme (vetrolomi, gradacije lubadarja), kar vse je povzročalo motnje pri doseganju postavljenih ciljev. To so dejstva, ki so pripomogla k temu, da niso bila opravljena vsa dela, ki so bila predvidena s preteklim GGN. To velja tako za posek kot za gojitvena in varstvena dela, čeprav se je posek na manjših območjih žledoloma in vetrolomov povečal.

V preteklem ureditvenem obdobju so bili, glede na vse navedeno, dosežki **postavljenih ciljev naslednji**:

1. Cilj posekati več lesa kot v predhodnem ureditvenem obdobju ($125.540 \rightarrow 194.153 \text{ m}^3$) je bil dosežen, tudi realizacija je nekoliko višja ($20,3 \rightarrow 28,3 \%$)⁴⁵. Trend poseka gre navzgor. Povečala se je lesna zaloga za 4,3 %, v primerjavi s predpreteklim načrtom pa za 17,9 %, kar je največji garant obstoja in stojnosti gozda.
2. Realizacija gojitvenih in varstvenih del je slaba, predvsem zaradi nezainteresiranosti lastnikov gozdov, deloma tudi koncesionarja in lokalne skupnosti. Zainteresiranost lastnikov gozdov, zlasti za izvajanje gojitvenih in varstvenih del, je težko predvidljivo in se spreminja z ekonomskimi razmerami v družbi, očitno tudi glede na stimulacijo države. Odpiranje gozdov z novimi gozdnimi prometnicami pa je, v zaostreni finančni situaciji, težko izvedljivo. Ključno za boljšo izkoriščenost rastiščnih potencialov v prihodnje je vlaganje v gradnjo gozdnih prometnic, ki je bilo v preteklem obdobju nizko.
3. Ohranitev ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov ter zagotavljanje ustreznega okolja za prostoživeče divje živali je bilo doseženo. Glede na navedene kazalnike (delež odmrlega drevja, razgibana sestojna zgradba, višina lesne zaloge, ipd.) je bil ta cilj dosežen, z izjemo kazalnika ustreznega deleža pomlajenih površin (mladovij in pomlajencev), ki se je (a nezadostno) povečal, zato prehrabena osnova za prostoživeče divje živali še ni najbolj ustrezna.
4. Usklajena raba gozdov je bila v celoti dosežena. Prav tako sta bila dosežena tudi cilja na zavarovanih območjih, t.j. varstvo in ohranjanje narave in izboljšanje varovalne sposobnosti gozdov.
5. Cilj zagotavljanja trajnih vrednostnih donosov gozda se je skušalo doseči s približevanjem modelnemu razmerju razvojnih faz in zgradb sestojev predvsem z ukrepom pomlajevanja, je pa le-to še vedno porušeno zaradi močnega presežka gozdov v katerih se ne izvajajo nobeni ukrepi in so prepuščeni naravnemu razvoju. V pravilno odprtih gozdovih je to razmerje bistveno bolj uravnoteženo. Posledica je bila, da se je s primerno intenzivnostjo gospodarilo le v dolinskih in ostalih dobro odprtih gozdovih v GGE.
6. Cilj ohranjati gozdni ekosistem z veliko sposobnostjo naravnega pomlajevanja in usklajen odnos med rastlinojedo divjadjo in gozdom je bil pretežno uresničen saj je bilo naravno pomlajevanje večine ključnih naravnih drevesnih vrst (bukev, plemeniti listavci, tudi jelka) zagotovljeno in uspešno. V dolgoročnih lovsko upravljaljskih načrtih je bila zagotovljena stabilna populacija rastlinojedih lovnih vrst (jelenjad, srnjad), zato se škode po divjadi v skupnem obsegu ne povečujejo, so pa lokalno bolj prisotne na manjših predelih.
7. Cilj zagotavljanja dovolj velikega deleža odmrlega drevja z oblikovanjem zatočišč v zaprtih delih gozdov s slabšo zasnovo in poudarjeno varovalno funkcijo je bil dosežen, saj se delež odmrlega drevja v vseh RGR povečuje. Predvsem na težje dostopnih predelih in predelih na katerih se sanacija sestojev ne bo izvedla zaradi neugodnih ekonomskih dejavnikov (slaba kvaliteta drevja, visoki stroški sečnje in spravila), je pričakovati, da bo ostalo v gozdu precej podrtega in izruvanega drevja vseh debelinskih stopenj. Presvetljeni in pomlajeni gozdovi ugodno vplivajo tudi na povečanje deleža plodonosnega drevja in grmovnic, ki predstavlja prehransko bazo divjadi in vsejedih živalskih vrst. Pomlajeni sestoji predstavljajo kritje tudi rastlinojedi divjadi, kar bo najbrž v prihodnje ugodno vplivalo na povečanje številčnosti divjadi.
7. Cilj oskrba lokalnega prebivalstva z gradbenim lesom in drvni oz. lesno maso za kurjavo je bil, kljub nekoliko nižjemu poseku, dosežen.

⁴⁵ V ureditvenem obdobju 1996 – 2005 je bila realizacija 40,1 % (82.556 m^3) ob bistveno nižjem določenem možnem poseku (205.887 m^3).

8. Cilj vlaganje v gradnjo gozdnih prometnic in odpiranje težje dostopnih gozdnih kompleksov z žičnicami, glede na obseg gradnje gozdnih cest, je bil deloma dosežen. Cilj optimalnega vzdrževanja gozdne infrastrukture je bil, zlasti z zglednim sodelovanjem z lokalno skupnostjo, dosežen. Problem ostaja slaba odprtost gozdov. V preteklem desetletju se je od predvidene izgradnje gozdnih cest realizirala le dve, precej boljša je bila izgradnja vlak.

9. Funkcije gozdov so bile skozi gospodarjenje v preteklem desetletju optimalno upoštevane in zagotovljene tudi z vidika izdajanja soglasij, mnenj in projektnih pogojev; na nobenem območju ni prišlo do motenj ali konfliktov.

10. Cilj sodelovanje z drugimi uporabniki gozdnega prostora je bil dosežen saj je bilo sodelovanje zgledno in uspešno na področju rekreacijske in turistične funkcije gozda (Zavod za turizem Dolina Soče), lesnoproizvodne (Občina Tolmin). Izpostaviti velja tudi izobraževanje lastnikov za varno delo v gozdu pri sanaciji žledoloma in vetrolomov, ki jih je organiziral ZGS v sodelovanju s srednjo gozdarsko in lesarsko šolo v Postojni

Splošna (povzeta) ocena

Čeprav se nekateri problemi gospodarjenja v GGE, med katerimi izstopajo mestoma zelo razdrobljeno lastništva, ki ovira uspešno gospodarjenje z gozdom, slaba odprtost gozdov in težke pravilne razmere, vlečejo že nekaj desetletij, so gospodarjenje z gozdom predvsem v zadnjih letih narekivale naravne ujme – vetrolomi in gradacija podlubnikov. Posledica naštetega je zelo neenakomerna intenzivnost sečnje po posameznih sestojih in odsekih. Ponekod se tako srečujemo s presvetljenimi in nestabilnimi sestoji ter goličavami oz. drastičnimi spremembami sestojev, ki bi jim nujno morala slediti sadnja in intenzivni ukrepi nege, vendar obojega zaradi majhne naveznosti lastnikov na gozd, premajhne stimulacije države in odsotnosti interesa po načrtnem gospodarjenju. **Bistveno boljša je realizacija sečnje iglavcev kot listavcev.**

Od ciljev gospodarjenja, zlasti glede **ohranjanja rastiščnega potenciala, zgradbe gozda in negovanosti ter stabilnosti gozdnih sestojev** ter marsikje tudi **naravnega pomlajevanja** zaradi sanacije vetroloma in lubadark, je v zadnjem desetletju opaziti povečan posek, višja je tudi realizacija.

Tovrstne ujme s seboj prinašajo tudi pozitivne učinke. Izpostaviti velja **izboljšano razmerje razvojnih faz**, zlasti povečanje površine mladovij in sestojev v obnovi, ki jih prepogosto primanjkuje. Zaradi številnih presvetljenih in pomlajenih površin se je **izboljšala prehranska osnova za divjad** in zmanjšala objedenost gozdnega mladja. **Več je odmrlega drevja**, ki prispeva k biotski pestrosti. Zgradilo se je več kilometrov gozdnih prometnic, kot bi se sicer, zaradi česar so se ponekod izboljšale pravilne razmere in odprtost gozdov. **Povečalo se je število izvajalskih podjetij**, ki so (tudi s pomočjo razpisov Programa razvoja podeželja) danes bolje izobraženi in opremljeni za delo v gozdovih. Zaradi zmogljivih strojev imajo tudi večji interes po gospodarjenju z gozdom in k prodaji lesa na panju spodbujajo lastnike gozdov, kar bi v prihodnje lahko privedlo do bolj **intenzivnega in načrtnega gospodarjenja z gozdovi** v GGE.

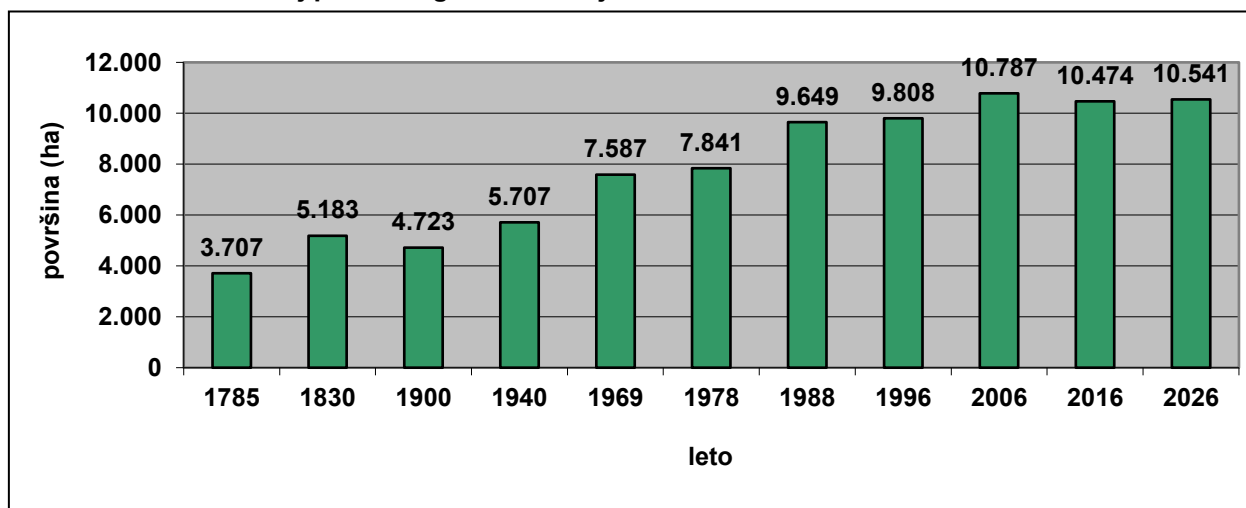
Zaradi prepletene posesti, majhne navezanosti zasebnih lastnikov na gozd, težkih pravičnih razmer in slabe odprtosti gozdov oz. popolnoma zaprtih gozdnih kompleksov (vršni predeli hribov) bo ob gozdnogospodarskem načrtovanju potrebno pretežen del časa in pozornosti nameniti dialogu z lastniki, njihovemu ozaveščanju, izobraževanju, povezovanju, komunikaciji z izvajalci, skupnemu iskanju najustreznejših rešitev ter njihovi implementaciji v gospodarjenje z gozdovi. Le na ta način bodo gozdnogospodarski cilji, predstavljeni v nadaljevanju tega načrta, v prihodnjem desetletju lažje dosegljivi.

5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

5.1 Razvoj gozdnih fondov

Površina

Grafikon 3/RGF: Razvoj površine gozda v zadnjih 240 letih v GGE

Površina gozda se je v zadnjih desetletjih, ko se je ugotavljala s pomočjo terenskih opisov sestojev in digitalnih ortofoto posnetkov (DOF) in ne s pomočjo katastrskih podatkov, ter zaradi zaraščanja nekdanjih kmetijskih površin, stalno povečevala. Leta 1978 je bila 7.841 ha, leta 1988 9.649 ha (23% povečanja), leta 1996 9.808 ha (2% povečanja), leta 2006 10.787 ha (10% povečanja), leta 2016 pa 10.474 ha (zmanjšanje za 3 % zaradi izločitve ruševja iz gozda). V primerjavi s prejšnjim GGN se je površina povečala na 10.541 ha (0,6 % povečanja).

Kot podlaga za gozdni rob je bila prevzeta raba tal MKGP, ki je bila na terenu ob ugotovitvi neskladij ustrezno popravljena. Površina gozda se je skozi zgodovino spreminjala predvsem zaradi intenzivnosti rabe prostora. V začetku 20. stol. je paša in košnja celo zniževala površino gozda.

Gozdnatost, ki je na začetku 20. stoletja znašala okoli 37 %, je danes 80 %.

Pri **lastniških kategorijah gozdov** prevladujejo zasebni gozdovi (60 %).

Lesna zaloga, prirastek, možni posek

Preglednica 47/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	10.787,38	59,5	251,9	311,4	1,29	5,97	7,25	0,51	0,65	1,16
2016	10.473,64	59,6	292,5	352,1	1,46	5,01	6,47	0,90	0,96	1,85
2026	10.540,75	65,2	302,0	367,2	1,41	4,63	6,03	1,45	5,94	7,39

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Lesna zaloga, prirastek in možni posek so se v zadnjih desetletjih povečevali predvsem zaradi večjega deleža prirastnikov nastalih po II. svetovni vojni, ki dosegajo v zadnjih letih svoj optimum, in natančnejših meritev, ki so posledica izpopolnjenih metod in pripomočkov za pridobivanje podatkov. V zadnjem obdobju se je znižal le prirastek, predvsem zaradi vetrolomov, poleg tega

je številno drevje propadlo ali pa bilo s sanacijo odstranjeno iz gozda in tako ni prispevalo k prirastku. Še naprej je opazen trend povečevanja letnega realiziranega poseka, ki je značilen za zadnja tri desetletja.

Etat se je prav tako skozi desetletja povečeval, le da je bil v obdobju po letu 1990 slabše realiziran. V GGN 1968-1977 je bil določen etat 123.280 m³, posekano je bilo 63.430 m³ (52 %), v letih 1978-1987 je bil etat 125.280 m³, posekano je bilo 80.864 m³ (64 %). Sledil je GGN za obdobje 1988-1997, ki je imel prvotno 96.920 m³ etata, vendar mu je bila zaradi sprememb v organiziranosti gozdarstva kasneje spremenjena veljavnost na obdobje 1988-1995. Za teh 8 let je bil etat 77.536 m³, posekano je bilo 37.981 m³ (49 %). V preteklih dveh ureditvenih obdobjih je bilo stanje naslednje: 1996-2005 načrtovano 205.887 m³, posekano 82.558 m³ (40,1 %), 2006-2015 načrtovano 617.897 m³, posekano 125.540 m³ (20,3%), 2016-2025 načrtovano 686.077 m³ posekano 194.153 m³.

Inventurne metode so bile v GGE že od samega začetka načrtnega gospodarjenja zelo racionalne. V letu 1978 se je pri inventuri gozdov z Bitterlichovo metodo in deloma s polno premerbo izmerilo 27 % takratne površine gozdov, v letu 1986 pa z enakimi metodami le še 13 % takratne površine, takrat se je določilo tudi tarife. Ob obnovi GGN leta 1996 se je zastavilo metodo SVP, vendar le kilometrsko mrežo.

Leta 2006 je bila mreža SVP v boljših RGR zgoščena (na približno polivici površine GGE), inventurna zasnova pa je bila enaka tudi za pretekli in pričujoči načrt, saj ocenjujemo, da je ustrezna. Iz SVP so bile dopolnjene tarife in izračunan prirastek.

Preglednica 48/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	14,2	0,9	0,4	3,7	58,0	1,9	7,0	12,0	1,9
2016	12,7	0,7	0,4	3,2	60,4	1,7	6,8	12,3	1,8
2026	13,8	0,8	0,3	2,8	61,0	1,5	6,9	11,6	1,3

V zadnjih 20-ih letih so razmerja med glavnimi skupinami drevesnih vrst ostala skoraj nespremenjena. V zadnjih 40-ih letih se je zmanjšal delež iglavcev (24 %→18 %), kar je posledica izrazite naravnosti lastnikov na sečnjo smreke. Zaradi vključevanja zaraščenih površin v gozd se povečujejo deleži plemenitih, trdih in mehkih listavcev.

Preglednica 49 /GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	100,0	94,9	106,2	93,5	129,5	109,3	84,2	86,2	96,9	88,2	121,9	96,6	106,6
Listavci	80,0	90,9	103,5	110,6	120,9	103,3	90,3	89,2	93,0	94,7	104,9	92,4	114,4
Skupaj	90,0	91,3	103,9	107,1	123,3	104,3	89,4	88,8	93,8	92,7	112,3	93,4	112,8

Lesna zaloga se je zlasti povečala v debelejših debelinskih razredih, še zlasti najdebelejšem, prav tako prirastek, čeprav se je skupni zmanjšal. Na te spremembe so, poleg sestojnih razmer, vplivale tudi druga meritev na večjem številu SVP.

Preglednica 50/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	624.512	3.063.407	3.687.919
Prirastek (letni*10)	147.678	484.930	632.608
Sečnje po SVP	80.647	104.736	185.383
Pričakovana zaloga	691.543	3.443.601	4.135.144
Ugotovljena zaloga	686.811	3.183.445	3.870.256
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	99,3	92,5	93,6

Kontrolni izračun kaže, da je dejanska lesna zaloga za 6,4 % nižja kot pričakovana⁴⁶, pri iglavcih pa se zelo natančno ujema (razlika 0,7 %).

⁴⁶ V ureditvenem obdobju 2016 – 2025 je bila nižja za 8,2 %.

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Preglednica 51/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje raz. faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	347,12	3,3	4,2	25	18,1	1.485,87	-13,9
Drogovnjak	1.013,85	9,6	12,4	35	38,0	3.119,51	-25,6
Debeljak	5.610,15	53,2	68,3	40	29,3	2.405,30	+39,0
Sestoj v obnovi	1.238,11	11,7	15,1	30	14,6	1.198,55	+0,5
Raznomerno (sk-gnz)	1.159,35	11,0					
Panjevec	101,38	1,0					
Grmičav gozd	188,87	1,8					
Pionirski gozd z grmišči	881,92	8,4					
Skupaj	10.540,75	100,0	100,0	130	100,0	8.209,23	0

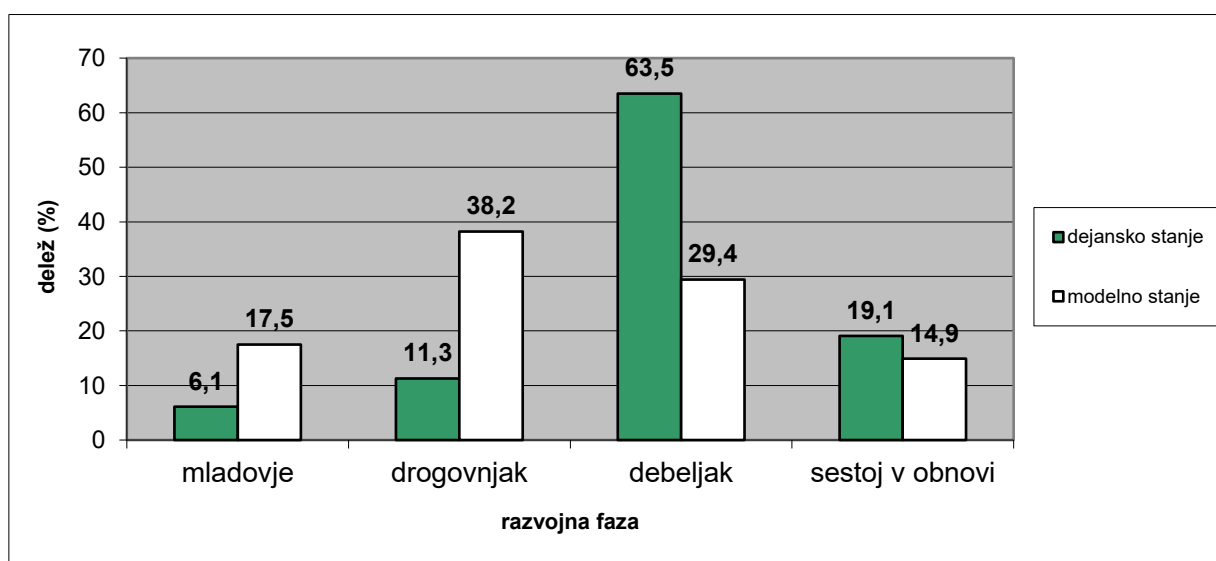
Model smo določili na podlagi izhodiščnih modelov za pripravo ON 2021-2030, ki so temeljili na strokovnih podlagah ZGS, izdelanih za potrebne območnih načrtov. Za raznomerne gozdove smo si pomagali tudi s starejšimi izhodiščnimi modeli, ki so se pripravili ob obnovi prejšnjih ON (Veselič in sod, 2000). Uporabili smo podatke za vse RGR. Primerjava pokaže izraziti presežek debeljakov in velik primanjkljaj mlajših razvojnih faz.

Ocena presoje trajnosti se še bolje pokaže s primerjavo dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah v enodobnih gozdovih in raznomernih gozdovih.

ENODOBNI GOZDOVI

V GGE je 6.410,94 ha (60,8 %) enodobnih gozdov z zastornim in skupinsko postopnim gospodarjenjem, ki so zajeti v osem RGR: primorska, zmerno kisloljubna, podgorska, gorska, visokogorska in alpska bukovja ter predalpska jelova bukovja.

Grafikon 4/D-PDM Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

Primerjava razvojne strukture gozdov po razvojnih fazah v enodobnih gozdovih kaže, da izrazito močno prevladujejo debeljaki, zaradi pomladitvenih sečenj po naravnih ujmah deloma tudi sestoji v obnovi, primanjkuje pa mlajših razvojnih faz, kot posledica nizke intenzitete nege in pomladitvenih sečenj v preteklem obdobju. Povprečna proizvodna doba v enodobnih gozdovih s skupinsko postopnim gospodarjenjem je 132 let (višje ležeči 140, zasmrečeni 115), pomladitvena doba pa 24 let (višje ležeči 30). Trenutna lesna zaloga je 369. Prirastek je 6,67 m³/ha/leto in je manjši od Rk = 7,87.

Ob upoštevanju večnamenskosti in sonaravnosti bomo trajnost dosegli z naslednjimi **temeljnimi gozdnogojitvenimi smernicami**: *uvajanje debeljakov v obnovo, pospešeno nadaljevanje obnove in njeno zaključevanje, redčenje kvalitetnih in perspektivnih letvenjakov in drogovnjakov, delno tudi debeljakov. Kakovostne napore bo potrebno vložiti v povezovanje in mobilizacijo lastnikov gozdov za izvajanje del v gozdovih in gradnjo gozdnih prometnic.*

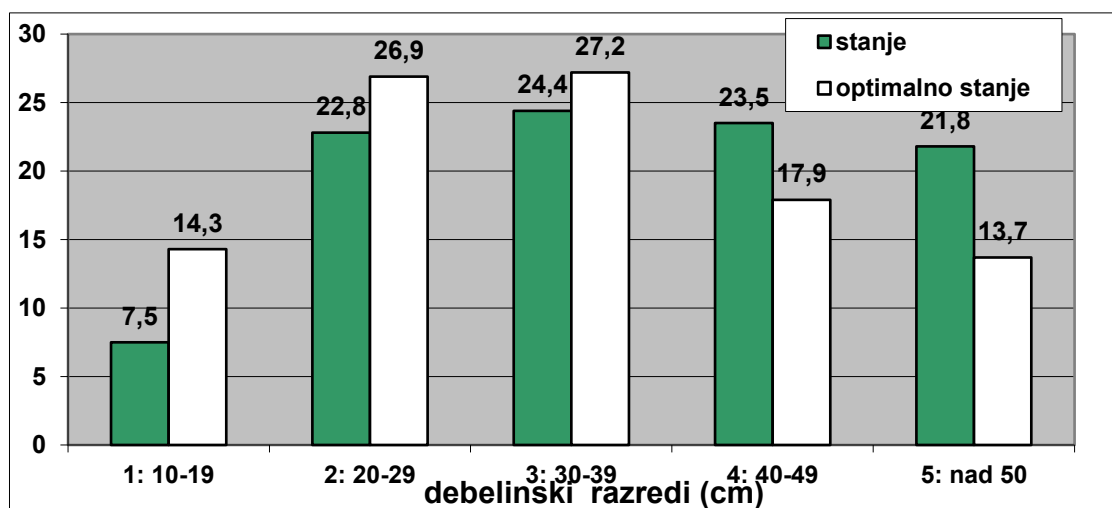
VAROVALNI GOZDOVI

V GGE je 2.848,33 ha (27,02 %) varovalnih gozdov, kjer so predvideni potrebni ukrepi zlasti zaradi večanja stabilnosti teh gozdov ker gospodarjeni gozdovi bolje opravljajo varovalno funkcijo – poglavje 6.2.4). Možni posek smo določili na podlagi gozdnogojitvenih možnosti in potreb. Prevladujejo debeljaki (61,0 % %), sledijo drogovnjaki (13,0 %) in raznomerni sestoji (8,9 %). Naravna zgradba sestojev je ohranjena (81,1 %), zdravstveno stanje je dobro. Naravna obnova je glede na zahtevne, mestoma ekstremne razmere zadovoljiva. Kakovost drevja je premaknjena v manj kakovostne razrede, boljša je pri iglavcih, poškodovanost je nadpovprečna (14,7 %). Odmrlega drevja je veliko (51/ha).

GOZDOVI ZA PREMENO

V GGE je 1.281,48 ha (12,2%) pionirskih raznomernih gozdov, ki so združeni v RGR zmerno kisloljubnih bukovij mešanih z iglavci za premeno. Mednje sodijo predvsem gozdovi na nekdanjih kmetijskih površinah v bolj dostopnih predelih okoli vasi, zaselkov in osamljenih kmetij, kjer se je kmetijska raba skozi desetletja opuščala, raznomerna struktura pa se ohranja zaradi odsotnosti (načrtnega) gospodarjenja ter malopovršinskega kmečkega prebiranja in zadovoljevanja potreb lokalnega prebivalstva po drveh. Nekatera rastišča, ki jih poraščajo takšni gozdovi, so izredno kvalitetna in bi omogočala bistveno boljšo zgradbo in sestavo gozdov od trenutne. Rastiščni potencial ni izkoriščen. Trenutni prirastek je 6,84 m³/ha, proizvodna sposobnost rastišč pa 8,71 m³/ha. Trenutna lesna zaloga je 397,7 m³/ha. Močno prevladujejo listavci (81,1 %), iglavce najdemo le posamič ali v šopih. Kvaliteta sestojev je slaba, prav tako sestojna zasnova, ohranjenost in negovanost. Pionirske drevesne vrste se bujno pomlajujejo.

Grafikon 5/D-PRG: Primerjava debelinske strukture v raznomernih gozdovih

Pri debelinski strukturi prevladuje drevje v četrtem in petem debelinskem razredu nad optimalnim stanjem (45,3 % : 31,6 %), premalo ga je v najtanjšem razredu (-6,8 %). Lesna zaloga v raznomernih gozdovih je višja od modelne, zato prevladuje ukrep nega raznomernega gozda s poudarkom na pomlajevanju. Gre namreč za gozdove z velikim deležem debelega starejšega drevja, marsikje »zastarčene« sestoje.

Temeljni problemi pri zagotavljanju trajnosti v GGE so:

- V letu 2023 je **vetrolom** poškodoval del gozdov v GGE (prim. Logaršče, Temljine, Grahovo), posledično je v iglastih gozdovih nastopila gradacija lubadarja in večja intenziteta sečenj iglavcev v nesorazmerju s sečno listavcev.
- **Varovalni gozdovi predstavljajo 27 %** gozdov v GGE, posamezni predeli znotraj gospodarskih odsekov pa imajo ravno tako poudarjeno varovalno funkcijo vendar niso izločeni posebej v odseke. V teh gozdovih je potrebno izrazito prilagojeno gospodarjenje, obenem se je povečal delež debeljakov.
- **Razdrobljenost zasebne gozdne posesti** in družbenoekonomske razmere ter ponekod slaba ekonomičnost gospodarjenja zaenkrat otežujejo intenzivnejše izvajanje predvidenih ukrepov v zasebnih gozdovih.
- **Slaba odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami** (ceste 8,6 m/ha, vlake 23,4 m/ha) **in težke spravilne razmere**, prav tako otežuje izvajanje ukrepov. V gospodarskem pogledu je trajnost gospodarjenja v večnamenskih gozdovih ogrožena zaradi pomanjkljive odprtosti in posledično manjše sečnje, kar pogojujejo tudi zahtevne terenske razmere.
- **Stanje gozdov** v pogledu razvojnih faz je porušeno. Izrazito veliko je debeljakov, primanjkuje pa ostalih razvojnih faz.
- **Nevravnotežena realizacija možnega poseka.** V preteklem desetletju je bila zelo dobra realizacija možnega poseka v območjih gozdov, kjer je potekala sanacija po naravnih ujmah, oz. tam, kjer so dobre spravilne razmere, zelo slaba pa v ostalih območjih, predvsem v zasebnih gozdovih kot posledica nezainteresiranosti lastnikov za sečno in razdrobljenosti gozdne posesti.
- **Nezainteresiranost lastnikov gozdov (tudi ostarela populacija)** za izvajanje gojitvenih in varstvenih ukrepov v mlajših razvojnih fazah poslabšuje kakovost drevja in ciljno razmerje drevesnih vrst.

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Zaradi pestrosti geografskih enot v GGE⁴⁷ imamo različne usklajenosti funkcij v prostoru in s tem povezane zagotovitve trajnosti. Izrazita razlika je med gorskim in nižinskim delom GGE. Na splošno velja, da s padanjem nadmorske višine in posledično večjo prisotnostjo človeka narašča konfliktnost v gozdnem prostoru.

Večjih neusklajenosti med posameznimi funkcijami sicer ni. Največ prekrivanj je med socialnimi (rekreacijska, turistična, varovanje naravnih vrednot) in proizvodnimi (lesnoproizvodnimi) funkcijami - predvsem z drugo stopnjo poudarjenosti. Pač pa prihaja zaradi zaraščanja do večjih sprememb namembnosti zemljišč (iz kmetijskih v gozdna).

Ekološke funkcije so deloma ogrožene. Zaradi izredno razgibanega in členjenega sveta je potrebno na varovalno funkcijo paziti zlasti pri posegih v večnamenskih gozdovih. Problem oz. problematičnost se pojavlja pri gradnji gozdnih prometnic v gospodarske gozdove preko varovalnih gozdov in gozdov s poudarjeno biotopsko funkcijo. Hidrološka funkcija ni ogrožena saj v bližini vodnih zajetij ni onesnaževalcev, niti ni v enoti večjih industrijskih ali kmetijskih obratov.

⁴⁷ Glej poglavje 1.1.2 Relief.

Problematična območja so ob Bači, kjer se pojavlja veliko interesov, in tam, kjer so sestoji nevitalni, predvsem zaradi starosti in otežene zmožnosti obnove.

V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem se je zmanjšala površina gozdov s poudarjeno varovalno funkcijo na 1. stopnji zaradi izločitve ruševja iz kategorije gozda in sprejema novega območnega gozdnogospodarskega načrta, ki je podrobneje opredelil kriterije za določitev funkcij gozdov.

Socialne funkcije so mestoma in delno ogrožene. Ob vse večjih zahtevah družbe do naravnega prostora pogosto prihaja do resnih konfliktov ali celo izključevanja med posameznimi načini rabe. Nemir in deloma tudi onesnaženje, ki ga različne turistične dejavnosti vnašajo v okolje, negativno vpliva zlasti na živalstvo in gorsko floro v TNP, vse večji pa so tudi konflikti z domačini, ki se ukvarjajo s kmetijstvom. Zlasti je opaziti večje izražanje zahtev do nedotakljivosti zasebne lastnine, ki pa se konfrontira z prostim prehodom skozi gozd zlasti po različnih turističnih poteh, ki so bile narejene že pred več desetletji. Ureditev dostopnih mest do Bače bi ta vpliv deloma ublažil.

V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem se je bistveno zmanjšala površina gozdov s poudarjeno zaščitno funkcijo na 1. stopnji predvsem zaradi sprejema novega območnega gozdnogospodarskega načrta, ki je podrobneje opredelil kriterije za določitev funkcij gozdov, zaradi istega razloga pa se je povečala površina turistične in rekreacijske funkcije.

Proizvodne funkcije so potencialno ogrožene v primeru naravnih nesreč (plazovi, požari, žledolomi, vetrolomi, snegolomi) in v konfliktnih območjih (lovstvo proti množičnemu planinarjenju in nabiralništvu), deloma tudi zaradi neenakomerne odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami, kar povzroča tudi neenakomerno obremenjenost s sečnjo.

Trajnost lesnoproizvodne funkcije je kot posledica slabe odprtosti in neugodnih lastniških razmer močno ogrožena zaradi neizvajanja načrtovanih ukrepov, zlasti obnove gozdov, nadaljevanja ter zaključevanja obnove gozdov, zaradi česar je močno porušeno razmerje razvojnih faz, delež mladovja pa je premajhen. Posledično je deloma ogrožena tudi lovskogospodarska funkcija (predvsem zaradi pomanjkanja mladovij in posledično manjše prehrambene osnove za divjad).

V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem se je zmanjšala površina gozdov s poudarjeno funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin na 1. stopnji zaradi sprejema novega območnega gozdnogospodarskega načrta, ki je podrobneje opredelil kriterije za določitev te funkcij.

Z gozdarsko dejavnostjo se na splošno ne ogrožajo funkcije gozdov v GGE, pač pa prihaja do motenj in konfliktov pri številnih drugih načinih rabe.

Probleme lahko predstavljajo tudi bolezni gozdnega drevja, ki se nepričakovano in obdobjno pojavijo (prim. jesenov ožig), ki neugodno vplivajo na lesnoproizvodno funkcijo predvsem tam, kjer je delež posamezne (obolele) vrste v sestojih prevladujoč.

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

6.1 Splošni cilji

Proizvodni cilji:

- sonaravno, trajnostno in mnogonamensko gospodarjenje s ciljem oblikovanja raznodobnih, naravnih in zdravih večnamenskih gozdov, ki zagotavljajo trajnost donosov in vseh drugih vlog gozda, s prilagojenim deležem razvojnih faz ciljnemu stanju;
- realizacija gojitvenih in varstvenih del, predvsem v kakovostnih in ogroženih sestojih (nekdanji nasadi, prizadeti sestoji);
- intenzivnejše odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami in izboljšanje spravilnih razmer. Glede na izkazane potrebe in interes izboljšati odprtost gozdov s čim bolj enakomerno porazdelitvijo intenzivnosti gospodarjenja na čim večji površini večnamenskih gozdov. Izbira okolju prijaznih tehnologij pri delu v gozdu in gradnji gozdnih prometnic;
- zagotavljanje lokalnih potreb po prostorninskem lesu in povečanje rabe lesa kot gradbenega materiala in energenta;
- povečanje dodatnega prihodka iz gozdov in sečnje zaradi blagovne prodaje lesa;
- rastiščem optimalno prilagojena drevesna sestava sestojev;
- pospeševati rabo lesa s ciljem ohranjanja poseljenosti podeželja, dodatnega prihodka, ob sonaravni rabi prostora, usmerjeni v negovanost kulturne krajine;
- izboljšati naravno razmerje med gozdom in divjadjo;
- izboljšati organiziranost, povezovanje in usposabljanje lastnikov gozdov za gradnjo gozdnih prometnic in gojitvena ter varstvena dela; trajno spodbujati lastnike gozdov k povezovanju in skupnem gospodarjenju ter jih ozaveščati o mnogonamenskosti gozda izvajalce pa o varnem delu v gozdu;
- ohranjati trajnostno komunikacijsko povezavo z lokalno skupnostjo za zagotovitev dodatnih finančnih sredstev za gradnjo gozdnih prometnic; sodelovati s SiDG, agrarnimi skupnostmi, turističnimi ponudniki, lovci, gasilci, PRC in drugimi souporabniki gozdnega prostora zaradi doseganja skupnih ciljev. Redno in temeljito izvajanje nadzora sečišč, preprečevanje nedovoljenega poseka, izvajanje ostalega gozdnega nadzora tudi na področju gradnje objektov. Sodelovati z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode ter ZRSVN in ZVKD pri drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja.

Socialni cilji:

- usmerjen razvoj turizma in rekreacije v gozdu s sodelovanjem drugih uporabnikov prostora;
- zaščitene ceste in objekti pod strmimi pobočji; skrbno izvajati preventivno varstvo gozdov in nujna dela za zagotavljanje zaščitne funkcije;
- usklajenost rekreacije, turizma in paše z ekološkimi cilji;
- urejeni hudourniški jarki;
- ohranjene naravne vrednote in objekti kulturne dediščine;
- smotrna izraba gozda kot prostorske rezerve;
- popularizacija in vzgoja širše javnosti o vlogi gozdov in javne gozdarske službe.

Ekološki cilji:

- malopovršinsko raznodobni in vitalni večnamenski gozdovi, ki zagotavljajo trajnost donosov ob upoštevanju ekoloških vlog gozda, s prilagojenim deležem razvojnih faz ciljnemu stanju;
- sonaravni in trajnostno gospodarjeni varovalni gozdovi z raznomernimi, raznodobnimi, mešanimi sestoji z naravno sestavo drevesnih vrst;
- ohranjati ugodno stanje vseh varstveno pomembnih vrst in habitatnih tipov, še zlasti kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov v območju Nature 2000;
- preprečevati poslabšanje ekološkega in kemijskega stanja voda oziroma ohranjati dobro stanje voda s ciljem ohranjanja virov pitne vode.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Glavne usmeritve za doseg ciljev, opredeljenih v poglavju 6.1., so:

- Pri gospodarjenju upoštevati splošne usmeritve: v večnamenskih gozdovih oblikovati skupinsko-raznodobno strukturo, z gozdnogojitvenimi ukrepi s poudarkom na pomlajevanju povečati delež mladovij. V vseh gozdovih dosledno upoštevati zakonitosti rastišč in ekologijo drevesnih vrst, nego sestojev izvajati od osnovanja do njegove obnove, skrbno izvajati preventivno varstvo gozdov in pri vseh ukrepih upoštevati morebitno poudarjenost ekoloških in socialnih funkcij.
- Okrepiti je potrebno spremljanje, usmerjanje ter nadzor v gozdovih.
- Nega mešanih mladovij – pomoč smreki, bukvi in plemenitim listavcem. V enodobnih čistih smrekovih mladovij intenzivno pomagati bukvi in plemenitim listavcem. Ukrepi naravnani predvsem v uravnavanje zmesi in pozitivno izbiro. Odstranjevanje predrastkov.
- Letvenjake redčiti enkrat v desetletju, odvisno od zasnove in drevesne vrste, posebno pozornost nameniti nasadom.
- Zlasti intenzivnejša redčenja naj bodo v mlajših drogovnjakih (10 – 15 let, jakost do 20 %); poudarek redčenj naj bo na povečanju stabilnosti in kakovosti sestojev in povečanju vrstne raznolikosti sestojev (iglavci, bukev, plemeniti listavci).
- Starejše, negovane sestoje, pustimo priraščati do akumulacije vrednostnega prirastka in krepitev lesnih zalog, mestoma izvajati zmerno redčenje.
- S pospešeno obnovo pričeti povsod, kjer je sestoj dosegel kulminacijo vrednostnega prirastka, v debeljakih s slabšo zasnovo pa tudi prej, prav tako v nekakovostnih ali zdravstveno oslabeledih sestojih in v presvetljenih debeljakih. Obnova gozdov naj bo izpeljana z naravnim pomlajevanjem. Paziti na stojnost sestojev.
- Pospešeno nadaljevanje in zaključevanje obnove v sestojih v obnovi.
- Sadnja naj bo izjema kot spopolnitev naravnega mladja pri sanacijah (zlasti žledoloma in vetrolomov).
- V starejših pionirskih sestojih na dobrih rastiščih intenzivno izvajati premenilna redčenja s poudarkom na pomlajevanju. Ukrepi naj gredo v smeri oblikovanja srednjega gozda. Mlajše razvojne faze prepustiti naravnemu razvoju.
- V sestojih panjevskega porekla izvajati malopovršinska premenilna redčenja prilagojena rastiščnim razmeram s poudarkom na pomlajevanju. V kvalitetnejših delih puščati kvalitetne semenjake (cca 150/ha) in jih pripraviti na indirektno premeno.
- V lesnoproizvodnih gozdovih gospodariti s prilagojenimi proizvodnimi in pomladitvenimi dobami posameznemu RGR. V bukovih sestojih mestoma dajati prednost zastornemu gospodarjenju.
- Večje krčitve strokovno presoјati z vidika varovalne, hidrološke, klimatske, zaščitne funkcije, funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot.
- V varovalnih gozdovih se je potrebno omejiti le na najnujnejše posege. Krepitev varovalne funkcije v smislu zagotavljanja trajne pokrovnosti in stabilnosti tal, tudi obnova zastarčenih sestojev. Ukrepe moramo prilagoditi rastišnim razmeram.
- V skladu z veljavnimi predpisi s področja upravljanja z vodami je na:
 - erozijskih območjih prepovedano krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
 - plazljivih območjih prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, kar povzroča pospeševanje plazenja zemljišč;
 - plazovitem območju prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča;
 - poplavnem območju prepovedano izvajati vse dejavnosti in vse posege v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno

ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Ohraniti je potrebno obstoječe retenzijske površine, vse ureditve pa načrtovati tako, da se poplavna varnost ne bo poslabšala. Načrtovani posegi morajo biti usklajeni s prepovedmi in omejitvami iz te točke ter pogoji in omejitvami iz veljavne Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Za zmanjšanje visokih pretokov je priporočljivo, da je delež negozdnih površin, vrzeli in mladja do starosti 10 let pod 25 % vodozbirnega območja.

- Na vodovarstvenih območjih upoštevati veljavne predpise s področja zavarovanja vodnih virov. Na vodozbirnih območjih naj se zagotavlja stalna pokrovnost vegetacije.
- V skladu z veljavnimi predpisi s področja upravljanja z vodami je na erozijskih območjih prepovedano krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije. Na plazljivih območjih je prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, kar povzroča pospeševanje plazenja zemljišč; na plazovitem območju pa je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.
- Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo s področja upravljanja z vodami pridobiti vodno soglasje.
- V ožjih obrežnih pasovih izvajati izbiralno sečnjo z namenom odstranitve starih in nestabilnih dreves, v primeru, da le ta ogrožajo dolvodna območja.
- Uporabljati tehnologijo dela, ki je prilagojena konkretnim razmeram v pogledu reliefa, matične podlage, odprtosti gozdov in stopnje razvoja tehničnih sredstev. Uporaba konjev v zahtevnejših, zaprtejših in občutljivejših terenih namesto prilagojenih traktorjev, uporaba bagra namesto buldožerja, pnevmatskega kladiva namesto razstreliva. Pri izvajanju del v gozdovih uporabljati ustrezne stroje in opremo ter čas izvajanja del prilagoditi poudarjenim ekološkim in socialnim funkcijam gozda.
- Iskati možnosti za intenzivnejše odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, tudi s krajšimi odcepi gozdnih vlak.
- Upoštevati naravovarstvene in kulturnovarstvene smernice, tako splošne, podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve kot varstvena priporočila za ravnanje na območju pričakovanih naravnih vrednot ter varstvenih usmeritev za varstvo habitatnih tipov, ekološko pomembnih območij, posebnih varstvenih območij (Natura 2000), enot arheološke kulturne dediščine in priporočil za ohranjanje biotske raznovrstnosti v krajini ter ZTNP-1 in načrt upravljanja ZO.
- Negovati in pospeševati sodelovanje z drugimi pomembnimi uporabniki gozdnega prostora zlasti občino Tolmin, agrarnima skupnostima Stržišče in Trtnik, Posoškim razvojnim centrom, lovskimi družinami, turističnimi društvi, kmetijsko svetovalno službo, gasilskimi društvi. Posebno pozornost nameniti sodelovanju med ZGS OE Tolmin, ZRSVN OE Nova Gorica in JZ TNP, zlasti pri medsebojni izmenjavi podatkov.
- Lastnike gozdov izobraževati predvsem na področju varnega dela v gozdu (sečnji), nege mlajših razvojnih faz gozda, krojenja lesnih gozdnih sortimentov, vzdrževanja gozdnih prometnic in možnega povezovanja za skupno gospodarjenje z gozdovi. V 10-letnem obdobju na posameznem zaokroženem območju vsaj 2 x organizirati zборе lastnikov gozdov.
- Povečati oz. podaljšanje sodelovanje ZGS z lokalno skupnostjo (Občino Tolmin) pri aktivnejšem gospodarjenju z gozdovi in to sodelovanje razširiti še na agrarni skupnosti.

Ob upoštevanju večnamenskosti in sonaravnosti bomo trajnost dosegli z naslednjimi temeljnimi gozdnogojitvenimi smernicami: intenzivnejše uvajanje debeljakov v obnovo, pospešeno nadaljevanje obnove in njeno zaključevanje, redčenje kvalitetnih in perspektivnih letvenjakov in drogovnjakov, delno tudi debeljakov.

Poudarek bo zlasti na: premenilnih redčenjih in drugih oblikah postopne premene slabše kvalitetnih in raznomernih gozdov, z redčenji uravnavanje debelinske in vrstne strukture

večnamenskih enodobnih gozdov s katero izboljšamo zasnovo in drevesno sestavo v korist smreke in bukve, delno plemenitih listavcev.

V GGE ni območij na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

Poudarjenost posameznih funkcij gozdnega prostora je podrobno predstavljena v poglavju 2.

Najbolj je pereče prekrivanje ekoloških, socialnih in proizvodnih funkcij na območjih z veliko pestrostjo živalskih in rastlinskih vrst ali habitatnih tipov ter na območjih z visokim obiskom obiskovalcev in raznoliko rabo gozdnega prostora. Gre zlasti za območja, kjer so na prvi stopnji poudarjene dve ali vse tri skupine funkcij. Takšnih v GGE ni veliko. V GGE so prisotni le manjši problemi neusklajenosti, saj gre za točkovne ali malopovršinske gozdne predele, kjer je moč sorazmerno nekonfliktno zagotoviti predpisan način gospodarjenja.

Najbolj se prekrivata varovalna in zaščitna funkcija, ki pa se glede načina gospodarjenja ne izključujeta. V GGE je še največ prekrivanj ekoloških in socialnih funkcij s proizvodno funkcijo na drugi stopnji, kjer je potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

+ Načini gradnje in uporaba mehanizacije. Občasno in mestoma se uporablja tehnika in tehnologija, ki okolju ni prijazna, se pa v danem trenutku ponuja kot hitra in poceni možnost. Zlasti je to problematično v varovalnih ali mejno varovalnih gozdnih predelih. Vsi posegi v gozdni prostor morajo biti strokovno preverjeni in nadzorovani. Uporabljati bager namesto buldožerja, pnevmatsko kladivo namesto razstreliva.

+ Neevidentirana rastišča ali gnezdišča redkih ali ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. Pri večjih posegih je potrebno upoštevati najnovejša opažanja in informacije o morebitni prisotnosti ogroženih in občutljivih vrst ter izvesti podroben ogled.

+ Konflikti med uporabniki območja ob Bači in Knežci. Potrebno je zagotoviti avtohtonost obrežnih gozdov, posege pa usmerjati na negozdne ali zaraščajoče predele.

+ Sečnja v okolici planinskih poti in drugih sprehajalnih poti. Izogibati se večjim sečnjam zlasti v poznem spomladanskem, poletnem in zgodnjem jesenskem času. Dosledno izvajati sečni red, tudi sanitarne sečnje. Kupe vej in sečne ostanke zlagati na primernih mestih, kjer ne ovirajo prehodnosti poti in ne kvarijo naravnega izgleda.

Da bi zagotovili usklajeno rabo gozdnega prostora (krepitev vseh funkcij) je potrebno upoštevati naslednje usmeritve po posameznih funkcijah gozdov. Tako v te usmeritve, kot v druga poglavja so vgrajene tudi naravovarstvene smernice in usmeritve⁴⁸.

1. FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (VAROVALNA FUNKCIJA)

- Ukrepi v teh gozdovih so omejeni na krepitev varovalne funkcije: sanitarna sečnja, sanacije žarišč in usadov in malopovršinska obnova sestojev v smislu krepitev varovalne vloge gozda. V bukovih sestojih na boljših rastiščih je možna malopovršinska sečnja zaradi krepitev stojnosti in povečevanja razgibanosti sestojev. Ukrepi morajo biti premišljeni, zmerni, malopovršinski in prilagojeni sestojnim in terenskim razmeram.
- Drugi posegi v ta prostor niso dovoljeni, če bi bila ob njihovi izvedbi okrnjena varovalna vloga gozdov. V kolikor so izločene vse druge možnosti, morajo biti tovrstni posegi v varovalnih ali mejno varovalnih gozdnih predelih izvedeni na podlagi strokovne presoje. Za nujne posege v varovalne gozdove (širitev javnih cest, koridorski infrastrukturni posegi, manjši posegi zaradi

⁴⁸ Naravovarstvene smernice so na razpolago na sedežu ZGS OE Tolmin, Tumov drevored 17, Tolmin. Glej 10 - Literatura.

socialnih funkcij,...) so potrebni ustrezni varovalno tehnični ukrepi, za tovrstne posege pa je potrebno predhodno dovoljenje pristojnega ministra. Uporablja naj se bager namesto buldožerja in pnevmatsko kladivo namesto razstreliva.

- Skozi varovalni gozd je dopustno vzdrževati obstoječe poti ter ohranjati značilne poglede (vedute), ki se sicer zaraščajo, če to ne ogroža varovalne in biotopske funkcije.
- Pri posegih je potrebno upoštevati tudi druge vloge varovalnih gozdov (hidrološko, biotopsko, f. varovanja naravnih vrednot, zaščitno ...), pri čemer se upoštevajo primerjalno strožji režim in smernice.
- Podrobnejše usmeritve glej tudi druga ustrezna poglavja (prim. Poglavje 6.2.4, RGR 70000 – Varovalni g.).

2. HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1)⁴⁹ in so obširno predstavljene v Usmeritvah (2020)⁵⁰, ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode in so kot sestavni del arhivskega dela GGN dostopne na ZGS, OE Tolmin. V nadaljevanju povzemamo bistvene določbe in predpise, ki jih je potrebno upoštevati pri rabi in drugih posegih v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih v gozdu in gozdnem prostoru. Rabo in posege je treba načrtovati in izvajati tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov ter naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.

V kartnem delu prostorskega načrta (karta 7) je prikaz posameznih s hidrološkega vidika pomembnih območij. Omejitve in prepovedi za izvajanje dejavnosti na teh območjih so določene s posameznimi členi ZV-1:

- **Vodna in priobalna zemljišča**⁵¹ so opredeljena v 11. in 14. členu ZV-1, meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku (2006)⁵². Za vodno zemljišče se štejejo tudi opuščene struge in prodišča, ki jih voda občasno še poplavlja, močvirja in zemljišče, ki ga je poplavlila voda zaradi posega v prostor. Na vodnih in priobalnih zemljiščih ter na območjih presihajočih jezer, razen za izjeme, določene s 37. členom ZV-1, ni dovoljeno posegati v prostor. Značilnosti dejavnosti in posegov, ki so na teh območjih prepovedane, določata 68. in 84. člen ZV-1. Prepovedano je odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki, odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi ter odlaganje odpadkov. Poleg tega so prepovedani tudi dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda, ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja ter onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.
- Značilnosti prepovedanih dejavnosti in posegov na **poplavnih območjih**, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča, so opredeljene v 86. členu ZV-1. Prepovedane so vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Načrtovani posegi morajo biti poleg tega usklajeni s pogoji in omejitvami iz Uredbe (2008)⁵³. Ohraniti je potrebno obstoječe retenzijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

⁴⁹ Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl US in 78/23 - ZUNPEOVE).

⁵⁰ Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. Direkcija RS za vode. Ljubljana.

⁵¹ Zunanja meja na vodah 1. reda je 15 metrov na območjih naselij in 40 m zunaj območij naselij od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda in na ostalih celinskih vodah, ki tvorijo ali prečkajo državno mejo, pa 5 m od vodnega zemljišča, priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi.

⁵² Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča celinskih voda (Uradni list RS, št. 58/18).

⁵³ Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20).

- Prepovedi na **erozijskih območjih**, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske ali bočne erozije, določa 87. člen ZV-1. Prepovedano je poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov, ogoljevanje površin, krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije, zasipavanje izvirov, nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih, omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer, odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov, zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom, odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge ter vlačenje lesa. Znotraj **potencialnih erozijskih območij**, ki so prikazana na karti 7, se po presoji javne gozdarske službe na območjih, kjer dejansko obstaja možnost erozije, uveljavi režim gospodarjenja z gozdovi, ki velja za erozijska območja.
- Na **plazljivem območju** lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Prepovedi opredeljuje 88. člen ZV-1. Prepovedano je zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč, poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode, izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča, ter krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč. Na plazljivih območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ...) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematiko upravljanja in urejanja voda.
- Na **plazovitih območjih** je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.
- Na **vodovarstvenih območjih** (skladno s 74. člen ZV-1 jih določi vlada) je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati Pravilnik (2004)⁵⁴ ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena Zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81 in 29/86 ter Uradni list RS, št. 15/91 in 52/00).

Za pridobitev **vodnega soglasja in pravice graditi** je potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

- Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ.
- Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo, za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje, je potrebno upoštevati Pravilnik (2009b)⁵⁵.
- Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oz. prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh). Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

⁵⁴ Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16).

⁵⁵ Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

- Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.
- Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, kot jih definira Pravilnik (2009c)⁵⁶ – gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu.
- Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 Uredbe (2008)⁵⁷, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.
- Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.
- Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.
- Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom (2004)⁵⁸.
- Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in dejanskih erozijskih območjih (in ne potencialnih erozijskih območjih, prikazanih na karti 7) je potrebno izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.
- Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 na območju GGE.
- Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Gradbenem zakonu.
- Pri načrtovanju novih posegov je potrebno upoštevati obstoječe objekte merske mreže za monitoring podzemnih voda na način, da:
 - + ni predvidene kakršnakoli gradnje v minimalno 5 m radiju od objekta merske mreže,
 - + ne bodo povzročeni vplivi na gladino in kakovost podzemnih voda,
 - + se v bližini merskega objekta ne spremenijo infiltracijske lastnosti tal z asfaltiranjem, polaganjem betonskih plošč ali drugače,
 - + bo odvodnjavanje v bližini objekta merske mreže urejeno tako, da ni možno zatekanje,
 - + je zagotovljen neoviran dostop do objekta merske mreže.

Na območjih **zavarovanih brezen** je prepovedano onesnaževanje in vsi posegi v breznu ter okolici vhoda. Prepovedano je tudi spreminjati vegetacijsko odejo v neposredni okolici brezen ter vse vrste gradenj ob vhodih v brezna.

⁵⁶ Pravilnik o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09).

⁵⁷ Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20).

⁵⁸ Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16).

Stalno sodelovanje z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča, erozijska, plazljiva, plazovita, poplavna območja, vodovarstvena območja).

3. FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Z namenom ohranjanja ali doseganja ugodnega stanja ključnih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst so za načrtovanje in rabo naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti v prostoru posebej določene varstvene usmeritve za **EPO in območja Natura 2000**, v katerih je poleg splošnih potrebno upoštevati še nekatere konkretnije gozdnogospodarske usmeritve, ki veljajo za celoten gozdni prostor. Vse prispevajo h krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, povzete pa so po Naravovarstvenih usmeritvah (Fučka, 2025), ki so v celoti dostopne na sedežu ZGS, OE Tolmin. Usmeritve se smiselno nanašajo na vrste in habitatne tipe, ki so predstavljeni v **poglavju 2.1.**

- Ohranja naj se rastišču primerna drevesna sestava gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju rastišču primernejše drevesne sestave in krepitvi vsestranske odpornosti gozdov.
- Za ekocelice naj se izbere debelejšje poškodovano drevje, drevje z dupli, sušice, ali kako drugače z vidika izkoriščanja lesa nezanimivo drevje, v kolikor pa takega drevja ni v zadostni količini, se izbere izmed ostalega drevja. Ekocelice se določijo na območjih habitatov redkih in ogroženih živalskih vrst, če je možno na mejah z negozdnimi ekosistemi in v ustrezni gostoti po vsej gozdni površini.
- Pri izvajanju gozdnogospodarskih del naj se izogiba aktivnim gnezdiščem, brlogom ali zavetiščem, neaktivna pa naj se ohranjajo. V času reproduktivnega obdobja živali (pomladni in zgodnje poletni čas) naj se izogiba gozdarsko tehničnim opravilom predvsem v mladovjih in starejših debeljakah (npr. gradbeni posegi, sečnja in spravilo), s katerimi bi vznemirjali živali.
- Za transport lesa naj se na erozijskih oziroma labilnih območjih uporabljajo pravilna sredstva, ki imajo najmanjši negativni vpliv na erozijo, pomembne habitate oziroma rastišča.
- Ohranjajo naj se vodni ekosistemi (gozdne mlake, kali, izviri, studenci) in ostali negozdni ekosistemi v gozdnem prostoru (jase, melišča, skalovja...).
- Pri gospodarjenju z gozdom naj se pospešuje minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne vrste (drevesne vrste s sadeži), drevesa z dupli, votla drevesa in sušice. Sicer zadosten delež odmrle lesne mase naj bo večji v najdebelejših debelinskih razredih. Ohranja naj se vsaj 3 % mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge. Izboljša naj se debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Prisotnost te funkcije je potrebno stalno dopolnjevati (ob izdelavi gozdnogojitvenih načrtov, ob ogledu gozda pred izdajo soglasja, ipd.), ugotovitve pa upoštevati pri posameznih posegih.
- Potrebno je oblikovanje biokoridorjev in zavetišč, ki bodo prilagojeni ekologiji posamezne redke ali ogrožene vrste.
- Spodbuja naj se naravno pomlajevanje. V kolikor je potrebna obnova s sadnjo, naj se tudi pri sadnji upošteva naravno sestavo gozdnih združb (sadnje se ne izvaja z vnašanjem tujerodnih vrst in sadik neustreznih provenienc).
- Ohranja se gozdne otoke, skupine odraslega drevja in vegetacijske pasove v kulturni krajini.
- Na **območju Nature 2000** je potrebno v čim večji možni meri ohranjati naravno razširjenost kvalifikacijskih habitatnih tipov ter habitatov kvalifikacijskih živalskih ali rastlinskih vrst, ohranja ustreznost abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov (nujno usklajevanje odstrela divjadi z uspešnostjo naravne obnove), njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo, ohranjati ali izboljševati kakovost habitatov kvalifikacijskih živalskih vrst, zlasti tistih delov habitatov, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze (mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali), ohranjati povezanost habitatov populacij kvalifikacijskih rastlinskih in živalskih vrst in omogočati ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir, oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja, rastlinam pa prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Gostota populacij divjadi naj se ne povečuje nad mejo, ki še omogoča naravno obnovo sestojev z vsemi rastišči primernimi vrstami. Prakticira naj se sonaravna raba gozdov, s katero se ohranjajo grmišča in gozdni robovi.

V gospodarskih gozdovih naj se vzpostavi in ohranja najmanj 40 % delež sestojev z odraslim drevjem (debeltaki, sestoji v obnovi, raznomerni in prebiralni sestoji).

Ohranja naj se naravna sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju naravne sestave gozdnih združb.

V gozdu in gozdnem robu naj se ohranja majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže (usmeritev ne velja za vodne površine na gozdnih vlakah).

Gozdno gospodarsko dejavnost in gradnjo gozdne infrastrukture naj se uskladi z ukrepi varovanja rjavega medveda.

Drevesa z dupli in poldupli, odmrli in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik, naj se ohranja kot habitatno drevje (kozača za gnezdenje pogosto uporablja vrhove oz. štrclje odlomljenih dreves večjih dimenzij, zato naj se tudi takšna drevesa prednostno uvršča med habitatna drevesa).

Na območju naj se ne prakticira strojne sečnje.

V območju Natura 2000 so posebej izločene **upravljalvske cone**, ki so prikazane na karti št. 6 v kartnem delu GGN in za kateri veljajo dodatne usmeritve.

Ime upravljalvske cone: CGP – Celoten gozdni prostor

VRSTE: navadni ris (*Lynx lynx*), volk (*Canis lupus*), rjavi medved (*Ursus arctos*), veliki navadni netopir (*Myotis bechsteini*), širokouhi/mulasti netopir (*Barbastella barbastellus*), hribski urh (*Bombina variegata*), veliki pupek (*Triturus carnifex*), alpski kozliček (*Rosalia alpina*), bukov kozliček (*Morimus funereus*), rogač (*Lucanus cervus*), planinski orel (*Aquila chrysaetos*).

HABITATNI TIPI: Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)), bukovi gozdovi (Luzulo-Fagetum). Jame, ki niso odprte za javnost.

OPIS CONE: Po celotni enoti se pojavljajo vrste in habitatni tipi, na katere ima gospodarjenje z gozdom lahko neposredni ali posredni vpliv. Vrstam in HT, gledano iz ekološkega vidika, ustreza trajnostno, sonaravno in mnogonamensko gospodarjenje z gozdom.

KONKRETNE USMERITVE:

- Nadaljuje naj se z izvajanjem trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom.
- Ohranja se čimbolj strnjene gozdne komplekse brez večjih infrastrukturnih posegov ter fragmentacije.
- Ohranja naj se rastišču primernejša sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju rastišču primerne sestave gozdnih združb.

- Ohranja naj se najmanj 30% delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C, sestoji z odraslim drevjem so debeljaki, raznomerni sestoji ter sestoji v obnovi).
- Spodbuja naj se naravno pomlajevanje, s sadnjo naj se kvečjemu vzpostavlja naravno sestavo gozdnih združb.
- Obnova gozdov naj se ne izvaja s sadnjo tujerodnih in rastišču neprimernih vrst.
- Ohranja naj se vrstno pester in strukturiran gozdni rob. S preprečevanjem zaraščanja negozdnih površin naj se trajno ohranja gozdne jase ter oblikuje strukturirane (široke) robove na prehodih nazaj v gozd.
- Ohranja naj se vsaj obstoječ delež mrtve in odmirajoče lesne mase. Hkrati naj se izboljša debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda. Poudarek naj bo na stoječem odmrlem drevju.
- Ob upoštevanju predpisov s področja varstva gozdov naj se na območjih, ki ne predstavljajo večje nevarnosti za nadaljnje širjenje podlubnikov, del poškodovanega oz. s podlubniki napadenega drevja ohrani oz. prepusti naravnemu razvoju. Tudi posamezne skupine odmrlih dreves iglavcev, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov (zamujena jedra lubadarja), naj se v soglasju z lastnikom gozda in ZGS., prepušča naravnemu razvoju, še posebno v sestojih z drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.
- Pri načrtovanju gozdne infrastrukture je potrebno upoštevati omejitve, ki izhajajo iz funkcij gozda po katerem poteka načrtovana gozdna prometnica. Težko dostopnih območij, območij brez ekonomske vrednosti, grebenov naj se določa za območja za prednostno odpiranje z gozdnimi prometnicami. V zaprtih predelih varovalnih gozdov predlagamo, da se poškodovano drevje po ujmah oz. posekano drevje zaradi varovalne vloge gozda, zgolj poseka in položi prečno na padnico pobočja (po plastnici). Na ta način se izogne potrebi po gradnji novih gozdnih prometnic ter dodatnemu odpiranju novih potencialnih erozijskih žarišč. V ta namen se lahko pri sečnji pušča višje panje (za sidranje podrtih dreves), ki se štejejo v kvoto odmrle lesne biomase.
- Drevesa z dupli in poldupli, odmrli in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik, naj se ohranja kot habitatno drevje. Prav tako se ohranja od kozličkov naluknjana (navrtane cca. 1 cm velike luknjice) še stoječa drevesa bukve ali izrazito poškodovana drevesa bukve (odlomljena krošnja, udarec strele) ter drevesa bukve v fazi odmiranja (pretežno odmrli lesna masa), še posebno na izpostavljenih sončnih legah in gozdnih robovih.
- Sečnja in spravilo lesa naj se izvaja izven časa gnezdenja planinskega orla. Potrebno je zagotavljati mir na površini 1 ha v okolici znanih gnezd planinskega orla od 1. januarja do 31. avgusta.

medved, ris:

- Z gozdom in krajino naj se upravlja v skladu s strategijami in akcijskimi načrti, ki obravnavajo velike zveri.
- V okolici aktivnih medvedjih brlogov, v radiju najmanj 200 m, naj se ne ukrepa v času od 15.12. do 30.4.. Vzpostavijo naj se mirne cone.
- V razdalji najmanj 100 m od kraja, kjer so poleženi mladiči risa, se v obdobju 1. 6. do 31. 8. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.

netopirji, veliki pupek, hribski urh:

- V gozdu in gozdnem robu naj se vzdržuje majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže. V radiju vsaj 50 metrov od njih naj se ne postavlja solnic. Obstoječe solnice naj se odstrani.
- Pri sečnji naj se drevesa usmerjeno podira stran od vodnih teles.
- Ohranja naj se vodne kotanje ob vlakah.
- Pri spravilu lesa naj se v vodna telesa ne posega, vanje naj se ne odlaga sečnih ostankov.

bukov kozliček, alpski kozliček:

- Posekan les listavcev in jelke, na območjih povečane aktivnosti bukovega in alpskega kozlička, se v času od 15. maja do 15. avgusta, iz gozda transportira najkasneje v 14 dneh po poseku. Iz drugih območij, se posekan les iz gozda transportira čim prej.

jame:

- Ob vseh vstopih v jame ter v neposredni okolici jamskih vhodov (ena drevesna višina, 30 metrov) naj se ohranja stalna zastrtost gozdov.
- Na površini nad znanimi jamskimi prostori naj se ne gradijo gozdne prometnice. Če je to potrebno, naj se jih načrtuje v sodelovanju z ZRSVN.
- Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj.
- V kolikor se ugotovi povečan obisk jame oziroma nabiranje jamskih živali naj se obvesti ZRSVN.

Ime upravljalvske cone: Cona B: ruševca

VRSTE/HT: ruševca (*Tetrao tetrix*), ruševje (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*)

OPIS CONE: Cona obsega večinoma varovalne gozdove s pasom ruševja v Julijskih Alpah. V coni želimo omejiti gradnjo novih gozdnih prometnic in zagotoviti mir v času rastiševnih aktivnosti.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ruševja se prepušča naravnemu razvoju. Sprejemljive so omejene krčitve ruševja za potrebe vzdrževanja pašnih planin, vendar izključno za namen vzdrževanja funkcionalne pašne površine (po predhodnem dogovoru z upravljalvcem narodnega parka). Krčitev na območju primarnega macesnovja se ne izvaja.
- V coni naj se v pasu ruševja ne gradi novih gozdnih prometnic in dostopnih poti do planin.
- Na obstoječih gozdnih prometnicah naj se vzpostavi režim vožnje (predvsem na slepih krakih in manj pomembnih gozdnih cestah).
- V času rastišev (1. marec – 30. junij) se na rastiščih zagotavlja mir; se ne gospodari z gozdom.
- Zagotavlja se gozd, ki imajo bogato zastopano zeliščno plast (predvsem borovnica, brusnica, malina), zagotavlja se strukturno in vrstno pestre sestoje s poudarkom na plodonosnih drevesnih in grmovnih vrstah.

Ime upravljalvske cone: Cona D – navadni koščak

VRSTE: navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*), vidra (*Lutra lutra*)

HT: (3240) Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov

OPIS CONE: Ob reki Idrijci in njenih pritokih želimo ohranjati čimbolj naravno stanje oz. ohranjati naravno hidromorfologijo, kar je pogoj za ohranjanje navedenih vrst in habitatnega tipa.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu.
- V coni naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju obrežne vegetacije. Gospodarjenje naj bo skupinsko postopno s poudarkom na ohranjanju nosilnih drevesnih vrst. Zagotavlja naj se sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin (sestoji s strnjenim sklepom krošenj vsaj v pasu 10 m ob vodotoku). V coni naj se krčenje gozda ne izvaja.
- V neposredni bližini vodotokov (vsaj 5 m pas) naj se ne gradi nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti). Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo.
- V kolikor je sečnja obrežne vegetacije potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.
- Morebitna žarišča tujerodnih invazivnih vrst se odstranjuje.

- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine. Krčenja takšnih gozdnih površin naj se ne izvaja.
- V coni se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Pri sečnji in spravilu lesa se uporablja biološko razgradljiva olja.
- Območje se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

4. KLIMATSKA FUNKCIJA

- + Večji posegi v gozdni prostor na območju izjemne poudarjenosti te funkcije niso dovoljeni.
- + Prepovedana je večjepovršinska oplodna sečnja in direktne premene.
- + Z ukrepi je potrebno pospeševati obstojnejše drevesne vrste, praviloma v mešanosti, ki je zelo blizu naravne.
- + Zgradbo sestoja je potrebno prilagoditi vrsti vremenske skrajnosti, ki je prisotna. V primeru močnega vetra je potrebno večati stojnost sestoja, oblikovati klinasti gozdni rob, v sestoji je potrebno ohraniti polnilni sloj oziroma oblikovati dvoslojno zgradbo sestoja.
- + Redno je potrebno izvajati varstvo pred škodljivci in boleznimi.

5. ZAŠČITNA FUNKCIJA

- + Veljajo podobne usmeritve, kot pri varovalni funkciji, saj se praviloma ti dve funkciji prekrivata.
- + Čas sečnje in drugih ukrepov v gozdu mora biti prilagojena infrastrukturnemu objektu, zaradi katerega je poudarjena funkcija.
- + Sistem gospodarjenja naj bo prilagojen dejstvu, da sestoj čim manj obremenjuje tla, hkrati pa naj čim bolj varuje nižje ležeči objekt pred raznimi vplivi: zniža se proizvodno dobo, gospodari se z nižjimi zalogami, zmanjša se ciljno debelino dreves in poveča število dreves na hektar.

6. HIGIENSKO – ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

- + Prepovedana je večjepovršinska oplodna in panjevska sečnja ter direktne premene.
- + Pospeševati obstojnejše drevesne vrste, praviloma v mešanosti, ki je zelo blizu naravne.
- + Spremljanje zdravstvenega stanja po posameznih drevesnih vrstah, pri gospodarjenju se pospešuje odpornejše drevesne vrste.

7. REKREACIJSKA IN TURISTIČNA FUNKCIJA

- + Z malopovršinskimi ukrepi zagotavljamo pestro zgradbo sestojev, ohranjanje zanimivih dreves in dreves izjemnih dimenzij, skalnih in drugih geomorfoloških tvorb v gozdu. Zlasti je pomembno oblikovati pester gozd s spreminjajočo obliko, zgradbo, barvo. Poudariti zanimive habituse dreves ali drevesnih skupin in odpirati zanimive razglede iz gozda. Gozdna opravila organizirati in strokovno izvesti, ko je pričakovan najmanjši obisk. Gozdovi ob rekah naj ohranijo avtohtono zgradbo in mešanost drevesnih vrst.
- + Uporaba prijaznejših tehnologij pri gradnji in spravilu lesa: konji v zahtevnejših in občutljivejših terenih namesto težkih traktorjev, uporaba bagra namesto buldožerja, pnevmatskega kladiva namesto razstreliva.
- + Dosledno in sprotno izvajanje sečnega reda, zlaganje kupov vej in sečnih ostankov na primernih mestih, kjer ne ovirajo prehodnosti po obstoječih poteh in estetskega izgleda ob njih.
- + Izvajati reden nadzor in po potrebi sanitarno sečnjo s poudarkom na drevesih, ki ogrožajo obiskovalce.
- + Ustrezno informirati souporabnike gozdnega prostora o gozdnogojitvenih ukrepih in gozdnih gradnjah, z opozorilnimi in informativnimi tablam označiti delovišča.
- + Upoštevati vedutno sečnjo na razglediščih, kjer povečujemo razglednost in ponekod osončenost (zlasti do hiš in naselij) tudi z intenzivnejšo panjevsko sečnjo, zniževanjem višine sestoja (poseka visokih dreves) in dovoljenju za krčitev gozda.
- + Usmerjati obisk z urejanjem, vzdrževanjem in nadgradnjo rekreacijske, poučne in turistične infrastrukture, namenjene obiskovalcem gozda (sprehajalne poti, usmerjevalne, izobraževalne in obveščevalne table, počivališča, igrala za otroke ...)

8. POUČNA FUNKCIJA

- + V okolici potencialnih gozdnih učnih predelov⁵⁹ ohranjati pestro drevesno sestavo in puščati zanimive drevesne in grmovne vrste.
- + Izvajati reden nadzor in po potrebi sanitarno sečnjo.
- + Redno strokovno izobraževati in usposabljalati kader, ki je odgovoren za vodenje ekskurzij in skupin s poučnimi izleti v gozd.

9. RAZISKOVALNA FUNKCIJA

- + Na območju te funkcije je izključeno gospodarjenje in kakršnokoli drugo poseganje v gozdove, na raziskovalnih ploskvah pa se izvaja samo ukrepe, ki so predvideni v programu raziskav.
- + Obisk javnosti naj bo čim bolj nadzorovan, z ukrepi in aktivnostmi (z zaščito, preusmeritvijo raznih poti in stez ipd.) je potrebno odvrniti večji obisk javnosti.

10. FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

Naravne vrednote (NV) v GGE so uvrščene v eno ali več zvrsti NV in so predstavljene v poglavju 2.2. Pri gospodarjenju z gozdovi na območjih poudarjene funkcije varovanja NV je potrebno upoštevati usmeritve za posamezno zvrst NV, ki so podane v Naravovarstvenih smernicah (Fučka, 2025). V skladu z Zakonom o ohranjanju narave (ZON)⁶⁰ in drugimi področnimi predpisi⁶¹ je potrebno pred prostorskimi posegi na območju NV pridobiti naravovarstvene pogoje in naravovarstveno soglasje.

Za krepitev funkcije varovanja NV je potrebno upoštevati konkretne varstvene usmeritve, ki veljajo za posamezno NV, območja pričakovanih NV in zavarovana območja (ZO).

Preglednica 52/D-ZO: Usmeritve za zavarovana območja

IME	Usmeritev
Triglavski narodni park (skrajni JV del parka nad Kneškimi ravnami, Grantom, Rutom in Stržiščem)	• Prepovedano izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti. • Prepovedano izvajati posege in dejavnosti na naravnih vrednotah na način, da se uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu ali na način, ki znatno spremeni druge lastnosti naravne vrednote. • Prepovedano izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ter značilne krajinske ali poselitvene vzorce.
Črna prst (vrh in pobočja pod vrhom)	• Upoštevati varstveni režim za 2. varstveno območje TNP. • Ohranjanje naravnega stanja s prepovedjo gradbenih posegov na traviščih.
Porezen (vrh in greben)	• Ohranjanje naravnega stanja.
Čendova jama	• Ohranjanje naravnega stanja s prepovedjo onesnaževanja in vseh gradbenih posegov.
Grahovo ob Bači: rastišče venerinih lascev	• Ohranjanje naravnega stanja s prepovedjo onesnaževanja in vseh gradbenih posegov.
Kuk: rastišče kratkodlakave popkorese	• Ohranjanje naravnega stanja s prepovedjo onesnaževanja in vseh gradbenih posegov.
Kocnpoh (potok, slapovi, korita in soteska)	• Ohranjanje naravnega stanja s prepovedjo onesnaževanja.

⁵⁹ Glej poglavje 2.2 Socialne funkcije.

⁶⁰ Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNorg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10 in 97/25).

⁶¹ Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin (Uradno glasilo št. 5/90, Nova Gorica, junij 1990).

Preglednica 53/D-NV: Usmeritve za območja naravnih vrednot

ID	IME	VARSTVENE USMERITVE
781V	Porezen - vrh in greben	V GGE sega manjši del na JV delu enote (večji del v GGE Cerčno). Gre pretežno za območja travnišč, usmeritve za gospodarjenje z gozdom niso potrebne.
3941V	Soriška planina - nahajališče subalpinske flore	Pred morebitnim načrtovanjem odpiranja z gozdnimi prometnicami, je potrebno usklajevanje s službo za ohranjanje narave Na območju naj se izvaja samo sanitarna sečnja ter sečnja za krepitev varovalne funkcije. (gre za strma pobočja, večinoma negozdni prostor, gozdovi imajo varovalno funkcijo).
36V	Črna prst	Območji segata v TNP – potrebno je upoštevati varstvene režime in varstvene usmeritve
5432V	Črna prst - Rodica - Vogel - gorski greben	Večinoma je negozdni prostor.
1534	Driselpoh	Potrebno je upoštevati varstvene režime in varstvene usmeritve (poglavje 2.2)
1536	Prodar - nahajališče kratkodlakave popkorese	OPOMBA: Kratkodlava popkoresa je ozko endemična rastlina skalnih razpok. Raste na zelo težko dostopnih pokončnih, previsnih stenah. Tudi venerini laski so vezani na vlažne stene. Gospodarjenje z gozdovi nima bistvenega vpliva na obe vrsti.
1540	Kocenpoh - soteska s koriti Klovdre	
2090OP	Grahovo ob Bači - rastišče venerinih laskov in slap	
1533	Zajtel grapa	
2091	Žventarska grapa	- Z namenom, da se ohranja naravne značilnosti struge, obrežno strukturo brežin, potek struge in obrežno vegetacijo, naj se v neposredni bližini vodotoka (10 m) ne gradi novih gozdnih prometnic. Rekonstrukcija gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotoka (25 m) naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja vodotoka. - Sečni ostanki naj se ne odlagajo v strugo vodotoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - V 10 metrskega pasu ob vodotoku naj se sečnja izvaja tako, da se na pretežnem delu vodotoka zagotavlja strnjen sklep krošenj. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. Ohranja naj se večja drevesa, katerih koreninski sistem prispeva k stabilnosti brežine. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode. - V pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode naj se ne skladišči lesa. - V območju naj se ne izvaja krčitev gozda - V varovalnih sestojih na pobočjih ob vodotoku naj se gospodari samo v primeru sanitarnih sečenj in za krepitev varovalne funkcije.
2100	Liščak	
2102	Prošček	
2104	Konjska grapa	
2107	Klonte - soteska Bače	
2140	Lajtna grapa	
2167	Koritnica - soteska	
2172	Milpoh in Vojspoh	
272V	Selška Sora	
4157	Velike Luti	
776	Sopota	
8896V	Kneža - povirje	
8901V	Knešča - srednji tok s pritoki	
8898	Bača - odsek med Klavžami in mostom pod sotočjem s Poljančico	
8899V	Koritnica	
8900	Lojšček	
8902	Poljančica	
1309	Sopota - slap	
1537	Humarjev slap	
1538	Beli potok - izvir v Baški grapi	
1539	Beli potok - spodmol v Baški grapi	OPOMBA: NV Prošček sega skoraj v celoti v TNP, NV Kneža-Povirje in NV Knešča - srednji tok s pritoki segata v TNP v svojem severnem delu. Na območju TNP je potrebno upoštevati varstvene režime in varstvene usmeritve (poglavje 2.2)
2105	Koritnica	
681	Skuk	
8903	Knešča - ponikva	
3623	Hudajužna – Zakojca – Jesenica - karnijske kamnine	Pred morebitnim načrtovanjem odpiranja z gozdnimi prometnicami, je potrebno usklajevanje s službo za ohranjanje narave.
2133	Meli	Gozd v območju ima izrazito varovalno vlogo. Izvajajo se samo mujni gozdnogospodarski ukrepi (npr.. sanitarna sečnja)
2174	Temljine - bukev nad Podorehi	Pri morebitni sečnji in spravilu v okolici drevesa naj se gospodari na način, da ne pride do poškodb debela in rastišča.

Na vplivnem območju oz. na površju **nad znanimi rovi podzemnih jam** naj se izvaja takšne vrste gradenj, ki ne poškodujejo podzemeljske NV ter ne povzročajo vibracij zaradi eksplozij ali drugih virov. Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se lahko spreminja le v takšnem obsegu, da se ne bistveno spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na NV, nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, pa se na teh območjih ne pretovarja in skladišči.

Na območjih **pričakovanih NV** je potrebno izvajalca posega obvestiti o možnosti obstoja NV ter o njegovi dolžnosti, da je morebitno odkritje NV dolžan nemudoma prijaviti pristojni območni enoti ZRSVN. V primeru najdbe mineralov ali fosilov se mora najditelj ravnati po 74. členu ZON. Vsak, ki odkrije del narave, za katerega domneva, da ima lastnosti jame ali del jame, je dolžan o tem obvestiti Inštitut za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU (8. in 9. člen ZVPJ).

Pri **gozdnogojitvenem načrtovanju** je potrebno območja NV posebej označiti v gozdnogojitvenih načrtih, sečnosprailne načrte za takšna območja pa uskladiti z ZRSVN.

Evidentirana **izjemna drevesa** je potrebno ohranjati ter na območjih z visoko stopnjo obiska poiskati in prihraniti nekaj izbranih dreves, ki bi se s časom lahko razvila v izjemna drevesa, pri čemer mora ključno vlogo odigrati revirni gozdar.

NV se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, mostov, galerij, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se ne spremenijo lastnosti NV oz. da se onemogoči ogrožanje NV. Na NV, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitve ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje NV ali njenega dela fizično onemogoči.

Sicer pa je potrebno upoštevati:

+ Površinske geomorfološke naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje. Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti. Na naravni vrednoti se lahko izvaja takšne športne in rekreacijske aktivnosti, zaradi katerih se bistveno ne spreminjajo fizične lastnosti naravne vrednote (npr. z obsežnim odstranjevanjem skal, pritrjevanjem klinov, jeklenih vrvi in podobnim).

+ Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote

Upoštevati je potrebno varstveni režim izhajajoč iz Zakona o varstvu podzemnih jam⁶².

- Sten, stropa in tal, zraka v jami ter vode, ki tečejo skozi jamo, se ne onesnažuje.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov in hrupa se ne povzroča.
- Odpadkov in drugega materiala se ne odlaga ali skladišči v jami, tekočih odpadkov se ne odvaja v jamo in se jih ne izliva v jami.
- V jamo se ne vnaša organskih snovi.

Na območju vpliva na naravno vrednoto:

V jamskem vhodu in njegovi neposredni okolici:

- Gradnja objektov se ne izvaja, zemeljsko površje se ne spreminja.
- Odpadkov se ne odlaga.
- Vhoda se ne zasipava, v neposredno okolico se ne odlaga in skladišči materiala.
- Jamski vhod se zapira le z namenom varstva naravne vrednote oziroma upravljanja z njo, pri čemer se uporabi takšne tehnične rešitve, da je omogočen nemoten prehod živali v jamo in iz nje.
- Enostavne objekte, ki nimajo vsebinske povezave z naravno vrednoto, električne in druge vode se namešča v takšni oddaljenosti, da se ohranja vidna podoba jamskega vhoda nespremenjena.

⁶² Uradni list RS, št. 2/04, 61/06-ZDru, 46/14-ZON-C in 21/18-ZNOrg.

- Jamski vhod se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da je vidna podoba vhoda čim manj spremenjena.
- V vegetacijsko združbo v jamskem vhodu se ne posega s fizičnim uničevanjem, spreminjanjem vrstne sestave ipd., razen v primeru, da se s tem omogoči dostop. Obseg odstranitve vegetacije sme biti tolikšen, da se ohrani obstoječe lastnosti mikroklima v jamskem vhodu in jami.

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča.
- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
- Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Onesnažene vode se prednostno očisti.
- Posege in gradnje na vodotokih se izvaja tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

+ Geološke naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena. Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto. Vibracije zaradi eksplozij ali drugih virov na naravni vrednoti smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti. Delov naravne vrednote se ne lomi, razbija, odkopava ali odnaša v takem obsegu, da se uniči nahajališče oziroma okrni lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto. Z namenom preprečitve erozije, neugodnega delovanja atmosferilij in vegetacije se naravno vrednoto lahko fizično zaščiti (prekrije), odstrani vegetacijo in podobno

+ Hidrološke naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena. Objekte in naprave za različne namene se na naravni vrednoti namešča oziroma se njihovo delovanje zagotavlja tako, da se ne prekinja zveznosti vodnega toka, da se ne spreminja ali bistveno ne spreminja količina vode in hitrost pretoka, prostorska in časovna razporeditev voda, smer toka oziroma morskih tokov, oblika in dno struge vodotoka oziroma jezera in morja ter, da se bistveno ne spremenijo vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote. Na slapiščih, slapovih in v koritih se ohranja naraven pretok. Ne slabša se kvalitete vode, ne spreminja se temperature vode. Onesnaženo vodo se prednostno očisti. Na naravno vrednoto se ne odlaga odpadkov. V obrežno vegetacijo se posega s sekanjem, obsekavanjem, redčenjem, zasajanjem, tako da se bistveno ne spremenijo fizikalne lastnosti obrežja.

+ Botanične naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču in da se ohranja rastline, zaradi katerih je del narave opredeljen

za naravno vrednoto. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje vodnih razmer (npr. osuševanje, dviganje ali spuščanje gladine podtalnice, poplavitve, zamenjava sladke vode s slano in obratno), spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje. Združbo rastišča se spreminja z izkrčenjem gozda oziroma posameznih dreves, s pogozditvijo, oranjem in podobno, le toliko, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču. Rastlin se ne nabira, izkoreninja, lomi ali drugače poškoduje ali uničuje, razen za znanstveno-raziskovalno delo v obsegu, ki ne vpliva negativno na stanje populacije in na rastišče. Rastlin se ne požiga. Sestave biocenoze se ne spreminja z vnašanjem rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst. Na naravni vrednoti se ne uporabljajo kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

+ Zoološke naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere za živali. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje vodnih razmer (npr. osuševanje, dviganje ali spuščanje gladine podtalnice, poplavitve, zamenjava sladke vode s slano in obratno), spreminjanje temperature vode, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje. Posege, dejavnosti in aktivnosti na naravni vrednoti se izvaja tako, da se način in čas opravljanja posegov, dejavnosti in aktivnosti kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živalim; posege, dejavnosti in aktivnosti se izvaja v času, ki ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir, npr. sekanje grmišč se opravlja po gnezditvenem času ptičev, gozdarska in druga opravila, ki lahko uničijo gnezda ali mladiče, se opravljajo po gnezdenju ali poganju mladičev in na način, da se živali lahko umaknejo. Živali se ne vznemirja, preganja, nabira, zastruplja ali drugače uničuje. Sestave zoocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali tujerodnih vrst. Eksplozij ali drugih dejanj, ki povzročajo močan hrup ali vibracije, se ne izvaja. Ponoči se naravne vrednote ne osvetljuje. Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za živali. Naravno vrednoto se obiskuje na način in v času, ki je za živali najmanj moteč. Obiskovalce se usmerja na določene poti. V primeru, da gre za živalsko vrsto, ki je na človekovo prisotnost izjemno občutljiva, se obiskovanje naravne vrednote lahko časovno (npr. v času razmnoževanja) ali prostorsko omeji ali prepove. Rekreatijske in športne aktivnosti se preusmerja na spoznavanje in doživljanje narave.

+ Ekosistemske naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se populacije rastlinskih in živalskih vrst pretežno ohranijo. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje. Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za rastline in živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope. Sestave biocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali in rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst. Na naravno vrednoto s ene vnaša gensko spremenjenih organizmov. Rekreatijska in športna aktivnost, ki negativno vplivata na rastline in živali, se ne izvajata, preusmerjata se na doživljanje in spoznavanje narave.

+ Ekosistemske naravne vrednote

Več, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu. Življenjske razmere na rastišču se ohranja

nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debla ali rastišča oz površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov. Podlago se na rastišču utrjuje le tako, da se omogoči zadostno zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom. Na rastišče se praviloma ne postavlja objektov ali naprav. Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritruje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno.

Splošni varstveni režim, ki velja za celotno območje TNP (ZTNP-1: 13. člen):

Na območju TNP je prepovedano:

- izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti;
- izvajati posege in dejavnosti na naravnih vrednotah na način, da se uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu ali na način, ki znatno spremeni druge lastnosti naravne vrednote;
- izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ter značilne krajinske ali poselitvene vzorce.

Varstveni režim za drugo varstveno območje (ZTNP-1: 16. člen):

V drugem varstvenem območju veljajo prepovedi iz 13. in 15. člena ZTNP-1, pri čemer je dovoljeno sonaravno gospodariti z gozdom skladno z gozdnogospodarskim načrtom.

Pri sonaravnem gospodarjenju z gozdovi v drugem varstvenem območju se za ohranjanje obstoječega stanja narave in kulturne dediščine gospodari skladno z gozdnogospodarskimi načrti gozdnogospodarskih enot.

Za postopno doseganje namenov prvega varstvenega območja se določijo prednostna območja. Dejanski prehod se izvede ob izpolnjevanju vseh potrebnih pogojev, kot so na primer naravne danosti in ureditev lastniških razmerij v obliki odkupa ali zagotavljanja nadomestil.

Za doseganje ciljev iz tretjega odstavka 6. člena ZTNP-1 se pri sonaravnem gospodarjenju z gozdovi v drugem varstvenem območju za ohranjanje obstoječega stanja narave in kulturne dediščine, preprečevanja vnosa novih obremenjujočih dejavnosti in postopnega doseganja namenov prvega varstvenega območja:

- uporablja obstoječa mreža gozdnih prometnic, morebitna širitev mreže pa se predvidi in uskladi že pri pripravi gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot; uporaba gozdnih prometnic je strogo namenska, zato se zaprejo z zapornicami, da se prepreči vožnja drugih vozil;
- načrtuje nižji možni posek v gozdovih drugega varstvenega območja v primerjavi z gozdovi z enakimi sestojnimi lastnostmi v tretjem varstvenem območju;
- prednostno oblikuje mreža ekocelic po postopku, predpisanem z ZTNP-1, in vsaj ohrani obstoječe število gozdnih rezervatov;
- izloča staro in oslabele drevje ali sušice ter izvajajo negovalni ukrepi čiščenja zarasti in redčenja v omejenem obsegu, razen v primeru utemeljene nevarnosti širjenja bolezni ali škodljivih organizmov;
- upoštevajo priporočila javnega zavoda za rabo sečnih in drugih lesnih ostankov v energetske namene;
- izvaja malopovršinska sečnja z dolgimi obdobji pomlajevanja, prednostno se oblikujejo raznomerni sestoji z mozaično razporejenimi zaplatami različnih razvojnih faz;
- sanitarna sečnja izvaja omejeno in le v primeru preprečevanja širjenja bolezni ali škodljivih organizmov ali zagotavljanja zaščitne funkcije gozda;
- praviloma ne izvaja začasnega skladiščenja lesa, razen v času odprtega delovišča;
- dosledno ohranja razvit gozdni rob z grmovno vegetacijo.

11. FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Usmeritve za krepitev funkcije varovanja kulturne dediščine so obširno predstavljene v Usmeritvah (2017)⁶³, ki jih je pripravilo Ministrstvo za kulturo in so javnosti dostopne na spletnem naslovu⁶⁴. V njih so predstavljene splošne varstvene usmeritve in dodatni režimi varstva za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč, vplivnih območij in registrirane dediščine v gozdnem prostoru, ki so v tem GGN navedeni v poglavju 2.2.

V nadaljevanju so povzeti režimi varstva po posameznih skupinah kulturne dediščine.

Splošne varstvene usmeritve za območja **kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine** v gozdnem prostoru so naslednje:

- Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pred posegi pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS.
- Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje kamnitih nasipov, suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.) niso sprejemljivi.
- V nujnih primerih (kot je odstranjevanje poškodovanih ali bolnih dreves), ki pomenijo posege v zemljinu so ti pogojno sprejemljivi:
 - Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe komunikacije, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih komunikacij ni sprejemljiva.
 - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja spomenika, kot tudi ne v neposredni bližini spomenika.
 - Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov kot so kamnite groblje, zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča kot so terase.
 - Grmičevje in drevesa, ki se vraščajo v zidove ali druge suhozidne ostanke je potrebno strokovno odstraniti (po navodilih pristojne OE ZVKDS), pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema.
 - Pri sečnji in spravilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves.
 - Ob posegih v zemljinu mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne območne enote ZVKDS.
 - V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS /prvi odstavek 26. člena ZVKD-1/.

Varstvene usmeritve za **vplivna območja**:

- v vplivnih območjih spomenikov velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov, tako da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen,
- v vplivnih območjih registrirane dediščine velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranja se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

⁶³ Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo. Ljubljana.

⁶⁴http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_kulturno_dediscino/varstvo_nepremicne_kulturne_dediscine/vkljucevanje_varstva_kulturne_dediscine_v_gozdnogospodarske_nacrt_e_ggn/.

Dodatni režim varstva **arheoloških najdišč:**

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst. Prepovedano je predvsem:
 - odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline,
 - gospodarsko izkoriščati rudnine oz. kamnine,
 - postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.
- izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštete nedopustne posege:
 - če ni možno najti drugih rešitev ali
 - če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS,
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev s frezami,
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema,
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

- območje stavnne dediščine, varujejo se:
 - gabariti, gradivo, oblikovanost,
 - pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
 - celovitost dediščine v prostoru;

- območje memorialne dediščine, varujejo se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta,
 - vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.
- območje druge dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave,
 - osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja,
 - vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino

Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1)⁶⁵ predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (ZVKD-1, 28. člen),
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitev arheološke ostaline ali dediščine (ZVKD-1, 31. člen).

Za poseg v objekt ali območje kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo dediščine ali ki dediščino uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline (ZVKD-1, 31. člen), ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

12. ESTETSKA FUNKCIJA

- + Izbor načina gospodarjenja, drevesnih vrst in intenzivnosti gospodarjenja je potrebno prilagoditi estetski funkciji.
- + Nadaljnjo evidentiranje izjemnih dreves in ohranjanje le-teh pri izvajanju ukrepov v gozdu.
- + Poleg ohranjanja že evidentiranih objektov s poudarjeno estetsko funkcijo je potrebno še dopolnjevanje takih objektov, zlasti izjemnih dreves in zanimivih skupin dreves.
- + Podobne objekte se ohranja v dogovoru z lastnikom gozda, za večje ali vrednejše objekte je potrebno sprožiti postopek za ustrezno zaščito.

13. LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

Podrobnejše usmeritve so podane po posameznih RGR v poglavju 9.2.

14. FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

- Zaradi nabiralništva je na območju poudarjenosti te funkcije potrebno upoštevati usmeritve, podane za turistično funkcijo.
- Izvajati je potrebno pašne rede za čebelarjenje.
- Mikrolokacija prenosnih čebeljih panjev se mora prilagajati gospodarjenju z gozdom in drugim rabam gozda.

⁶⁵ Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 ZUNPEOVE.

- V ugodni gobarski sezoni, ko se pojavljajo večje količine gob, naj se opravlja poostren nadzor s strani pristojnih služb.

15. LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

- Pri sečnji in spravilu ter drugih delih v gozdu (trasiranju vlak in žičnic, skladiščenju lesa ipd.) je potrebno upoštevati lovskotehnične in lovskogojitvene objekte v gozdu.
- Pri izvajanju premen je potrebno upoštevati potrebe po ohranitvi grmišč in gozdnih jas za zagotavljanje habitatov prostoživečih divjih živali. Pri tem je potrebno upoštevati smernice lovskogojitvenih načrtov.
- Pri projektnih pogojih je treba upoštevati prehode za prostoživeče divje živali, zatočišča in biokoridorje.

Manj ranljive površine

Manj ranljive gozdne površine so površine, kjer ni poudarjena nobena ekološka, socialna ali gospodarska funkcija gozda. V te površine je možno malopovršinsko posegati tudi za druge namene pod določenimi splošnimi pogoji:

- Da se v prostorske plane lokalnih skupnosti ob sodelovanju ZGS določi površine, namenjene za krčitve.
- Na podlagi lokacijske informacije in presoje za kritična območja prepletene rabe mora krajevno pristojen revirni gozdar označiti drevje oziroma določiti površino za posek in predpisati usmeritve in zahteve pri poseku.
- Da se upošteva druge pogoje in omejitve pri konkretnem posegu, ki jih predpiše ZGS.

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Pri gozdnogojitvenem načrtovanju in določanju drevja za posek upoštevati sledeče usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja življenjskih razmer prosto živečih živali s poudarkom na ohranjanju ptičjega sveta.

Gozdni sestoji:

- + ohranjanje posameznih osebkov in skupin starejšega drevja vseh vrst,
- + puščanje takih osebkov in skupin dve proizvodni dobi v obliki prihranjevcev,
- + puščanje vsaj enega debelejšega drevesa glavnih vrst v oddelku do propada,
- + z izbiro in zaščito omogočiti ohranjanje manj pogostih vrst v vseh sestojih,
- + ohranjati vse grmovne vrste,
- + ohranjanje votlega in suhega drevja,
- + ohranjanje grmišč in travinj znotraj gozdnega prostora,
- + ohranjanje živih dreves z dupli,
- + ohranjanje vseh dreves z gnezdi premera nad 40 cm,
- + zaščita gnezd redkih vrst in kolonijskih gnezdišč,
- + ohranjati zastrtost oziroma sestojni sklep nad jamami,
- + zagotavljati in vzdrževati pester in dovolj širok gozdni rob.

Vodne kotanje in izviri v gozdu:

- + ob vodnih kotanjah in izviri v polmeru ene do dveh drevesnih višin ohranjati tesen sklep krošenj,
- + skozi taka območja ne graditi vlak in opravljati spravila, nižja intenzivnost sečenj v celotnem zbirnem območju.

Za ohranjanje biodiverzitete v gozdu je zlasti pomembno tudi odmrlo drevje v gozdu, ki predstavlja habitat mnogim prostoživečim živalskim vrstam. Po pravilniku o varstvu gozdov se delež načrtno puščene odmrle biomase izrazi v razmerju med količino odmrle ter odmirajoče lesne biomase stoječega drevja in lesno zalogo določenega gozda, ki mora biti večja od 3 %. Glede na zadostno stanje odmrle lesne mase se načrtno pušča predvsem debelejša odmrlo drevje v gozdu.

Pri gospodarjenju z gozdom moramo skrbeti za vse duplarje in pri tem upoštevati naslednje:

- + Isto sušico lahko uporablja več vrst ptic duplarjev.
- + Ptice iste vrste običajno ne dolbejo dvakrat v isto drevo.
- + Velike sušice lahko nadomestijo manjše, obratno ni mogoče.
- + Ko zadovoljimo potrebe vrste, ki zahteva največje število sušic določene debeline v prsni višini, zadovoljimo tudi potrebe drugih vrst v tej skupini.

Pri lovnih vrstah divjadi je za zmanjševanje številčnosti poleg povečanega odstrela treba upoštevati tudi strukturo odstrela in tako močnejše poseči v ženski del populacije in sicer predvsem v tisti starostni razred, ki je nosilec reprodukcije. Obratno velja za povečevanje številčnosti populacij. Lovske organizacije naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev posameznih vrst v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih ter ugotavljanje medsebojnih vplivov z ostalimi vrstami divjadi.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

1. VAROVALNI GOZDOVI

Gospodarjenje z **varovalnimi gozdovi na strmih terenih** je usmerjeno v zagotovitev zdravega, stabilnega, malopovršinsko raznomernega gozda s prevladujočim deležem srednjedobnih gozdov, ki zagotavlja dolgoročno optimalno zaščito pred škodnimi učinki različnih naravnih nevarnosti (snegolom, vetrolom, žledolom, plazovi).

Razen za izboljšanje varovalnih učinkov gozda, kot so sanitarne sečnje, sanacije žarišč in usadov, razslojevanje enomerne zgradbe gozda, pomladitev nevitalnih sestojev in podobnih malopovršinskih ukrepov naj v varovalnih gozdovih ukrepanja ne bi bilo. Da bi lahko zagotovili nekoliko bolj sproščeno gospodarjenje v predelih, ki imajo mestoma manj poudarjeno varovalno vlogo znotraj površine varovalnega gozda (npr. izteki melišč), so ukrepi tam lahko intenzivnejši.

Posegi v varovalne gozdove, ki niso povezani z gospodarjenjem z gozdovi in ne bodo bistveno vplivali na varovalno funkcijo, se lahko izvedejo skladno z režimom varovanja v aktu o razglasitvi oziroma na podlagi predhodnega dovoljenja pristojnega ministra.

Trase žičnega spravila naj potekajo poševno na vpadnico, s čimer se prepreči oblikovanje daljših sestojnih odprtini po vpadnici, ki bi ogrožale varovalno in zaščitno vlogo varovalnih gozdov. Širina tras mora biti 5-10 m, odkazilo okoliškega drevja pa izvedeno posamično, v šopih ali skupinah, s čimer se oblikujejo manjše vrzeli, ki si ne sledijo po vpadnici terena. Ob poseku naj se pušča višje panje (do 1,3 m), s katerimi se ohranja varovalno vlogo gozda.

Kadar gozdovi niso odprti z gozdnimi prometnicami in žično spravilo ni možno, je mogoče izvesti samo posek predebelega in nestabilnega drevja in s tem oblikovati pomladitvena jedra. To drevje je potrebno podirati diagonalno na smer vpadnice terena.

V **nižinskih varovalnih gozdovih**, ki so izločeni zaradi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, morajo biti ukrepi malopovršinski v gozdnih ostankih v sicer prevladujoči kmetijski krajini. Ne glede na razvojno fazo sestoja je panjevska sečnja z odstranitvijo vseh dreves nedopustna – obvezna je posamična izbira dreves za posek, v sestoji se pušča semenska drevesa, ki bodo še naprej opravljala klimatsko in zaščitno funkcijo gozda.

Podrobnejše usmeritve za gozdnogospodarske ukrepe glej RGR 70000 (poglavje 9.2.9).

2. GOZDOVI S POSEBNIM NAMENOM

Gozdov s posebnim namenom **z dovoljenimi ukrepi** so v GGE gozdovi TNP v katerih je potrebno izvajati gospodarjenje v skladu s predpisi za ta območja⁶⁶, upoštevajoč zahteve in usmeritve pristojnih naravovarstvenih organizacij⁶⁷.

Gozdnih rezervatov na območju GGE zaenkrat ni.

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Požarno ogroženi so zlasti nasadi iglavcev in iglasti gozdovi (predvsem borovi na ekstremnih rastiščih), grmišča in zaraščajoče površine ter ruševje na prisojnih izpostavljenih legah (glej poglavje 1.6 o požarni ogroženosti gozdov). V vseh teh območjih je potrebno postaviti opozorilne table in izvajati reden nadzor, hkrati pa preventivno obveščati in informirati ljudi o nevarnostih in prepovedi kurjenja v naravnem okolju, zlasti v spomladanskem času, sušnih obdobjih in v času razglašene velike požarne ogroženosti. Obenem je potrebno redno vzdrževanje gozdnih cest, ki so pomembna za učinkovito gašenje požarov. Za gozdove z zelo veliko, veliko in srednjo požarno ogroženostjo je potrebno v skladu s 46. členom Pravilnika o varstvu gozdov izdelati načrt varstva pred požari.

Gospodarjenje s požarno bolj ogroženimi gozdovi se mora izvajati tako, da je možnost povzročitve požara kar najmanjša.

Pri načrtovanju in gradnji gozdnih prometnic na območjih 1. in 2. stopnje požarne ogroženosti je potrebno upoštevati tudi zahteve, ki veljajo za gradnjo protipožarnih presek oz. možnost dostopa vozil za gašenje.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

Semenskih sestojev v GGE ni.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

TEHNOLOGIJA DELA

Tehnologija dela naj poteka po predhodno izdelani tehnološki karti in osnovnemu vodilu, da uporabljamo okolju prijazno tehnologijo, ki pa omogoča lastnikom tudi ustrezen finančni izid.

Zaradi zahtevnega terena bo večino sečnje še vedno opravljena klasično. Spravilo bo potekalo skladno s tehnološkimi deli gozdnogojitvenih načrtov. Traktorsko spravilo lesa se bo v težjih terenskih razmerah kombiniralo z ročnim, mestoma pa tudi s konjskim spravilom (manjša gostota vlak in večja razdalja ročne ali konjske koncentracije). V državnem gozdu, ki je z vlakami slabše odprt, se bo gospodarilo pretežno z žičnimi napravami (na srednje ali dolge razdalje). Za povečanje učinkovitosti je potrebno promovirati uvedbo sodobnih žičnih žerjavov s procesorsko glavo, ki je učinkovitejša in finančno ugodnejša.

Prednostno se bo odpiralo gozdove na območjih, kjer je možno traktorsko spravilo in imajo ugodnejšo sortimentno strukturo ter kjer so ugodnejši pogoji za gradnjo.

Usmeritve:

- + Osnovno pravilno sredstvo je traktor (adaptiran kmetijski traktor s priključki). Priporoča se uporaba srednje težkih traktorjev (tip Zetor, Torpedo, Universale, IMT, ...) s pogonom na obe osi.
- + Ob vprašljivi gradnji gozdnih prometnic v predvidenem obsegu bo uporaba žičničarskega spravila pogostejša in hkrati nujna zaradi slabše odprtosti gozdov.

⁶⁶ Zakon o TNP, Občinski odloki, Direktive (prim. Natura 2000), ipd..

⁶⁷ Zavod RS za varstvo narave, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Tudi v gradivu pridobljenem za potrebe tega načrta (Glej poglavje 6.2.2 Funkcija varovanja naravnih vrednot).

- + V primeru, da žičnica prečka planinsko ali drugo pot, je potrebno traso oz. delovišče ustrezno zavarovati in opremiti z opozorilnimi tablam.
- + V primeru zastorne sečnje je potrebno trasirati žičnice z zamikom nekoliko prečno po pobočju (izogibanje trasiranja linije po padnici pobočja zaradi plazov).
- + Na daljših vlakah in tam, kjer ni možnosti za gradnjo gozdnih cest, naj se uporablja traktorska prikolica za prevoz lesa.
- + Mesta za skladiščenje goriva in olja naj bodo stran od vodotokov in drugih vodnih teles, pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlitja.

GRADNJA IN VZDRŽEVANJE GOZDNIH PROMETNIC

Pri gradnjah gozdnih prometnic moramo upoštevati pravilne razmere.

Ob načrtovanju tras gozdnih prometnic je potrebno preveriti varstvena območja (vodovarstvena območja), ogrožena območja (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna), območja nepremične kulturne dediščine in ostala območja pomembna z vidika varstva narave. V največji možni meri se je potrebno izogniti vsem tem območjem, kot določa ZV-1⁶⁸ v 14. in 37 členu. Pri načrtovanju poteka tras je potrebno predvideti čim manjše število prečkanj vodotokov. Na delih kjer trasa poteka vzporedno z vodotokom naj le-ta ne posega na priobalno zemljišče, manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer so prostorske možnosti omejene, vendar na tak način, da ne bo ogrožena stabilnost brežin vodotokov. Na takih območjih so posegi dovoljeni le v kolikor bodo zagotovljeni zaščitni ukrepi, s katerimi se prepreči negativne vplive na stanje površinskih in podzemnih voda.

Glede na splošne stokovne usmeritve je prepovedano graditi gozdne prometnice v pasu rušja pod Tolminsko-Bohinjskimi gorami, južni vršni deli pobočij Črne prsti, območju zelene jelše pod Poreznom, hudourniških grapah in drugih predelih zavarovane naravne dediščine (prim. Kacenpoh).

Usmeritve:

- + Glede na to, da ni pričakovati uvajanja ali uporabe težjih gozdarskih traktorjev (zgibnikov), je ustrezna širina gradenj gozdnih vlak do 3,0 m; v primerih načrtovanj vlak za uporabo traktorskih prikolic pa priporočamo širino 3,5 m.
- + Za realizacijo možnega poseka v javnih gozdovih je nujna izgradnja prometnic (glej poglavje 6.3.5 in karto ter besedilo št. 9 v Prostorskem delu načrta).
- + Glede na stanje je smiselna dograditev ustreznega sistema vlak tam, kjer bo tudi v prihodnje traktorsko spravilo.
- + Maksimalen naklon vlak ne sme preseči mejnih vrednosti zapisanih v pravilniku o gozdnih prometnicah, ki so: na kamniti talni podlagi 40 %, na podlagi iz mešane hribine, malo občutljivi na erozijo 25 %, na podlagi iz zemljine, občutljivi na erozijo 12 %.
- + Gradnja prometnic naj poteka na pobočjih z manjšimi nakloni, upoštevajoč čim manjše razgaljanje tal, vkope in dolžino prometnice. Uporaba težke mehanizacije je na erodibilnih tleh omejena ali prepovedana.
- + Izogibati se je treba poškodbam zgornjega ustroja gozdnih cest (npr. vlačenje lesa, vožnja z gosencarji).
- + Priporoča se bagerska gradnja gozdnih prometnic, ki je glede na terenske razmere prijaznejša okolju.
- + Celoletna in pravočasna manjša popravila gozdnih cest po spomladanski odjugi in večjih nalivih.
- + Na občutljivejših in globljih tleh (fliš) je nujna vgradnja cestnih objektov: cevni propustov in dražnikov.
- + V obdobju večjih in dolgotrajnejših padavin je primerna zapora gozdnih cest v dogovoru z lastniki, občino in ZGS.
- + Potrebna je utrditvev posameznih strmejših delov gozdnih cest, tudi z asfaltacijo.

⁶⁸ Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US).

- + Nasipne in odkopne brežine ob prometnicah je potrebno zatraviti ali zasaditi z avtohtonimi grmovnicami, ki dobro vežejo podlago. Ob prestrmih ali visokih brežinah je možno le-te utrditi s kamnitimi zložbami.
- + Kjer gozdne prometnice sekajo grabe s potoki ali hudourniške jarke, je potrebno izvesti ustrezne prepuste (ali zgraditi most).
- + Na vseh reliefno razgibanih območjih naj se načrtuje ustrezno dimenzionirane ureditve prečnega in vzdolžnega odvodnjavanja z namenom preprečevanja ali zadrževanja erozijskih procesov.
- + Potrebno je sprotno in celoletno vzdrževanje gozdnih cest.
- + Potrebno je najrazličnejše povezovanje lastnikov gozdov za gradnjo gozdnih prometnic.
- + Izvajati je potrebno nadzor nad režimom uporabe gozdnih cest in ostalih gozdnih prometnic in vožnje v naravnem okolju.

Na **površini nad znanimi jamskimi prostori** naj se ne gradi gozdnih prometnic, v kolikor je to nujno potrebno, pa naj se jih načrtuje v sodelovanju z ZRSVN. Poleg tega v gozdovih na zakraseli karbonatni podlagi obstaja verjetnost, da se ob gradnji prometnic odpre vhod v jamo ali brezno. V tem primeru je treba dela ustaviti, vhod zavarovati in obvestiti ZGS in (ali) ZRSVN.

Zaradi varstva **geološko-paleontološke dediščine** je na območju predvidenih zemeljskih posegov potrebno predhodno mnenje ZRSVN.

Na območju **potencialnih nahajališč fosilov** so vsa zemeljska dela nedovoljena oz. je potrebno predhodno soglasje ZRSVN.

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti **vodno soglasje**. Vodno soglasje je potrebno pridobiti za poseg na vodnem in priobalnem zemljišču, poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1, poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice, poseg na varstvenih in ogroženih območjih, poseg zaradi odvajanja odpadnih voda, poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik, hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi projektne dokumentacije za pridobitev **vodnega soglasja/mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda in pravice graditi** je pri gradnji gozdnih prometnic in izvedbi gozdarskih del potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

- + V kolikor trasa posega na poplavno območje je treba upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje.
- + V projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja mora biti tekstualno in grafično ustrezno prikazan potek trase, z vrisanimi vodotoki ter prikazanimi priobalnimi pasovi.
- + Dokumentacija mora vsebovati tudi značilne prereze (profile) ter oblikovanje trase gozdne prometnice in terena.
- + Obdelati in ustrezno prikazati odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območja gozdne prometnice in načrtovati poseg tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer, ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih.
- + Morebitno prečkanje grap ali strug nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je potrebno predložiti hidravlični izračun prevodnosti visokih voda.
- + Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazovito ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

- + Odlaganje odpadnega gradbenega, rušitvenega in izkopnega materiala na priobalna in vodna zemljišča, na brežine in v pretočne profile vodotokov ter na nestabilna ali mesta, kjer bi lahko prišlo do splazitve ali erodiranja, ni dovoljeno.
- + Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oz. prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh). Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.
- + Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.
- + Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, kot jih definira Pravilnik (2009c)⁶⁹ – gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu.
- + Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.
- + Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom (2004).
- + Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in dejanskih erozijskih območjih (in ne potencialnih erozijskih območjih, prikazanih na karti 7) je potrebno izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Pri presoji o dopustnosti in možnostih posegov v gozd in gozdni prostor ter drugih dejanj v gozdnem prostoru (gozd in negozdni prostor, ki je ekološko oz. funkcionalno povezan z gozdom) se kot strokovne podlage upoštevajo funkcije gozdov (na podlagi 10. oz. 11. člena ZG), ki so določene in ovrednotene s stopnjami njihovega vpliva na gospodarjenje z gozdovi na kartah in popisih funkcij gozdov v veljavnem gozdnogospodarskem načrtu gozdnogospodarskega območja Tolmin 2021 - 2030 in pričujočem GGN.

V skladu z 18. členom ZG so v gozdnem prostoru dovoljeni posegi in dejavnosti, ki ne zmanjšujejo ravnosti sestoja ali rodovitnosti rastišča, stabilnosti ali trajnosti gozda oziroma ne ogrožajo njegovih funkcij, njegovega obstoja ali namena. Po usmeritvah državnih prostorskih aktov⁷⁰ se gozdni prostor rabi vzdržno, v gozdovih se dopušča dejavnosti, ki dolgoročno ne vplivajo na spremembe stanja gozda in kakovosti tega naravnega vira ter ne ovirajo gospodarjenja z njim, se za rabo gozdov vzpostavlja celovit sistem gozdnih prometnic, ki mora biti urejen prostorsko racionalno in v skladu z okoljskimi zahtevami, se ne sme povzročati vidnih degradacij, uničevanja naravnih vrednot in/ali erozijskih procesov, se ohranja značilne krajinske vzorce.

Na območjih srednje, velike ali zelo velike nevarnosti plazenja ter potencialnih erozijskih območjih je **prepovedano krčenje** in večja obnova tistih gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki

⁶⁹ Pravilnik o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09).

⁷⁰ Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04, 33/07-ZPNačrt, 61/17-ZUreP-2 in 199/21 – ZureP-3), Uredba o prostorskem redu Slovenije (Uradni list RS, št. 122/04, 33/07-ZPNačrt, 61/17-ZUreP-2 in 199/21 – ZureP-3).

preprečujejo plazenje zemljišč, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije. Na območjih zelo majhne in majhne verjetnosti pojavljanja plazov je potrebno pridobiti vodovarstveno soglasje. Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda. Omejitve glede posegov na plazljivih in potencialnih erozijskih območjih so sicer predstavljene v poglavju 6.2.2 pri usmeritvah za krepitev hidrološke funkcije.

Pri vseh **stanovanjskih in drugih bivalnih objektih** naj se ureditve in posege v gozdni prostor načrtuje tako, da so objekti ter komunalne, prometne in zunanje ureditve odmaknjene od gozdnega roba najmanj za višino odraslih dreves sosednjega gozda. V nasprotnem primeru mora investitor prevzeti odgovornost za poškodbe na objektu, ureditvah in premečinah, ki bi jih lahko povzročilo gospodarjenje s sosednjim gozdom.

Posege v gozd **za kmetijske namene** je potrebno usmerjati v zaraščene nekdanje kmetijske površine, ki so v začetnih stadijih razvoja gozda. Ob tem je potrebno upoštevati morebitno poudarjenost funkcij gozda pri čemer 1. stopnja poudarjenosti diktira rabo prostora, 2. stopnja pa vpliva na vrsto, intenzivnost in način poseganja v gozdni prostor. Na takšnih površinah je moč s sorazmerno malo vložka (v delu, materialu in finančnih sredstvih) revitalizirati nekdanje kmetijske površine. Poleg tega je potrebno upoštevati še naslednje usmeritve:

- v gorski gozdnati krajini izven območja varovanih gozdov so dopustne postopne manjše krčitve za povečanje kakovostnih pašnih površin oz. za osnivanje površin za ekstenzivno kmetijsko rabo na erozijsko neizpostavljenih in biotopsko nespornih mestih, gozdni rob pa mora biti vrstno, oblikovno in po zgradbi strukturiran;
- v gozdnati krajini izven območja varovanih gozdov so dopustne krčitve gozdov v obsegu do 3 % obstoječe površine, pri čemer je v mikro krajinski enoti (povirje, pobočje, greben, dolinsko dno, planota ipd.) dopustno na silikatni ali zdrobljeni karbonatni kamninski osnovi skrčiti do 10 % obstoječe površine gozdov, na drugih kamninskih osnovah pa do 20 % obstoječe površine gozdov;
- v območjih urejenih planin (planinski pašniki) je dopustno skrčiti drevnine v zaraščajočih predelih, pri čemer je potrebno ohranяти funkcijsko potreben delež in razporeditev šopov in skupin, ki tvorijo ekološko in tradicionalno krajinsko oblikovno infrastrukturo; izhodišče za tak prostorski razvoj naj bi bil načrt ureditve planine ter predhodni dogovor deležnikov;
- v območjih, varovanih po predpisih o varovanju naravnih vrednot in nepremične kulturne dediščine, je izjemoma dopustno skrčiti gozdove, če je za to izdano pozitivno mnenje/soglasje pristojnih nosilcev urejanja prostora in če ne gre za gozdove prednostnih habitatnih tipov

Pri posegih **za infrastrukturne namene** je poleg poudarjenosti funkcij gozdov potrebno upoštevati še učinke, ki nastanejo s trajnim spreminjanjem pogojev za rast in razvoj gozda (lokalna mikroklima, koridorski presek delovanja ekosistema ...). Pri umeščanju v prostor:

- naj se uporabi obstoječe koridorje s sorodnimi objekti,
- se v največji možni meri izogne gozdnim zemljiščem, območjem gozdov z izjemno poudarjenimi funkcijami gozdov, fragmentaciji biokoridorjev ter oblikovnemu razvrednotenju gozdnega prostora,
- se posega le v obsegu, ki ga zahtevajo minimalni tehnični normativi za te objekte in za izvedbo gradnje,
- je zaradi težko obvladljivih vplivov gospodarjenja z gozdom v gozdnem prostoru čim manj nadzemnih odsekov,
- mora biti omogočen nemoten prehod prostoživečim divjim živalim,
- mora biti po izgradnji zagotovljeno nemoteno gospodarjenje s sosednjimi gozdnimi zemljišči, vključno z rabo gozdov.

Posege v večje strnjene gozdne komplekse, ki bi lahko povzročali motnje gozdnega ekosistema, je potrebno preprečevati. Pri izdajanju projektnih pogojev je potrebno upoštevati naslednje določbe in smernice:

- Za posege v prostor, ki lahko bistveno spremenijo življenjske razmere divjadi, izda soglasje ZGS po predhodni pridobitvi mnenja upravljavca lovišča oz. lovišča s posebnim namenom (ZDLov-1⁷¹, 30. člen).
- Za krčitev gozda v velikosti 5 ha ali več je potreben predhodni postopek presoje vplivov na okolje, v katerem se ugotovi, ali bi lahko poseg imel pomemben vpliv na okolje (Uredba (2014)⁷², 3. člen).
- Z gozdnogojitvenim načrtom lahko ZGS lastniku gozda dovoli pod določenimi pogoji pašo živine v gozdu, če ni v nasprotju s funkcijami gozdov, ki so določene v GGN (Pravilnik (2009a)⁷³, 40. člen).

Pri **posegih v vodno dobro** je zaradi zagotavljanja doseganja ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke treba upoštevati pogoje in omejitve, ki so določeni v Uredbi (2023)⁷⁴.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene **vodne pravice**, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1.

Investitor mora za posege na **vodnem in priobalnem zemljišču** v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

Načrtovanje novih posegov oziroma objektov na območju poplav je treba upoštevati usmeritve in ukrepe, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja⁷⁵. Obenem se mora zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedba pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih (daljnovodi, obore, rušje ...)

Na ostalih gozdnih zemljiščih (daljnovodi, ruševje) se gospodari skladno z namensko rabo prostora. Posege mora usmerjati in evidentirati ZGS. Ob daljnovodih je potrebno upoštevati obstoječe planinske in druge poti, katerih prehodnost se ne sme poslabšati. Pri sečnji robnih dreves je potrebno sodelovanje pristojnega pooblaščenega delavca ZGS in soglasje lastnika. Kjer je poudarjena tudi biotopska funkcija, je potrebno čas sečnje prilagoditi življenjskemu ritmu posamezne živalske vrste (zlasti ogrožene), vezane na grmovne habitate.

6.2.10 Usmeritve za območja gozdov, kjer posamična izbira drevja za posek ni potrebna

Takšnih območij v GGE ni zato tudi niso prikazana na karti št.10 v prostorskem delu načrta. Za takšna območja sicer veljajo naslednje usmeritve:

+ Višino in strukturo lesne mase za posek se po debelinskih stopnjah in drevesnih vrstah določi na podlagi ocene ob ogledu gozda ter se jo primerja tudi z LZ sestoji iz podatkov opisov sestojev.

⁷¹ Zakon o divjadi in lovstvu. Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22, 158/22, 28/25 in 12/26.

⁷² Uredba o posegih v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2).

⁷³ Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 - popr.).

⁷⁴ Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja za obdobje 2023 – 2027 (Uradni list RS, št. 107/23).

⁷⁵ Uradni list RS, št. 107/23.

- + Največja količina poseka pri posameznem odkazilu ne sme presegati 15 m³ oz. se ne sme vršiti na površini, večji od 0,2 ha.
- + Potrebno je označiti robove površine, na kateri bo potekala sečnja in znotraj te površine označiti in evidentirati drevesa, ki jih je potrebno ohraniti. To so predvsem kvalitetnejša drevesa (hrast, smreka, bukev, plemeniti listavci) ter drevesne vrste, ki se pojavljajo posamično, vendar imajo velik pomen z vidika ohranjanja vrstne pestrosti. V to kategorijo spadajo še zlasti minoritetne drevesne vrste, kot so brek, skorš, češnja.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Pri določitvi možnega poseka smo upoštevali koncept in način gospodarjenja ter stanje gozdov. Načrtovani možni posek temelji na stanju sestojev, gojitvenih pogojih, razmerju razvojnih faz in ciljih po RGR.

Poleg poseka v GPN v katerih so ukrepi dovoljeni, je določena tudi višina možnega poseka v varovalnih gozdovih, kjer upoštevamo poudarjenost funkcije in kjer so ukrepi predvideni zaradi zagotavljanja trajnosti varovalne funkcije.

Določili smo ga na podlagi preliminarne načrtovanja in modeliranja ter ga nato korigirali z usmeritvami po RGR, upoštevajoč usmeritve območnega načrta 2021 - 2030 in poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij gozdov.

Preglednica 54/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (v m³)

Skupaj GGE

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	30.622	121.737	0	3	0	0	152.362		
	%	20,1	79,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	22,2	102,9
Listavci	m³	123.704	501.379	0	1.304	0	0	626.387		
	%	19,7	80,1	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	19,7	128,4
Skupaj	m³	154.326	623.116	0	1.307	0	0	778.749		
	%	19,8	80,0	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	20,1	122,5

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	24.064	93.700	0	2	0	0	117.766		
	%	20,4	79,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	22,8	104,6
Listavci	m³	76.730	284.374	0	747	0	0	361.851		
	%	21,2	78,6	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	20,0	127,5
Skupaj	m³	100.794	378.074	0	749	0	0	479.617		
	%	21,0	78,8	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	20,6	121,0

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	5.201	18.840	0	0	0	0	24.041		
	%	21,6	78,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	19,3	93,3
Listavci	m³	34.178	162.872	0	302	0	0	197.352		
	%	17,3	82,5	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	18,7	127,9
Skupaj	m³	39.379	181.712	0	302	0	0	221.393		
	%	17,8	82,1	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	18,9	122,9

Občinski gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	1.357	9.197	0	1	0	0	10.555		
	%	12,9	87,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	23,1	108,4
Listavci	m³	12.796	54.133	0	255	0	0	67.184		
	%	19,0	80,6	0,0	0,4	0,0	0,0	100,0	20,5	135,1
Skupaj	m³	14.153	63.330	0	256	0	0	77.739		
	%	18,2	81,5	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	20,8	130,8

Možni posek se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem povečal za 92.672 m³ (13,5%), v primerjavi s predprejšnjim obdobjem pa za 160.852 m³ (26,0 %), kar je predvsem zaradi povečanja lesnih zalog in velikega deleža debeljakov. Letno je možno sekati 77.875 m³. Prevladujejo pomladitvene sečnje debeljakov (80,0 %) in redčenja, predvsem drogovnjakov, (19,8 %) (skupaj 99,8 % vseh vrst poseka), v primerjavi s prejšnjim načrtom pa so se občutno znižale panjevske sečnje (2,9%→0,2%) in sanitarni posek (3,7%→0,0%).

Zaradi posestnih, lastniških in drugih razmer, ki ovirajo intenzivnejše načrtno gospodarjenje z gozdovi in vlaganja v gozdove je potrebno razumeti možni posek kot zgornjo dopustno stopnjo poseka, ki pa v GGE v celoti gotovo ne bo dosežena, v kolikor se ne bodo bistveno spremenile socialne in pravilno-ekonomske razmere (v preteklem desetletju se je posekalo le 194.153 m³ (28,3 % realizacija) v predpreteklem desetletju pa se je posekalo le 125.540 m³ (20,3 % realizacija). Zato je potrebno spodbujati predvsem take vrste sečenj, ki so naravnane k doseganju zastavljenih ciljev, t.j. pomladitvene sečnje, nadaljevanje in zaključevanje obnove ter redčenje kvalitetnih sestojev.

Obenem bo potrebno s proaktivnim pristopom, tudi gozdarjev KE Tolmin, spodbuditi lastnike gozdov k skupnemu organiziranju izgradnje najperspektivnejših tras gozdnih cest ter vzpostaviti proračunsko sodelovanje z lokalno skupnostjo za sofinanciranje teh projektov.

**Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta
(Karta št. 8).**

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Preglednica 55/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	31,53	21,48	2,23	55,24
Priprava tal	ha	38,89	12,61	4,53	56,03
Sadnja	ha	51,23	28,24	3,92	83,39
Obžetev	ha	123,54	47,91	12,27	183,72
Nega mladja	ha	45,38	15,70	3,02	64,10
Nega gošče	ha	83,49	32,05	4,15	119,69
Nega letvenjaka	ha	22,72	10,10	0,60	33,42
Nega mlajšega drogovnjaka	ha	84,37	12,63	3,71	100,71
Varstvo pred žuželkami	dni	10,40	6,50	0,00	16,90
Zaščita s premazom	ha	127,45	60,80	22,80	211,05
Zaščita z ograjo	m	500,00	200,00	0,00	700,00
Vzdrževanje travinj	ha	4,40	5,70	0,00	10,10

Pri gojitvenih delih prevladuje nega mlajših razvojnih faz (mladovje, drogovnjak), pri biomeliorativnih pa vzdrževanje travinj v gozdnem prostoru. Sadnja je predvidena predvsem kot spopolnitev naravnega mladja s čimer izboljšujemo sestojno zasnovo in drevesno sestavo ter kot

sanacija po naravnih ujmah. V mlajših razvojnih fazah nasadov iglavcev je predvidena zaščita sadik s premazom in ograjo.

Zelo dober pomladitveni potencial, sorazmerno majhne poškodbe zaradi objedanja, uspešno razslojevanje osebkov glede na vitalnost in težka dostopnost do pomlajenih območij (žično spravilo) narekuje racionalen pristop. Zato so načrtovana le najnujnejša dela, ki bodo prispevala zlasti k stojnosti in delno tudi kakovosti sestojev z boljšo zasnovo.

Na najboljših rastiščih je predvsem pomembna večkratna obžetev. Na bukovih rastiščih je zaradi manjše podvrženosti objedanju priporočljiva sadnja bukve, drugod ob ustrezni zaščiti sadnja bukve in plemenitih listavcev. Na manjših površinah se priporoča tudi vnos iglavcev.

Ne glede na načrte bo pri uspešnem izvajanju gojitvenih del v prvi vrsti pomembna zainteresiranost lastnikov, pri čemer mora javna gozdarska služba odigrati aktivno vlogo. Odkar je upravljanje z državnimi gozdovi prevzel SIDG, je z njihove strani opazen povečan interes za opravljanje gojitvenih del, zato mora revirni gozdar posebno pozornost nameniti izdelavi gozdnogojitvenih načrtov in pravočasni izdaji odločb o izvedbi potrebnih gojitvenih in varstvenih del v državnih gozdovih.

Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 9).

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Zaradi velikega povečanja gozdnatosti v preteklosti so potrebe za ohranjanje prehranskih zmožnosti sorazmerno velike. Načrtovane so že v lovskoupravljalških načrtih. Kljub velikim potrebam pa je velik problem izvedba teh del, saj med lastniki zemljišč ni interesa zanje. K izvedbi največ prispevajo lovišča v GGE, ki še dodatno skrbijo za izboljšanje prehranskih zmožnosti za divjad. Izkušnje v preteklosti kažejo, da je mogoče v poprečju izvesti okoli 5 ha vzdrževanja grmišč in okoli 3 ha vzdrževanja (košnje) travnikov na leto, vendar pa letna dinamika precej niha zaradi navedenih težav pri izvedbi (ukrepi so prikazani v tabeli NGDL v poglavju 6.3.2.)

Ukrepe za izboljšanje življenjskih razmer prosto živečih živali ločimo na biomeliorativne ukrepe in krmljenje.

Biomeliorativni ukrepi pomenijo predvsem dela in ukrepe za izboljšanje prehranske ponudbe za rastlinojedo divjad. Vzdrževanje prepletenosti čistega gozda z grmišči in travniki namreč ugodno vpliva na prehranske sposobnosti okolja, ker mozaična prepletenost gozdnih in kmetijskih ekosistemov povečuje pretok energije po prvi prehrabni verigi in s tem povečuje ekološko nišo rastlinojedov. Ti ukrepi so usmerjeni k vzdrževanju ustreznega deleža grmišč, ter ohranjanju obstoječih travinj znotraj gozdnega prostora, ki se sicer zaraščajo.

Vzdrževanje travinj, pasišč s košnjo in čiščenjem je namenjeno predvsem rastlinojedi parkljasti divjadi. To je obenem tudi ukrep proti zaraščanju negozdnih zemljišč. Sem spada tudi osnovanje novih pasišč. Sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja je namenjeno prehrani živali, v nekaterih primerih pa pospešuje estetsko funkcijo gozdov.

Krmljenje ločimo na zimsko, preprečevalno in privabljalno krmljenje. Ti ukrepi so načrtovani z lovskogojitvenimi načrti.

Poleg teh direktnih vlaganj v gozdove, je tudi pri drugih ukrepih istočasno predvideno izboljševanje prehranskih in bivalnih pogojev za živalski svet.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Preglednica 56/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti

Funkcija	Ukrep		
	Vrsta dela	Enota	Obseg
Biotopska	Obnova kalov	kom	2
Turistična	Postavitev informativnih tabel	kom	3
Turistična	Vzdrževanje piknik prostora v Kneških ravnah	ura	64

Opomba: V preglednici niso zajeta dela, ki bodo opravljena v okviru izvedenih načrtovanih gozdnogojitvenih del. Ukrepi so konkretizirani po odsekih na obrazcih E4 pod Usmeritvami za zagotavljanje funkcij gozdov.

Na območju GGE delujejo številna društva, organizacije, podjetja in posamezniki, ki izvajajo različne aktivnosti povezane predvsem z rekreacijsko in turistično funkcijo, zato večjega obsega posebnih dodatnih ukrepov ne načrtujemo v smislu izboljšanja ostalih funkcij gozdov.

Največ konkretnih ukrepov za vzdrževanje kulturne krajine, postavljanje infrastrukture, usmerjanje in nadzor izvaja Občina Tolmin, skupaj z Zavodom za turizem Dolina Soče, društvi (prim. Baška dediščina) in turističnimi ponudniki. Tudi sicer so vsi ukrepi, načrtovani v pričujočem načrtu, tesno povezani z večnamensko vlogo, ki jo imajo ti gozdovi.

Na območjih s poudarjeno hidrološko funkcijo je potrebno pri označevanju drevja paziti, da ne bomo ogrožali naravnih virov pitne vode, iz strug problematičnih hudournikov pa je potrebno po potrebi odstranjevati podrti drevesa in sečne ostanke.

Evidentirati in ohranjati je potrebno izjemna in estetsko zanimiva drevesa v gozdu, ki jih je bilo doslej evidentirano malo. Zaradi nizke stopnje intenzivnosti gospodarjenja in izredno visokega deleža odmrle lesne mase poseben ukrep izločanja ekocelic ni potreben.

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Gozdne ceste

Z izgradnjo gozdnih prometnic v spodaj navedenih gozdnih predelih bi se močno izboljšale sečno-sprailne razmere in s tem realizacija možnega poseka. Prednost pri izgradnji imajo ceste, ki odpirajo neopdprta območja in ceste, ki zagotavljajo optimalno rešitev odprtosti gozdov tudi z vidika ekoloških in socialnih funkcij.

Občina Tolmin ima že pripravljeno projektno dokumentacijo za izgradnjo gozdne ceste Temerica III, ki je nadaljevanje gozdne ceste Temerica II. Družba Slovenski državni gozdovi pa pripravlja potrebno dokumentacijo za izgradnjo gozdne ceste na območju Znojlske planine.

Izgradnjo cest bomo izvajali z bagrsko tehnologijo. Izkopni materiali naj se v največji možni meri porabijo na trasi bodoče ceste. Pri načrtovanju gozdnih cest se bo upoštevalo možnosti spravila s sodobnimi žičnimi žerjavi.

Gozdne vlake

Vlake se bodo gradile na zaprtih območjih, dodatno se bo gostila že izdelana mreža vlak. Podrobno je gradnja gozdnih vlak opredeljena v tehnoloških delih gozdnogojitvenih načrtov in v Elaboratih vlak. Zaradi neugodnih terenskih razmer se predvideva mestoma gradnja ožjih vlak za prilagojene gozdne traktorje. Gradnja se bo izvajala z bagrsko tehnologijo.

Preglednica 57/D-GGC: Prednostni predeli za gradnjo gozdnih prometnic po stopnji nujnosti

Gozdni predel	Odseki	Nujnost
Temerica	127, 128	1
Znojilska planina	133	1
Temninska planina	27, 84, 85, 86, 90, 93	1
Rovt	134, 135	1
Temno brdo	70	1
Jelenca	94, 139	2
Bača	115	2
Podslatnik	116, 117, 118	2
Podlajnar	120	2
Rutarski gozd	87, 96, 97	2
Francova bula	30, 31	2
Znojile - Obloke	107, 137, 138	2
Podleskovca	22, 26, 27, 28	2
Podhoška ravan	126	2
Podkrog	65	2

7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ

GGE s svojo 80 % gozdnatostjo nima izrazite potrebe po gospodarjenju s posamičnim gozdnim drevjem izven gozdnega prostora.

Posamično gozdno drevje ali skupine gozdnega drevja zunaj naselij so predvsem pomembne v dolinah, kjer je več planega sveta. Posamična ali manjša skupna drevnina je na teh območjih pomembna tako z vidika biotske raznovrstnosti kot krajinskega izgleda in klimatskih pogojev.

Zaradi izrazite mnogonamenskosti posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja je potrebno njihov obstoj na teh območjih v dogovoru z lastniki ohranjati in ga pospeševati. Poskrbeti je treba, da bo sestava posamičnega gozdnega drevja ter omejitev čimbolj avtohtona in da se v ta prostor ne vnaša po nepotrebnem tujerodnih drevesnih in grmovnih vrst. Pri izbiri posameznega drevja za posek je potrebno upoštevati lego in pomen teh dreves ter najprimernejši čas za posek. Ob poteh ali v bližini naselij je pomembno tudi zdravstveno stanje dreves, saj lahko oslabela in propadajoča drevesa ogrožajo človekovo dejavnost in potencialne obiskovalce tega prostora.

V **gozdni krajini** (območje Porezna) pozornost nameniti vzdrževanju gozdnega roba in negozdnih površin (travniki, jase). Na teh površinah puščati posamezna avtohtona drevesa estetskih in dendroloških vrednosti. Zlasti so pomembne skupine dreves na ekstremnih rastiščih.

V **gozdnati krajini**, katera predstavlja večino površine GGE, posamezno gozdno drevje in skupine drevja zagotavljajo biotsko in estetsko funkcijo. Potrebno je ohranjati posamezne estetske in dendrološko zanimive osebkove in skupine starejšega drevja vseh drevesnih vrst in jih puščati dve proizvodni dobi oz. do fiziološke oslabelosti. Ohranjati estetsko in uporabno vredne macesne in bore na pašnikih. Pozornost nameniti tudi negovanju zanimivih gozdnih robov.

V **gorski gozdnati krajini** (Tolminsko – Bohinjske gore) je potrebno nameniti pozornost osamelcem in avtohtonim drevesom pomembnih estetskih in dendroloških vrednosti. Zlasti so tudi pomembne skupine dreves na izpostavljenih, ekstremnih legah. Poseben pomen imajo posamična drevesa na zgornji drevesni meji, ki se jih prepusti naravnemu razvoju. Zlasti je potrebno nuditi zaščito tem drevesom v primeru gozdnih požarov.

Debela drevesa (zlasti nad 100 cm prsnega premera) v gozdnem prostoru in zunaj njega je potrebno ohranjati in evidentirati.

Na vseh površinah, ki niso del gozda, revirni gozdar opravlja svetovalno vlogo glede poseka in spravila lesa. Izdaja odločbe za posek dreves na teh površinah ni potrebna, se pa struktura izvedenega poseka vnese v gozdarski informacijski sistem. Za prevoz lesa, ki je bil posekan na površinah izven gozda, je potrebna knjigovodska listina ali ustrezna izjava v skladu s 17. členom ZG⁷⁶, za izdelavo katere je zadolžen pošiljatelj gozdnih lesnih sortimentov.

⁷⁶ Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16, 78/23 – ZUNPEOVE in 85/25).

8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GGE

Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega najvišjega možnega poseka, ki temelji na strukturi lesne zaloge in drevesne sestave, ter glede na teoretično sortimentacijo. Uporabljene so povprečne cene lesnih sortimentov (Vir: ZGS). Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in dodelave, stroški gojitvenih in varstvenih del, ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak.

Ekonomsko presojo smo izračunali s pomočjo programa za obdelavo podatkov potrebnih za načrt GGE. Ekonomsko presojo smo izračunali skupno za vse gozdove in posebej za državne gozdove in za zasebne gozdove (prevladujejo zasebni gozdovi - 60%). Za gozdove lokalnih skupnosti jo nismo računali posebej, ker zavzemajo manj kot 10 % površine vseh gozdov. Površine gozdov lokalnih skupnosti predstavljajo posamezne dislocirane parcele, ki so razporejene po celotni GGE in so večinoma enklave znotraj zasebne posesti.

Prihodki

Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega možnega poseka, ki temelji na dejanski strukturi lesne zaloge in drevesne sestave gozdov - predpostavljeno je, da je ob realizaciji vse količine načrtovanega možnega poseka debelinska struktura posekanega drevja podobna debelinski strukturi drevja v gozdu - ter na podlagi izdelanih tablic, ki kažejo modelno strukturo sortimentov v odvisnosti od debeline drevesa, drevesa in kakovosti rastišča/tarife. Pri izračunu smo uporabili povprečne cene gozdno-lesnih sortimentov na kamionski cesti v letu 2026 (Vir: ZGS).

Stroški

Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in manipulacije na kamionski cesti, stroški gojitvenih in varstvenih del ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in gozdnih vlak.

Izhodiščni parametri za izračun normativov za sečnjo in spravilo so izračunani za posamezen rastiščno gojitveni razred. Ti povprečni parametri so gozdna združba, pravilno sredstvo, pravilna razdalja, nagib, skalnatost in povprečni tarifi (ločeno na iglavce in listavce).

Pri izračunu so upoštewane bruto in neto količine (m^3) gozdnih lesnih sortimentov. Pri tem sta bila uporabljena povprečna faktorja za preračun iz bruto (m^3) v neto (m^3), in sicer 0,85 za iglavce in 0,88 za listavce.

Pri izračunu stroškov sečnje, spravila in manipulacije smo upoštevali stroške, ki jih ima SiDG.

Stroški gojitvenih in varstvenih del so izračunani na podlagi načrtovanih del ter vrednosti dnine (cene za delovni dan) po Odredbi o financiranju in sofinanciranju del iz proračuna RS. Pri materialnih stroških smo uporabili cenik ZGS za leto 2026.

Stroški za vzdrževanje gozdnih cest so izračunani na podlagi povprečne cene vzdrževanja gozdnih cest v GGE, ki je rezultat najpogostejših del in porabljenega materiala po sedanjem ceniku ter dejansko določene dolžine gozdnih cest. Izhodišče za stroške za vzdrževanje gozdnih vlak je vzeto 10% vzdrževanja gozdnih cest, glede na enako dolžino ceste in vlake.

Spodbude delno pokrivajo stroške vzdrževanja gozdnih cest v vseh gozdovih. Priznani strošek vzdrževanja gozdne ceste znaša 385 EUR na kilometer in je sofinanciran s strani države v višini 39 %.

Preglednica 58/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti	
	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	38.668.051	81	16.606.513	75	5.944.716	76
Strošek poseka in spravila	13.231.774	28	9.381.174	42	4.279.542	55
Razlika	25.436.277	53	7.225.340	33	1.665.173	21

Preglednica 59/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja po lastništvih

Skupaj GGE

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	61.219.280	79	100,00
Stroški sečnje in spravila	26.892.489	35	43,90
Stroški gojenja in varstva gozdov	362996	0,47	0,59
gojenje in varstvo gozdov	355996	0,46	0,58
krepitev funkcij gozdov	7000	0,01	0,01
Stroški vzdrževanje gozdnih prometnic	639061	0,82	1,04
vzdrževanje gozdnih cest	580965	0,75	0,95
vzdrževanje vlak	58096	0,07	0,10
Stroški skupaj	27.894.546	36,00	45,57
Dohodek	33.324.734	43,00	54,44
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	28029	0,04	0,05
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	91665	0,12	0,15
Skupaj predvidene spodbude	119694	0,15	0,20
Stroški - spodbude	27.774.852	35,84	45,37
Dohodek - (stroški+spodbude)	33.444.428	43,16	54,63

Državni gozdovi

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	16.606.513	75	100,00
Stroški sečnje in spravila	9.381.174	42	56,50
Stroški gojenja in varstva gozdov	107013	0,48	0,61
gojenja in varstvo gozdov	107013	0,48	0,61
krepitev funkcij gozdov	0	0,00	0,00
Stroški vzdržev. gozdnih prometnic	198110	0,89	1,13
vzdrževanje gozdnih cest	180100	0,81	1,03
vzdrževanje vlak	18010	0,08	0,10
Stroški skupaj	9.686.297	43,75	55,38
Dohodek	6.920.216	31,25	39,56
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	28029	0,13	0,16
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	16975	0,08	0,10
Skupaj predvidene spodbude	45004	0,20	0,26
Stroški - spodbude	9.641.293	43,54	55,12
Dohodek - (stroški+spodbude)	6.965.220	31,46	39,82

Zasebni gozdovi

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	44.612.767	80	100,0
Stroški sečnje in spravila	17.511.316	31	39,3
Stroški gojenja in varstva gozdov	238254	0,43	0,54
gojenja in varstvo gozdov	231254	0,41	0,52
krepitev funkcij gozdov	7000	0,01	0,02
Stroški vzdržev. gozdnih prometnic	383459	0,69	0,87
vzdrževanje gozdnih cest	348579	0,63	0,79
vzdrževanje vlak	34880	0,06	0,08
Stroški skupaj	18.133.029	32,52	41,16
Dohodek	26.479.738	47,48	60,11
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	0	0	0
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	74690	0,13	0,17
Skupaj predvidene spodbude	74690	0,13	0,17
Stroški - spodbude	18.058.339	32,38	40,99
Dohodek - (stroški+spodbude)	26.554.428	47,62	60,28

Za izračun ekonomske presoje smo vzeli povprečne normative za gozdnogojitvena in varstvena dela, kot jih navaja Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove (tabelarni del).

Okvirna ekonomska presoja pokaže skupno za GGE, pozitivno razliko med prihodki od lesa, ki je načrtovan za posek in skupnimi stroški.

Za ekonomičnost gospodarjenja z gozdovi v trenutnih razmerah, so pomembne naslednje značilnosti v GGE:

- Razmere za pridobivanje lesa v GGE so na ne saniranih površinah še vedno neugodne, zaradi žledoloma 2014 (poškodovano drevje).
- Gostota cest po tekočem metru na hektar je ponekod ugodna, drugod (predvsem v težjih terenih) pa prenizka. Podobno velja tudi za gozdne vlake, ki so postale nepogrešljiv element pri pridobivanju gozdnih proizvodov.
- Slabša sortimentna struktura lesa zaradi poškodb po žledolomu (zlasti pri listavcih, rdeče srce pri bukvi) in zato nižje dosežene prodajne cene lesa.
- Obseg drevja, ki je poškodovano po žledolomu (potrebna je sanacija), zlasti pri listavcih, dodatno slabša ekonomske razmere za gospodarjenje z gozdovi.
- Problem ostajajo zaprti deli odsekov, kjer je potrebna novogradnja krajših odcepov gozdnih cest in zgostitev sistema traktorskih vlak na katere je vezan možni posek. V naslednjem desetletju bi morali zgostiti sistem gozdnih cest in vlak, da odpremo odseke, na katere je vezan možni posek. Potrebne novogradnje v ekonomski izračun niso zajete.

Neto prihodek od lesa znaša skupno GGE 43,16 euro/m³, oziroma 47,62 euro/m³ za zasebne gozdove in 31,64 euro/m³ za državne gozdove. Višji neto prihodek za zasebne gozdove v primerjavi z državnimi gozdovi je večinoma posledica ugodnejših razmer za posek in spravilo (nižji stroški sečnje in spravila). Državni gozdovi so namreč na velikem delu še zaprti za spravilo oziroma je le to vezano na dolge spravilne razdalje ter na spravilo z žičnico. Za državne gozdove je značilna tudi nižja vrednost lesa na kamionski cesti (80 euro/m³ zasebni, 75 euro/m³ državni), kar je posledica slabših rastišč in posledično nižje kvalitete sortimentov v državnih gozdovih. V prihodnje velja pričakovati tudi, da bo prihodek iz gozdov, zaradi poškodb, ki so posledica žledoloma v večjem delu GGE nižji, kot je izračunan, saj je stroške v nekaterih ne saniranih sestojih težko vnaprej predvideti, tako po vrsti stroška, kot tudi po obsegu (kalo, odmrlo drevje). Predpostavlja se, da bo zaradi poškodovanega drevja po žledolomu, to dodatno izgubljalo na kvaliteti, zato je v prihodnje pričakovati slabšo sortimentno sestavo, kot je v sedanjih razmerah.

9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

RGR smo oblikovali na podlagi območnih RGR s prilagoditvijo rastiščnim razmeram v GGE in bistveno drugačnim ciljem gospodarjenja (stopnja poudarjenosti funkcij gozdov, sestojna zgradba, razvojne težnje). V celoti smo ohranili RGR-e preteklega GGN, ker so bili kvalitetno oblikovani.

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št.5).

Preglednica GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge		% na PR	
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	PR
30640-primorska bukovja	792,21	50,2	304,7	355,0	0,89	6,37	7,26	22,7	19,0	19,5	95,5
30840-zmerno kisloljubna bukovja	760,63	32,6	323,3	355,9	0,58	5,68	6,26	18,4	17,6	17,7	100,5
30890-zmerno kisloljubna bukovja meš	1.985,41	135,3	247,8	383,1	2,79	4,23	7,02	23,1	20,9	21,6	118,1
31740-podgorska bukovja	517,29	32,3	230,7	263,0	0,66	3,85	4,51	23,5	24,5	24,4	142,3
32140-gorska bukovja	1.155,20	22,0	330,9	352,9	0,38	4,92	5,30	20,8	20,3	20,3	135,3
33540-predalpska jelova bukovja zabu	582,80	205,6	312,1	517,7	5,89	4,91	10,79	27,3	25,3	26,1	125,2
34540-visokogorska bukovja	186,17	42,0	302,9	344,9	1,15	5,16	6,30	18,2	21,5	21,1	115,3
35040-alpska bukovja	323,55	53,2	277,7	330,9	1,37	4,24	5,61	19,9	30,2	28,5	168,2
80890-zmerno kisloljubna bukovja meš	1.281,48	75,0	322,7	397,7	1,37	5,47	6,84	19,8	18,2	18,5	107,7
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	7.584,74	81,3	293,0	374,3	1,75	4,96	6,72	22,9	20,7	21,2	117,9
30890-zmerno kisloljubna bukovja meš	13,70	96,0	163,3	259,3	1,68	2,82	4,51	23,0	43,2	35,7	205,3
35040-alpska bukovja	93,98	9,2	358,5	367,7	0,25	4,97	5,21	24,4	28,5	28,4	200,1
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI skupaj	107,68	20,3	333,7	353,9	0,43	4,69	5,12	23,5	29,4	29,1	200,7
70000-varovalni gozdovi	2.848,33	24,0	324,9	348,9	0,52	3,74	4,25	15,3	16,9	16,8	138,1
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	2.848,33	24,0	324,9	348,9	0,52	3,74	4,25	15,3	16,9	16,8	138,1
Skupaj vsi gozdovi	10.540,75	65,2	302,1	367,2	1,41	4,63	6,03	22,2	19,7	20,1	122,4

Preglednica D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR

Šifra	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa	Ime rastiščnega tipa	RGR
SI3000119	Porezen	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion)) Bukovi gozdovi (Luzulo-Fagetum)	30890, 33540, 70000
SI3000253	Julijske Alpe	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion)) Ruševje z vrstama Pinus mugo in Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsuti)*	30890, 32140, 34540, 35040, 70000

Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni.

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.2.1 RGR Primorska bukovja – 30640

Primorska bukovja poraščajo tople, južne lege spodnjega pobočja Jalovnika, v dolini Kneže pod Masovnikom, Gradnikom, Liscem, Škrbino, del Široke drage, Lonik pri Stržišču, jugovzhodna pobočja Obloškega brda, Jehel, Durnika nad Kukom in Kalarskega brda.

RGR vključuje naslednje odseke in oddelke: 14a, 18, 26b, 28, 45a, 49c, 59b, 62b, 82, 83c, 99c, 104a, 106, 108a, 109b, 110, 111b, 137a, 138b, 144b, 147a.

Na 1. stopnji je poudarjena funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja naravnih vrednot, na 2. stopnji pa hidrološka in varovalna na manjši površini.

RGR se nahaja v habitatnem tipu Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov (SI3000230 Idrija s pritoki, SI3000253 Julijske Alpe). Vzdolž Bače in Koritnice ter nekaterih pritokov (Gorska grapa, Huda grapa).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
542	<i>Predalpsko gradnovo belogabrovje</i>	11	2,23	0,3
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	102,38	12,9
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	20,19	2,5
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	11,80	1,5
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	0,87	0,1
591	<i>Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje</i>	5	205,18	25,9
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	253,62	32,0
600	<i>Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje</i>	5	7,76	1,0
601	<i>Pobočno velikojesenovje</i>	7	2,08	0,3
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	64,06	8,1
634	<i>Alpsko bukovje s črnim telohom</i>	7	7,40	0,9
638	<i>Bukovje z dlakavim slečem</i>	7	4,81	0,6
643	<i>Predalpsko jelovo bukovje</i>	11	8,51	1,1
731	<i>Kisloljubno gradnovo bukovje</i>	11	2,68	0,3
781	<i>Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico</i>	9	98,64	12,5
	Skupaj	6,320	792,21	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Izkoristek rastiščnega potenciala je zelo dober saj je prirastek bistveno višji od rastiščnega koeficienta (7,26 : 6,32).

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladujejo enomerni bukovi debeljaki (48,5 %), mestoma drogovnjaki (13,1 %). Na nekdanjih kmetijskih površinah se v starejši obliki pojavljajo raznomerni sestoji (16,9 %), v mlajši pa pionirski gozd z grmišči (10,1 %). Gradijo jih bukev, plemeniti listavci, črni gaber, lipa in leska, imajo majhno lesno zalogo in slabo sestojno zasnovo.

Prevladujejo srednjedobni sestoji bukve (55,21 %) s posamično do skupinsko primesjo trdih listavcev (predvsem na ekstremnejših rastiščih), na opuščenih kmetijskih površinah pa je večja primes smreke (9,10 %), macesna (4,95 %) in plemenitih listavcev.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m³/ha	%
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%		
Iglavci	0,9	8,4	24,1	28,4	38,2	50,3	14,2	0,89	12,2
Listavci	9,5	26,9	24,4	21,5	17,7	304,7	85,8	6,37	87,8
Skupaj	8,3	24,2	24,4	22,5	20,6	355,0	100,0	7,26	100,0

Prevladujoč delež drogovnjakov in debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga se je v primerjavi s preteklem ureditvenem obdobjem zmanjšala (386,4→355,0 m³/ha) zaradi večjih sečenj, predvsem smreke, prirastek pa je malenkost večji (7,09→7,26 m³/ha). Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih. Lesna zaloga je največja v tretjem debelinskem razredu, kar je posledica večinoma neredčenih sestojev z veliko gostoto.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m³/ha	32,3	0,1	0,3	17,6	195,9	6,5	32,8	66,8	2,7
	%	9,1	0,0	0,1	5,0	55,1	1,8	9,3	18,8	0,8
Naravno stanje	%	0,0	0,0	1,0	0,0	80,0	5,0	1,0	13,0	0,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (55,21 %), sledijo črni gaber (9,72 %), smreka (9,10 %), beli gaber (6,58 %), lipa (5,02 %) in macesen (4,95 %). Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 2 %. Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri buki, ki jo v lesni zalogi primanjkuje v glavnem na račun smreke, plemenitih in drugih trdih listavcev. V lesni zalogi prevladuje bukev in trdi listavci, večji delež smreke, macesna in plemenitih listavcev je rezultat večdesetletnega zaraščanja kmetijskih površin, ki so v ta RGR prišle z ukinitvijo GR gozdovi z omejenim lesnoproizvodnim pomenom.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	534,36	67,5	141,03	17,8	116,82	14,7	0,00	0,0	792,21	100,0
Skupaj vsi gozdovi	534,36	67,5	141,03	17,8	116,82	14,7	0,00	0,0	792,21	100,0

V RGR prevladujejo ohranjeni gozdovi, med spremenjene gozdove sodijo nasadi iglavcev.

Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	5,73	0,7							
Drogovnjak	103,88	13,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	383,80	48,5	16,10	4,2	20,4	76,0	3,6	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	58,01	7,3	11,09	19,1	1,7	45,9	52,4	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	133,90	16,9	0,37	0,3	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Panjevec	10,04	1,3							
Grmičav gozd	11,95	1,5							
Pionirski gozd z grmišči	84,90	10,7							
Skupaj	792,21	100,0	27,56	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Prevladujejo debeljaki, pomemben delež je tudi drogovnjakov in raznomerne gozda. Potrebni svetlobni jaški za pomlajevanje se največkrat ustvarijo že z običajnim redčenjem ali z odmrtnjem posameznih dreves v sestoji, kar kaže na prisotnost podmladka že v debeljaki. Ob premočnem odpiranju sestojev v fazi nasemenitve se velikokrat pojavi problem zatavljenja, ki v kombinaciji z intenzivnim objedanjem mladja na zimovališčih močno otežuje naravno obnovo teh sestojev.

Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	5,73	0,0	13,3	86,7	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	76,3	23,7	0,0
Drogovnjak	103,88	2,4	55,9	26,0	15,7	5,0	4,2	90,8	0,0	96,8	0,0	3,2	0,0
Debeljak	383,80					1,7	26,1	72,2	0,0	44,9	38,2	13,1	3,8
Sestoj v obnovi	58,01					0,6	8,1	91,3	0,0				
Raznomo (sk-gnz)	133,90					0,0	29,6	70,4	0,0				
Panjevec	10,04												
Grmičav gozd	11,95												
Pionirski gozd z grmišči	84,90	0,0	0,0	76,9	23,1								
Skupaj	792,21												

Prevladujejo drogovnjaki in debeljaki (61,6 %), pomemben delež je tudi raznomerne gozda (16,9 %) in pionirskih gozdov (10,7 %).

Večina mladja se pojavlja že v debeljaki, saj je delež sestojev v obnovi precej majhen. To kaže na dejstvo, da je na teh rastiščih za uspešno obnovo z bukvijo potrebno precej zastora matičnega sestoja. Potrebni svetlobni jaški za pomlajevanje se največkrat ustvarijo že z običajnim redčenjem ali z odmrtnjem posameznih dreves v sestoji. Ob premočnem odpiranju sestojev v fazi nasemenitve se velikokrat pojavi problem zatavljenja, ki v kombinaciji z intenzivnim objedanjem mladja na zimovališčih močno otežuje naravno obnovo teh sestojev.

Sestoji so srednjih zasnov, pomanjkljivo negovani zlasti drogovnjaki, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim).

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	16	0,0	0,0	18,8	68,7	12,5
Bukev	39	2,6	7,7	56,4	25,6	7,7
Hrast	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Pl. Ist.	2	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Dr. tr. Ist.	6	0,0	0,0	16,7	0,0	83,3
Skupaj iglavci	16	0,0	0,0	18,8	68,7	12,5
Skupaj listavci	48	2,1	8,3	50,0	22,9	16,7
Skupaj	64	1,6	6,3	42,1	34,4	15,6

Kakovost bukke in plemenitih listavcev je dobra, kar je za ta rastišča nadpovprečno. Slabše kvalitete je smreka, ki večinoma zarašča opuščene kmetijske površine. Razlog za kvaliteto listavcev je verjetno v visokih lesnih zalogah, ki posredno opravljajo funkcijo nege in kažejo na umirjeno gospodarjenje v preteklosti.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	7,6
Veje/krošnja	5,1
Osutost	0,0
Skupaj	12,7

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšala (16,2→12,7 %) in je tudi podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,0 %). Vzrok so poškodbe koreničnikov, večinoma zaradi spravila ter vej in krošnje zaradi vetrolomov.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks (%)
Priprava sestoja	ha	0,28		
Priprava tal	ha		0,15	
Sadnja	ha	4,45	0,80	18
Obžetev	ha	13,35	2,75	21
Nega mladja	ha	2,48		
Nega gošče	ha	5,25		
Nega letvenjaka	ha	1,79		
Nega ml. drogovnjaka	ha	15,26		
Zaščita s premazom	ha	17,80	1,85	10
Vzdrževanje grmišč	ha	2,94		
Vzdrževanje travinj	ha	34,70		

Gojitvena dela so bila načrtovana zlasti v mlajšem drogovnjaku, varstvena dela pa v mladju, vendar so bila izvedena v skromnem obsegu.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	791,40	50,3	287,3	337,6	0,94	6,81	7,74	0,29	0,56	0,85
2016	788,67	43,9	342,5	386,4	0,91	6,18	7,09	1,30	7,87	9,16
2026	792,21	50,3	304,7	355,0	0,89	6,37	7,26	1,14	5,79	6,93

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Primerjava razvoja gozdnih fondov zajema obdobje treh načrtov, v katerih je bil RGR podobno oblikovan tako da je med leti 2006 in 2026 možna direktna primerjava.

Površina RGR ostaja približno enaka, nihanje lesne zaloge je pojasnjeno pri preglednici »lesna zaloga in letni prirastek«. Nizka intenziteta sečnje je značilna za večino RGR v GGE.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	8,1	0,1	0,3	6,5	52,9	1,4	9,9	20,1	0,7
2016	5,9	0,0	0,2	5,2	56,1	1,3	9,0	21,7	0,6
2026	9,1	0,0	0,1	5,0	55,1	1,8	9,3	18,8	0,8

Opazno je povečevanje deleža smreke na račun zmanjšanja deleža macesna in drugih trdih listavcev, predvsem zaradi priraščanja nasadov smreke.

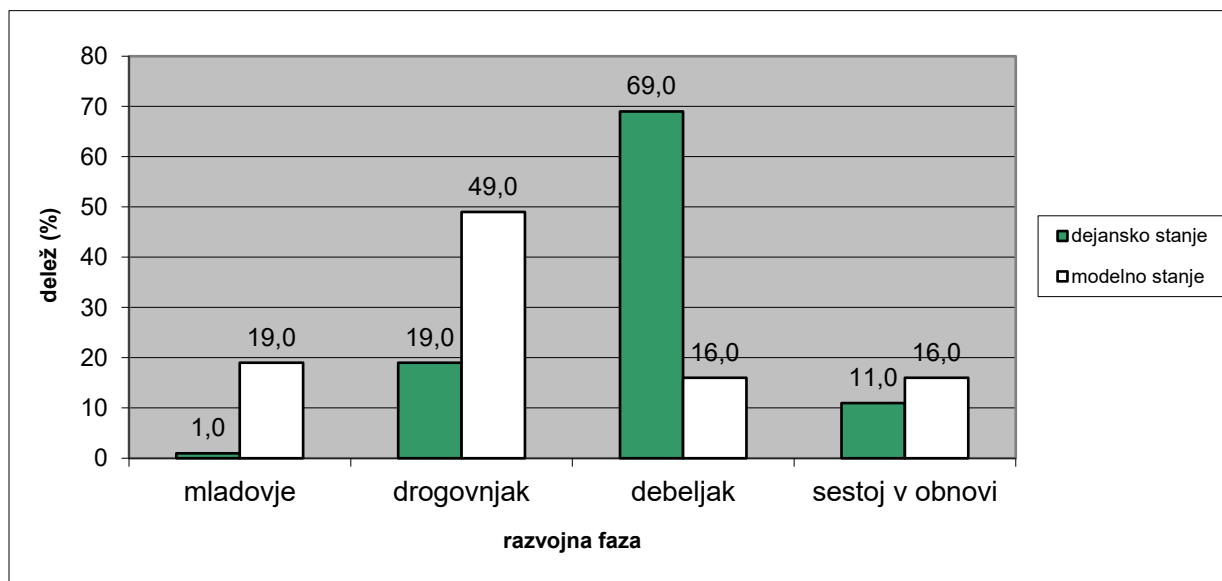
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	5,73	0,7	1,0	25	19	104,77	-18,0
Drogovnjak	103,88	13,1	18,8	55	49	270,19	-30,2
Debeljak	383,80	48,5	69,6	20	16	88,23	+53,6
Sestoj v obnovi	58,01	7,3	10,6	25	16	88,23	-5,4
Raznomerno (sk-gnz)	133,90	16,9					
Panjevec	10,04	1,3					
Grmičav gozd	11,95	1,5					
Pionirski gozd z grmišči	84,90	10,7					
Skupaj	792,21	100,0	100,0	125	100	551,42	0,0

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do bistvenega premika v stanju razvojnih faz. Povečal se je delež drogovnjakov (prej 7,0 %, sedaj 13,1 %), prav tako delež debeljakov (prej 42,1 %, sedaj 48,5 %). Zaradi izrazitega deleža debeljakov primanjkuje ostalih razvojnih faz.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Enodobni in skupinsko raznodobni gozdovi bukve s primesjo trdih in plemenitih listavcev ter posamično smreke in macesna.

Ciljna drevesna sestava: smreka 9%, macesen 5%, bukev 55%, hrast 2%, plemeniti listavci 9%, trdi listavci 19%, mehki listavci 1%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 5%, drogovnjaki 10%, debeljaki 35%, sestoji v obnovi 20%, skupinsko raznomernih sestojev 17%, panjevcji 1%, grmičav gozd 2%, pionirski gozdovi 10%.

Ciljna lesna zaloga: 368 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 419 m³/ha.

Ciljna kakovost⁷⁷: iglavci B-C 25%, ostalo drogovci, droben tehnični in celulozni les; listavci A2-B 20%, C-D 30%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba 125 let, **pomladitvena doba** 25 let.

V lažjih spravih razmerah (traktorsko spravilo) izvajati sistem skupinsko postopnega gospodarjenja, v težjih razmerah (žično spravilo) pa zastorno gospodarjenje.

V drogovnjakih naj bo pogostnost vračanja 10-15 let. Jakost naj ne preseže 18%. V debeljakih (30 %) je pogostnost vračanja 15-20 let, jakost naj bo majhna do srednja glede na občutljivost rastišč.

Z načrtnim uvajanjem debeljakov v obnovo izboljšati zasnovo sestojev, v pionirskih in raznodobnih sestojih izvajati nego z izbiralnim redčenjem.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo (30 %), ki naj bo skrbno načrtovana in naj upošteva semenska leta. Jakost svetlitvenih sečenj naj ne presega 35% zaradi nevarnosti zatavljanja.

Nadaljevanje obnove naj se izvaja v 60 % sestojev v obnovi, zaključevanje obnove pa na 40 % površine.

V raznomernih sestojih naj prevladuje nega z poudarkom na pomlajevanju.

Sadnja in dopolnilna sadnja pride v poštev le v primeru vrzelastega naravnega mladja in močno zatavljenih površin ter sanacije žledoloma in vetroloma. Zaradi visokega staleža rastlinojede divjadi in splošnega pomanjkanja površin v pomlajevanju je potrebno sadike zaščititi s kemičnim premazom ali žično ograjo.

V panjevskih sestojih gospodariti s 50-60 letno obhodnjo. Na boljših rastiščih je potrebno odpreti dovolj veliko površino, ki omogoča uspešno odganjanje iz panja in hkrati ohraniti osebke semenskega izvora boljše kvalitete (posredna premena). Na izpostavljenih rastiščih je dovoljena le malopovršinska panjevska sečnja.

V pionirskih gozdovih gospodariti po načelih posredne premene in premenilnega redčenja.

Pri gospodarjenju še naprej najbolj pospešujemo bukev, ohranjamo delež smreke (naravno, predvsem pa v nasadih), upoštevamo pa obilno pomlajevanje plemenitih listavcev, ki so ob naravni izmenjavi drevesnih vrst in veliki vitalnosti zelo konkurenčni.

⁷⁷ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1 - rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3; pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2-les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	14,2	85,8	100,0
- ciljno (%)	14,0	86,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m³/ha)	50,3	304,7	355,0
- ciljna (m³/ha)	47,8	310,5	368,1
Prirastek (m³/ha/leto)	0,89	6,37	7,26
Možni posek (m³/ha)	11,4	57,9	69,3
Možni posek (m³/ha/leto)	1,14	5,79	6,93
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	22,7	19,0	19,5
Intenziteta m. p. prirastek (%)	128,2	90,9	95,5
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	2.007	7.034	0	0	0	0	9.041		
	%	22,2	77,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	22,7	128,7
Listavci	m³	9.629	36.118	0	131	0	0	45.878		
	%	21,0	78,7	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	19,0	90,9
Skupaj	m³	11.636	43.152	0	131	0	0	54.919		
	%	21,2	78,6	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	19,5	95,5

Najpomembnejši ukrepa sta pomladitev debeljakov in redčenje drogovnjakov.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	1,95	1,95
Sadnja	ha	2,62	2,62
Obžetev	ha	1,83	5,49
Nega mladja	ha	1,42	1,42
Nega gošče	ha	4,45	4,45
Nega letvenjaka	ha	0,50	0,50
Nega ml. drogovnjaka	ha	8,59	8,59
Zaščita s premazom	ha	0,62	3,10

Poudarek je na negi gošče in mlajšega drogovnjaka.

9.2.2 RGR Zmerno kisloljubna bukovja – 30840

Zmerno kisloljubna bukovja najdemo v okolici Ljubinja, v Rakovcu, pod Mlečnim robom, v dolini Kneže v Knežkih Ravnah, v dolini Koritnice pod Grantarsko planino in Kotlom, pod Kalarskim brdom.

RGR vključuje naslednje odseke: 27a, 38b, 44b, 50a, 51, 56, 57, 61b, 84a, 90a, 90b, 97a, 112b, 140b, 142b, 143a.

Na prvi stopnji sta na manjši površini poudrajeni hidrološka in turistična funkcija. Z drugo stopnjo poudrajenosti sta prisotni varovalna in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti.

RGR se nahaja v habitatnem tipu Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov (SI3000230 Idrijca s pritoki). Vzdolž Bače in Koritnice ter nekaterih pritokov (Gorska grapa, Huda grapa).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
542	Predalpsko gradnovo belogabrovje	11	2,08	0,3
555	Primorsko bukovje na flišu	9	84,08	11,1
563	Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	1	20,73	2,7
581	Osojno bukovje s kresničevjem	7	2,58	0,3
591	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5	116,95	15,4
592	Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	5	14,40	1,9
593	Primorsko bukovje	5	39,06	5,1
600	Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	5	6,93	0,9
612	Orogeno vrbovje	1	1,04	0,1
632	Predalpsko gorsko bukovje	9	67,17	8,8
643	Predalpsko jelovo bukovje	11	15,57	2,0
683	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	7	8,93	1,2
731	Kisloljubno gradnovo bukovje	11	108,43	14,3
771	Jelovje s praprotni	17	0,92	0,1
781	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	9	271,76	35,8
	Skupaj	8,150	760,63	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Izkoristek rastiščnega potenciala ni dober saj je prirastek bistveno nižji od rastiščnega koeficienta (6,26 : 8,15).

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladujejo enomerni sestoji v fazi debeljaka (55,6 %), sledijo pomlajenci (15,2 %) in raznomerni starejši pionirski gozdovi (14,4 %). Gradijo jih starejši sestoji bukve (66,31 %) z posamično in skupinsko primesjo črnega gabra (7,44 %) in smreke (6,57 %).

Zaraščanje kmetijskih površin na sušnih rastiščih poteka preko gradna, lipovca, breze in belega gabra, na vlažnejših pa preko gorskega javorja in velikega jesena.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m³/ha	%
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%		
Iglavci	2,9	8,1	18,5	27,4	43,1	32,6	9,2	0,58	9,3
Listavci	8,0	18,1	24,3	22,9	26,7	323,3	90,8	5,68	90,7
Skupaj	7,5	17,2	23,7	23,3	28,3	355,9	100,0	6,26	100,0

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga se je v primerjavi s preteklem ureditvenem obdobjem precej povečala (309,9→355,9 m³/ha) zaradi manjše intenzitete sečenj, prirastek pa je malenkost večji (6,22→6,26 m³/ha). Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih. Lesna zaloga je največja v najdebelejšem debelinskem razredu, kar je posledica večinoma neredčenih sestojev z veliko gostoto dreves. Iglavci zajemajo majhen delež v lesni zalogi in to v glavnem kot debelo drevje.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m³/ha	23,4	0,0	0,4	8,8	236,0	6,5	26,8	48,7	5,3
	%	6,6	0,0	0,1	2,5	66,3	1,8	7,5	13,7	1,5
Naravno stanje	%	0,0	2,0	2,0	0,0	75,0	12,0	3,0	5,0	1,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (66,31 %), sledijo črni gaber (7,44 %), smreka (6,57 %), beli gaber (4,73 %), gorski javor (3,46 %), veliki jesen (3,23 %) in macesen (2,47 %). Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 2 %.

Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri bukvi, ki jo v lesni zalogi primanjkuje v glavnem na račun smreke, plemenitih in drugih trdih listavcev.

Velik delež plemenitih in trdih listavcev v nekaterih sestojev kaže, da so sestoji nastali kot povratna sukcesija na opuščeni kmetijskih površinah. V primerjavi z naravnim stanjem odstopa večji delež smreke in predvsem zelo majhen delež hrasta. Večji delež macesna, plemenitih in trdih listavcev je pogojen tudi z rastiščno pestrostjo, saj je tipičnih gozdnih združb tega RGR le slaba polovica.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	469,00	61,7	172,82	22,7	118,81	15,6	0,00	0,0	760,63	100,0
Skupaj vsi gozdovi	469,00	61,7	172,82	22,7	118,81	15,6	0,00	0,0	760,63	100,0

Večina gozdov je ohranjenih, spremenjenih je slaba četrtnina, močno spremenjenih je šestina.

Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	15,43	2,0						
Drogovnjak	18,54	2,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	421,01	55,6	2,47	0,6	0,0	100,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	115,91	15,2	24,26	20,9	26,1	39,7	32,5	1,7
Raznomerno (sk-gnz)	109,86	14,4	7,17	6,5	0,0	0,6	99,4	0,0
Panjevec	6,42	0,8						
Grmičav gozd	4,86	0,6						
Pionirski gozd z grmišči	68,60	9,0						
Skupaj	760,63	100,0	33,90	4,5				

Prevladujejo debeljaki, pomemben delež je tudi sestoj v obnovi in raznomernega gozda. Potrebni svetlobni jaški za pomlajevanje se največkrat ustvarijo že z običajnim redčenjem ali z odmrtnjem posameznih dreves v sestoju, kar kaže na prisotnost podmladka že v debeljakih. Ob premočnem odpiranju sestojev v fazi nasemenitve se velikokrat pojavi problem zatavljenja, ki v kombinaciji z intenzivnim objedanjem mladja na zimovališčih močno otežuje naravno obnovo teh sestojev.

Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)					Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4		1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	15,43	31,8	9,5	58,7	0,0		35,3	0,0	64,7	0,0	6,0	60,5	31,8	1,7
Drogovnjak	18,54	2,0	98,0	0,0	0,0		0,0	74,5	25,5	0,0	78,3	21,7	0,0	0,0
Debeljak	421,01						0,0	28,5	71,5	0,0	57,5	36,8	5,7	0,0
Sestoj v obnovi	115,91						7,5	52,3	40,2	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	109,86						0,0	0,0	100,0	0,0				
Panjevec	6,42													
Grmičav gozd	4,86													
Pionirski gozd z grmišči	68,60	29,7	0,0	55,5	14,8									
Skupaj	760,63													

Sestoji so srednjih zasnov, boljših zasnov so iglavci, pomanjkljivo negovani ali nenegovani zlasti debeljaki, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim).

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	7	0,0	0,0	42,8	42,9	14,3
Macesen	3	66,7	0,0	33,3	0,0	0,0
Bukev	123	1,6	8,1	29,3	27,6	33,4
Hrast	14	0,0	14,3	50,0	21,4	14,3
Pl. Ist.	33	0,0	0,0	33,3	39,4	27,3
Dr. tr. Ist.	15	0,0	0,0	0,0	6,7	93,3
Meh. Ist.	8	0,0	0,0	25,0	50,0	25,0
Skupaj iglavci	10	20,0	0,0	40,0	30,0	10,0
Skupaj listavci	193	1,0	6,2	29,0	28,5	35,3
Skupaj	203	2,0	5,9	29,6	28,6	33,9

Kakovost iglavcev je boljša kot listavcev na račun macesna. Smreka raste večinoma v čistih enodobnih sestojih izrazito slabe kakovosti, kvalitetnih osebkov v posamični primesi listavcem je malo. Slabe kvalitete je tudi večina bukve, ki je v tem RGR glavna drevesna vrsta, boljša je kakovost hrasta. Listavci so večinoma slabe kakovosti z izjemo nekaj plemenitih listavcev.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	5,6
Veje/krošnja	7,5
Osutost	0,0
Skupaj	13,1

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom povečala (10,9→13,1 %) in je skoraj enaka v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,0 %). Vzrok so poškodbe koreničnikov, večinoma zaradi spravila ter vej in krošnje zaradi vetrolomov.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks (%)
Priprava sestoja	ha	1,37	11,52	841
Priprava tal	ha		0,74	
Sadnja	ha		2,44	
Obžetev	ha	2,10	8,54	407
Nega mladja	ha	11,59	0,50	4
Nega gošče	ha	16,42	4,00	24
Nega letvenjaka	ha	9,75		
Nega ml. drogovnjaka	ha	5,74		
Varstvo pred žuželkami	kos	1,30	2,82	217
Zaščita s premazom	ha		4,90	

Gojitvena dela so bila načrtovana zlasti v mladovjih, vendar so bila izvedena v skromnem obsegu. Izvedena pa so bila zlasti varstvena dela in priprava sestojev na naravno obnovo.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	765,71	25,2	242,1	267,3	0,51	5,83	6,34	0,24	0,38	0,62
2016	757,57	28,3	281,6	309,9	0,68	5,54	6,23	0,40	5,48	5,88
2026	760,63	32,6	323,3	355,9	0,58	5,68	6,26	0,60	5,69	6,29

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Primerjava razvoja gozdnih fondov zajema obdobje treh načrtov, v katerih je bil RGR podobno oblikovan tako da je med leti 2006 in 2026 možna direktna primerjava.

Površina RGR ostaja približno enaka. Lesna zaloga se z desetletji, zaradi nižje realizacije sečnje in večanja deleža debeljakov, povečuje. Nizka intenziteta sečnje je značilna za večino RGR v GGE.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	5,3	0,0	0,5	5,2	64,9	4,7	7,5	9,5	2,3
2016	5,1	0,1	0,5	3,8	59,2	1,3	11,4	17,2	1,5
2026	6,6	0,0	0,1	2,5	66,3	1,8	7,5	13,7	1,5

Razmerja med glavnimi drevesnimi vrstami se skozi obdobje 20-ih let bistveno ne spreminjajo, le deleži znotraj posamezne drevesne vrste nekoliko nihajo.

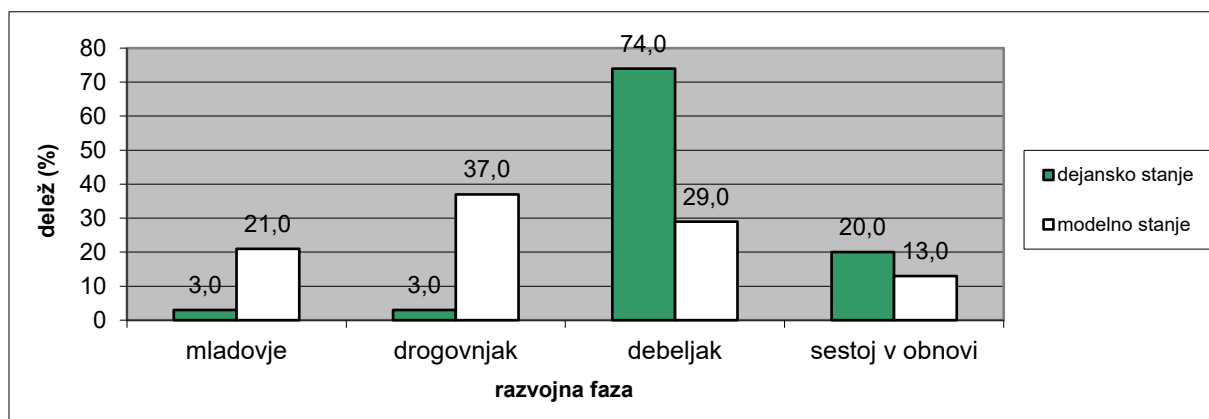
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	15,43	2,0	2,7	20	21	119,88	-18,3
Drogovnjak	18,54	2,4	3,2	45	37	211,23	-33,7
Debeljak	421,01	55,6	73,7	40	29	165,56	+44,7
Sestoj v obnovi	115,91	15,2	20,3	15	13	74,22	+7,3
Raznomočno (sk-gnz)	109,86	14,4					
Panjevec	6,42	0,8					
Grmičav gozd	4,86	0,6					
Pionirski gozd z grmišči	68,60	9,0					
Skupaj	760,63	100,0	100,0	120	100	570,89	0,0

V RGR je izraziti presežek debeljakov, deloma sestojev v obnovi zaradi sanacij po naravnih ujmah, primanjkuje pa zlasti drogovnjakov. Na uravnoteženost deleža razvojnih faz bomo v tem obdobju vplivali predvsem s pospešenim uvajanjem debeljakov v obnovo in z njenim zaključevanjem.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Skupinsko raznodoben gozd bukve, smreke, plemenitih in trdih listavcev, s posamično primesjo hrasta in macesna, mestoma enodoben gozd bukve.

Ciljna drevesna sestava: smreka 6,5%, macesen 2,5%, bukev 66,5%, hrast 2%, plemeniti listavci 7,5%, trdi listavci 13,5%, mehki listavci 1,5%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 8%, drogovnjak 3%, debeljak 35%, sestoj v obnovi 28%, skupinsko raznomerni sestoji 15%, panjevec 1%, grmičav gozd 1%, pionirski gozdovi 9%.

Ciljna lesna zaloga: 356 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 619 m³/ha.

Ciljna kakovost: iglavci B-C 40%, ostalo drogovi, droben tehnični in celulozni les;
listavci A2-B 25%, C-D 30%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno in zastorno gospodarjenje s **proizvodno dobo** 120 let, **pomladitvena doba** 25 let.

V lažjih pravilnih razmerah (traktorsko spravilo) gospodariti po sistemu skupinsko postopnega gospodarjenja, v težjih razmerah (žično spravilo) pa po sistemu zastornega gospodarjenja.

Z načrtnim uvajanjem debeljakov v obnovo izboljšati razmerje razvojnih faz, v pionirskih in raznodobnih sestojih izvajati nego z izbiralnim redčenjem.

V drogovnjakih naj bo pogostnost vračanja 10-15 let. Jakost naj bo 20 % - 25 %. V debeljakih je pogostnost vračanja na približno 15 let, jakost sečnje 10 do 15 %.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo (35 %), redčenje na 30 % površine, za ustrezno primes smreke v mladju je potrebno oblikovati dovolj velika pomladitvena jedra. Jakost svetlitvenih sečenj naj ne presega 33 %.

V sestojih v obnovi je potrebno nadaljevanje (60 %) z okoli 45 % intenziteto, in zaključek obnove (40 %), z 90 % intenziteto, po potrebi izvajati nego mladja.

V raznomernih sestojih naj prevladuje nega s poudarkom na pomlajevanju.

Sadnjo izvajati izjemoma, malopovršinsko, pri obnovi izrazito nekvalitetnih debeljakov. Zaradi visokega staleža rastlinojede divjadi in splošnega pomanjkanja površin v pomlajevanju je potrebno sadike zaščititi s kemičnim premazom ali žično ograjo.

Negovanje mladovij s poudarkom na uravnavanju zmesi.

V panjeviskih sestojih gospodariti s 50-60 letno obhodnjo. Na boljših rastiščih je potrebno odpreti dovolj veliko površino, ki omogoča uspešno odganjanje iz panja in hkrati ohraniti osebke semenskega izvora boljše kvalitete (posredna premena).

V pionirskih gozdovih gospodariti po načelih posredne premene.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	9,2	90,8	100,0
- ciljno (%)	9,2	90,8	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	32,6	323,3	355,9
- ciljna (m ³ /ha)	32,4	323,2	355,6
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,58	5,68	6,26
Možni posek (m ³ /ha)	6,0	56,9	62,9
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,60	5,69	6,29
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	18,4	17,6	17,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	103,4	100,2	100,5
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	780	3.786	0	1	0	0	4.567		
	%	17,1	82,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	18,4	103,5
Listavci	m³	8.755	34.409	0	119	0	0	43.283		
	%	20,2	79,5	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	17,6	100,2
Skupaj	m³	9.535	38.195	0	120	0	0	47.850		
	%	19,9	79,8	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	17,7	100,5

Najpomembnejša ukrepa sta uvajanje debeljakov v obnovo in redčenje drogovnjakov.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava tal	ha	29,30	29,30
Sadnja	ha	16,21	16,21
Nega mladja	ha	0,70	0,70
Nega gošče	ha	9,35	9,35
Nega letvenjaka	ha	0,02	0,02
Zaščita s premazom	ha	0,74	3,70

Poudarek je na pripravi tal za uvajanje debeljakov v obnovo.

9.2.3 RGR Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci – 30890

Najdemo jih v glavnem v severovzhodnem delu GGE (okolica Stržišča, Kala, Povden, Bače pri Podbrdu, pod Lajnarjem, Petrovega brda, Pigl, Porezen, Trtniška gmajna), na manjših površinah pa tudi nad Grantom, v Rakovcu, okolici Sel nad Podmelcem, v Kneških Ravnah in na severni strani Kobilje glave.

RGR vključuje naslednje odseke: 19, 27b, 37b, 49a, 50b, 65a, 68a, 70a, 74, 76b, 79a, 83b, 85a, 86b, 87b, 88, 95a, 99b, 101a, 102a, 103a, 105a, 112a, 113a, 113b, 114, 115a, 117a, 118a, 119, 120, 121, 122a, 123b, 124, 125c, 127a, 129a, 130a, 131, 133d, 134b.

Na prvi stopnji sta poudarjeni hidrološka in turistična funkcija, na drugi stopnji pa varovalna in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti.

RGR se nahaja v habitatnem tipu Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov (SI3000230 Idrijca s pritoki), ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*), Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*)) in jame, ki niso odprte za javnost (SI3000253 Julijske Alpe, SI3000119 Porezen).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
555	Primorsko bukovje na flišu	9	48,84	2,4
563	Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	1	8,78	0,4
581	Osojno bukovje s kresničevjem	7	4,31	0,2
591	Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5	124,52	6,2
592	Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	5	50,36	2,5
593	Primorsko bukovje	5	107,05	5,4
600	Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	5	9,50	0,5
601	Pobočno velikojesenovje	7	6,68	0,3
632	Predalpsko gorsko bukovje	9	114,72	5,7
634	Alpsko bukovje s črnim telohom	7	46,27	2,3
643	Predalpsko jelovo bukovje	11	54,17	2,7
651	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	7	0,56	0,0
683	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	7	138,91	6,9
684	Dinarsko podalpinsko bukovje	3	5,62	0,3
731	Kisloljubno gradnovo bukovje	11	53,55	2,7
771	Jelovje s praprotni	17	21,12	1,1
781	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	9	1.167,83	58,6
801	Smrekovje s trikrpim bičnikom	5	36,32	1,8
	Skupaj	8,290	1.999,11	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Okoli 60 % gozdnih združb tega RGR predstavljajo zmerno kisloljubna bukovja v različnih subasociacijah, od množice ostalih gozdnih združb nobena nima pomembnejšega deleža. Veliko število združb je posledica pester geološke sestave in razgibanega mezo reliefa.

Izkoristek rastiščnega potenciala ni dober saj je prirastek značilno nižji od rastiščnega koeficienta (7,00 : 8,29).

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladujejo enomerni sestoji v fazi debeljaka (43,9 %) in sestoji v obnovi (15,5 %) zaradi sanacije po naravnih ujmah.

V drevesni sestavi prevladujeta bukev (50 %) in smreka (29 %), ki ni le primešana, ampak marsikje tvori bolj ali manj čiste pionirske sestoje, ki so nastali na opuščenih pašnikih in senožetih.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	3,6	10,8	16,8	19,9	48,9	135,0	35,3	2,78	39,7
Listavci	8,0	17,9	24,3	22,8	27,0	247,2	64,7	4,22	60,3
Skupaj	6,4	15,4	21,7	21,7	34,8	382,2	100,0	7,00	100,0

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje, izrazit je delež v najdebelejšem debelinskem razredu. Lesna zaloga se je v primerjavi s preteklem ureditvenem obdobjem povečala (356,9→382,2 m³/ha) zaradi manjše intenzitete sečenj in posledično neredčenih sestojev z veliko gostoto dreves, prirastek pa je nekoliko manjši (7,63→7,00 m³/ha) zaradi naravnih ujm in povečanja deleža manj prirastnih sestojev. Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih, a ne toliko kot v nekaterih drugih RGR, zaradi velikega deleža smreke.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	111,0	5,2	0,0	18,8	193,1	5,7	18,4	19,5	10,5
	%	29,0	1,4	0,0	4,9	50,5	1,5	4,8	5,1	2,8
Naravno stanje	%	10,0	2,0	0,0	2,0	73,0	5,0	3,0	5,0	1,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (50,49 %), sledijo smreka (29,04 %), macesen (4,21 %), gorski javor (2,48 %) ter črni (2,35 %) in beli gaber (2,32 %). Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 2 %.

Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri bukvi, ki jo v lesni zalogi primanjkuje v glavnem na račun smreke in macesna.

Večji delež macesna, plemenitih in trdih listavcev je pogojen tudi z rastiščno pestrostjo.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	707,14	35,6	844,77	42,6	405,54	20,4	27,96	1,4	1.985,41	99,3
GPN, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	13,70	100,0	13,70	0,7
Skupaj vsi gozdovi	707,14	35,4	844,77	42,2	405,54	20,3	41,66	2,1	1.999,11	100,0

Največji delež imajo spremenjeni gozdovi, sledijo ohranjeni, močno spremenjenih je petina, izmenjanih pa le 2%.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	134,53	6,7						
Drogovnjak	197,74	9,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	875,48	43,9	54,71	6,2	27,0	68,4	4,6	0,0
Sestoj v obnovi	310,75	15,5	101,26	32,6	44,8	53,7	1,5	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	149,69	7,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	4,93	0,2						
Grmičav gozd	11,21	0,6						
Pionirski gozd z grmišči	314,78	15,7						
Skupaj	1.999,11	100,0	155,97	7,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Prevladujejo debeljaki (43,9 %), pomemben je tudi delež sestojev v obnovi (15,5 %) in pionirskih gozdov (15,7 %).

Potrebni svetlobni jaški za pomlajevanje se največkrat ustvarijo že z običajnim redčenjem ali z odmrtnjem posameznih dreves v sestoji, kar kaže na prisotnost podmladka že v debeljaki. Ob premočnem odpiranju sestojev v fazi nasemenitve se velikokrat pojavi problem zatavljenja, ki v kombinaciji z intenzivnim objedanjem mladja na zimovališčih močno otežuje naravno obnovo teh sestojev. Največji delež podmladka je seveda v pomlajencih.

Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	134,53	56,8	8,0	20,0	15,2	60,9	6,2	32,9	0,0	12,0	24,9	19,9	43,2
Drogovnjak	197,74	46,0	27,7	19,8	6,5	27,5	26,5	46,0	0,0	77,0	9,8	0,0	13,2
Debeljak	875,48					30,3	26,2	43,5	0,0	40,9	25,4	22,6	11,1
Sestoj v obnovi	310,75					47,6	43,6	8,8	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	149,69					0,0	12,1	87,9	0,0				
Panjevec	4,93												
Grmičav gozd	11,21												
Pionirski gozd z grmišči	314,78	0,0	0,0	38,1	61,9								
Skupaj	1.999,11												

Sestoji so dobrih zasnov, pomanjkljivo negovani zlasti drogovnjaki, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim – 77%).

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	197	14,2	24,9	33,0	18,3	9,6
Jelka	12	50,1	25,0	8,3	8,3	8,3
Macesen	42	57,2	19,0	16,7	7,1	0,0
Bukev	347	0,6	12,7	33,1	28,5	25,1
Hrast	11	0,0	0,0	36,3	27,3	36,4
Pl. Ist.	22	0,0	4,5	27,3	18,2	50,0
Dr. tr. Ist.	24	0,0	0,0	25,0	20,8	54,2
Meh. Ist.	5	0,0	0,0	0,0	60,0	40,0
Skupaj iglavci	251	23,1	23,9	29,1	15,9	8,0
Skupaj listavci	409	0,5	11,0	32,0	27,9	28,6
Skupaj	660	9,1	15,9	30,9	23,3	20,8

Kakovost iglavcev je boljša kot listavcev na račun jelke in macesna. Smreka raste večinoma v čistih enodobnih sestojih slabše kakovosti, kvalitetnih osebkov v posamični primesi listavcem je malo. Podpovprečne kvalitete je tudi večina bukve, ki je v tem RGR glavna drevesna vrsta. Listavci so večinoma slabe kakovosti.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	4,6
Veje/krošnja	3,3
Osutost	0,2
Skupaj	8,1

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšala (9,6→8,1 %) in je podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,0 %). Vzrok so poškodbe koreničnikov, večinoma zaradi spravila ter vej in krošnje zaradi vetrolomov.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks (%)
Priprava sestoja	ha	0,04	0,50	1.250
Priprava tal	ha		6,26	
Sadnja	ha	21,49	28,53	133
Obžetev	ha	77,64	163,08	210
Nega mladja	ha	36,65	6,25	17
Nega gošče	ha	55,65	17,95	32
Nega letvenjaka	ha	17,51	6,80	39
Nega ml. drogovnjaka	ha	29,62	3,70	12
Varstvo pred žuželkami	kos		18,40	
Zaščita s premazom	ha	85,96	119,44	139
Zaščita s količenjem ali tulci	kos		450,00	
Zaščita z ograjo	m		300,00	
Ostalo varstvo pred divjadjo	kos		4,50	
Vzdrževanje grmišč	ha	17,22		
Vzdrževanje travinj	ha	96,30	14,70	15
Ostala varstvena dela	kos		0,78	

Gojitvena dela so bila načrtovana zlasti v mladovjih, vendar so bila izvedena v skromnem obsegu, razen obžetve. Izvedena pa so bila zlasti varstvena dela in priprava tal.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	1.961,45	116,0	210,5	326,5	2,66	5,11	7,76	1,36	0,94	2,30
2016	1.981,02	123,9	233,0	356,8	3,57	4,06	7,63	2,95	5,27	8,22
2026	1.999,11	135,0	247,2	382,2	2,78	4,22	7,00	3,11	5,18	8,29

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Primerjava razvoja gozdnih fondov zajema obdobje treh načrtov, v katerih je bil RGR podobno oblikovan tako da je med leti 2006 in 2026 možna direktna primerjava.

Površina RGR se je z desetletji povečevala zaradi zaraščanja. Lesna zaloga se z desetletji, zaradi nižje realizacije sečnje in večanja deleža debeljakov, povečuje. Letni realiziran posek se količinsko povečuje.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	28,3	1,3	0,0	6,0	0,0	48,8	1,4	4,8	5,7	3,8
2016	28,1	1,2	0,0	5,3	0,0	50,3	1,3	4,4	6,0	3,4
2026	29,0	1,4	0,0	4,9	0,0	50,5	1,5	4,8	5,1	2,8

Delež glavnih drevesnih vrst se skozi obdobja bistveno ne spreminja.

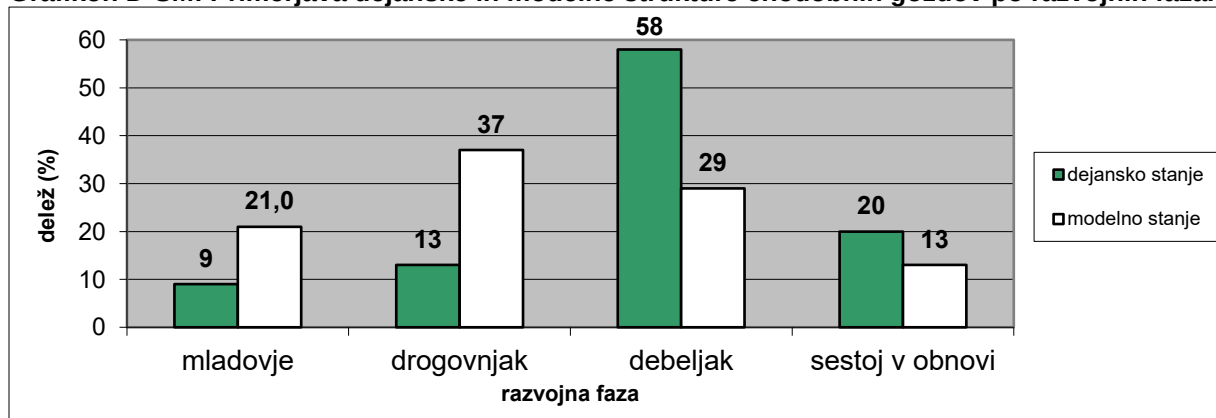
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	134,53	6,7	8,8	20	21	318,89	-12,2
Drogovnjak	197,74	9,9	13,0	45	37	561,85	-24,0
Debeljak	875,48	43,9	57,7	40	29	440,36	+28,7
Sestoj v obnovi	310,75	15,5	20,5	15	13	197,40	+7,5
Raznomerno (sk-gnz)	149,69	7,5					
Panjevec	4,93	0,2					
Grmičav gozd	11,21	0,6					
Pionirski gozd z grmišči	314,78	15,7					
Skupaj	1.999,11	100,0	100,0	120	100	1.518,50	0,0

V RGR je izraziti presežek debeljakov, deloma sestojev v obnovi, močno pa primanjkuje drogovnjakov, nekoliko manj sestojev v obnovi. Na uravnoteženost deleža razvojnih faz bomo v tem obdobju vplivali predvsem s pospešenim uvajanjem debeljakov v obnovo, z njenim zaključevanjem in zaključnimi sečnjami pomlajencev.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Skupinsko raznodoben gozd bukve in smreke, s posamično primesjo jelke, macesna, hrasta in plemenitih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 29%, jelka 1,5%, macesen 5%, bukev 50%, hrast 1,5%, plemeniti listavci 5%, trdi listavci 5%, mehki listavci 3%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 12%, drogovnjak 10%, debeljak 32%, sestoj v obnovi 23%, skupinsko raznomerni sestoji 8%, pionirski gozdovi 15%.

Ciljna lesna zaloga: 369 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 619 m³/ha.

Ciljna kakovost: iglavci B-C 40%, ostalo drogovi, droben tehnični in celulozni les; listavci A2-B 25%, C-D 30%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno in zastorno gospodarjenje s **proizvodno dobo** 120 let, **pomladitvena doba** 20 let.

V lažjih spravih (traktorsko spravilo) gospodariti po sistemu skupinsko postopnega gospodarjenja, v težjih razmerah (žično spravilo) pa po sistemu zastornega gospodarjenja.

Z načrtnim uvajanjem debeljakov v obnovo izboljšati razmerje razvojnih faz, v pionirskih in raznodobnih sestojih izvajati nego z izbiralnim redčenjem.

V naravnih mladovjih je potrebno uravnavati zmes, izsekavati koše in predrastke. V goščah, zaradi velikih stroškov dela, takoj ko je to možno preidemo na pozitivno selekcijo. Nego mladovij se najlažje in najbolj učinkovito opravi kmalu po končni sečnji.

V drogovnjakih naj bo pogostnost vračanja 10-15 let. Jakost od 20 – 25 %. V debeljakih je pogostnost vračanja 10-15 let, jakost naj bo 10-15 %.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo (30 %), redčenje prav tako na 30 % površine za ustrezno primes smreke v mladju je potrebno oblikovati dovolj velika pomladitvena jedra. Jakost svetlitvenih sečenj naj ne presega 33 %.

Obnova naj poteka malopovršinsko in z naravno nasemenitvijo, le v posameznih vrzelih lahko ob izpadih naravnega mladja uporabimo dodatno sadnjo v obliki plomb. Pri tem ni priporočljivo pretirano hitenje in večje intenzitete sečenj (jakost pomladitvenih sečenj okoli 35%), ker je nevarnost zatavljanja.

V sestojih v obnovi je potrebno nadaljevanje (60 %) (jakost 45-50 %), zaključevanje obnove na 40 % površine, po potrebi izvajati nego mladja.

V raznomernih sestojih naj prevladuje nega s poudarkom na pomlajevanju.

Sadnjo izvajati izjemoma, malopovršinsko, pri obnovi izrazito nekvalitetnih debeljakov. Negovanje mladovij s poudarkom na uravnavanju zmesi.

V pionirskih gozdovih gospodariti po načelih posredne premene.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	35,3	64,7	100,0
- ciljno (%)	35,3	64,7	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	135,0	247,2	382,2
- ciljna (m ³ /ha)	131,7	237,6	369,3
Prirastek (m ³ /ha/leto)	2,78	4,22	7,00
Možni posek (m ³ /ha)	31,1	51,8	82,9
Možni posek (m ³ /ha/leto)	3,11	5,18	8,29
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	23,1	21,0	21,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	112,0	122,7	118,5
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	15.661	46.566	0	0	0	0	62.227		
	%	25,2	74,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	23,1	112,1
Listavci	m³	25.228	78.019	0	307	0	0	103.554		
	%	24,4	75,3	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	21,0	122,7
Skupaj	m³	40.889	124.585	0	307	0	0	165.781		
	%	24,7	75,1	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	21,7	118,5

Najpomembnejša ukrepa sta redčenje drogovnjakov in uvajanje debeljakov v obnovo.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	15,28	15,28
Priprava tal	ha	13,84	13,84
Sadnja	ha	18,41	18,41
Obžetev	ha	16,72	50,16
Nega mladja	ha	17,96	17,96
Nega gošče	ha	51,60	51,60
Nega letvenjaka	ha	11,23	11,23
Nega mlajšega drogovnjaka	ha	15,27	15,27
Zaščita s premazom	ha	18,32	91,60
Zaščita z ograjo	m	100,00	100,00
Vzdrževanje travinj	ha	0,57	5,70

Poudarek je na negi obstoječega naravnega mladovja in mlajšega drogovnjaka.

Pri obnovi s sadnjo je potrebno upoštevati tudi „socialno funkcijo«, ki jo ima ta ukrep v tem konkretnem okolju. Gre za v neki meri tradicionalen način gospodarjenja z gozdom, ki je v predpisanem obsegu povsem, ne samo sprejemljiv, temveč tudi nujen za izboljšanje zasnove sestojev. Na sadnjo in obstoječa mladja je vezana večina ostalih gojitvenih del. Druga redčenja so predvidena v drogovnjakih, pri katerih je ta ukrep nujen zaradi povečanja stojnosti.

9.2.4 RGR Podgorska bukovja - 31740

Podgorska bukovja so razširjena skoraj izključno v jugozahodnem delu GGE (okolica Ljubinja, Huma, Uhovje, Temljine, Rakovec). Manjše površine najdemo tudi pod Spodnjim Bukovim, na zahodnih pobočjih Koriške gore in na Avi pri Podbrdu.

RGR vključuje naslednje odseke: 35, 36a, 39a, 42, 46b, 47a, 48, 49b, 52, 53, 54, 55, 58, 59a, 61a, 116a, 149a.

S prvo stopnjo poudarjenosti sta prisotni hidrološka in zaščitna funkcija, z drugo stopnjo pa varovalna in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti.

RGR se nahaja v habitatnem tipu Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov (SI3000230 Idrijca s pritoki, SI3000253 Julijske Alpe), Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)) in jame, ki niso odprte za javnost (SI3000253 Julijske Alpe).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
542	Predalpsko gradnovo belogabrovje	11	15,12	2,9
555	Primorsko bukovje na flišu	9	204,82	39,6
563	Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	1	11,31	2,2
581	Osojno bukovje s kresničevjem	7	19,23	3,7
591	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5	97,63	18,9
593	Primorsko bukovje	5	2,07	0,4
600	Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	5	7,42	1,4
601	Pobočno velikojesenovje	7	0,63	0,1
611	Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje	7	1,00	0,2
632	Predalpsko gorsko bukovje	9	46,85	9,1
634	Alpsko bukovje s črnim telohom	7	9,22	1,8
643	Predalpsko jelovo bukovje	11	4,61	0,9
731	Kisloljubno gradnovo bukovje	11	54,29	10,5
781	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	9	43,09	8,3
	Skupaj	8,170	517,29	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Izkoristek rastiščnega potenciala je slab saj je prirastek bistveno nižji od rastiščnega koeficienta (4,51 : 8,17).

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladujejo enomerni in skupinsko raznodobni, mešani gozdovi bukve, s posamično in skupinsko primesjo smreke, ostale drevesne vrste so v glavnem primešane posamič (plemeniti listavci, črni gaber). Prevladujejo debeljaki in drogovnjaki, na opuščenih kmetijskih površinah pa so pionirski gozdovi z grmišči trdih listavcev ponekod z večjo primesjo smreke, macesna in hrasta, ki so se ponekod razvili v že bolj klimaksne stadije raznomernih gozdov. Osnovanih je bilo tudi nekaj nasadov smreke.

Smreko najdemo tudi v čistih sestojih, ki so bili osnovani med obema vojnoma. Gozdovi so vitalni, razmeroma kvalitetni in z dobro naravno obnovo vseh drevesnih vrst.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m³/ha	%
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%		
Iglavci	21,6	10,5	15,1	20,4	32,4	32,3	12,3	0,66	14,6
Listavci	6,0	19,1	25,5	22,2	27,2	230,7	87,7	3,85	85,4
Skupaj	7,9	18,0	24,2	22,0	27,9	263,0	100,0	4,51	100,0

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga se je v primerjavi s preteklem ureditvenem obdobjem zaradi vetrolomov, ki so prizadeli pomemben delež teh gozdov, nekoliko zmanjšala (276,6→263,0 m³/ha), prirastek prav tako (5,39→4,51 m³/ha). Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih (88 %). Lesna zaloga je največja v najdebelejšem debelinskem razredu, kar je posledica večinoma neredčenih sestojev z veliko gostoto dreves. Iglavci zajemajo majhen delež v lesni zalogi in to v glavnem kot debelo drevje.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m³/ha	27,7	0,1	0,9	3,6	153,3	8,1	32,7	35,5	1,1
	%	10,5	0,0	0,4	1,4	58,3	3,1	12,4	13,5	0,4
Naravno stanje	%	2,0	0,0	1,0	0,0	83,0	3,0	5,0	5,0	1,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (58,23 %), sledijo smreka (10,54 %), črni gaber (7,81 %), beli gaber (4,75 %), gorski javor (4,57 %), lipa (3,92 %) in veliki jesen (3,39 %). Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 2 %.

Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri bukvi, ki jo v lesni zalogi primanjkuje v glavnem na račun smreke, plemenitih in drugih trdih listavcev.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	180,23	34,8	231,01	44,7	46,11	8,9	59,94	11,6	517,29	100,0
Skupaj vsi gozdovi	180,23	34,8	231,01	44,7	46,11	8,9	59,94	11,6	517,29	100,0

V RGR spremenjeni gozdovi zaradi vmetnega vnosa (sadnje) smreke v preteklosti, ohranjeni so bukovi sestoji na odmaknjenih legah.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	42,35	8,2							
Drogovnjak	37,51	7,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	208,92	40,4	7,60	3,6	16,8	82,8	0,4	0,0	
Sestoj v obnovi	116,06	22,4	37,38	32,2	16,3	64,3	19,4	0,0	
Raznomerno (sk-gnz)	84,48	16,3	2,33	2,8	0,0	77,3	22,7	0,0	
Panjevec	10,93	2,1							
Pionirski gozd z grmišči	17,04	3,3							
Skupaj	517,29	100,0	47,31	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Prevladujejo debeljaki in sestoji v obnovi (62,8 %), precej je tudi raznomernih gozdov starejših pionirskih razvojnih faz. Opazen je tudi delež mladovij.

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	42,35	35,5	30,2	26,8	7,5	44,1	0,0	48,4	7,5	14,9	40,6	15,5	29,0
Drogovnjak	37,51	46,7	49,5	3,8	0,0	14,3	46,5	39,2	0,0	62,4	37,6	0,0	0,0
Debeljak	208,92					11,0	40,3	48,7	0,0	47,8	47,2	3,0	2,0
Sestoj v obnovi	116,06					7,9	74,3	17,8	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	84,48					0,0	10,7	89,3	0,0				
Panjevec	10,93												
Grmičav gozd	0,00												
Pionirski gozd z grmišči	17,04	67,4	0,0	13,7	18,9								
Skupaj	517,29												

Sestoji so srednjih zasnov, pomanjkljivo negovani, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim).

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	20	15,0	30,0	40,0	10,0	5,0
Macesen	4	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	79	3,8	7,6	59,4	20,3	8,9
Hrast	6	0,0	0,0	50,0	16,7	33,3
Pl. Ist.	11	0,0	45,4	36,4	9,1	9,1
Dr. tr. Ist.	12	0,0	0,0	16,7	16,7	66,6
Skupaj iglavci	24	29,2	25,0	33,3	8,3	4,2
Skupaj listavci	108	2,8	10,2	51,8	18,5	16,7
Skupaj	132	7,6	12,9	48,4	16,7	14,4

Prevladuje dobra kakovost. Boljša je pri smreki kot pri bukvi, izrazito dobra je pri macesnu.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	6,8
Veje/krošnja	7,1
Osutost	0,0
Skupaj	13,9

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom povečala (9,1→13,9 %) in je nadpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,0 %). Vzrok so poškodbe koreničnikov, večinoma zaradi spravila ter vej in krošnje zaradi vetrolomov.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

	Enota	Načrtovana dela	Opravljena dela	% realizacije
Priprava sestoja	ha	2,04		
Priprava tal	ha		0,01	
Sadnja	ha	1,42	2,71	191
Obžetev	ha	4,80	16,31	340
Nega mladja	ha	22,35	1,20	5
Nega gošče	ha	25,65	2,10	8
Nega letvenjaka	ha	14,01		
Nega ml. drogovnjaka	ha	20,51		
Varstvo pred žuželkami	kos		0,64	
Zaščita s premazom	ha	5,68	15,77	278
Vzdrževanje travinj	ha	14,30	5,50	38

Načrtovana gojitvena in varstvena dela so bila izvedena le v manjšem obsegu, spodbudna je količina obžetve mladja in zaščita s premazom, kar je tudi posledica povečane sadnje.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	523,98	33,6	254,9	288,4	0,77	6,53	7,30	0,67	1,97	2,64
2016	514,79	36,8	242,8	279,5	0,52	4,87	5,39	0,59	4,54	5,14
2026	517,29	32,3	230,7	263,0	0,66	3,85	4,51	0,76	5,66	6,42

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Primerjava razvoja gozdnih fondov zajema obdobje treh načrtov, v katerih je bil RGR podobno oblikovan tako da je med leti 2006 in 2026 možna direktna primerjava.

Površina RGR je z desetletji ostajala na približno enaki ravni. Lesna zaloga se je z desetletji, zaradi žledoloma in vetrolomov zmanjševala. Letni realiziran posek se količinsko povečuje, načrtujemo pa večji možni posek.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	10,6	0,0	0,2	0,9	59,8	3,5	10,3	13,8	1,0
2016	11,4	0,0	0,4	1,3	56,5	3,3	11,5	14,7	0,9
2026	10,5	0,0	0,4	1,4	58,3	3,1	12,4	13,5	0,4

Delež bukve je v primerjavi z ostalimi drevesnimi vrstami še vedno daleč največji. Delež smreke ostaja približno enak. Povečal se je delež plemenitih listavcev, ki so močno zastopani na območjih, kjer so bile izvedene večje pomladitvene sečenja, v kombinaciji s trdimi listavci pa tudi na zaraščajočih površinah.

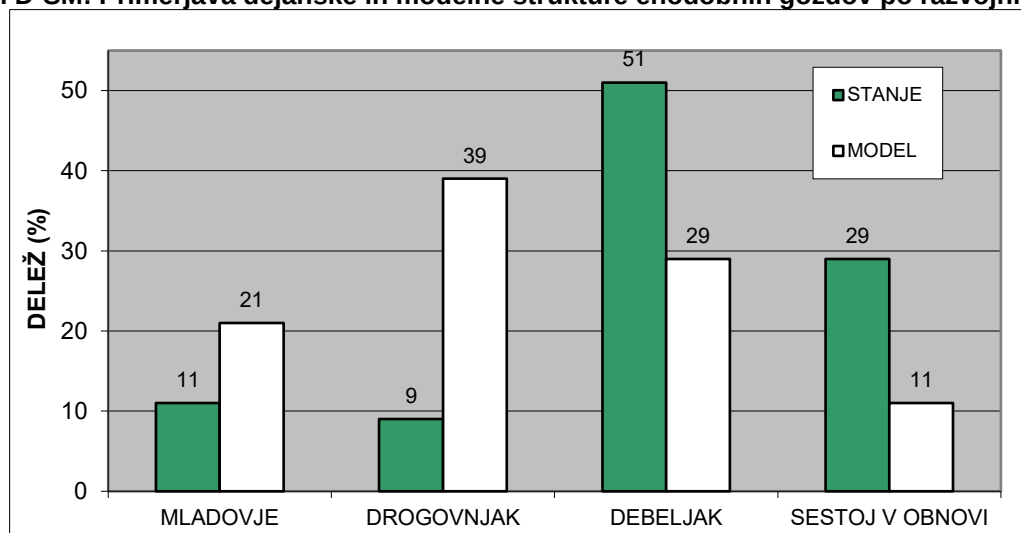
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	42,35	8,2	10,5	20	21	85,02	-10,5
Drogovnjak	37,51	7,3	9,3	50	39	157,89	-29,7
Debeljak	208,92	40,4	51,5	45	29	117,40	+22,5
Sestoj v obnovi	116,06	22,4	28,7	15	11	44,53	+17,7
Raznomerno (sk-gnz)	84,48	16,3					
Panjevec	10,93	2,1					
Pionirski gozd z grmišči	17,04	3,3					
Skupaj	517,29	100,0	100,0	130	100	404,84	0

V RGR je premalo mladovij in drogovnjakov, preveč pa debeljakov in sestojev v obnovi. Trajnost gozdov je potrebno zagotoviti s pospešeno nego teh razvojnih faz.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Enodobni bukovi sestoji in skupinsko raznodobni mešani gozdovi bukve, smreke s primesjo hrasta, plemenitih listavcev, mestoma trdih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 10,5%, macesen 1%, bukev 60%, hrast 3%, pl. listavci 12%, trdi listavci 13%, mehki listavci 0,5%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovja 18%, drogovnjaki 10%, debeljaki 29%, sestoji v obnovi 22%, skupinsko raznomerni 16%, panjevec 2%, pionirski gozd 3%.

Ciljna lesna zaloga: 244 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 570 m³/ha.

Ciljna kakovost: iglavci A-B 25% ostalo drogovni, droben tehnični in celulozni les, listavci A-B 25%, C-D 20%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba 130 let, **pomladitvena doba** 20 let.

V mladju pomoč plemenitim listavcem in smreki, zlasti v nasadih, ki so v preteklosti nastali zaradi izpopolnitve mladja s sadnjo. Sadnja na razgaljenih in nepomlajenih površinah predstavlja tudi zaščito pred erozijo, oziroma predkulturo, ki bo pospešila naravni proces pomlajevanja teh površin in hkrati izboljšala zasnovo.

Cilj bodočega gospodarjenja s temi gozdovi je tudi okrepitev lesne zaloge in stojnosti sestojev, in s tem odpornosti na naravne ujme.

Izvajati nego v mladovjih v korist bukvi in iglavcev. V drogovnjakih zmerno redčiti. Do 70 let naj bo pogostost vračanja 10 let, kasneje pa 15 let. Jakost redčenj 20-25%. V ogroženih sestojih po žledu in vetrolomu mora biti jakost nekoliko manjša, poudarek na stojnosti mora biti pred pospeševanjem kvalitete. Debeljake šibko do zmerno redčiti (10-15 %) na 30% površine, boljši sestoji morajo pridobivati na lesni masi. Obnovo (30% debeljekov) zastavljati na mestih, kjer so najslabši sestoji.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo, za ustrezno primes plemenitih listavcev v mladju je potrebno oblikovati primerna pomladitvena jedra. Jakost svetlitvenih sečenj naj bo do 30 %. V sestojih v obnovi je potrebno pravočasno nadaljevanje (60%, intenzivnost 45%) in zaključek obnove (40%, intenzivnost 90%), po potrebi izvajati tudi nego mladja.

V pionirskih gozdovih in panjevcih izvajati indirektno premeno.

Panjevsko gospodarjenje opustiti. Z njim nadaljevati le v sestojih s panjevsko zasnovo, kjer ni možno skupinsko postopnega gospodarjenja. V boljših panjevcih puščati kvalitetne semenjake, slabše pa pripravljati na indirektno obnovo.

Ob sanaciji sestojev naj se hkrati z upoštevanjem usmeritev po razvojnih fazah strmi k vertikalno razgibanim setojem, zlasti na predelih, kjer so razmere za gospodarjenje bolj ugodne (traktorsko spravilo). Zagotavlja naj se čimvečja mešanost različnih drevesnih vrst, ki bodo ob večji sestojni pestrosti in vertikalni razgibanosti zagotavljale večjo odpornost na naravne ujme, zlasti žledolom. Različne razvojne faze in velika vrstna pestrost, ki se prepletajo na manjših površinah, bodo zagotavljale večjo odpornost. Z omenjenimi ukrepi naj se tudi zmanjša delež enomernih in enodobnih sestojev, ki so se v primeru žledoloma izkazali za slabo odporne.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	12,3	87,7	100,0
- ciljno (%)	11,5	88,5	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	32,3	230,7	263,0
- ciljna (m ³ /ha)	31,4	212,7	244,1
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,66	3,85	4,51
Možni posek (m ³ /ha)	7,5	56,5	64,1
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,76	5,66	6,42
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	23,5	24,5	24,4
Intenziteta m. p. prirastek (%)	114,8	147,0	142,3
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	520	3.401	0	1	0	0	3.922		
	%	13,3	86,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	23,5	115,4
Listavci	m³	3.785	25.369	0	119	0	0	29.273		
	%	12,9	86,7	0,0	0,4	0,0	0,0	100,0	24,5	146,9
Skupaj	m³	4.305	28.770	0	120	0	0	33.195		
	%	13,0	86,6	0,0	0,4	0,0	0,0	100,0	24,4	142,3

Najpomembnejša ukrepa sta redčenje drogovnjakov in debeljakov ter njihovo uvajanje v obnovo.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava tal	ha	1,61	1,61
Sadnja	ha	1,87	1,87
Nega mladja	ha	2,98	2,98
Nega gošče	ha	9,12	9,12
Nega letvenjaka	ha	2,07	2,07
Nega ml. drogovnjaka	ha	3,56	3,56

Poudarek je na negi mladja in gošče.

9.2.5 RGR Gorska bukovja - 32140

Razširjena so na severovzhodnih pobočjih Jalovnika in Kobilje glave, na zahodnih pobočjih grebena Kotel - Luken, na severozahodnih in jugozahodnih pobočjih grebena Koriška gora -Jehle, v Široki dragi, v Bukovskem vrhu, na Slatniku.

RGR vključuje naslednje odseke: 22, 23, 26a, 30, 32, 36b, 37a, 38a, 44a, 65b, 67a, 67b, 67c, 68b, 73, 75b, 75c, 77a, 94, 95b, 98c, 107, 116b, 136b, 139a, 141b, 144a, 145a, 150, 151a.

S prvo stopnjo poudarjenosti je prisotna hidrološka funkcija, z drugo pa funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovalna funkcija.

RGR se nahaja v habitatnem tipu Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov (SI3000230 Idrijca s pritoki), ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)) in jame, ki niso odprte za javnost (SI3000253 Julijske Alpe, SI3000119 Porezen).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Večina gozdnih združb tega RGR predstavljajo gorska bukovja v različnih subasociacijah, od ostalih gozdnih združb so v približno enakih deležih zastopani še gozd bukve in črnega gabra, gozd bukve in jesenske vilovine, zmerno kisloljubni bukov gozd ter gozd kresničja in bukve. Veliko število združb je posledica pester geološke sestave in razgibanega mezo reliefa.

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
542	<i>Predalpsko gradnovo belogabrovje</i>	11	0,99	0,1
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	64,90	5,6
563	<i>Alpsko-pedalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	4,42	0,4
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	2,20	0,2
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	129,91	11,2
591	<i>Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje</i>	5	129,00	11,2
592	<i>Pedalpsko-alpsko toploljubno bukovje</i>	5	14,38	1,2
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	144,55	12,5
600	<i>Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje</i>	5	0,98	0,1
601	<i>Pobočno velikojesenovje</i>	7	0,60	0,1
632	<i>Pedalpsko gorsko bukovje</i>	9	447,11	38,8
643	<i>Pedalpsko jelovo bukovje</i>	11	18,81	1,6
651	<i>Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom</i>	7	0,56	0,0
683	<i>Pedalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	39,40	3,4
684	<i>Dinarsko podalpinsko bukovje</i>	3	2,81	0,2
731	<i>Kisloljubno gradnovo bukovje</i>	11	10,34	0,9
781	<i>Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico</i>	9	144,24	12,5
	Skupaj	7,700	1.155,20	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Izkoristek rastiščnega potenciala ni dober saj je prirastek značilno nižji od rastiščnega koeficienta (7,70 : 5,30).

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladujejo enomerni in skupinsko raznodobni, mešani gozdovi bukve, s posamično in skupinsko primesjo smreke, ostale drevesne vrste so v glavnem primešane posamič (plemeniti listavci, črni gaber).

Močno prevladujejo bukovi debeljaki dobre zasnove v odročnejših legah, ki so bili večinoma prepuščeni naravnemu razvoju. Nenegovanost se odraža v slabši zasnovi drogovnjakov, mladovij in sestojev v obnovi je le za vzorec. V primerjavi z naravno drevesno sestavo je manjši delež smreke in macesna, ki sta ju nadomestila bukev in trdi listavci.

Večji delež trdih listavcev je pogojen z večjim deležem bolj sušnih bukovih rastišč v tem RGR.

Večina teh gozdov je bila močno izgospodarjena v prvi tretjini dvajsetega stoletja, od tedaj pa so razen v dostopnejših predelih, ki pa jih je razmeroma malo, prepuščeni naravnemu razvoju.

Gozdovi so vitalni, razmeroma kvalitetni in z dobro naravno obnovo vseh drevesnih vrst.

Sestoje je na precejšnjem območju RGR v februarju 2014 poškodoval žledolom. Največjo škodo so utrpeli bukovi drogovnjaki in debeljaki. Mlajše razvojne faze so utrpeli manj škode. V najbolj poškodovanih srednjedobnih sestojih so nastale večje vrzeli, prišlo bo do predčasnega pomlajevanja in zmanjšanja donosa gozda.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	15,6	10,2	17,4	21,5	35,3	21,9	6,2	0,38	7,1
Listavci	5,6	19,3	27,7	22,5	24,9	330,7	93,8	4,92	92,9
Skupaj	6,2	18,8	26,9	22,5	25,6	352,6	100,0	5,30	100,0

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga in prirastek sta v primerjavi s preteklem ureditvenem obdobjem skoraj enaka (LZ 352,9→352,6 m³/ha; P 5,30→5,30 m³/ha) kar nakazuje na uravnoteženost in kvaliteto gospodarjenja brez pretiranih zunanjih posegov (ujme). Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih (93,8 %). Iglavci zajemajo majhen delež v lesni zalogi in to v glavnem kot debelo drevje.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	19,2	0,4	0,1	2,2	241,8	3,8	28,8	54,9	1,5
	%	5,5	0,1	0,0	0,6	68,5	1,1	8,2	15,6	0,4
Naravno stanje	%	5,0	3,0	0,0	2,0	80,0	0,0	8,0	2,0	0,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (68,57 %), sledijo črni gaber (9,22 %), smreka (5,46 %), beli gaber (4,69 %), gorski javor (3,68 %) in veliki jesen (3,16 %). Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 2 %.

Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri bukvi, ki jo v lesni zalogi primanjkuje v glavnem na račun drugih trdih listavcev.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	954,23	82,6	150,06	13,0	17,42	1,5	33,49	2,9	1.155,20	100,0
Skupaj vsi gozdovi	954,23	82,6	150,06	13,0	17,42	1,5	33,49	2,9	1.155,20	100,0

V RGR prevladujejo ohranjeni gozdovi.

Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	52,20	4,5							
Drogovnjak	46,83	4,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	749,26	64,8	15,65	2,1	14,6	78,6	6,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	138,33	12,0	24,82	17,9	0,0	84,9	12,6	2,5	
Raznomerno (sk-gnz)	103,89	9,0	8,00	7,7	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	11,73	1,0							
Grmičav gozd	12,72	1,1							
Pionirski gozd z grmišči	40,24	3,5							
Skupaj	1.155,20	100,0	48,47	4,2					

Prevladujejo debeljaki in sestoji v obnovi (76,8 %), precej je tudi raznomernih gozdov starejših pionirskih razvojnih faz (9,0 %).

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do zaznavne spremembe deleža pri mladovjih (prej 1,2 %, sedaj 4,5 %).

Potrebni svetlobni jaški za pomlajevanje se največkrat ustvarijo že z običajnim redčenjem ali z odmrtnjem posameznih dreves v sestoji, kar kaže na prisotnost podmladka že v debeljakih. Ob premočnem odpiranju sestojev v fazi nasemenitve se velikokrat pojavi problem zatavljenja, ki v kombinaciji z intenzivnim objedanjem mladja na zimovališčih močno otežuje naravno obnovo teh sestojev. Največji delež podmladka je seveda v pomlajencih.

Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	52,20	12,0	11,3	72,3	4,4	8,5	23,6	67,9	0,0	5,8	42,3	44,7	7,2
Drogovnjak	46,83	10,3	59,6	25,7	4,4	21,4	24,3	54,3	0,0	91,1	8,9	0,0	0,0
Debeljak	749,26					4,6	16,1	79,3	0,0	67,0	27,0	5,3	0,7
Sestoj v obnovi	138,33					0,2	51,9	47,9	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	103,89					0,0	0,5	99,5	0,0				
Panjevec	11,73												
Grmičav gozd	12,72												
Pionirski gozd z grmišči	40,24	0,0	0,0	76,7	23,3								
Skupaj	1.155,20												

Sestoji so srednjih zasnov, pomanjkljivo negovani (bolje drogovnjaki), in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim – 91 %).

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	11	0,0	9,1	36,4	45,4	9,1
Macesen	3	0,0	33,4	33,3	33,3	0,0
Bukev	250	4,0	19,2	38,0	20,4	18,4
Hrast	3	0,0	0,0	66,7	33,3	0,0
Pl. Ist.	50	2,0	16,0	26,0	32,0	24,0
Dr. tr. Ist.	21	0,0	0,0	9,5	19,0	71,5
Meh. Ist.	2	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	14	0,0	14,3	35,7	42,9	7,1
Skupaj listavci	326	3,4	17,2	34,3	22,7	22,4
Skupaj	340	3,2	17,1	34,4	23,5	21,8

Prevladuje dobra kakovost. Boljša je pri bukvi kot pri smreki, najboljša je pri macesnu. Smreka raste večinoma v čistih enodobnih sestojih slabše kakovosti, kvalitetnih osebkov v posamični primesi listavcem je malo. Podpovprečne kvalitete je tudi večina bukve, ki je v tem RGR glavna drevesna vrsta.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	12,1
Veje/krošnja	10,9
Osutost	0,1
Skupaj	23,1

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšala (29,5→23,1 %) je pa še vedno daleč nadpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,0 %). Vzrok so še vedno posledice ujm pred desetletji in takratnih sanacij.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

	Enota	Načrtovana dela	Opravljena dela	% realizacije
Priprava sestoja	ha	7,03	2,99	43
Sadnja	ha	1,25	0,15	12
Obžetev	ha	3,75	2,55	68
Nega mladja	ha	12,54		
Nega gošče	ha	12,92	0,45	3
Nega letvenjaka	ha	12,58		
Nega ml. drogovnjaka	ha	28,25		
Zaščita s premazom	ha	5,00	2,45	49
Vzdrževanje grmišč	ha	6,04		
Vzdrževanje travinj	ha	9,80	10,20	104

Načrtovana gojitvena in varstvena dela so bila izvedena le v manjšem obsegu, spodbudna je količina obžetve mladja in zaščita s premazom ter vzdrževanje travinj.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	1.157,42	19,2	287,8	307,0	0,38	6,35	6,74	0,28	0,90	1,18
2016	1.148,64	20,1	322,8	342,8	0,32	4,98	5,30	0,32	4,41	4,73
2026	1.155,20	21,9	330,7	352,7	0,38	4,92	5,29	0,45	6,71	7,16

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Primerjava razvoja gozdnih fondov zajema obdobje treh načrtov, v katerih je bil RGR podobno oblikovan tako da je med leti 2006 in 2026 možna direktna primerjava.

Površina RGR ostaja približno enaka, zaraščanje je majhno. Lesna zaloga se z desetletji, zaradi nižje realizacije sečnje in večanja deleža debeljakov, povečuje. Letni realiziran posek se količinsko povečuje.

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	4,7	0,0	0,0	1,5	0,0	66,7	1,1	9,4	15,8	0,7
2016	4,6	0,0	0,0	1,1	0,0	67,1	1,0	10,5	15,1	0,6
2026	5,5	0,1	0,0	0,6	0,0	68,5	1,1	8,2	15,6	0,4

Delež bukke je v primerjavi z ostalimi drevesnimi vrstami še vedno daleč največji. Deleži vseh drevesnih vrst ostajajo na približno enaki ravni.

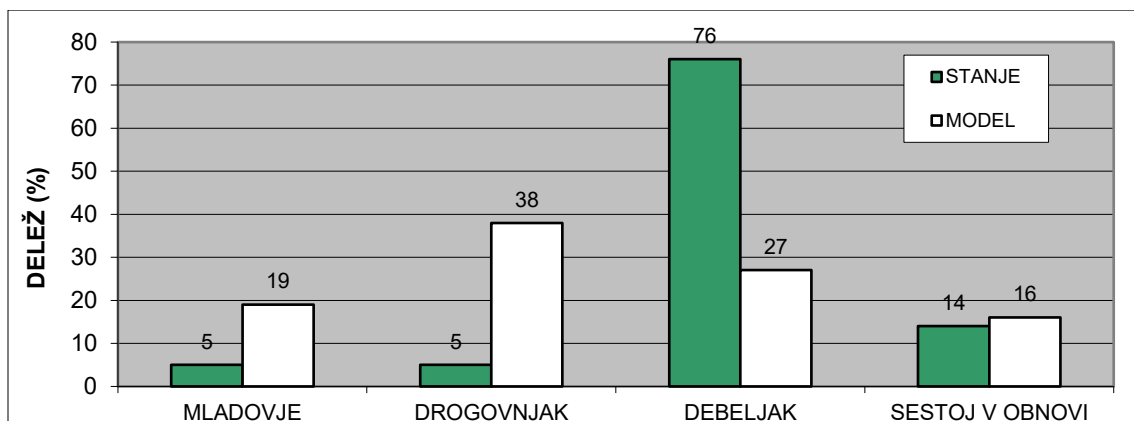
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	52,20	4,5	5,4	20	19	187,46	-13,6
Drogovnjak	46,83	4,1	4,7	48	38	374,91	-33,3
Debeljak	749,26	64,8	75,9	44	27	266,39	+48,9
Sestoj v obnovi	138,33	12,0	14,0	18	16	157,86	-2,0
Raznomerno (sk-gnz)	103,89	9,0					
Panjevec	11,73	1,0					
Grmičav gozd	12,72	1,1					
Pionirski gozd z grmišči	40,24	3,5					
Skupaj	1.155,20	100,0	100,0	130	100	986,62	0

V RGR je premalo vseh razvojnih faz, mnogo preveč pa debeljakov. Trajnost gozdov je potrebno zagotoviti s pospešeno nego vseh razvojnih faz, da dosežemo modelno stanje.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Enodobni bukovi sestoji in skupinsko raznodobni mešani gozdovi bukve, s posamično do skupinsko primesjo smreke ter posamično primesjo macesna, plemenitih in trdih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 5%, macesen 0,5%, bukev 70%, hrast 1%, pl. listavci 8%, trdi listavci 15%, mehki listavci 0,5%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovja 7%, drogovnjaki 5%, debeljaki 38%, sestoji v obnovi 36%, skupinsko raznomerni 9%, panjevec 1%, grmičav gozd 1%, pionirski gozd 3%.

Ciljna lesna zaloga: 334 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 586 m³/ha.

Ciljna kakovost: iglavci A-B 25% ostalo drogovi, droben tehnični in celulozni les, listavci A-B 25%, C-D 20%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba 130 let, **pomladitvena doba** 20 let.

Sestoj listavcev na težje dostopnih predelih je smiselno prepustiti naravnemu razvoju. Tam naj se oblikujejo ekocelice, ki zagotavljajo ugodne razmere za izpolnjevanje funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Zlasti bo potrebno skrbno spremljanje pojavljanja podlubnikov in pravočasno sanirati žarišča. Porušeno razmerje razvojnih faz narekuje, da se z izbiralnimi redčenji v drogovnjakih pospeši prehod v debeljake. Majhen delež mladovja narekuje pospešeno zaključevanje obnove. Pri tem se mora strmeti k temu, da se lahko del uravnoteženja razvojnih faz dopolnjuje s sanacijo. Načrtno naj se pušča ustrezen delež semenjakov, ki bodo zagotovili pomladitev celotne površine.

V mladju pomoč plemenitim listavcem in smreki, zlasti v nasadih, ki so v preteklosti nastali zaradi izpopolnitve mladja s sadnjo. Sadnja na razgaljenih in nepomlajenih površinah predstavlja tudi zaščito pred erozijo, oziroma predkulturo, ki bo pospešila naravni proces pomlajevanja teh površin in hkrati izboljšala zasnovu.

Cilj bodočega gospodarjenja s temi gozdovi je tudi okrepitev lesne zaloge in stojnosti sestojev, in s tem odpornosti na naravne ujme.

V mladovjih izvajati nego v korist bukvi in iglavcev. V drogovnjakih zmerno redčiti. Do 70 let naj bo pogostost vračanja 10 let, kasneje pa 15 let. Jakost redčenj do 20 %. V ogroženih sestojih po žledu in vetrolomu mora biti jakost nekoliko manjša, poudarek na stojnosti mora biti pred pospeševanjem kvalitete. Debeljake (30 %) šibko do zmerno redčiti (10 %), boljši sestoji morajo pridobivati na lesni masi. Obnovo (35 %) zastavljati na mestih kjer so najslabši sestoji. Jakost svetlitvenih sečenj naj bo 30-35 %, v primeru težkih spravičnih razmer do 40 %.

S 60 % sestojev v obnovi nadaljevati z obnovo (intenziteta 40-45 %), 40 % površine zaključevati z obnovo (intenziteta 90 %).

V pionirskih gozdovih in panjevcih izvajati indirektno premeno.

Panjevsko gospodarjenje opustiti. Z njim nadaljevati le v sestojih s panjevsko zasnovo, kjer ni možno skupinsko postopnega gospodarjenja. V boljših panjevcih puščati kvalitetne semenjake, slabše pa pripravljati na indirektno obnovo.

Ob oblikovanju sestojev naj se hkrati z upoštevanjem usmeritev po razvojnih fazah strmi k vertikalno razgibanim setojem, zlasti na predelih, kjer so razmere za gospodarjenje bolj ugodne (traktorsko spravilo). Zagotavlja naj se čimvečja mešanost različnih drevesnih vrst, ki bodo ob večji sestojni pestrosti in vertikalni razgibanosti zagotavljale večjo odpornost na naravne ujme, zlasti žledolom. Različne razvojne faze in velika vrstna pestrost, ki se prepletajo na manjših površinah, bodo zagotavljale večjo odpornost. Z omenjenimi ukrepi naj se tudi zmanjša delež enomernih in enodobnih sestojev, ki so se v primeru žledoloma izkazali za slabo odporne.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	6,2	93,8	100,0
- ciljno (%)	5,5	94,5	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	22,0	330,9	352,9
- ciljna (m ³ /ha)	21,3	313,1	334,4
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,38	4,92	5,30
Možni posek (m ³ /ha)	4,5	67,0	71,6
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,46	6,71	7,16
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	20,8	20,3	20,3
Intenziteta m. p. prirastek (%)	119,7	136,3	135,1
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	826	4.430	0	0	0	0	5.256		
	%	15,7	84,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	20,8	120,7
Listavci	m³	10.620	66.696	0	146	0	0	77.462		
	%	13,7	86,1	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	20,3	136,4
Skupaj	m³	11.446	71.126	0	146	0	0	82.718		
	%	13,8	86,0	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	20,3	135,3

Najpomembnejša ukrepa sta redčenje drogovnjakov in debeljakov ter njihovo uvajanje v obnovo.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	1,26	1,26
Priprava tal	ha	6,68	6,68
Sadnja	ha	5,09	5,09
Obžetev	ha	0,18	0,18
Nega mladja	ha	6,47	6,47
Nega gošče	ha	3,16	3,16
Nega letvenjaka	ha	6,27	16,83
Nega ml. drogovnjaka	ha	4,22	4,22

Poudarek je na sanaciji gozdov in nastalih sestojev po preteklih ujmah.

9.2.6 RGR Predalpska jelova bukovja zabukovljena - 33540

Razširjena so pod planino Rut, v dolini Kneže na severozahodnih pobočjih Gradnika in Lisca, na severnih in severozahodnih pobočjih Porezna in Robije (Heblarjeva grapa, Golobovec, Temerica, Rovt), na pobočjih Špičnoka in Črnega vrha nad Batavo, okoli kmetije Robar in na severnih pobočjih Hoča.

RGR vključuje naslednje odseke: 13b, 14b, 15a, 15b, 75a, 125b, 126, 128a, 128b, 133a, 133b, 133c.

S prvo stopnjo je poudrajena lesnoproizvodna funkcija, z drugo pa varovalna, hidrološka in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti.

RGR se nahaja v habitatnem tipu Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)) (SI3000119 Porezen).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
563	Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	1	1,06	0,2
591	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5	15,74	2,7
593	Primorsko bukovje	5	1,99	0,3
601	Pobočno velikojesenovje	7	1,71	0,3
632	Predalpsko gorsko bukovje	9	11,44	2,0
634	Alpsko bukovje s črnim telohom	7	11,12	1,9
638	Bukovje z dlakavim slečem	7	0,75	0,1
643	Predalpsko jelovo bukovje	11	212,98	36,6
651	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	7	3,88	0,7
683	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	7	60,68	10,4
701	Macesnovje	7	0,54	0,1
771	Jelovje s praprotni	17	19,34	3,3
781	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	9	173,89	29,8
801	Smrekovje s trikrpim bičnikom	5	67,68	11,6
	Skupaj	9,130	582,80	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Večina združb tega RGR predstavljajo predalpska jelova bukovja v različnih subasociacijah, od ostalih gozdnih združb imajo pomembnejše deleže še gozd bukve in golega lepena in gozd bukve in vretenčastega salomonovega pečatnika. Veliko število združb je posledica pestre geološke sestave in razgibanega mezo reliefa.

Izkoristek rastiščnega potenciala je zelo dober saj je prirastek bistveno višji od rastiščnega koeficienta (10,80 : 9,13).

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladujejo enomerni sestoji z visoko lesno zalogo, raznodobnih, pionirskih in panjevcev je malo. Močno prevladujejo bukovi in smrekovi debeljaki s posamično primesjo jelke in plemenitih listavcev povprečne zasnove v odročnejših legah, ki so bili večinoma prepuščeni naravnemu razvoju. Nenegovanost se odraža v slabši zasnovi drogovnjakov, mladovij in sestojev v obnovi je le za vzorec. V primerjavi z naravno drevesno sestavo je manjši delež jelke in bukve, ki sta ju nadomestila smreka, macesen in mehki listavci. To je posledica intenzivnih sečenj v prvi tretjini dvajsetega stoletja v času izgradnje železnice in italijanske zasedbe tega ozemlja.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	5,6	13,0	17,3	22,1	42,0	205,6	39,7	5,89	54,5
Listavci	6,1	14,9	23,8	29,2	26,0	312,1	60,3	4,91	45,5
Skupaj	5,9	14,2	21,2	26,4	32,3	517,7	100,0	10,80	100,0

Lesna zaloga in prirastek tega RGR sta najbolj visoka v GGE. Porazdelitev lesne zaloge je skoncentrirana v višjih debelinskih razredih, prevladujejo listavci.

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga se je v primerjavi s preteklem ureditvenem obdobjem precej povečala (489,3→517,7 m³/ha) zaradi manjše intenzitete sečenj, prav tako prirastek (8,77→10,80 m³/ha).

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	164,7	24,2	0,0	16,8	266,7	0,5	24,9	13,0	6,9
	%	31,8	4,7	0,0	3,2	51,6	0,1	4,8	2,5	1,3
Naravno stanje	%	5,0	30,0	0,0	0,0	60,0	0,0	4,0	1,0	0,0

Primerjava dejanskega in naravnega stanja kaže, da predvsem primanjkuje jelke na račun smreke, premajhen je delež bukeve.

Med drevesnimi vrstami močno prevladujeta bukev (51,54 %) in smreka (31,80 %), ki predstavljata kar 83,34 % lesne zaloge tega RGR. Opazni so še deleži jelke (4,68 %), gorskega javorja (4,13 %) in macesna (3,14 %).

Odsotnost jelke lahko pojasnimo z deloma neustreznim načinom gospodarjenja v preteklosti (mestoma velikopovršinske sečnje velikih jakosti) in močnim objedanjem le-te.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	376,53	64,6	141,56	24,3	64,71	11,1	0,00	0,0	582,80	100,0
Skupaj vsi gozdovi	376,53	64,6	141,56	24,3	64,71	11,1	0,00	0,0	582,80	100,0

Večina gozdov je ohranjenih, saj so bili mnogi prepuščeni naravnemu razvoju. Močno spremenjeni so bili osnovani s sadnjo smreke v osemdesetih letih ob pojavu močnega sušenja jelke.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	16,04	2,8						
Drogovnjak	58,80	10,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	318,92	54,6	16,15	5,1	36,3	63,7	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	142,60	24,5	30,19	21,2	35,5	19,8	44,7	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	37,65	6,5						
Pionirski gozd z grmišči	8,79	1,5						
Skupaj	582,80	100,0	46,34	8,0				

Prevladujejo debeljaki (54,6 %), pomemben je tudi delež sestojev v obnovi (24,5 %) in drogovnjakov (10,1 %).

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do bistvenega premika v stanju razvojnih faz. Zmanjšal se je delež drogovnjakov (prej 11,1 %, sedaj 10,1 %), prav tako delež debeljakov (prej 64,0 %, sedaj 54,6 %). Na račun tega se je močno povečal delež sestojev v obnovi (prej 11,4 %, sedaj 24,5 %). Potrebni svetlobni jaški za pomlajevanje se največkrat ustvarijo že z običajnim redčenjem ali z odmrtnjem posameznih dreves v sestoji, kar kaže na prisotnost podmladka že v debeljakih. Ob premočnem odpiranju sestojev v fazi nasemenitve se velikokrat pojavi problem zatavljenja, ki v kombinaciji z intenzivnim objedanjem mladja na zimovališčih močno otežuje naravno obnovo teh sestojev. Največji delež podmladka je seveda v pomlajenih.

Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	16,04	23,5	7,5	69,0	0,0	23,5	23,5	53,0	0,0	0,0	61,0	23,5	15,5
Drogovnjak	58,80	41,1	58,9	0,0	0,0	20,8	79,2	0,0	0,0	62,9	37,1	0,0	0,0
Debeljak	318,92					59,2	11,9	28,9	0,0	50,8	32,9	10,8	5,5
Sestoj v obnovi	142,60					23,8	3,8	72,4	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	37,65					0,0	90,9	9,1	0,0				
Panjevec	0,00												
Grmičav gozd	0,00												
Pionirski gozd z grmišči	8,79	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	582,80												

Sestoji so srednjih zasnov, pomanjkljivo negovani zlasti drogovnjaki, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim – 63 %).

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	64	12,5	14,1	45,3	25,0	3,1
Jelka	9	11,1	11,1	33,4	33,3	11,1
Macesen	9	77,8	11,1	0,0	11,1	0,0
Bukev	99	4,0	17,2	41,4	26,3	11,1
Pl. Ist.	12	0,0	8,3	8,3	41,7	41,7
Meh. Ist.	4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	82	19,5	13,4	39,0	24,4	3,7
Skupaj listavci	115	3,5	15,7	36,4	27,0	17,4
Skupaj	197	10,2	14,7	37,5	25,9	11,7

Prevladuje dobra kakovost. Boljša je pri smreki kot pri bukvi, izrazito dobra je pri macesnu. Kakovost iglavcev je boljša kot listavcev. Smreka raste večinoma v čistih enodobnih sestojih slabše kakovosti, kvalitetnih osebkov v posamični primesi listavcem je malo. Podpovprečne kvalitete je tudi večina bukve, ki je v tem RGR glavna drevesna vrsta. Listavci so večinoma slabe kakovosti.

Poškodovanost sestojev

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	8,5
Veje/krošnja	3,3
Osutost	0,9
Skupaj	12,7

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšala (14,1→12,7 %) in je podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,0 %). Vzrok so poškodbe koreničnikov, večinoma zaradi spravila ter v manjši meri vej in krošnje zaradi vetrolomov.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

	Enota	Načrtovana dela	Opravljena dela	% realizacije
Priprava sestoja	ha		0,50	
Sadnja	ha	5,68	6,70	118
Obžetev	ha	17,04	29,00	170
Nega mladja	ha	3,09	1,00	32
Nega gošče	ha	5,05	2,80	55
Nega letvenjaka	ha	1,31	6,10	466
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,48	3,40	137
Varstvo pred žuželkami	kos	1,30	0,52	40
Zaščita s premazom	ha	22,72	28,80	127
Zaščita z ograjo	m		600,00	
Vzdrževanje travinj	ha	52,60		

Načrtovana gojitvena in varstvena dela so bila izvedena v spodbudnem obsegu, zlasti obžetev mladja in zaščita s premazom ter ograjo, kar je tudi posledica povečane sadnje.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	574,95	211,4	298,9	510,3	5,02	7,48	12,50	1,42	0,61	2,03
2016	580,30	190,4	298,9	489,3	4,40	4,37	8,76	4,90	7,12	12,01
2026	582,80	205,6	312,1	517,7	5,89	4,91	10,79	5,62	7,89	13,51

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Primerjava razvoja gozdnih fondov zajema obdobje treh načrtov, v katerih je bil RGR podobno oblikovan tako da je med leti 2006 in 2026 možna direktna primerjava.

Površina RGR se je z desetletji povečevala zaradi zaraščanja. Lesna zaloga se z desetletji, zaradi nižje realizacije sečnje in večanja deleža debeljakov, povečuje. Letni realiziran posek se količinsko povečuje.

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	33,3	5,5	0,0	2,7	0,0	51,7	0,1	4,0	0,8	2,1
2016	32,2	4,3	0,0	2,5	0,0	53,2	0,1	4,7	1,7	1,3
2026	31,8	4,7	0,0	3,2	0,0	51,6	0,1	4,8	2,5	1,3

Delež bukeve je v primerjavi z ostalimi drevesnimi vrstami še vedno daleč največji. Deleži vseh drevesnih vrst ostajajo na približno enaki ravni.

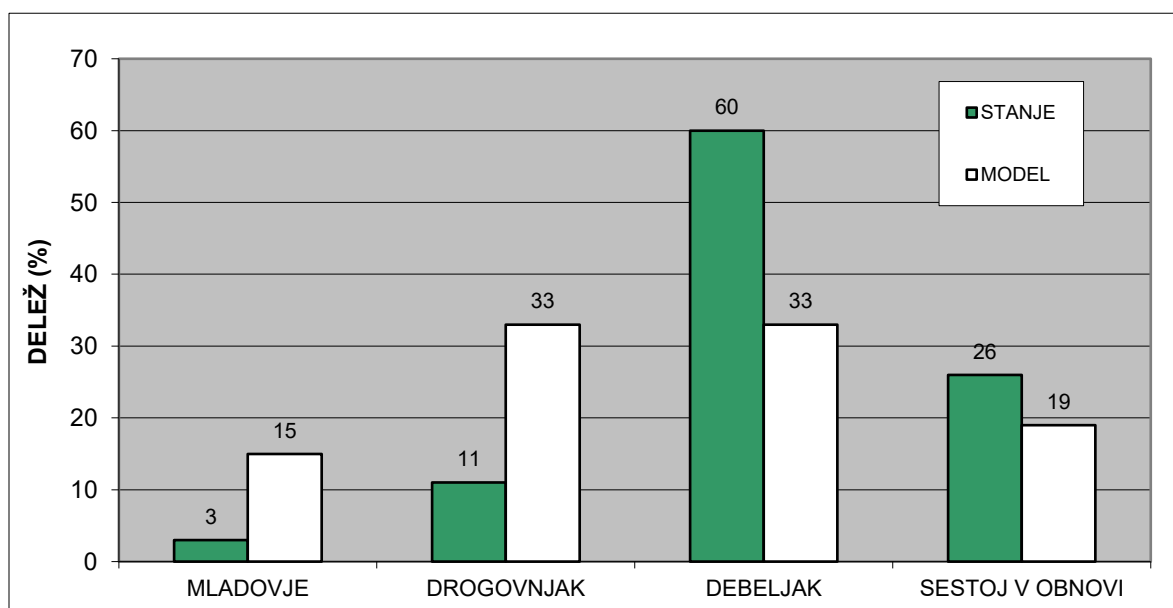
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	16,04	2,8	3,0	25	15	16,09	-12,0
Drogovnjak	58,80	10,1	11,0	40	33	59,00	-22,0
Debeljak	318,92	54,6	59,5	40	33	319,13	+26,5
Sestoj v obnovi	142,60	24,5	26,5	20	19	142,14	+7,5
Raznomočno (sk-gnz)	37,65	6,5					
Pionirski gozd z grmišči	8,79	1,5					
Skupaj	582,80	100,0	100,00	125	100	536,36	0

V RGR je premalo mladovij in drogovnjakov, mnogo preveč pa debeljakov. Trajnost gozdov je potrebno zagotoviti s pospešeno nego vseh razvojnih faz, da dosežemo modelno stanje.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Enodobni bukovi sestoji in skupinsko raznodobni mešani gozdovi bukve in smreke, z gnezdsto primesjo jelke in posamično primesjo macesna in plemenitih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 32%, jelka 5%, macesen 3%, bukev 52%, pl. listavci 5%, trdi listavci 2%, mehki listavci 1%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovja 6%, drogovnjaki 20%, debeljaki 54%, sestoji v obnovi 14%, skupinsko raznomerni 4%, grmičav gozd 1%, pionirski gozd 1%.

Ciljna lesna zaloga: 491 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 558 m³/ha.

Ciljna kakovost: iglavci A-B 45% ostalo drogovi, droben tehnični in celulozni les, listavci A-B 35%, C-D 20%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba 125 let, **pomladitvena doba** 25 let.

V lažjih pravilnih razmerah (traktorsko spravilo) gospodariti po sistemu skupinsko postopnega gospodarjenja, v težjih razmerah (žično spravilo) pa zastorno gospodariti.

Z obsežnim uvajanjem debeljakov v obnovo (35 %, intenziteta 25-30 %) uravnovežiti razmerje razvojnih faz in izboljšati zasnovo sestojev, v pionirskih in raznodobnih sestojih izvajati nego z izbiralnim redčenjem.

V drogovnjakih naj bo pogostnost vračanja 10-15 let. Jakost naj ne preseže 20%. V debeljakih je pogostnost vračanja 15-20 let, jakost naj bo do 15 %.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo. Ker se jelovo mladje pojavlja večinoma že v debeljakih, je potrebno tu s postopnim odpiranjem zagotoviti jelki zadostno prednost za uspešen razvoj. Za ustrezno primes smreke in plemenitih listavcev v mladju je potrebno oblikovati dovolj velika pomladitvena jedra. Jakost svetlitvenih sečenj naj bo v primerih pospeševanja jelke 25 %, sicer 35%, v primeru težkih pravilnih razmer do 40%.

V sestojih v obnovi je potrebno pravočasno nadaljevanje (60%, intenziteta 45%) in zaključek obnove (40%, intenziteta 90%), po potrebi izvajati tudi nego mladja.

V raznomernih sestojih naj prevladuje nega s poudarkom na pomlajevanju (intenziteta 15-20%). Sadnjo izvajati izjemoma, malopovršinsko, pri obnovi izrazito nekvalitetnih debeljakov v dostopnejših predelih.

Negovanje mladovij s poudarkom na uravnavanju zmesi, pospeševanje jelke in plemenitih listavcev. Zaradi visokega staleža rastlinojede divjadi in splošnega pomanjkanja površin v pomlajevanju, je potrebno sadike zaščititi s kemičnim premazom ali žično ograjo.

V pionirskih gozdovih gospodariti po načelih posredne premene.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	39,7	60,3	100,0
- ciljno (%)	40,0	60,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	205,6	312,1	517,7
- ciljna (m ³ /ha)	208,4	282,3	490,7
Prirastek (m ³ /ha/leto)	5,89	4,91	10,80
Možni posek (m ³ /ha)	56,1	78,9	135,1
Možni posek (m ³ /ha/leto)	5,62	7,89	13,51
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	27,3	25,3	26,1
Intenziteta m. p. prirastek (%)	95,4	160,7	125,1
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	2.700	30.047	0	0	0	0	32.747		
	%	8,2	91,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	27,3	95,5
Listavci	m³	4.058	41.935	0	0	0	0	45.993		
	%	8,8	91,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	25,3	160,8
Skupaj	m³	6.758	71.982	0	0	0	0	78.740		
	%	8,6	91,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	26,1	125,2

Najpomembnejša ukrepa sta redčenje drogovnjakov in debeljakov ter njihovo uvajanje v obnovo.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	6,11	6,11
Sadnja	ha	5,81	5,81
Nega mladja	ha	1,51	1,51
Nega gošče	ha	4,35	4,35
Nega letvenjaka	ha	4,25	4,25
Nega ml. drogovnjaka	ha	12,32	58,94

Poudarek je na pozitivni izbiri v mladih razvojnih fazah v korist uravnoveženega razmerja naravnih drevesnih vrst in prvemu redčenju drogovnjakov.

9.2.7 RGR Visokogorska bukovja - 34540

Razširjena so na sevenih pobočjih Vrha Klonic, na severovzhodnih pobočjih Jalovnika, na zgornjih delih južnih pobočij Tolminsko - Bohinjskih gora (Rutarski in Stržiškarski gozd nad 1.100 m nmv).

RGR vključuje naslednje odseke: 70b, 76a, 98a, 100a.

S prvo stopnjo poudraženosti je prisotna hidrološka funkcija, z drugo pa varovalna, zaščitna in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti.

RGR se nahaja v habitatnem tipu Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)), ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*) in jame, ki niso odprte za javnost (SI3000253 Julijske Alpe).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Večina združb tega RGR predstavljajo visokogorski bukovi gozdovi v različnih subasociacijah, od ostalih gozdnih združb imajo pomembnejše deleže še alpski bukov gozd in gozd bukve in vretenčastega salomonovega pečatnika.

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	1,92	1,0
591	<i>Preddinarsko-dinarsko topoljubno bukovje</i>	5	0,96	0,5
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	3,39	1,8
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	5,18	2,8
634	<i>Alpsko bukovje s črnim telohom</i>	7	48,00	25,8
683	<i>Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	97,76	52,5
781	<i>Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico</i>	9	28,96	15,6
	Skupaj	7,340	186,17	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Izkoristek rastiščnega potenciala ni dober saj je prirastek značilno nižji od rastiščnega koeficienta (6,31 : 7,34).

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladujejo srednjedobni enomerni sestoji, raznodobnih in panjevcev je malo, v zadnjem obdobju je močno narasel delež pionirskih gozdov.

Prevladujejo bukovi debeljaki in drogovnjaki slabe do povprečne zasnove, v katerih se je začelo ponovno gospodariti šele v zadnjem obdobju. Nenegovanost se odraža v slabši zasnovi drogovnjakov, mladovij in sestojev v obnovi je le za vzorec. Zaradi opuščanja planinske paše je močno narasel delež pionirskih gozdov z grmišči. Drevesna sestava je zelo blizu naravni, manjka le jelka zaradi neustreznega gospodarjenja v preteklosti, večji delež mehkih in trdih listavcev pa je posledica zaraščanja.

Večina teh gozdov je bila močno izgospodarjena v prvi tretjini dvajsetega stoletja, od tedaj so bili večinoma prepuščeni naravnemu razvoju, v zadnjem obdobju pa se je vanje zgradilo nekaj cest, ki bodo omogočile normalno gospodarjenje.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	7,3	15,8	15,6	20,7	40,6	42,0	12,2	1,15	18,2
Listavci	9,0	16,0	22,1	26,3	26,6	302,9	87,8	5,16	81,8
Skupaj	8,8	15,9	21,3	25,6	28,4	344,9	100,0	6,31	100,0

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga se je v primerjavi s preteklem ureditvenem obdobjem precej povečala (302,0→344,9 m³/ha) zaradi manjše intenzitete sečenj, prav tako prirastek (5,33→6,31 m³/ha). Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih (87,8 %). Lesna zaloga je največja v najdebelejšem debelinskem razredu, kar je posledica večinoma neredčenih sestojev z veliko gostoto dreves. Iglavci zajemajo majhen delež v lesni zalogi in to v glavnem kot izrazito debelo drevje.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	36,6	0,0	0,0	5,4	281,1	0,6	7,8	10,9	2,5
	%	10,6	0,0	0,0	1,6	81,5	0,2	2,2	3,2	0,7
Naravno stanje	%	4,0	5,0	0,0	0,0	90,0	0,0	1,0	0,0	0,0

Močno najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (81,52 %), sledita smreka (10,60 %) in črni gaber (2,08 %). Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 2 %. Jelke je npr. le 0,01 %. Primerjava dejanskega in naravnega stanja kaže, da predvsem primanjkuje jelke na račun smreke, premajhen je delež bukve. Odsotnost jelke lahko pojasnimo z deloma neustreznim načinom gospodarjenja v preteklosti (mestoma sečnje velikih jakosti).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	186,17	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	186,17	100,0
Skupaj vsi gozdovi	186,17	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	186,17	100,0

Vsi gozdovi so ohranjeni, saj se je v polpreteklem obdobju z njimi malo gospodarilo in so ohranili naravno sestavo drevesnih vrst.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	14,48	7,8						
Drogovnjak	20,35	10,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	85,69	46,0	3,57	4,2	85,7	14,3	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	8,42	4,5	4,36	51,8	73,9	26,1	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	7,03	3,8						
Panjevec	0,90	0,5						
Grmičav gozd	10,74	5,8						
Pionirski gozd z grmišči	38,56	20,7						
Skupaj	186,17	100,0	7,93	4,3				

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do nekaterih premikov v deležih razvojnih faz. Zmanjšal se je delež drogovnjakov (prej 13,5 %, sedaj 10,9 %), prav tako delež pionirskih gozdov (prej 24,1 %, sedaj 20,7 %), povečal pa delež debeljakov (prej 42,7 %, sedaj 46,0 %).

Potrebni svetlobni jaški za pomlajevanje se največkrat ustvarijo že z običajnim redčenjem ali z odmrtnjem posameznih dreves v sestoji, kar kaže na prisotnost podmladka že v debeljakih. Ob premočnem odpiranju sestojev v fazi nasemenitve se velikokrat pojavi problem zatavljenja, ki v kombinaciji z intenzivnim objedanjem mladja na zimovališčih močno otežuje naravno obnovo teh sestojev. Največji delež podmladka je seveda v pomlajencih.

Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	14,48	19,6	0,0	76,7	3,7	19,6	76,7	3,7	0,0	3,7	29,2	67,1	0,0
Drogovnjak	20,35	22,9	0,0	77,1	0,0	0,0	29,2	70,8	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	85,69					0,0	73,7	26,3	0,0	51,6	3,5	11,3	33,6
Sestoj v obnovi	8,42					45,4	54,6	0,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	7,03					0,0	0,0	100,0	0,0				
Panjevec	0,90												
Grmičav gozd	10,74												
Pionirski gozd z grmišči	38,56	0,0	0,0	60,0	40,0								
Skupaj	186,17												

Sestoji so bodisi odličnih bodisi slabih zasnov, pomanjkljivo ali nenegovani zlasti drogovnjaki, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim – 100 %).

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	4	0,0	0,0	25,0	25,0	50,0
Macesen	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Bukev	84	0,0	2,4	36,8	29,8	31,0
Pl. Ist.	3	0,0	0,0	0,0	66,7	33,3
Skupaj iglavci	5	0,0	0,0	20,0	40,0	40,0
Skupaj listavci	87	0,0	2,3	35,7	31,0	31,0
Skupaj	92	0,0	2,2	34,8	31,5	31,5

Kakovost drevja je podpovprečna, boljša pri listavcih kot pri iglavcih.

Slaba kakovost je posledica intenzivnega gospodarjenja v začetku preteklega stoletja in donedavne zaprtosti gozdov, sestoji so praktično nenegovani, veliko osebkov je panjevskega izvora, del pa je prispevala tudi paša.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	7,9
Veje/krošnja	1,6
Osutost	0,0
Skupaj	9,5

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšala (10,0→9,5 %) in je tudi podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,0 %). Vzrok so poškodbe koreničnikov, večinoma zaradi spravila ter vej in v manjšem deležu krošnje zaradi vetrolomov.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

	Enota	Načrtovana dela	Opravljena dela	% realizacije
Sadnja	ha	2,15	1,15	53
Obžetev	ha	6,45	2,75	43
Nega mladja	ha	1,70		
Nega gošče	ha	1,98		
Nega letvenjaka	ha	1,52		
Nega ml. drogovnjaka	ha	7,72		
Zaščita s premazom	ha	8,60	2,65	31

Načrtovana gojitvena in varstvena dela so bila izvedena le v manjšem obsegu, spodbudna je količina obžetve mladja in zaščita s premazom, kar je posledica sadnje.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	187,15	54,0	267,0	321,0	1,19	6,22	7,41	0,22	0,51	0,73
2016	189,82	43,5	258,5	302,0	1,07	4,26	5,33	1,08	5,40	6,48
2026	186,17	42,0	302,9	344,9	1,15	5,16	6,30	0,77	6,50	7,27

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Primerjava razvoja gozdnih fondov zajema obdobje treh načrtov, v katerih je bil RGR podobno oblikovan tako da je med leti 2006 in 2026 možna direktna primerjava vendar zaradi izrazito majhne površine gozdni fondi skozi desetletja zaradi načina zajemanja podatkov, nihajo.

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	15,3	0,0	0,0	1,5	0,0	77,9	0,1	0,8	1,6	2,8
2016	12,6	0,0	0,0	1,8	0,0	80,8	0,1	1,1	2,3	1,3
2026	10,6	0,0	0,0	1,6	0,0	81,5	0,2	2,2	3,2	0,7

Delež bukve je v primerjavi z ostalimi drevesnimi vrstami še vedno daleč največji in narašča. Povečal se je tudi delež plemenitih in drugih trdih listavcev, ki so močno zastopani na območjih, kjer so bile izvedene večje pomladitvene sečenj, oziroma na zaraščajočih površinah. Delež macesna, kljub večjemu obsegu njegove sečnje, ostaja stabilen.

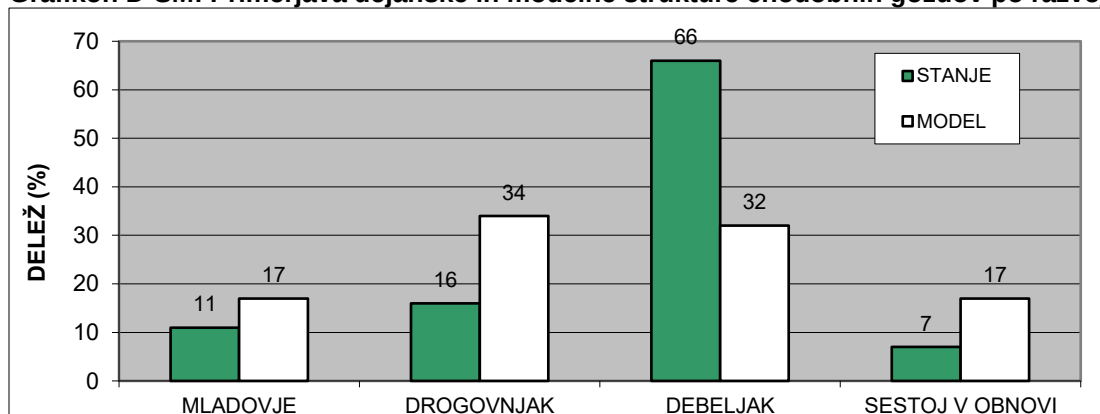
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	14,48	7,8	11,2	25	17	21,92	-5,8
Drogovnjak	20,35	10,9	15,8	50	34	43,84	-18,2
Debeljak	85,69	46,0	66,5	40	32	41,26	+34,5
Sestoj v obnovi	8,42	4,5	6,5	25	17	21,92	-10,5
Raznomerno (sk-gnz)	7,03	3,8					
Panjevec	0,90	0,5					
Grmičav gozd	10,74	5,8					
Pionirski gozd z grmišči	38,56	20,7					
Skupaj	186,17	100,0	100,0	140	100	128,94	0

V RGR je izrazito preveč debeljakov na račun vseh ostalih razvojnih faz. Trajnost gozdov je potrebno zagotoviti s pospešenim uvajanjem debeljakov v obnovo.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Enodobni in raznodobni bukovi sestoji s posamično do skupinsko primesjo smreke in posamično primesjo jelke, macesna in plemenitih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 11%, jelka 1%, macesen 2%, bukev 81%, pl. listavci 2%, trdi listavci 2%, mehki listavci 1%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovja 8%, drogovnjaki 11%, debeljaki 32%, sestoji v obnovi 19%, skupinsko raznomerni 4%, grmičav gozd 6%, pionirski gozd 20%.

Ciljna lesna zaloga: 279 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 477 m³/ha.

Ciljna kakovost: iglavci A-B 25% ostalo drogovni, droben tehnični in celulozni les, listavci A-B 20%, C-D 20%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba 140 let, **pomladitvena doba** 25 let.

V lažjih spraviilih razmerah (traktorsko spravilo) gospodariti po sistemu skupinsko postopnega gospodarjenja, v težjih razmerah (žično spravilo) pa zaradi nižje intenzitete gospodarjenja uporabiti zastorno gospodarjenje.

Z načrtnim uvajanjem debeljakov v obnovo uravnovežiti razmerje razvojnih faz in izboljšati zasnov sestojev, v pionirskih in raznodobnih sestojih izvajati nego z izbiralnim redčenjem.

V drogovnjakih naj bo pogostnost vračanja 15-20 let. Jakost naj ne preseže 15%. V debeljakih (30%) je pogostnost vračanja okoli 20 let, jakost naj bo do 10 %.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo (35%). Jakost svetlitvenih sečenj naj bo do 30 %, v primeru težkih spraviilih razmer do 35 %.

V sestojih v obnovi je potrebno nadaljevanje (40%, intenziteta 35-40 %) in zaključek obnove (60%, intenziteta 90%), po potrebi izvajati tudi nego mladja.

V pionirskih gozdovih gospodariti po načelih posredne premene.

Gospodarjenje naj bo prilagojeno varovalni, ponekod pa tudi biotopski funkciji (puščanje plodonosnih in starih bukovih dreves v gozdu).

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	12,2	87,8	100,0
- ciljno (%)	14,0	86,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	42,0	302,9	344,9
- ciljna (m ³ /ha)	45,9	289,6	335,5
Prirastek (m ³ /ha)	1,15	5,16	6,31
Možni posek (m ³ /ha)	7,6	64,9	72,6
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,77	6,50	7,27
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	18,3	21,5	21,1
Intenziteta m. p. prirastek (%)	66,7	125,9	115,1
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	528	899	0	0	0	0	1.427		
	%	37,0	63,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	18,2	66,9
Listavci	m³	1.784	10.304	0	11	0	0	12.099		
	%	14,7	85,2	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	21,5	126,0
Skupaj	m³	2.312	11.203	0	11	0	0	13.526		
	%	17,1	82,8	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	21,1	115,3

Najpomembnejša ukrepa sta uvajanje debeljakov v obnovo in njihovo redčenje.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	3,44	3,44
Sadnja	ha	0,91	0,91
Nega mladja	ha	0,21	0,21
Nega gošče	ha	0,14	0,42
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,39	0,39

Najpomembnejši ukrep v tem RGR je priprava sestoja na naravno obnovo.

9.2.8 Rastiščnogojitveni razred: Alpska bukovja - 35040

Razširjena so skoraj izključno v severozahodnem delu GGE v Prodih (spodnji deli južnih pobočij Žabiškega Kuka, Vogla, Šije in Rodice), na manjših površinah tudi v Rutarskem gozdu.

RGR vključuje naslednje odseke: 2b, 3a, 4a, 5a, 6, 7a, 8a, 9a, 11b, 12a, 83a, 86a, 87a.

S prvo stopnjo je poudarjena lovnogospodarska funkcija.

Z drugo stopnjo so poudarjene varovalna, hidrološka in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti.

RGR se nahaja v habitatnem tipu ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*), Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)) in jame, ki niso odprte za javnost (SI3000253 Julijske Alpe).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Ta GR je rastiščno najbolj homogen, saj 87% površine zavzema združba alpskega bukovega gozda v različnih subasociacijah.

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	2,47	0,6
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	1,03	0,2
591	<i>Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje</i>	5	24,18	5,8
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	4,30	1,0
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	6,81	1,6
634	<i>Alpsko bukovje s črnim telohom</i>	7	362,08	86,8
638	<i>Bukovje z dlakavim slečem</i>	7	1,41	0,3
643	<i>Predalpsko jelovo bukovje</i>	11	0,70	0,2
683	<i>Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	5,18	1,2
684	<i>Dinarsko podalpinsko bukovje</i>	3	1,65	0,4
702	<i>Alpsko ruševje</i>	1	2,82	0,7
781	<i>Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico</i>	9	4,90	1,2
	Skupaj	6,870	417,53	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Izkoristek rastiščnega potenciala ni dober saj je prirastek značilno nižji od rastiščnega koeficienta (5,52 : 6,87).

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Izrazito prevladujejo srednjedobni enomerni sestoji, gozdov drugih oblik je malo.

Alpski bukovi gozdovi so med najlepšimi in najbolj ohranjenimi gozdovi v Baški grapi, obenem pa se v njih tudi zelo dolgo načrtno gospodari. Prevladujejo bukovi debeljaki in drogovnjaki s posamično do skupinsko primesjo smreke večinoma dobre zasnove in negovanosti. Nastali so z zastornimi sečnjami v začetku prejšnjega stoletja. Zaradi občasnega sušenja smreke (rdeča trohnoba) je mestoma razrahljan sklep.

Večina teh gozdov je za razmere v GGE dobro odprta s cestami, kljub temu prevladuje žično spravilo navzdol, ki je ponovno zaživel šele z sodobnimi žičnimi napravami za spravilo lesa.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m³/ha	%
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%		
Iglavci	4,8	11,4	16,7	19,5	47,6	43,3	12,8	1,11	20,2
Listavci	7,8	16,0	24,4	28,5	23,3	295,9	87,2	4,41	79,8
Skupaj	7,5	15,5	23,4	27,2	26,4	339,2	100,0	5,52	100,0

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga se je v primerjavi s preteklem ureditvenem obdobjem precej povečala (313,3→339,2 m³/ha) zaradi manjše intenzitete sečenj, prav tako prirastek (4,62→5,52 m³/ha). Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih (87,2 %). Iglavci zavzemajo majhen delež v lesni zalogi in to kot izrazito debelo drevje.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m³/ha	40,6	1,4	0,2	1,1	285,8	0,0	4,8	4,7	0,5
Naravno stanje	%	12,0	0,4	0,1	0,3	84,3	0,0	1,4	1,4	0,1
	%	20,0	0,0	0,0	8,0	70,0	0,0	2,0	0,0	0,0

Bukev ima v tem RGR največji delež med vsemi RGR v GGE (84,31 %). Od ostalih drevesnih vrst ima nad 2 % delež le še smreka (11,96 %).

Primerjava dejanskega in naravnega stanja kaže, da je delež smreke in macesna premajhen, plemenitih listavcev ustrezen, prevelik je delež buke.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	173,02	53,5	150,53	46,5	0,00	0,0	0,00	0,0	323,55	77,5
Gpn, ukrepi so dovoljeni	93,98	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	93,98	22,5
Skupaj vsi gozdovi	267,00	63,9	150,53	36,1	0,00	0,0	0,00	0,0	417,53	100,0

Skoraj dve tretjini gozdov je ohranjenih, z naravno sestavo drevesnih vrst, tretjina je spremenjenih, močno spremenjenih ali izmenjanih ni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	30,74	7,4						
Drogovnjak	91,42	21,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	190,86	45,6	0,16	0,1	100,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	96,70	23,2	27,57	28,5	51,6	48,4	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	0,96	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0,63	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	6,22	1,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	417,53	100,0	27,73	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do nekaterih premikov v deležu razvojnih faz. Povečal se je delež mladovij (prej 1,5 %, sedaj 7,4 %), prav tako delež sestojev v obnovi (prej 17,8 %, sedaj 23,2 %). Zmanjšal pa se je delež drogovnjakov (prej 29,3 %, sedaj 21,9 %) in debeljakov (prej 48,4 %, sedaj 45,6 %).

Podmladek se pojavlja skoraj izključno v sestojih v obnovi.

Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	30,74	0,0	4,2	26,2	69,6	0,0	0,0	100,0	0,0	23,7	0,0	6,7	69,6
Drogovnjak	91,42	21,9	43,0	35,1	0,0	0,0	60,3	39,7	0,0	89,0	9,7	1,3	0,0
Debeljak	190,86					15,3	37,1	47,6	0,0	63,8	36,2	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	96,70					36,3	54,4	9,3	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	0,96					0,0	0,0	100,0	0,0				
Panjevec	0,63												
Pionirski gozd z grmišči	6,22	0,0	0,0	22,0	78,0								
Skupaj	417,53												

Sestoji so srednjih zasnov, pomanjkljivo negovani zlasti drogovnjaki, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim – 89 %).

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	14	7,1	21,4	64,4	7,1	0,0
Bor	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Bukev	82	2,4	26,8	37,9	19,5	13,4
Pl. lst.	4	0,0	0,0	25,0	25,0	50,0
Dr. tr. lst.	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	15	6,7	20,0	60,0	13,3	0,0
Skupaj listavci	88	2,3	25,0	36,4	19,3	17,0
Skupaj	103	2,9	24,3	39,8	18,4	14,6

Prevladuje dobra kakovost, ki pa se preveša k prav dobri, boljša je pri smreki. Kvaliteta drevja je nadpovprečna glede na razmere v GGE in je odraz načrtnega gospodarjenja in boljše odprtosti gozdov.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	7,9
Veje/krošnja	2,1
Osutost	0,7
Skupaj	10,7

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom povečala (7,5→10,7 %), je pa podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,0 %). Vzrok so poškodbe koreničnikov, večinoma zaradi spravila in kotalečega kamenja po pobočju.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

	Enota	Načrtovana dela	Opravljena dela	% realizacije
Priprava sestoja	ha		2,50	
Priprava tal	ha		0,70	
Sadnja	ha		1,80	
Obžetev	ha	0,72	1,06	147
Nega mladja	ha	6,69		
Nega gošče	ha	6,51		
Nega letvenjaka	ha	5,07		
Nega ml. drogovnjaka	ha	19,41		
Varstvo pred žuželkami	kos	2,60	8,30	319
Zaščita s premazom	ha		2,20	
Zaščita z ograjo	m		48,00	
Vzdrževanje grmišč	ha	12,18		
Vzdrževanje travinj	ha	20,60		
Naravni razvoj biotopov	m3		113,00	

Zanimivost opravljenih gojitvenih in varstvenih del je ta, da načrtovana v glavnem niso bila izvedena, jih je pa kar nekaj, ki so bila izvedena pa niso bila načrtovana.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m³/ha			Letni prirastek m³/ha			Letni realiziran posek* m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	420,79	57,3	257,7	315,0	0,89	4,91	5,80	1,29	2,25	3,53
2016	416,51	43,9	269,4	313,3	1,01	3,61	4,63	0,55	4,21	4,76
2026	417,53	43,3	295,9	339,1	1,11	4,41	5,52	0,87	8,79	9,66

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Primerjava razvoja gozdnih fondov zajema obdobje treh načrtov, v katerih je bil RGR podobno oblikovan tako da je med leti 2006 in 2026 možna direktna primerjava.

Površina RGR je z desetletji ostajala na približno enaki ravni. Lesna zaloga se z desetletji, zaradi nižje realizacije sečnje od prirastka, povečuje. Letni realiziran posek se količinsko povečuje.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdnih vrst v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	17,9	0,1	0,0	0,2	0,0	79,6	0,0	1,0	1,0	0,2
2016	13,5	0,2	0,1	0,2	0,0	82,5	0,0	1,4	1,9	0,2
2026	12,0	0,4	0,1	0,3	0,0	84,3	0,0	1,4	1,4	0,1

Delež bukke je v primerjavi z ostalimi drevesnimi vrstami še vedno daleč največji, in še narašča. Zmanjšal se je delež smreke, ki je močnejše zastopana na območjih, kjer so bile izvedene večje pomladitvene sečenj.

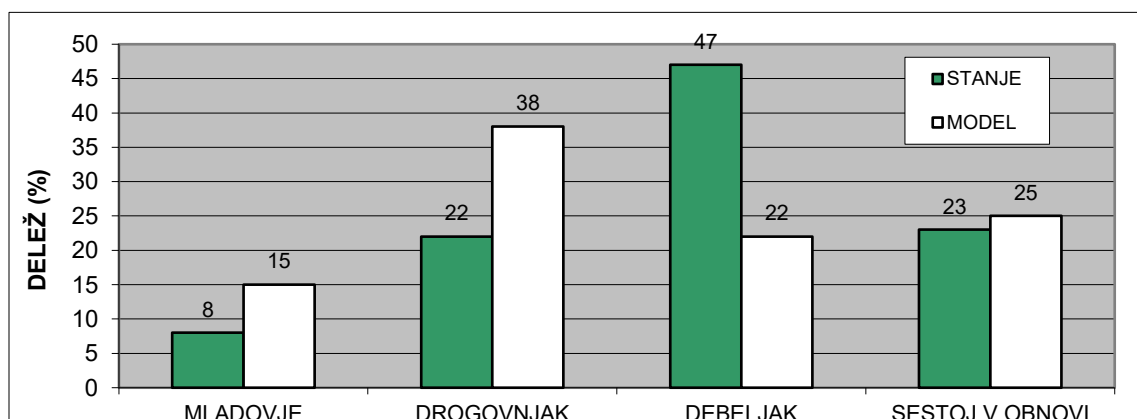
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	30,74	7,4	7,5	40	15	61,46	-7,5
Drogovnjak	91,42	21,9	22,3	55	38	155,69	-15,7
Debeljak	190,86	45,6	46,6	45	22	90,14	+24,6
Sestoj v obnovi	96,70	23,2	23,6	40	25	102,43	-1,4
Raznomerno (sk-gnz)	0,96	0,2					
Panjevec	0,63	0,2					
Pionirski gozd z grmišči	6,22	1,5					
Skupaj	417,53	100,0	100,0	180	100	409,72	0

V RGR je mnogo preveč debeljakov na račun ostalih razvojnih faz. Trajnost gozdov je potrebno zagotoviti s pospešeno nego vseh razvojnih faz, še zlasti debeljakov, da dosežemo modelno stanje.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Enodobni bukovi sestoji in skupinsko raznodobni mešani gozdovi bukve, s posamično do skupinsko primesjo smreke ter posamično do šopasto primesjo macesna.

Ciljna drevesna sestava: smreka 12%, jelka 0,5%, macesen 0,5%, bukev 84%, pl. listavci 1,5%, trdi listavci 1,5%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 18%, drogovnjak 25%, debeljak 30%, sestoj v obnovi 25%, raznomerno 1%, pionirski gozd 1%.

Ciljna lesna zaloga: 298 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 481 m³/ha.

Ciljna kakovost: iglavci A-B 30%, ostalo drogovni, droben tehnični in celulozni les; listavci A-B 20%, C-D 20%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba 180 let, **pomladitvena doba** 40 let.

Z obsežnim uvajanjem debeljakov v obnovo uravnotežiti razmerje razvojnih faz in izboljšati zasnov sestojev, v pionirskih in raznodobnih sestojih izvajati nego z izbiralnim redčenjem.

V drogovnjakih naj bo pogostnost vračanja 15-20 let. Jakost naj ne preseže 15%. V debeljakih (30%) je pogostnost vračanja 15-20 let, jakost naj bo do 10 %.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo (30%). Jakost svetlitvenih sečenj naj bo do 30 %, v primeru težkih spravilnih razmer do 40 %.

V sestojih v obnovi je potrebno pravočasno nadaljevanje (50%, intenziteta 40%) in zaključek obnove (50%, intenziteta 85%), po potrebi izvajati tudi nego mladja.

V pionirskih gozdovih gospodariti po načelih posredne premene.

Gospodarjenje naj bo prilagojeno varovalni, ponekod pa tudi biotopski funkciji (puščanje plodonosnih in starih bukovih dreves v gozdu).

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	12,8	87,2	100,0
- ciljno (%)	13,0	87,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	43,3	295,9	339,2
- ciljna (m ³ /ha)	45,8	252,2	298,0
Prirastek (m ³ /ha/leto)	1,11	4,41	5,52
Možni posek (m ³ /ha)	8,6	87,8	96,5
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,87	8,79	9,66
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	20,1	29,7	28,5
Intenziteta m. p. prirastek (%)	78,3	199,3	175,0
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	505	3.125	0	0	0	0	3.630		
	%	13,9	86,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	20,1	78,0
Listavci	m³	2.528	34.169	0	0	0	0	36.697		
	%	6,9	93,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	29,7	199,5
Skupaj	m³	3.033	37.294	0	0	0	0	40.327		
	%	7,5	92,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	28,5	174,9

Najpomembnejša ukrepa sta uvajanje debeljakov v obnovo in njihovo redčenje.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	14,83	14,83
Priprava tal	ha	2,07	2,07
Obžetev	ha	6,42	6,42
Nega mladja	ha	3,23	3,23
Nega gošče	ha	1,62	1,62
Nega letvenjaka	ha	0,39	0,39
Nega ml. drogovnjaka	ha	15,28	15,28
Varstvo pred žuželkami	dni	1,30	1,30
Vzdrževanje travinj	ha	0,37	3,70

V naslednjem ureditvenem obdobju so v tem RGR predvideni skoraj vsi negovalni in varstveni ukrepi.

9.2.9 RGR Varovalni gozdovi - 70000

Varovalna funkcija, poudarjena na prvi stopnji (zaradi naklona, gozdnih združb, erodibilne in plazljive matične podlage, plitvih tal, skalovitosti) je narekovala oblikovanje tega RGR.

Razširjeni so na zgornjih delih pobočij Tolminsko-Bohinjskih gora od Žabiškega Kuka do Vrha Bače, v povirju Lipovščka, na južnih, jugozahodnih pobočjih in severovzhodnih pobočjih Jalovnika, v povirju Proščka, na Jugozahodnih pobočjih Lisca, na severozahodnih pobočjih Plohe in Gradnika, v soteski Kneže, na južnih pobočjih Kotla in Koriške gore, na Jehlah, v Kacenpohu, v povirju Batave, na vršnih pobočjih Porezna ter na manjših površinah v drugih delih GGE.

RGR vključuje naslednje odseke: 1, 2a, 3b, 4b, 5b, 7b, 8b, 9b, 10, 11a, 12b, 13a, 16, 17, 20, 21, 24, 25, 29, 33, 34, 39b, 40, 41, 43, 44c, 45b, 47b, 50c, 60, 61c, 62a, 63b, 69, 71, 72, 77b, 78, 79b, 80, 81, 83d, 84b, 85b, 86c, 87c, 89, 91, 96a, 97b, 98b, 99a, 100b, 101b, 102b, 103b, 105b, 112c, 113c, 115b, 116c, 117b, 118b, 122b, 123a, 125a, 127b, 129b, 136c, 138a, 139b, 140a, 141a, 142a, 143b, 144c, 145b, 147b, 148, 149b, 151b.

Močno prevladuje varovalna funkcija s prvo stopnjo poudarjenosti, z isto stopnjo so poudarjene še hidrološka, zaščitna, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcija varovanja naravnih vrednot. Z drugo stopnjo poudarjenosti so prisotne te in še funkcija varovanja kulturne dediščine. RGR se nahaja v habitatnem tipu Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)) (SI3000253 Julijske Alpe, SI3000119 Porezen), Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov (SI3000230 Idrijca s pritoki), Bukovi gozdovi (*Luzulo-Fagetum*) (SI3000119 Porezen), ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*), in jame, ki niso odprte za javnost (SI3000253 Julijske Alpe).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Največjo pestrost gozdnih združb imamo prav v tem RGR.

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
542	<i>Predalpsko gradnovo belogabrovje</i>	11	2,61	0,1
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	180,45	6,3
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	209,91	7,4
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	85,52	3,0
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	73,24	2,6
591	<i>Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje</i>	5	714,55	25,1
592	<i>Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje</i>	5	117,82	4,1
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	399,44	14,0
600	<i>Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje</i>	5	13,22	0,5
601	<i>Pobočno velikojesenovje</i>	7	0,67	0,0
611	<i>Gorsko obrežno jelševje in velikojesenovje</i>	7	0,08	0,0
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	214,64	7,5
634	<i>Alpsko bukovje s črnim telohom</i>	7	136,12	4,8
638	<i>Bukovje z dlakavim slečem</i>	7	33,40	1,2
643	<i>Predalpsko jelovo bukovje</i>	11	92,53	3,2
683	<i>Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	224,60	7,9
684	<i>Dinarsko podalpinsko bukovje</i>	3	51,31	1,8
691	<i>Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi</i>	7	5,40	0,2
701	<i>Macesnovje</i>	7	3,27	0,1
702	<i>Alpsko ruševje</i>	1	19,05	0,7
731	<i>Kisloljubno gradnovo bukovje</i>	11	17,27	0,6
781	<i>Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico</i>	9	253,23	8,9
	Skupaj	6,000	2.848,33	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

V tem RGR so združeni gozdovi na zelo različnih rastiščih od zgornje gozdne meje do ekstremnih rastišč na strmih pobočjih in v poplavnem pasu ob vodotokih. Njihova skupna značilnost je ekstremnost rastišč in prevladujoča varovalna funkcija. Izkoristek rastiščnega potenciala ni dober saj je prirastek značilno nižji od rastiščnega koeficienta (4,26 : 6,00).

b) Stanje sestojev

Na zgornji gozdni meji prevladuje zeleno jelševje in panjevske ter sabljasto, nizko rastoče bukovje pragozdnega značaja, ki ima na plaziščih grmičav izgled. Na ekstremnih rastiščih so najpogostejši grmičasti sestoji črnega gabra z malim jesenom, gradnom, mokovcem, alpskim negnom in puhovcem. Takoj, ko razmere niso več tako ekstremne, pa prevladujejo bukovji drogovnjaki in debeljaki, pogosto panjevskega porekla s primesjo črnega gabra, mokovca, malega jesena, alpskega negnja, gorskega javorja, smreke in jelke.

Zgradba gozda

V varovalnih gozdovih lahko najdemo gozdove praktično vseh možnih zgradb in oblik. Večina jih je odraz naravnih danosti, nekatere pa je v preteklosti močno sooblikoval človek. Na zgornji gozdni meji najdemo grmičasto zeleno jelševje, sabljasto bukovje, na ekstremnih rastiščih prevladujejo grmičasti sestoji toploljubnih listavcev, enomerni bukovji drogovnjaki in debeljaki s primesjo jelke, plemenitih in toploljubnih listavcev, razmomerni sestoji z večjim deležem smreke in macesna, na manjših površinah najdemo tudi umetno osnovane sestoe črnega bora. Mnogi gozdovi so zaradi ekstremnih leg že več desetletij prepuščeni naravnemu razvoju.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	1,8	12,4	27,8	30,6	27,4	24,0	6,9	0,52	12,1
Listavci	8,6	26,0	26,1	22,7	16,6	324,8	93,1	3,74	87,9
Skupaj	8,1	25,1	26,2	23,2	17,4	348,8	100,0	4,26	100,0

Prevladuje srednje debelo drevje listavcev (93,1 %). Lesna zaloga se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem povečala (326,0 m³/ha → 348,8 m³/ha), zaradi intenzivnega priraščanja drogovnjakov in debeljakov, a se ni toliko povečala kot v večini drugih RGR, prirastek pa zmanjšal (5,11 m³/ha → 4,26 m³/ha), kar je posledica večjega deleža odmrlega drevja in ujm.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	17,5	1,9	1,1	3,6	243,2	5,5	20,2	53,9	1,9
stanje	%	5,0	0,5	0,3	1,0	69,8	1,6	5,8	15,4	0,5
Naravno stanje	%									

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (69,75 %), sledijo črni gaber (8,56 %), beli gaber (5,30 %), smreka (5,01 %), gorski javor (2,47 %). Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 2 %.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	2.311,22	81,1	323,87	11,4	162,74	5,7	50,50	1,8	2.848,33	100,0
Skupaj vsi gozdovi	2.311,22	81,1	323,87	11,4	162,74	5,7	50,50	1,8	2.848,33	100,0

Večina gozdov je ohranjenih (do 30 % rastišču tuje drevesne vrste). Spremenjeni gozdovi so pionirski gozdovi nastali na nekdanjih kmetijskih površinah (zlasti senožeti).

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	27,21	1,0							
Drogovnjak	369,62	13,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	1.738,83	61,0	63,88	3,7	9,6	82,1	8,3	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	145,96	5,1	26,80	18,4	8,8	40,0	47,1	4,1	4,1
Raznomerno (sk-gnz)	254,73	8,9	6,60	2,6	0,0	43,2	56,8	0,0	0,0
Panjevec	50,64	1,8							
Grmičav gozd	137,39	4,8							
Pionirski gozd z grmišči	123,95	4,4							
Skupaj	2.848,33	100,0	97,28	3,4					

Prevladujejo debeljaki (61,0 %), pomemben je tudi delež drogovnjakov (13,0 %).

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do premika v stanju razvojnih faz. Precej se je povečal delež debeljakov (prej 45,6 %, sedaj 61,0 %).

Potrebni svetlobni jaški za pomlajevanje se največkrat ustvarijo že z običajnim redčenjem ali z odmrtnjem posameznih dreves v sestoji, kar kaže na prisotnost podmladka že v debeljakih. Ob premočnem odpiranju sestojev v fazi nasemenitve se velikokrat pojavi problem zatavljenja, ki v kombinaciji z intenzivnim objedanjem mladja na zimovališčih močno otežuje naravno obnovo teh sestojev. Največji delež podmladka je seveda v pomlajenih.

Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	27,21	0,7	7,1	67,7	24,5	0,7	33,7	65,6	0,0	25,6	7,0	44,3	23,1
Drogovnjak	369,62	13,5	37,5	45,0	4,0	0,1	8,1	91,8	0,0	60,4	35,5	1,1	3,0
Debeljak	1.738,83					6,8	20,9	72,3	0,0	42,1	40,6	10,0	7,3
Sestoj v obnovi	145,96					2,4	47,2	43,4	7,0				
Raznomerno (sk-gnz)	254,73					0,0	13,8	86,2	0,0				
Panjevec	50,64												
Grmičav gozd	137,39												
Pionirski gozd z grmišči	123,95	0,0	0,0	94,9	5,1								
Skupaj	2.848,33												

Sestoji so srednjih zasnov, pomanjkljivo negovani zlasti drogovnjaki, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim – 60 %).

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	8	0,0	0,0	87,5	12,5	0,0
Bor	5	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Macesen	7	0,0	0,0	28,6	71,4	0,0
Bukev	193	3,6	8,3	38,3	27,5	22,3
Hrast	4	0,0	25,0	50,0	25,0	0,0
Pl. Ist.	24	0,0	0,0	50,0	20,8	29,2
Dr. tr. Ist.	10	0,0	0,0	10,0	10,0	80,0
Meh. Ist.	8	0,0	37,5	12,5	0,0	50,0
Skupaj iglavci	20	0,0	25,0	45,0	30,0	0,0
Skupaj listavci	239	2,9	8,4	37,7	25,1	25,9
Skupaj	259	2,7	9,7	38,2	25,5	23,9

Prevladuje dobra kakovost (38,2 %). Odlične in prav dobre je malo. Nekoliko boljša je pri iglavcih kot pri listavcih.

Kakovost drevja v varovalnih gozdovih nam je lahko le v orientacijo kaj v glavnem naredi narava sama. Slabša kakovost listavcev kot iglavcev je pričakovana.

Poškodovanost sestojev

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	10,1
Veje/krošnja	4,6
Osutost	0,0
Skupaj	14,7

Poškodovanost drevja je nadpovprečna (14,7 %) v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,0 %), in se je v primerjavi s preteklim načrtom precej povečala (14,3→14,7 %). Vzrok so naravne ujme, ki so prizadele tudi gozdove tega RGR (drevje ima poškodovane veje in krošnje) in zaradi kotalečega kamenja (drevje ima poškodovan koreničnik, deloma deblo).

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

	Enota	Načrtovana dela	Opravljena dela	% realizacije
Priprava sestoja	ha	5,88	0,30	5
Sadnja	ha	0,59	0,17	29
Obžetev	ha	1,77	2,35	133
Nega mladja	ha	10,53	0,50	5
Nega gošče	ha	10,47	2,10	20
Nega letvenjaka	ha	7,37		
Nega ml. drogovnjaka	ha	10,14		
Zaščita s premazom	ha	2,36	2,35	100
Vzdrževanje grmišč	ha	11,82		
Vzdrževanje travinj	ha	14,20		
Naravni razvoj biotopov	m ³		1.309,20	

Načrtovana gojitvena in varstvena dela so bila izvedena le v manjšem obsegu, spodbudna je količina obžetve mladja in zaščita s premazom.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	3.111,57	18,9	225,3	244,2	0,34	5,08	5,42	0,03	0,21	0,24
2016	2.815,42	17,8	308,2	326,0	0,43	4,68	5,12	0,17	3,26	3,43
2026	2.848,33	24,0	324,8	348,8	0,52	3,74	4,25	0,37	5,51	5,87

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina RGR se je pri obnovi načrta 2016 zmanjšala, zaradi natančnejše opredelitve meje varovalnih odsekov, saj so ponekod segali do naselij oz. kmetijskih zemljišč, in izločitve ruševja iz gozda. Možni posek stalno narašča.

Drevesna sestava

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	4,6	0,6	0,6	1,9	0,1	68,5	1,7	5,3	15,8	1,0
2016	3,2	0,4	0,4	1,4	0,0	71,4	1,6	4,6	16,4	0,6
2026	5,0	0,5	0,3	1,0	0,0	69,9	1,6	5,8	15,4	0,5

Delež buke je v primerjavi z ostalimi drevesnimi vrstami še vedno daleč največji. Deleži vseh drevesnih vrst ostajajo na približno enaki ravni.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Prioritetni cilj je trajna pokritost in stabilnost teh gozdov, vitalnost gozdnega drevja ter ohranjanje ali krepitev varovalne in zaščitne funkcije.

Cilji so predvideni tako, da z njimi lahko usmerjamo gozdove k ciljnemu stanju, ker z njimi predvsem težimo k naravnemu oz. čim bolj stabilnemu stanju gozdov in krepitevi varovalne sposobnosti upoštevajoč lokalne rastiščne razmere.

Ciljna drevesna sestava: na vsakem rastišču usmerjati razvoj sestojev k čimbolj naravni drevesni sestavi.

Ciljna zgradba sestojev: načeloma skupinsko raznodobna in raznomerna, vsekakor pa takšna, ki čimbolj stabilno zagotavlja varovalne učinke gozda.

Gozdnogojitvene usmeritve

Sečnja v varovalnih gozdovih je omejena le na dostopnejše predele in manj ekstremna rastišča. Usmerjena je zlasti v krepitev varovalne in zaščitne funkcije (pomladitev starejših debeljakov, nega drogovnjakov z namenom povečevanja stojnosti, sanitarne sečnje, sanacija žarišč in usadov, ipd.), zlasti nad prometnicami in drugimi izpostavljenimi objekti.

V gozdovih visokogorja je najbolj primerno skupinsko prebiralno gospodarjenje. V gozdovih ob Bači so potrebne sanitarne sečnje prezrelih listavcev in postopna pomladitev sestojev, saj so mladi gozdovi veliko odpornejši na občasne poplave. Redčenja obvodne drevnine naj se izvajajo v pozno poletnem ali jesenskem času izven obdobja razmnoževanja ptic. Posegi naj se izvajajo na podlagi natančnejših usmeritev pristojne organizacije za ohranjanje narave.

Prezreli gozdovi na strminah so potrebni postopne naravne obnove, vendar so ukrepi močno omejeni z dostopnostjo. Izvajati zmerna redčenja, predvsem pa sanitarno sečnjo.

Poudarek je na obnovi prestarih sestojev, zlasti na nestabilnih rastiščih. Pospeševati drevesne vrste z globokim in razvejanim koreninskim sistemom. Vsi ukrepi morajo biti usmerjeni v krepitev varovalne funkcije, ob tem pa moramo, kjer je to potrebno, upoštevati še biotopsko, estetsko, socialno in rekreativno funkcijo.

Vsi ukrepi morajo biti malopovršinski.

Kjer je potrebno sestoje negujemo, zlasti drogovnjake v smislu povečanja stojnosti, in uvajamo v naravno obnovo. Gradnji gozdne in druge infrastrukture v varovalnih gozdovih se je treba čim bolj izogibati; v kolikor ne gre drugače, mora biti v največji meri upoštevana varovalna funkcija.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	6,9	93,1	100,0
- ciljno (%)	-	-	-
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	24,0	324,8	348,8
- ciljna (m ³ /ha)	-	-	-
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,52	3,74	4,26
Možni posek (m ³ /ha)	3,6	55,0	58,7
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,37	5,51	5,87
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	15,4	17,0	16,8
Intenziteta m. p. prirastek (%)	71,0	147,2	137,9
Izravnalna doba (let)	-	-	-

Ukrepi v varovalnih gozdovih so se določali preliminarно ob izdelavi opisov sestojev glede na konkretne gozdnogojitvene potrebe ob upoštevanju funkcij gozda, zlasti varovalne in glede na pravilne in druge možnosti. Ukrepanje bo nekoliko intenzivnejše pri smreki zaradi slabše stojnosti in sanitarnih sečenj.

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	2.722	7.775	0	0	0	0	10.497		
	%	25,9	74,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	15,3	71,3
Listavci	m³	40.237	116.150	0	433	0	0	156.820		
	%	25,7	74,0	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	17,0	147,4
Skupaj	m³	42.959	123.925	0	433	0	0	167.317		
	%	25,7	74,0	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	16,8	138,1

Zaradi zagotavljanja funkcij gozdov so načrtovana redčenja drogovnjakov in pomladitvene sečnje starejših debeljakov, redčenje raznomernega gozda in manjše sanitarne sečnje smreke.

Prirastek se bo akumuliral zlasti v odročnih in manj dostopnih gozdovih, del žive lesne mase bo tudi v prihodnje še intenzivneje odmiral, kar je z vidika biotske raznolikosti ugodno (izboljšanje habitatnih razmer za nekatere ogrožene vrste ptic, ki so zajete v Naturo 2000).

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	9,91	9,91
Priprava tal	ha	2,20	2,20
Sadnja	ha	0,56	0,56
Obžetev	ha	1,84	1,84
Nega mladja	ha	3,03	3,03
Nega gošče	ha	0,87	0,87
Nega letvenjaka	ha	2,07	2,07
Vzdrževanje travinj	ha	0,07	0,70

Gojitvena, varstvena in biomeliorativna dela so skoraj izključno omejena na krepitev varovalne funkcije.

9.2.10 RGR Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci za premeno - 80890

Razširjeni so pretežno v spodnjem delu GGE v okolici Sel nad Podmelcem, nad Lojami, na pobočjih Borovnice in Prelesja, v Rakovcu, med Knežo in Temljinami, na vzhodnih pobočjih Mlečnega roba, na Balareku, v okolici Stržišča, na Čiplu, pod Znojilami, v okolici Trtnika in Podbrda, v Poreznu (Mušk, Andrejc), v okolici Hudajužne in Oblok (Milpoška grapa), na levem bregu Bače pri Koritnici.

RGR vključuje naslednje odseke: 31, 46a, 63a, 64, 66, 68c, 92, 93, 96b, 104b, 108b, 109a, 111a, 130b, 130c, 132, 134a, 135, 136a, 137b, 138c, 146.

S prvo stopnjo poudarjenosti so prisotne hidrološka, zaščitna in turistična funkcija, z drugo stopnjo poudarjenosti pa varovalna in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti.

RGR se nahaja v habitatnem tipu Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov (SI3000230 Idrijca s pritoki).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Tudi v tem RGR imamo veliko pestrost gozdnih združb, največji delež pa zavzemajo zmerno kisloljubna bukovja v različnih subasociacijah, sledijo pa podgorska bukovja. Na teh rastiščih je bilo v preteklosti osnovanih večina kmetijskih površin.

Preglednica D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
542	<i>Predalpsko gradnovo belogabrovje</i>	11	4,75	0,4
555	<i>Primorsko bukovje na flišu</i>	9	392,07	30,5
563	<i>Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje</i>	1	10,55	0,8
565	<i>Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu</i>	1	13,60	1,1
581	<i>Osojno bukovje s kresničevjem</i>	7	2,00	0,2
591	<i>Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje</i>	5	190,21	14,8
592	<i>Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje</i>	5	10,98	0,9
593	<i>Primorsko bukovje</i>	5	83,56	6,5
600	<i>Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje</i>	5	8,93	0,7
601	<i>Pobočno velikojesenovje</i>	7	5,42	0,4
632	<i>Predalpsko gorsko bukovje</i>	9	127,39	9,9
651	<i>Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom</i>	7	4,76	0,4
683	<i>Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico</i>	7	0,74	0,1
731	<i>Kisloljubno gradnovo bukovje</i>	11	40,57	3,2
781	<i>Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico</i>	9	385,95	30,1
	Skupaj	7,990	1.281,48	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Več kot polovica gozdov je uvrščena v razvojne faze enodobnih gozdov, večinoma v drogovnjak in debeljak, kar nam tudi nakazuje, da se gozdovi razvijajo proti klimaksnim oblikam. Med oblikami značilnimi za gozdove za premeno je največ starejših pionirskih gozdov.

Prevladujejo starejše faze pionirskih gozdov, ki so že nekaj desetletij prepuščene večinoma naravnemu razvoju. Tipičnih pionirskih gozdov v začetnih fazah zaraščanja je v tem RGR razmeroma malo, oziroma jih ni nič več kot v ostalih RGR. Sestojnih tipov z obsežnimi in trdovratnimi grmišči je razmeroma malo, značilen je manjši delež bukve, ki je sicer graditeljica večine gozdov v GGE in večji delež plemenitih in trdih listavcev.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m³/ha	%
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%		
Iglavci	1,0	9,4	23,7	29,7	36,2	75,0	18,9	1,37	20,1
Listavci	9,0	25,9	24,5	22,1	18,5	322,7	81,1	5,47	79,9
Skupaj	7,5	22,8	24,4	23,5	21,8	397,7	100,0	6,84	100,0

Prevladujoč delež debeljakov se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje debelo drevje. Lesna zaloga se je v primerjavi s preteklem ureditvenem obdobjem zaradi vetrolomov, ki so prizadeli pomemben delež teh gozdov, nekoliko zmanjšala (401,4→397,7 m³/ha), prirastek prav tako (8,64→6,84 m³/ha). Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih (81 %). Iglavci zavzemajo majhen delež v lesni zalogi (19 %) in to v glavnem kot debelo drevje.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m³/ha	50,1	0,0	5,8	19,1	199,7	10,8	44,4	58,5	9,3
stanje	%	12,6	0,0	1,4	4,8	50,3	2,7	11,2	14,7	2,3
Naravno stanje	%	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah je glede na proizvodno sposobnost rastišča še vedno porušena. Naravno sestavo lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst je v tem RGR nemogoče določiti, saj se ti gozdovi razvijajo v različne smeri glede na prevladujoče rastišče. Kljub temu lahko ocenimo, da je drevesna sestava spremenjena, manjši je delež bukke, večji pa delež macesna, plemenitih in trdih listavcev. Med drevesnimi vrstami kljub tipiki tega RGR prevladujeta tako kot v GGE bukev (50,24 %) in smreka (12,61 %), sledijo črni gaber (7,85 %), beli gaber (5,68 %), macesen (4,81 %), veliki jesen (3,54 %), lipa (3,24 %), gorski javor (3,18 %) in graden (2,71 %). Ostale drevesne vrste so zastopane z manj kot 2 %.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	599,75	46,9	448,97	35,0	69,67	5,4	163,09	12,7	1.281,48	100,0
Skupaj vsi gozdovi	599,75	46,9	448,97	35,0	69,67	5,4	163,09	12,7	1.281,48	100,0

Ker gre pretežno za starejše pionirske gozdove so trenutno v stanju sorazmerne ohranjenosti, čeprav v njih poteka naravna sukcesija. Tudi ocena ohranjenosti teh gozdov, več kot 80 % jih je uvrščenih med ohranjene in spremenjene, potrjuje, da se gozdovi bližajo klimaksnim oblikam.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	8,41	0,7						
Drogovnjak	69,16	5,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	637,38	49,7	26,44	4,1	17,6	80,4	2,0	0,0
Sestoj v obnovi	105,37	8,2	30,76	29,2	11,6	70,5	17,9	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	277,16	21,6	26,42	9,5	0,0	48,6	51,4	0,0
Panjevec	5,16	0,4						
Pionirski gozd z grmišči	178,84	14,0						
Skupaj	1.281,48	100,0	83,62	6,5				

Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	8,41	54,6	3,8	41,6	0,0	54,6	23,5	21,9	0,0	18,1	9,9	17,5	54,5
Drogovnjak	69,16	16,2	30,5	6,7	46,6	22,5	24,2	53,3	0,0	76,8	21,3	1,9	0,0
Debeljak	637,38					6,1	58,6	35,3	0,0	42,4	49,1	7,4	1,1
Sestoj v obnovi	105,37					18,2	28,6	53,2	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	277,16					0,0	17,5	82,5	0,0				
Panjevec	5,16												
Grmičav gozd	0,00												
Pionirski gozd z grmišči	178,84	0,0	0,0	93,7	6,3								
Skupaj	1.281,48												

Zasnova mladovja je dobra v slabih 55 %, ostalo mladje je pomanjklive zasnove. Večina mladovja je dokaj dobro negovano. Tudi odrasli sestoji so večinoma pomanjkljivo oz. nenegovani. Sklepi so večinoma tesni. Vse navedeno je značilno za pionirske gozdove kamor se uvršča ta RGR z velikim deležem raznomernih in pionirskih gozdov z grmišči.

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	10	0,0	0,0	50,0	40,0	10,0
Macesen	13	0,0	15,4	15,4	69,2	0,0
Bukev	18	0,0	16,7	55,5	16,7	11,1
Hrast	3	0,0	0,0	66,7	0,0	33,3
Pl. Ist.	12	0,0	0,0	50,0	25,0	25,0
Dr. tr. Ist.	3	0,0	0,0	33,3	0,0	66,7
Skupaj iglavci	23	0,0	8,7	30,4	56,6	4,3
Skupaj listavci	36	0,0	8,3	52,8	16,7	22,2
Skupaj	59	0,0	8,5	44,0	32,2	15,3

Večina drevja je povprečne do slabe kvalitete. V tem RGR lahko z največjo gotovostjo trdimo, da je ta kvaliteta odraz naravnega razvoja.

Poškodovanost sestojev

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	10,3
Veje/krošnja	3,9
Osutost	0,0
Skupaj	14,2

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom nekoliko zmanjšala (15,3→14,2 %) a je nadpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (13,0 %). Vzrok so poškodbe koreničnikov, večinoma zaradi spravila in kotalečega kamenja.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

	Enota	Načrtovana dela	Opravljena dela	% realizacije
Priprava sestoja	ha	1,02	1,60	157
Sadnja	ha	5,18	1,80	35
Obžetev	ha	15,54	9,30	60
Nega mladja	ha	5,38		
Nega gošče	ha	6,76		
Nega letvenjaka	ha	7,31		
Nega ml. drogovnjaka	ha	22,87		
Varstvo pred žuželkami	kos		4,72	
Zaščita s premazom	ha	20,72	8,50	41
Vzdrževanje grmišč	ha	9,88		
Vzdrževanje travinj	ha	91,00	3,20	4

Načrtovana gojitvena in varstvena dela so bila izvedena le v manjšem obsegu, spodbudna je količina obžetve mladja in zaščita s premazom.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2006 do 2026

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2006	1.292,96	77,7	304,5	382,2	1,67	8,02	9,70	0,23	0,23	0,46
2016	1.280,90	73,4	328,0	401,3	1,55	7,09	8,64	2,02	7,91	9,93
2026	1.281,48	75,0	322,7	397,7	1,37	5,47	6,84	1,49	5,88	7,36

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozdov ostaja skoraj nespremenjena, prav tako LZ. Zmanjšal se je prirastek, zaradi poškodovanosti krošenj zaradi ujm. Količinsko narašča možni posek.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	13,0	0,1	1,2	6,0	45,3	5,6	10,8	15,4	2,6
2016	10,9	0,1	1,6	5,7	48,4	4,1	11,4	13,6	4,2
2026	12,6	0,0	1,4	4,8	50,3	2,7	11,2	14,7	2,3

Rahlo se je povečal delež bukke in smreke, zmanjšal pa delež macesna in mehkih listavcev.

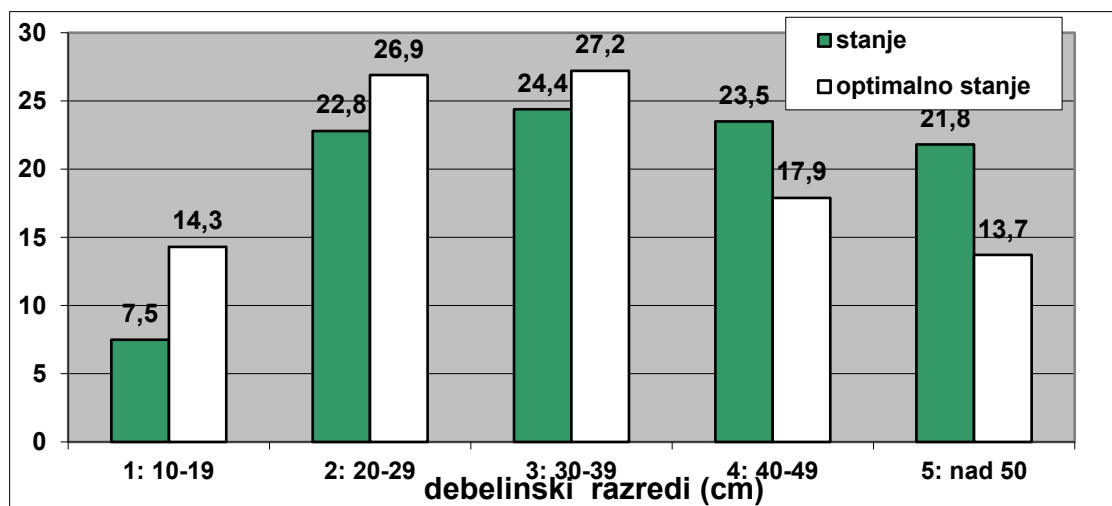
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	8,41	0,7					
Drogovnjak	69,16	5,4					
Debeljak	637,38	49,7					
Sestoj v obnovi	105,37	8,2					
Raznomerno (sk-gnz)	277,16	21,6					
Panjevec	5,16	0,4					
Pionirski gozd z grmišči	178,84	14,0					
Skupaj	1.281,48	100,0					

Prevladujejo debeljaki (49,7 %) in starejši pionirski gozdovi (raznomerni sestoji) (21,6 %).

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

Pri debelinski strukturi prevladuje drevje v četrtem in petem debelinskem razredu nad optimalnim stanjem (45,3 % : 31,6 %), premalo ga je v najtanjšem razredu (-6,8 %). Lesna zaloga v raznomernih gozdovih je višja od modelne, zato prevladuje ukrep nega raznomernega gozda s poudarkom na pomlajevanju. Gre namreč za gozdove z velikim deležem debelega starejšega drevja, marsikje »zastarčene« sestoje.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Enodobni in raznodobni skupinsko mešani gozdovi bukve, smreke in plemenitih listavcev z gnezdasto do šopasto primesjo hrasta, macesna in trdih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 13%, macesen 5%, bor 1%, bukev 51%, hrast 3%, plemeniti listavci 11%, trdi listavci 14%, mehki listavci 2%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 4%, drogovnjak 5%, debeljak 34%, sestoj v obnovi 20%, skupinsko raznomerni sestoji 22%, pionirski gozdovi 15%.

Ciljna lesna zaloga: 393 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 482 m³/ha.

Ciljna kakovost⁷⁸: iglavci B-C % ostalo drogovi, droben tehnični in celulozni les;
listavci A2-B %, C-D %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Različne oblike (premenilnega) skupinsko postopnega gospodarjenja, izboljšanje sestojne zasnove, povečanje deleža bukve in plemenitih listavcev s **proizvodno dobo** 120 let, **pomladitveno dobo** 20 let.

Najbolj uporabna je sproščena tehnika gojenja gozdov na osnovi nege, katere cilj je prevesti sestoje v skupinsko postopni sistem gospodarjenja. Ponekod prevladuje staro drevje, ki je ostanek posameznih osebkov ali šopov na kmetijskih površinah. To drevje nam danes služi kot semenjaki, v primeru, če gre za lepa in kvalitetno drevje pa z njimi gospodarimo kot s prihranjenci. Zaradi močnega in kvalitetnega jesenovega mladja je na delih površine RGR primerna indirektna premena.

Na najboljših rastiščih je dopustna indirektna premena, sicer pa te sestoje prepustimo naravnemu sukcesijskemu razvoju. Kjer se pojavi interes za sečnjo, pa ni ustreznih pogojev za indirektno premene in premenilna redčenja, je možna tudi panjevska sečnja s puščanjem perspektivnih semenskih drevesnih vrst. V vseh razvojnih fazah pospešujemo predvsem bukev, deloma tudi smreko in plemenite listavce. Vsak ukrep je potrebno prilagoditi sestojnim in rastiščnim razmeram. V drogovnjakih naj bo pogostnost vračanja 10-15 let. Jakost naj ne preseže 20%. V debeljakih je pogostnost vračanja 15-20 let, jakost naj bo do 15%.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo (35%, jakost 30%), za ustrezno primes smreke v mladju je potrebno oblikovati dovolj velika pomladitvena jedra. Jakost svetlitvenih sečenj naj bo do 35%, v težkih spravih pogojih do 40%.

V sestojih v obnovi je potrebno nadaljevanje (50%, jakost do 45%) in zaključek obnove (50%, jakost 90%), izvajati tudi nego mladja.

V raznomernih sestojih naj prevladuje nega z poudarkom na pomlajevanju (jakost okoli 20%).

Jakost premenilnih redčenj naj bo prilagojena sestoji in rastišču (okvirno 22 %). Indirektno premene in premenilna redčenja izvajati v sestojih z boljšo zasnovo. Pri panjevski sečnji (obhodnja 50-60 let) težiti k spremembi iz nizkega v srednji gozd, zato puščati čim več semenjakov. V grmiščih in ostalih slabih sestojih je na boljših rastiščih dopustna indirektna premena, sicer pa jih prepustimo naravnemu sukcesijskemu razvoju.

Poudarek pri negi habitatov je na vzdrževanju obstoječih travinj in grmišč.

Šibko prizadete sestoje po žledolomu boljših zasnov sanirati v prvi polovici veljavnosti načrta.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	18,9	81,1	100,0
- ciljno (%)			
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	75,0	322,7	397,7
- ciljna (m ³ /ha)	73,9	318,7	392,60
Prirastek (m ³ /ha/leto)	1,37	5,47	6,84
Možni posek (m ³ /ha)	14,8	58,7	73,6
Možni posek (m ³ /ha/leto)	1,49	5,88	7,37
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	19,8	18,2	18,5
Intenziteta m. p. prirastek (%)	108,5	107,5	107,7
Izravnalna doba (let)			10

⁷⁸ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	4.373	14.674	0	1	0	0	19.048		
	%	23,0	77,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	19,8	108,4
Listavci	m³	17.080	58.210	0	38	0	0	75.328		
	%	22,7	77,2	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	18,2	107,5
Skupaj	m³	21.453	72.884	0	39	0	0	94.376		
	%	22,7	77,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	18,5	107,7

Možni posek je nižji kot pred 10-letji (127.195 m³ : 94.376 m³) zaradi želje po akumulaciji lesne zaloge, dvigu prirastka in povečanju stabilnosti gozdov. Najpomembnejši ukrepi poseka so nega raznomernega gozda, uvajanje debeljakov v obnovo in redčenje drogovnjakov.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	2,46	2,46
Sadnja	ha	2,66	2,66
Nega mladja	ha	2,47	2,47
Nega gošče	ha	0,51	0,51
Nega letvenjaka	ha	2,36	2,36
Nega ml. drogovnjaka	ha	14,80	14,80

Poudarek je na negi mladja in prvem redčenju drogovnjakov zaradi izboljšanja naravne zasnove in posledično dviga kakovosti drevja. Predvidena je tudi sadnja v od ujm prizadetih gozdovih.

10 LITERATURA

Bončina, A. in sod., 2021	Gozdni rastiščni tipi Slovenije. BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire in Zavod za gozdove Slovenije. Ljubljana.
Buser, S., 1986	Osnovna geološka karta – tolmač listov Tolmin-Videm. Elaborat. SGG Tolmin.
Fučka, D., 2024	Naravovarstvene smernice za GGN GGE Baška grapa (2026-2035). ZRSVN, OE Nova Gorica, september 2025.
Hafner, M. in sod., 2020	Analiza stanja poškodovanosti gozdnega mladja od rastlinojede parkljaste divjadi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020. Zavod za gozdove Slovenije. Ljubljana.
Kušar, G., 2007	Zanesljivost ugotavljanja volumna dreves in lesne zaloge sestojev z enoparametrskimi funkcijami in stratifikacijo. Doktorska disertacija, BF, oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, 277 str. Ljubljana.
Kutnar, L. in sod., 2021	Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov. Gozdarski vestnik, 70/2021. ZGDS Ljubljana.
Leban, F., 1998	Analiza zaraščanja v območni enoti Tolmin. Višješol. dipl. nal., Ljubljana, BF, Oddelek za gozdarstvo.
Marušič, I., in ostali, 1998	Krajine Alpske regije. Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, 1. RS MOP Urad za prostorsko planiranje. Ljubljana.
Marušič, I. in ostali, 1998	Krajine predalpske regije. Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, 2. RS MOP Urad za prostorsko planiranje. Ljubljana
Oblak, D. in sod., 2000	Gozdnogospodarski načrt GGE Baška grapa 1996-2005. Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin. Tolmin.
Oblak, D. in sod., 2007	Gozdnogospodarski načrt GGE Baška grapa 2006-2015. Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin. Tolmin.
Oblak, D. in sod., 2017	Gozdnogospodarski načrt GGE Baška grapa 2016-2025. Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin. Tolmin.
Pagon, J. in sod., 2021	Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin 2021-2030, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin.
Jermol, P., Brezigar, B., 2024	Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje GGN GGE Baška grapa. Številka: 35106-0975-3/2025. ZVKD Slovenije, OE Nova Gorica.
Odlok, 1990	Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin. Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št. 5/90, s.146-152 in 6/93.
Pravilnik, 2004	Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. Uradni list RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15, 86/16, 31/19, 116/22, 137/22 – popr. in 30/24. Ljubljana.
Pravilnik, 2009a	Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 - popr. Ljubljana.
Pravilnik, 2009b	Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja. Uradni list RS, št. 25/09. Ljubljana.
Pravilnik, 2009c	Pravilnik o gozdnih prometnicah. Uradni list RS, št. 4/09. Ljubljana.
Pravilnik, 2010	Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20. Ljubljana.
Priročnik, 2012	Priročnik za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot, dopolnitev. Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota. Ljubljana.
Program, 2015	Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020). Vlada Republike Slovenije. Ljubljana.
Resolucija, 2007	Resolucija o nacionalnem gozdnem programu. Uradni list RS, št. 111/07. Ljubljana.
Uredba, 2004	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18). Ljubljana.

Uredba, 2005	Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20. Ljubljana.
Uredba, 2008	Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20. Ljubljana.
Uredba, 2013	Uredba o posegih v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje. Uradni list RS, št. 51/13, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2. Ljubljana.
Usmeritve, 2020	Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. Direkcija Republike Slovenije za vode. Ljubljana.
ZDLov-1	Zakon o divjadi in lovstvu. Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr, 44/22 in 158/22. Ljubljana.
ZG	Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16 in 78/23 - ZUNPEOVE.
ZON	Zakon o ohranjanju narave. Uradni list RS, št. 96/04, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10. Ljubljana.
ZTNP	Zakon o Triglavskem narodnem parku. Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17, 82/20 in 18/23 – ZDU-10. Ljubljana.
ZV-1	Zakon o vodah. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 - ZUNPEOVE. Ljubljana.
ZVKD-1	Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 - ZUNPEOVE. Ljubljana.

11 NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta

Pri obnovi načrta so pri posameznih delih sodelovali:

Danijel Oblak	Nosilec obnove načrta, besedilo načrta, oblikovanje načrta
Florjan Leban	Kabinetna posodobitev sestojne karte, ažuriranje opisov sestojev, vnos podatkov, obdelava podatkov, izdelava kart, indeks gozdnih posestnikov, tehnična pomoč
Marko Kenda	Kabinetna posodobitev sestojne karte
Nejc Rutar	Kabinetna posodobitev sestojne karte
Karin Rutar	Popis stalnih vzorčnih ploskev, kabinetna posodobitev sestojne karte, ažuriranje opisov sestojev, vnos podatkov, obdelava podatkov, izdelava kart, tehnična pomoč
Uroš Mavrar	Sodelovanje pri poglavjih o družbeno gospodarskih razmerah in preteklem gospodarjenju (1.4, 1.5, 1.8, 4.2)
Zoran Zavrtanik	Sodelovanje pri poglavju o gojitvenih in varstvenih delih (6.3.2)
Helena Zorn	Sodelovanje pri poglavjih o gozdnih prometnicah (1.3, 4.2.3, 6.3.5)
Peter Razpet	Sodelovanje pri poglavjih o prostoživečih živalih (1.1.8, 1.5.1, 3.9, 6.2.3, 6.3.3)
Jože Kovač	Poglavje Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi (8), izračun modelov
Alen Novak	Obdelava predloge načrta, obdelava podatkov, oblikovanje prilog
Janez Pagon	Recenzija načrta

Podpisniki

Delavec, odgovoren za pripravo načrta:

Danijel OBLAK, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov:

mag. Janez PAGON, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja OE Tolmin:

Edo KOZOROG, univ. dipl. inž. gozd.

Direktor ZGS:

Gregor DANEV, univ. dipl. inž. gozd.

Datum izdelave načrta

Osnutek načrta je bil izdelan in določen dne: 25. 5. 2026

Predlog načrta je bil izdelan in določen dne:

12 PRILOGE

12.1. OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni GGE

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	6.326,96	3.300,06	913,73	10.540,75
Delež (%)	60,02	31,31	8,67	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
30640-primorska bukovja	792,21	50,2	304,7	355,0	0,89	6,37	7,26	22,7	19,0	19,5	95,5
30840-zmerno kisloljubna bukovja	760,63	32,6	323,3	355,9	0,58	5,68	6,26	18,4	17,6	17,7	100,5
30890-zmerno kislolj. bukovja meš.	1.985,41	135,3	247,8	383,1	2,79	4,23	7,02	23,1	20,9	21,6	118,1
31740-podgorska bukovja	517,29	32,3	230,7	263,0	0,66	3,85	4,51	23,5	24,5	24,4	142,3
32140-gorska bukovja	1.155,20	22,0	330,9	352,9	0,38	4,92	5,30	20,8	20,3	20,3	135,3
33540-predalpska jelova bukovja zabu.	582,80	205,6	312,1	517,7	5,89	4,91	10,79	27,3	25,3	26,1	125,2
34540-visokogorska bukovja	186,17	42,0	302,9	344,9	1,15	5,16	6,30	18,2	21,5	21,1	115,3
35040-alpska bukovja	323,55	53,2	277,7	330,9	1,37	4,24	5,61	19,9	30,2	28,5	168,2
80890-zmerno kislolj. bukovja meš.	1.281,48	75,0	322,7	397,7	1,37	5,47	6,84	19,8	18,2	18,5	107,7
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	7.584,74	81,3	293,0	374,3	1,75	4,96	6,72	22,9	20,7	21,2	117,9
30890-zmerno kisloljubna bukovja meš.	13,70	96,0	163,3	259,3	1,68	2,82	4,51	23,0	43,2	35,7	205,3
35040-alpska bukovja	93,98	9,2	358,5	367,7	0,25	4,97	5,21	24,4	28,5	28,4	200,1
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI skupaj	107,68	20,3	333,7	353,9	0,43	4,69	5,12	23,5	29,4	29,1	200,7
70000-varovalni gozdovi	2.848,33	24,0	324,9	348,9	0,52	3,74	4,25	15,3	16,9	16,8	138,1
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	2.848,33	24,0	324,9	348,9	0,52	3,74	4,25	15,3	16,9	16,8	138,1
Skupaj vsi gozdovi	10.540,75	65,2	302,1	367,2	1,41	4,63	6,03	22,2	19,7	20,1	122,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	347,12	3,3						
Drogovnjak	1.013,85	9,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	5.610,15	53,2	206,73	3,7	20,1	75,1	4,8	0,0
Sestoj v obnovi	1.238,11	11,7	318,49	25,7	28,9	52,4	18,0	0,7
Raznomerno (sk-gnz)	1.159,35	11,0	50,89	4,4	0,0	50,2	49,8	0,0
Panjevec	101,38	1,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	188,87	1,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	881,92	8,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	10.540,75	100,0	576,11	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	347,12	32,8	10,5	41,0	15,7	35,1	15,1	48,9	0,9	12,3	29,7	26,5	31,5
Drogovnjak	1.013,85	22,3	40,5	29,4	7,8	10,2	25,0	64,8	0,0	73,8	21,5	1,0	3,7
Debeljak	5.610,15					12,6	27,9	59,5	0,0	48,2	36,0	10,4	5,4
Sestoj v obnovi	1.238,11					21,2	42,0	36,0	0,8				
Raznomerno (sk-gnz)	1.159,35					0,0	16,0	84,0	0,0				
Panjevec	101,38												
Grmičav gozd	188,87												
Pionirski gozd z grmišči	881,92	3,6	0,0	64,2	32,2								
Skupaj	10.540,75												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,4	11,3	19,4	23,0	41,9	13,8	50,8
Jelka	3,5	9,4	17,5	23,5	46,1	0,8	2,9
Bor	5,5	13,9	18,2	31,1	31,3	0,3	1,1
Macesen	3,4	9,2	20,1	25,2	42,1	2,8	10,3
Bukev	7,2	20,6	25,7	24,1	22,4	61,0	223,5
Hrast	10,1	25,9	24,1	20,0	19,9	1,5	5,7
Pl. Ist.	10,1	25,3	23,4	20,7	20,5	6,9	25,2
Dr. tr. Ist.	10,1	25,7	24,2	20,7	19,3	11,6	42,8
Meh. Ist.	12,2	24,8	22,1	19,8	21,1	1,3	4,9
Iglavci	4,2	10,9	19,4	23,5	42,0	17,7	65,2
Listavci	7,9	21,9	25,3	23,2	21,7	82,3	302,1
Skupaj	7,3	20,0	24,2	23,2	25,3	100,0	367,2

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,7	11,2	18,4	22,2	43,5	16,9	63,2
Jelka	3,9	9,2	15,2	21,9	49,8	0,9	3,3
Bor	4,3	9,7	16,4	33,6	36,0	0,3	1,1
Macesen	3,6	9,0	19,6	24,7	43,1	3,4	12,8
Bukev	6,9	18,7	25,3	24,3	24,8	57,9	216,2
Hrast	10,6	25,7	23,6	19,3	20,8	1,5	5,7
Pl. Ist.	10,0	24,4	23,3	20,8	21,5	7,2	27,0
Dr. tr. Ist.	9,6	24,5	24,3	20,8	20,8	10,3	38,6
Meh. Ist.	12,0	23,9	22,5	20,1	21,5	1,6	6,0
Iglavci	4,4	10,8	18,5	22,8	43,5	21,5	80,4
Listavci	7,7	20,2	24,9	23,4	23,8	78,5	293,6
Skupaj	7,0	18,2	23,5	23,2	28,1	100,0	374,0

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,16	0,25	0,31	0,30	0,39	23,3	1,41
Listavci	1,02	1,41	1,06	0,71	0,43	76,7	4,63
Skupaj	1,18	1,66	1,37	1,01	0,82	100,0	6,04

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,21	0,30	0,36	0,35	0,50	25,9	1,73
Listavci	1,12	1,47	1,14	0,76	0,48	74,1	4,96
Skupaj	1,33	1,77	1,50	1,11	0,98	100,0	6,69

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	152.382	22,2											
Listavci	626.424	19,7											
Skupaj	778.806	20,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	55,24	55,24											
Priprava tal	ha	56,03	56,03											
Sadnja	ha	81,33	83,39											
Obžetev	ha	61,24	183,72											
Nega mladja	ha	64,10	64,10											
Nega gošče	ha	119,69	119,69											
Nega letvenjaka	ha	33,42	33,42											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	80,73	100,71											
Varstvo pred žuželkami	dni	16,90	16,90											
Zaščita s premazom	ha	42,21	211,05											
Zaščita z ograjo	m	700,00	700,00											
Vzdrževanje travinj	ha	1,01	10,10											

Preglednica/D-DV: Delež drevesnih vrst po LZ (ni obvezna za načrt)

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Smreka	50,81	13,84
Jelka	2,94	0,80
Rdeči bor	1,04	0,28
Črni bor	0,07	0,02
Macesen	10,30	2,81
Bukev	223,52	60,85
Graden	5,69	1,55
Robinija	0,65	0,18
Oreh	0,04	0,01
Gorski javor	10,34	2,82
Veliki jesen	7,28	1,98
Gorski brest	0,20	0,05
Lipa	5,71	1,56
Beli gaber	15,00	4,09
Češnja	1,61	0,44
Maklen	0,39	0,11
Mokovec	1,84	0,50
Črni gaber	23,40	6,37
Mali jesen	1,49	0,41
Trepetlika	1,89	0,51
Topoli	0,10	0,03
Črna jelša	0,13	0,04
Siva jelša	0,03	0,01
Breza	1,51	0,41
Vrbe	1,09	0,30
Jerebika	0,09	0,02
Negnoj	0,03	0,01
Skupaj:	367,19	100,00

12.2 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni RGR

Rastiščnogojitveni razred: Primorska bukovja - 30640

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	561,45	154,40	76,36	792,21
Delež (%)	70,9	19,5	9,6	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	0,8	8,6	25,3	29,0	36,3	9,1	32,3
Jelka	1,7	5,1	29,2	24,0	40,0	0,0	0,1
Bor	1,3	7,2	24,0	25,0	42,5	0,1	0,3
Macesen	0,9	8,0	22,0	27,4	41,7	5,0	17,6
Bukev	7,6	24,0	26,5	23,7	18,2	55,1	195,9
Hrast	14,1	37,0	19,7	14,0	15,2	1,8	6,5
Pl. Ist.	13,7	33,9	18,7	16,3	17,4	9,3	32,8
Dr. tr. Ist.	12,4	30,8	22,1	18,3	16,4	18,8	66,8
Meh. Ist.	11,3	23,6	20,2	19,9	25,0	0,8	2,7
Iglavci	0,9	8,4	24,1	28,4	38,2	14,2	50,2
Listavci	9,5	26,9	24,4	21,5	17,7	85,8	304,7
Skupaj	8,3	24,3	24,3	22,5	20,6	100,0	355,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,02	0,12	0,26	0,24	0,25	12,2	0,89
Listavci	1,88	2,31	1,20	0,67	0,31	87,8	6,37
Skupaj	1,90	2,43	1,46	0,91	0,56	100,0	7,26

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	534,36	67,5	141,03	17,8	116,82	14,7	0,00	0,0	792,21	100,0
Skupaj vsi gozdovi	534,36	67,5	141,03	17,8	116,82	14,7	0,00	0,0	792,21	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	3,6	30,9	34,5	0,0	45,5	45,5	3,6	76,4	80,0	34,4
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	10,9	10,9	0,0	10,9	10,9	22,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	7,3	7,3	0,0	7,3	7,3	28,8
Skupaj	3,6	30,9	34,5	0,0	63,7	63,7	3,6	94,6	98,2	85,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	5,73	0,7						
Drogovnjak	103,88	13,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	383,80	48,5	16,10	4,2	20,4	76,0	3,6	0,0
Sestoj v obnovi	58,01	7,3	11,09	19,1	1,7	45,9	52,4	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	133,90	16,9	0,37	0,3	0,0	0,0	100,0	0,0
Panjevec	10,04	1,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	11,95	1,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	84,90	10,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	792,21	100,0	27,56	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	2,25	0,21	0,02	0,33	0,00	18,19	0,17	3,51	2,87	0,01	27,56
%	0,29	0,03	0,00	0,04	0,00	2,31	0,02	0,45	0,36	0,00	3,50

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	16	0,0	0,0	18,8	68,7	12,5
Bukev	39	2,6	7,7	56,4	25,6	7,7
Hrast	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Pl. list.	2	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Dr. tr. list.	6	0,0	0,0	16,7	0,0	83,3
Skupaj iglavci	16	0,0	0,0	18,8	68,7	12,5
Skupaj listavci	48	2,1	8,3	50,0	22,9	16,7
Skupaj	64	1,6	6,3	42,1	34,4	15,6

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	7,6
Veje/krošnja	5,1
Osutost	0,0
Skupaj	12,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	6.241	3.927	62,9	8,6
Listavci	39.646	4.088	10,3	8,9
Skupaj	45.887	8.016	17,5	17,5

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2026	9,1	0,0	0,1	5,0	0,0	55,1	1,8	9,3	18,8	0,8

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	9.041	22,7											
Listavci	45.875	19,0											
Skupaj	54.916	19,5											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	1,95	1,95											
Sadnja	ha	2,62	2,62											
Obžetev	ha	1,83	5,49											
Nega mladja	ha	1,42	1,42											
Nega gošče	ha	4,45	4,45											
Nega letvenjaka	ha	0,50	0,50											
Nega ml. drogovnjaka	ha	8,59	8,59											
Zaščita s premazom	ha	0,62	3,10											

Rastiščnogojitveni razred: Zmerno kisloljubna bukovja - 30840*Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	339,58	342,95	78,10	760,63
Delež (%)	44,6	45,1	10,3	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	2,4	7,0	18,4	29,6	42,6	6,6	23,4
Bor	16,3	28,1	15,9	11,5	28,2	0,1	0,4
Macesen	3,6	10,3	18,9	22,1	45,1	2,5	8,8
Bukev	7,5	17,6	24,3	22,8	27,8	66,3	236,0
Hrast	9,4	19,2	23,0	23,6	24,8	1,8	6,5
Pl. Ist.	8,8	18,9	24,4	22,7	25,2	7,5	26,8
Dr. tr. Ist.	9,4	19,5	24,4	22,8	23,9	13,7	48,7
Meh. Ist.	10,7	21,7	22,4	25,3	19,9	1,5	5,3
Iglavci	2,9	8,1	18,5	27,4	43,1	9,2	32,6
Listavci	8,0	18,1	24,3	22,9	26,7	90,8	323,3
Skupaj	7,5	17,2	23,7	23,3	28,3	100,0	355,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,03	0,07	0,14	0,17	0,17	9,3	0,58
Listavci	1,37	1,55	1,30	0,85	0,60	90,7	5,68
Skupaj	1,40	1,62	1,44	1,02	0,77	100,0	6,26

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	469,00	61,7	172,82	22,7	118,81	15,6	0,00	0,0	760,63	100,0
Skupaj vsi gozdovi	469,00	61,7	172,82	22,7	118,81	15,6	0,00	0,0	760,63	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	1,3	34,4	35,7	0,6	38,8	39,4	1,9	73,2	75,1	32,3
30 - 49 cm	0,0	6,3	6,3	0,0	5,0	5,0	0,0	11,3	11,3	22,7
50 in več cm	0,0	0,6	0,6	0,0	3,8	3,8	0,0	4,4	4,4	17,3
Skupaj	1,3	41,3	42,6	0,6	47,6	48,2	1,9	88,9	90,8	72,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	15,43	2,0						
Drogovnjak	18,54	2,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	421,01	55,6	2,47	0,6	0,0	100,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	115,91	15,2	24,26	20,9	26,1	39,7	32,5	1,7
Raznomerno (sk-gnz)	109,86	14,4	7,17	6,5	0,0	0,6	99,4	0,0
Panjevec	6,42	0,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	4,86	0,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	68,60	9,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	760,63	100,0	33,90	4,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,94	0,00	0,00	0,05	0,00	17,44	1,11	3,64	8,87	0,85	33,90
%	0,26	0,00	0,00	0,01	0,00	2,34	0,15	0,49	1,19	0,11	4,55

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	7	0,0	0,0	42,8	42,9	14,3
Macesen	3	66,7	0,0	33,3	0,0	0,0
Bukev	123	1,6	8,1	29,3	27,6	33,4
Hrast	14	0,0	14,3	50,0	21,4	14,3
Pl. list.	33	0,0	0,0	33,3	39,4	27,3
Dr. tr. list.	15	0,0	0,0	0,0	6,7	93,3
Meh. list.	8	0,0	0,0	25,0	50,0	25,0
Skupaj iglavci	10	20,0	0,0	40,0	30,0	10,0
Skupaj listavci	193	1,0	6,2	29,0	28,5	35,3
Skupaj	203	2,0	5,9	29,6	28,6	33,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	5,6
Veje/krošnja	7,5
Osutost	0,0
Skupaj	13,1

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	6.241	3.927	62,9	8,6
Listavci	39.646	4.088	10,3	8,9
Skupaj	45.887	8.016	17,5	17,5

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2026	6,6	0,0	0,1	2,5	0,0	66,3	1,8	7,5	13,7	1,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	4.567	18,4											
Listavci	43.283	17,6											
Skupaj	47.850	17,7											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	29,30	29,30											
Sadnja	ha	16,21	16,21											
Nega mladja	ha	0,70	0,70											
Nega gošče	ha	9,35	9,35											
Nega letvenjaka	ha	0,02	0,02											
Zaščita s premazom	ha	0,74	3,70											

Rastiščnogojitveni razred: Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci - 30890*Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.524,00	389,34	85,77	1.999,11
Delež (%)	76,2	19,5	4,3	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	3,8	11,5	16,6	19,2	48,9	29,0	111,0
Jelka	2,5	6,4	14,6	20,6	55,9	1,4	5,2
Bor	13,7	43,6	16,4	0,0	26,3	0,0	0,0
Macesen	2,8	7,7	18,4	23,6	47,5	4,9	18,8
Bukev	7,4	17,4	24,2	23,0	28,0	50,5	193,1
Hrast	10,6	20,3	26,3	20,8	22,0	1,5	5,7
Pl. Ist.	9,3	19,1	24,1	22,8	24,7	4,8	18,4
Dr. tr. Ist.	10,3	20,0	24,7	21,6	23,4	5,1	19,5
Meh. Ist.	10,6	20,0	25,7	21,3	22,4	2,8	10,5
Iglavci	3,6	10,8	16,8	19,9	48,9	35,3	135,0
Listavci	8,0	17,9	24,3	22,8	27,0	64,7	247,2
Skupaj	6,4	15,4	21,7	21,7	34,8	100,0	382,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,25	0,49	0,55	0,52	0,97	39,7	2,78
Listavci	0,98	1,14	0,98	0,65	0,47	60,3	4,22
Skupaj	1,23	1,63	1,53	1,17	1,44	100,0	7,00

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	707,14	35,6	844,77	42,6	405,54	20,4	27,96	1,4	1.985,41	99,3
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	13,70	100,0	13,70	0,7
Skupaj vsi gozdovi	707,14	35,4	844,77	42,2	405,54	20,3	41,66	2,1	1.999,11	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	3,5	16,2	19,7	2,4	25,7	28,1	5,9	41,9	47,8	20,3
30 - 49 cm	0,9	1,2	2,1	0,5	3,3	3,8	1,4	4,5	5,9	11,5
50 in več cm	0,0	0,5	0,5	0,2	0,5	0,7	0,2	1,0	1,2	4,5
Skupaj	4,4	17,9	22,3	3,1	29,5	32,6	7,5	47,4	54,9	36,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	134,53	6,7						
Drogovnjak	197,74	9,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	875,48	43,9	54,71	6,2	27,0	68,4	4,6	0,0
Sestoj v obnovi	310,75	15,5	101,26	32,6	44,8	53,7	1,5	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	149,69	7,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	4,93	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	11,21	0,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	314,78	15,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.999,11	100,0	155,97	7,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	41,07	4,02	0,00	3,30	0,00	78,05	2,26	15,19	7,56	4,52	155,97
%	2,20	0,22	0,00	0,18	0,00	4,19	0,12	0,81	0,41	0,24	8,37

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	197	14,2	24,9	33,0	18,3	9,6
Jelka	12	50,1	25,0	8,3	8,3	8,3
Macesen	42	57,2	19,0	16,7	7,1	0,0
Bukev	347	0,6	12,7	33,1	28,5	25,1
Hrast	11	0,0	0,0	36,3	27,3	36,4
Pl. list.	22	0,0	4,5	27,3	18,2	50,0
Dr. tr. list.	24	0,0	0,0	25,0	20,8	54,2
Meh. list.	5	0,0	0,0	0,0	60,0	40,0
Skupaj iglavci	251	23,1	23,9	29,1	15,9	8,0
Skupaj listavci	409	0,5	11,0	32,0	27,9	28,6
Skupaj	660	9,1	15,9	30,9	23,3	20,8

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	4,6
Veje/krošnja	3,3
Osutost	0,2
Skupaj	8,1

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	58.446	45.870	78	
Listavci	104.350	22.646	22	
Skupaj	162.796	68.516	42	

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2026	29,0	1,4	0,0	4,9	0,0	50,5	1,5	4,8	5,1	2,8

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	62.227	23,1											
Listavci	103.554	21,0											
Skupaj	165.781	21,7											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	15,28	15,28											
Priprava tal	ha	13,84	13,84											
Sadnja	ha	18,41	18,41											
Obžetev	ha	16,72	50,16											
Nega mladja	ha	17,96	17,96											
Nega gošče	ha	51,60	51,60											
Nega letvenjaka	ha	11,23	11,23											
Nega ml. drogovnjaka	ha	15,27	15,27											
Zaščita s premazom	ha	18,32	91,60											
Zaščita z ograjo	m	100,00	100,00											
Vzdrževanje travinj	ha	0,57	5,70											

Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja - 31740*Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	408,87	104,79	3,63	517,29
Delež (%)	79,0	20,3	0,7	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	21,6	8,1	15,1	21,5	33,7	10,5	27,7
Jelka	0,0	19,6	15,3	26,3	38,8	0,0	0,1
Bor	38,0	12,2	14,5	12,2	23,1	0,4	0,9
Macesen	17,1	28,7	15,0	14,0	25,2	1,4	3,6
Bukev	5,3	16,3	25,6	23,3	29,5	58,3	153,2
Hrast	6,0	23,3	25,4	20,8	24,5	3,1	8,1
Pl. Ist.	7,1	23,4	25,6	20,6	23,3	12,4	32,7
Dr. tr. Ist.	7,9	26,0	25,3	19,3	21,5	13,5	35,5
Meh. Ist.	7,5	25,6	26,9	19,8	20,2	0,4	1,1
Iglavci	21,6	10,5	15,1	20,4	32,4	12,3	32,3
Listavci	6,0	19,1	25,5	22,2	27,2	87,7	230,7
Skupaj	7,9	18,0	24,2	22,0	27,9	100,0	263,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,35	0,07	0,08	0,08	0,08	14,6	0,66
Listavci	0,61	1,07	0,98	0,65	0,54	85,4	3,85
Skupaj	0,96	1,14	1,06	0,73	0,62	100,0	4,51

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	180,23	34,8	231,01	44,7	46,11	8,9	59,94	11,6	517,29	100,0
Skupaj vsi gozdovi	180,23	34,8	231,01	44,7	46,11	8,9	59,94	11,6	517,29	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	1,7	24,4	26,1	0,0	20,9	20,9	1,7	45,3	47,0	19,2
30 - 49 cm	0,9	6,1	7,0	0,0	3,5	3,5	0,9	9,6	10,5	19,9
50 in več cm	0,0	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	1,7	6,5
Skupaj	2,6	32,2	34,8	0,0	24,4	24,4	2,6	56,6	59,2	45,6

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	42,35	8,2						
Drogovnjak	37,51	7,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	208,92	40,4	7,60	3,6	16,8	82,8	0,4	0,0
Sestoj v obnovi	116,06	22,4	37,38	32,2	16,3	64,3	19,4	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	84,48	16,3	2,33	2,8	0,0	77,3	22,7	0,0
Panjevec	10,93	2,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	17,04	3,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	517,29	100,0	47,31	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	3,74	0,00	0,13	0,12	0,00	31,32	0,58	7,93	3,38	0,11	47,31
%	0,79	0,00	0,03	0,03	0,00	6,59	0,12	1,67	0,71	0,02	9,96

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	20	15,0	30,0	40,0	10,0	5,0
Macesen	4	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	79	3,8	7,6	59,4	20,3	8,9
Hrast	6	0,0	0,0	50,0	16,7	33,3
Pl. list.	11	0,0	45,4	36,4	9,1	9,1
Dr. tr. list.	12	0,0	0,0	16,7	16,7	66,6
Skupaj iglavci	24	29,2	25,0	33,3	8,3	4,2
Skupaj listavci	108	2,8	10,2	51,8	18,5	16,7
Skupaj	132	7,6	12,9	48,4	16,7	14,4

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	6,8
Veje/krošnja	7,1
Osutost	0,0
Skupaj	13,9

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	3.058	6.835	224	
Listavci	23.397	10.881	47	
Skupaj	26.455	17.716	67	

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2026	10,5	0,0	0,4	1,4	0,0	58,3	3,1	12,4	13,5	0,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	3.922	23,5											
Listavci	29.273	24,5											
Skupaj	33.195	24,4											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	1,61	1,61											
Sadnja	ha	1,76	1,76											
Obžetev	ha	0,55	1,65											
Nega mladja	ha	5,05	5,05											
Nega gošče	ha	13,04	13,04											
Nega letvenjaka	ha	2,67	2,67											
Nega ml. drogovnjaka	ha	4,26	4,26											
Zaščita s premazom	ha	2,46	12,30											
Zaščita z ograjo	m	400,00	400,00											

Rastiščnogojitveni razred: Gorska bukovja - 32140*Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	646,12	445,43	63,65	1.155,20
Delež (%)	55,9	38,6	5,5	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	13,2	11,3	17,7	21,9	35,9	5,5	19,3
Jelka	10,3	1,6	16,9	28,6	42,6	0,1	0,4
Bor	71,1	1,3	6,9	7,6	13,1	0,0	0,1
Macesen	33,4	1,9	15,4	18,6	30,7	0,6	2,2
Bukev	5,4	18,4	27,7	22,9	25,6	68,5	241,9
Hrast	5,4	22,1	26,8	21,6	24,1	1,1	3,8
Pl. Ist.	6,8	23,2	27,0	20,8	22,2	8,2	28,8
Dr. tr. Ist.	5,8	20,7	27,8	22,0	23,7	15,6	54,9
Meh. Ist.	9,2	31,2	24,5	16,9	18,2	0,4	1,5
Iglavci	15,5	10,2	17,4	21,6	35,3	6,2	22,0
Listavci	5,6	19,3	27,7	22,5	24,9	93,8	330,9
Skupaj	6,2	18,8	26,9	22,5	25,6	100,0	352,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,19	0,06	0,05	0,04	0,04	7,1	0,38
Listavci	0,62	1,34	1,38	0,88	0,70	92,9	4,92
Skupaj	0,81	1,40	1,43	0,92	0,74	100,0	5,30

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	954,23	82,6	150,06	13,0	17,42	1,5	33,49	2,9	1.155,20	100,0
Skupaj vsi gozdovi	954,23	82,6	150,06	13,0	17,42	1,5	33,49	2,9	1.155,20	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	3,1	38,7	41,8	1,8	44,4	46,2	4,9	83,1	88,0	36,0
30 - 49 cm	0,0	3,1	3,1	0,0	13,8	13,8	0,0	16,9	16,9	32,3
50 in več cm	0,4	0,9	1,3	0,0	0,4	0,4	0,4	1,3	1,7	6,6
Skupaj	3,5	42,7	46,2	1,8	58,6	60,4	5,3	101,3	106,6	74,9

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	52,20	4,5						
Drogovnjak	46,83	4,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	749,26	64,8	15,65	2,1	14,6	78,6	6,8	0,0
Sestoj v obnovi	138,33	12,0	24,82	17,9	0,0	84,9	12,6	2,5
Raznomerno (sk-gnz)	103,89	9,0	8,00	7,7	0,0	100,0	0,0	0,0
Panjevec	11,73	1,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	12,72	1,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	40,24	3,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.155,20	100,0	48,47	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	3,23	0,21	0,00	0,21	0,00	32,02	0,68	8,02	4,00	0,10	48,47
%	0,29	0,02	0,00	0,02	0,00	2,90	0,06	0,73	0,36	0,01	4,39

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	11	0,0	9,1	36,4	45,4	9,1
Macesen	3	0,0	33,4	33,3	33,3	0,0
Bukev	250	4,0	19,2	38,0	20,4	18,4
Hrast	3	0,0	0,0	66,7	33,3	0,0
Pl. list.	50	2,0	16,0	26,0	32,0	24,0
Dr. tr. list.	21	0,0	0,0	9,5	19,0	71,5
Meh. list.	2	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	14	0,0	14,3	35,7	42,9	7,1
Skupaj listavci	326	3,4	17,2	34,3	22,7	22,4
Skupaj	340	3,2	17,1	34,4	23,5	21,8

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	12,1
Veje/krošnja	10,9
Osutost	0,1
Skupaj	23,1

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	3.658	4.325	118	
Listavci	50.657	19.036	38	
Skupaj	54.315	23.362	43	

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2026	5,5	0,1	0,0	0,6	0,0	68,5	1,1	8,2	15,6	0,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	5.275	20,8											
Listavci	77.497	20,3											
Skupaj	82.772	20,3											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	1,26	1,26											
Priprava tal	ha	6,68	6,68											
Sadnja	ha	5,06	5,06											
Obžetev	ha	4,09	12,27											
Nega mladja	ha	6,47	6,47											
Nega gošče	ha	8,94	8,94											
Nega letvenjaka	ha	6,46	6,46											
Nega ml. drogovnjaka	ha	4,48	4,48											
Zaščita s premazom	ha	9,69	48,45											
Zaščita z ograjo	m	100,00	100,00											

Rastiščnogojitveni razred: Predalpska jelova bukovja zabukovljena - 33540*Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	357,21	132,81	92,78	582,80
Delež (%)	61,3	22,8	15,9	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	5,8	13,3	17,6	21,9	41,4	31,8	164,7
Jelka	4,5	11,1	15,4	22,4	46,6	4,7	24,2
Macesen	5,9	13,4	17,5	23,2	40,0	3,2	16,8
Bukev	5,6	14,6	23,6	29,5	26,7	51,6	266,9
Hrast	6,1	14,0	29,1	34,4	16,4	0,1	0,5
Pl. Ist.	8,8	16,8	25,9	28,8	19,7	4,8	24,9
Dr. tr. Ist.	9,6	17,9	22,5	25,0	25,0	2,5	13,0
Meh. Ist.	9,3	16,5	24,5	27,7	22,0	1,3	6,9
Iglavci	5,6	13,0	17,3	22,1	42,0	39,7	205,6
Listavci	6,1	14,9	23,8	29,2	26,0	60,3	312,1
Skupaj	5,9	14,2	21,2	26,4	32,3	100,0	517,7

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,82	1,19	1,16	1,15	1,57	54,5	5,89
Listavci	0,87	1,15	1,21	1,08	0,60	45,5	4,91
Skupaj	1,69	2,34	2,37	2,23	2,17	100,0	10,80

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	376,53	64,6	141,56	24,3	64,71	11,1	0,00	0,0	582,80	100,0
Skupaj vsi gozdovi	376,53	64,6	141,56	24,3	64,71	11,1	0,00	0,0	582,80	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	13,7	16,8	30,5	0,0	8,4	8,4	13,7	25,2	38,9	15,7
30 - 49 cm	2,1	1,1	3,2	1,1	1,1	2,2	3,2	2,2	5,4	9,8
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	2,1	1,1	3,2	2,1	1,1	3,2	11,5
Skupaj	15,8	17,9	33,7	3,2	10,6	13,8	19,0	28,5	47,5	37,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	16,04	2,8							
Drogovnjak	58,80	10,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	318,92	54,6	16,15	5,1	36,3	63,7	0,0	0,0	
Sestoj v obnovi	142,60	24,5	30,19	21,2	35,5	19,8	44,7	0,0	
raznomerno (sk-gnz)	37,65	6,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	8,79	1,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	582,80	100,0	46,34	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	13,15	4,65	0,00	1,21	0,00	19,60	0,00	6,63	0,27	0,83	46,34
%	2,32	0,82	0,00	0,21	0,00	3,46	0,00	1,17	0,05	0,15	8,18

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	64	12,5	14,1	45,3	25,0	3,1
Jelka	9	11,1	11,1	33,4	33,3	11,1
Macesen	9	77,8	11,1	0,0	11,1	0,0
Bukev	99	4,0	17,2	41,4	26,3	11,1
Pl. list.	12	0,0	8,3	8,3	41,7	41,7
Meh. list.	4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	82	19,5	13,4	39,0	24,4	3,7
Skupaj listavci	115	3,5	15,7	36,4	27,0	17,4
Skupaj	197	10,2	14,7	37,5	25,9	11,7

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	8,5
Veje/krošnja	3,3
Osutost	0,9
Skupaj	12,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	28.409	16.937	60	
Listavci	41.304	4.493	11	
Skupaj	69.713	21.430	31	

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2026	31,8	4,7	0,0	3,2	0,0	51,6	0,1	4,8	2,5	1,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	32.747	27,3											
Listavci	45.993	25,3											
Skupaj	78.740	26,1											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	6,11	6,11											
Priprava tal	ha	0,33	0,33											
Sadnja	ha	9,28	11,34											
Obžetev	ha	8,53	25,59											
Nega mladja	ha	1,51	1,51											
Nega gošče	ha	19,38	19,38											
Nega letvenjaka	ha	6,61	6,61											
Nega ml. drogovnjaka	ha	12,32	32,30											
Zaščita s premazom	ha	1,29	6,45											

Rastiščnogojitveni razred: Visokogorska bukovja - 34540*Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	138,70	46,14	1,33	186,17
Delež (%)	74,5	24,8	0,7	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	7,2	15,0	16,0	20,3	41,5	10,6	36,6
Jelka	0,0	13,4	27,0	0,0	59,6	0,0	0,0
Macesen	8,0	21,3	12,5	23,5	34,7	1,6	5,4
Bukev	8,2	16,0	22,4	26,9	26,5	81,5	281,1
Hrast	13,4	16,6	21,5	25,5	23,0	0,2	0,6
Pl. Ist.	17,7	14,7	18,6	21,3	27,7	2,2	7,8
Dr. tr. Ist.	17,1	13,6	17,1	21,6	30,6	3,2	10,9
Meh. Ist.	36,5	19,4	12,6	11,2	20,3	0,7	2,5
Iglavci	7,3	15,8	15,6	20,7	40,6	12,2	42,0
Listavci	9,0	16,0	22,1	26,3	26,6	87,8	302,9
Skupaj	8,8	15,9	21,3	25,6	28,4	100,0	344,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,28	0,29	0,19	0,17	0,22	18,2	1,15
Listavci	1,29	1,21	1,10	0,95	0,61	81,8	5,16
Skupaj	1,57	1,50	1,29	1,12	0,83	100,0	6,31

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	186,17	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	186,17	100,0
Skupaj vsi gozdovi	186,17	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	186,17	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	0,0	18,2	18,2	0,0	36,4	36,4	0,0	54,6	54,6	21,3
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	1,8	0,0	1,8	1,8	3,3
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,0	18,2	18,2	0,0	38,2	38,2	0,0	56,4	56,4	24,6

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	14,48	7,8							
Drogovnjak	20,35	10,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	85,69	46,0	3,57	4,2	85,7	14,3	0,0	0,0	
Sestoj v obnovi	8,42	4,5	4,36	51,8	73,9	26,1	0,0	0,0	
Raznomerno (sk-gnz)	7,03	3,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Panjevec	0,90	0,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Grmičav gozd	10,74	5,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	38,56	20,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	186,17	100,0	7,93	4,3	0,0	0,0	0,0	0,0	

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,79	0,00	0,00	0,00	0,00	5,50	0,00	0,00	0,16	0,48	7,93
%	1,04	0,00	0,00	0,00	0,00	3,20	0,00	0,00	0,09	0,28	4,61

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	4	0,0	0,0	25,0	25,0	50,0
Macesen	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Bukev	84	0,0	2,4	36,8	29,8	31,0
Pl. list.	3	0,0	0,0	0,0	66,7	33,3
Skupaj iglavci	5	0,0	0,0	20,0	40,0	40,0
Skupaj listavci	87	0,0	2,3	35,7	31,0	31,0
Skupaj	92	0,0	2,2	34,8	31,5	31,5

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	7,9
Veje/krošnja	1,6
Osutost	0,0
Skupaj	9,5

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	2.043	1.063	52	
Listavci	10.251	1.775	17	
Skupaj	12.294	2.838	23	

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2026	10,6	0,0	0,0	1,6	0,0	81,5	0,2	2,2	3,2	0,7

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	1.427	18,2											
Listavci	12.099	21,5											
Skupaj	13.526	21,1											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	3,44	3,44											
Sadnja	ha	2,11	2,11											
Obžetev	ha	0,91	2,73											
Nega mladja	ha	0,21	0,21											
Nega gošče	ha	0,57	0,57											
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,39	0,39											
Zaščita s premazom	ha	3,53	17,65											
Zaščita z ograjo	m	100,00	100,00											

Rastiščnogojitveni razred: Alpska bukovja - 35040*Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	170,06	246,98	0,49	417,53
Delež (%)	40,7	59,2	0,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	4,7	11,2	16,5	19,5	48,1	12,0	40,6
Jelka	7,7	17,3	20,2	26,1	28,7	0,4	1,4
Bor	6,6	13,2	25,0	4,8	50,4	0,1	0,2
Macesen	5,2	12,1	17,4	14,3	51,0	0,3	1,1
Bukev	7,5	15,9	24,6	28,7	23,3	84,3	285,9
Pl. Ist.	13,7	20,0	21,7	21,4	23,2	1,4	4,8
Dr. tr. Ist.	20,0	20,3	19,5	17,5	22,7	1,4	4,7
Meh. Ist.	32,3	25,0	17,3	7,5	17,9	0,1	0,5
Iglavci	4,8	11,4	16,7	19,5	47,6	12,8	43,3
Listavci	7,8	16,0	24,4	28,5	23,3	87,2	295,9
Skupaj	7,5	15,5	23,4	27,2	26,4	100,0	339,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,20	0,24	0,22	0,18	0,27	20,2	1,11
Listavci	1,31	1,13	0,95	0,71	0,32	79,8	4,41
Skupaj	1,51	1,37	1,17	0,89	0,59	100,0	5,52

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	173,02	53,5	150,53	46,5	0,00	0,0	0,00	0,0	323,55	77,5
Gpn, ukrepi so dovoljeni	93,98	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	93,98	22,5
Skupaj vsi gozdovi	267,00	63,9	150,53	36,1	0,00	0,0	0,00	0,0	417,53	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	0,0	18,8	18,8	1,2	20,0	21,2	1,2	38,8	40,0	15,6
30 - 49 cm	1,2	1,2	2,4	1,2	5,9	7,1	2,4	7,1	9,5	17,1
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	1,2	0,0	1,2	1,2	4,2
Skupaj	1,2	20,0	21,2	2,4	27,1	29,5	3,6	47,1	50,7	36,9

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	30,74	7,4							
Drogovnjak	91,42	21,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	190,86	45,6	0,16	0,1	100,0	0,0	0,0	0,0	
Sestoj v obnovi	96,70	23,2	27,57	28,5	51,6	48,4	0,0	0,0	
Raznomerno (sk-gnz)	0,96	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Panjevec	0,63	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	6,22	1,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	417,53	100,0	27,73	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0	

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	3,34	0,18	0,00	0,00	0,00	22,67	0,00	0,54	0,46	0,54	27,73
%	0,86	0,05	0,00	0,00	0,00	5,86	0,00	0,14	0,12	0,14	7,17

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	14	7,1	21,4	64,4	7,1	0,0
Bor	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Bukev	82	2,4	26,8	37,9	19,5	13,4
Pl. list.	4	0,0	0,0	25,0	25,0	50,0
Dr. tr. list.	2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	15	6,7	20,0	60,0	13,3	0,0
Skupaj listavci	88	2,3	25,0	36,4	19,3	17,0
Skupaj	103	2,9	24,3	39,8	18,4	14,6

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	7,9
Veje/krošnja	2,1
Osutost	0,7
Skupaj	10,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	2.271	9.248	407	
Listavci	17.542	4.721	27	
Skupaj	19.813	13.968	71	

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2026	12,0	0,4	0,1	0,3	0,0	84,3	0,0	1,4	1,4	0,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	3.630	20,1											
Listavci	36.697	29,7											
Skupaj	40.327	28,5											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	14,83	14,83											
Priprava tal	ha	2,07	2,07											
Sadnja	ha	15,24	15,24											
Obžetev	ha	13,15	39,45											
Nega mladja	ha	22,03	22,03											
Nega gošče	ha	4,85	4,85											
Nega letvenjaka	ha	0,39	0,39											
Nega ml. drogovnjaka	ha	15,28	15,28											
Varstvo pred žuželkami	dni	10,40	10,40											
Zaščita s premazom	ha	2,07	10,35											
Vzdrževanje travinj	ha	0,37	3,70											

Rastiščnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 70000*Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.415,08	1.147,46	285,79	2.848,33
Delež (%)	49,7	40,3	10,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	1,5	12,2	28,7	30,9	26,7	5,0	17,5
Jelka	1,7	10,1	28,5	31,4	28,3	0,5	1,9
Bor	9,0	26,1	23,5	23,9	17,5	0,3	1,1
Macesen	1,2	10,8	24,5	30,3	33,2	1,0	3,6
Bukev	7,9	25,2	26,8	23,4	16,7	69,8	243,4
Hrast	8,8	26,0	25,4	22,2	17,6	1,6	5,5
Pl. Ist.	10,4	28,5	24,0	20,1	17,0	5,8	20,2
Dr. tr. Ist.	10,9	28,5	23,9	20,5	16,2	15,5	53,9
Meh. Ist.	14,1	32,8	18,5	17,0	17,6	0,5	1,9
Iglavci	1,8	12,4	27,8	30,6	27,4	6,9	24,0
Listavci	8,6	26,0	26,1	22,7	16,6	93,1	324,9
Skupaj	8,1	25,1	26,2	23,2	17,4	100,0	348,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,02	0,09	0,17	0,14	0,10	12,1	0,52
Listavci	0,75	1,26	0,87	0,57	0,29	87,9	3,74
Skupaj	0,77	1,35	1,04	0,71	0,39	100,0	4,26

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	2.311,22	81,1	323,87	11,4	162,74	5,7	50,50	1,8	2.848,33	100,0
Skupaj vsi gozdovi	2.311,22	81,1	323,87	11,4	162,74	5,7	50,50	1,8	2.848,33	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	0,6	49,4	50,0	0,6	40,0	40,6	1,2	89,4	90,6	39,1
30 - 49 cm	1,3	4,4	5,7	0,0	7,5	7,5	1,3	11,9	13,2	26,3
50 in več cm	0,0	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,6	2,5
Skupaj	1,9	54,4	56,3	0,6	47,5	48,1	2,5	101,9	104,4	67,9

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	27,21	1,0							
Drogovnjak	369,62	13,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	1.738,83	61,0	63,88	3,7	9,6	82,1	8,3	0,0	
Sestoj v obnovi	145,96	5,1	26,80	18,4	8,8	40,0	47,1	4,1	
Raznomerno (sk-gnz)	254,73	8,9	6,60	2,6	0,0	43,2	56,8	0,0	
Panjevec	50,64	1,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Grmičav gozd	137,39	4,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	123,95	4,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

Skupaj	2.848,33	100,0	97,28	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0
---------------	-----------------	--------------	--------------	------------	------------	------------	------------	------------

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	4,57	5,77	0,00	0,52	0,00	55,40	0,88	12,46	16,54	1,14	97,28
%	0,16	0,20	0,00	0,02	0,00	1,96	0,03	0,44	0,59	0,04	3,44

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	8	0,0	0,0	87,5	12,5	0,0
Bor	5	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Macesen	7	0,0	0,0	28,6	71,4	0,0
Bukev	193	3,6	8,3	38,3	27,5	22,3
Hrast	4	0,0	25,0	50,0	25,0	0,0
Pl. list.	24	0,0	0,0	50,0	20,8	29,2
Dr. tr. list.	10	0,0	0,0	10,0	10,0	80,0
Meh. list.	8	0,0	37,5	12,5	0,0	50,0
Skupaj iglavci	20	0,0	25,0	45,0	30,0	0,0
Skupaj listavci	239	2,9	8,4	37,7	25,1	25,9
Skupaj	259	2,7	9,7	38,2	25,5	23,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	10,1
Veje/krošnja	4,6
Osutost	0,0
Skupaj	14,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	4.924	1.869	38	
Listavci	91.759	13.118	14	
Skupaj	96.683	14.988	16	

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2026	5,0	0,5	0,3	1,0	0,0	69,8	1,6	5,8	15,5	0,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	10.497	15,3											
Listavci	156.825	16,9											
Skupaj	167.322	16,8											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	9,91	9,91											
Priprava tal	ha	2,20	2,20											
Sadnja	ha	7,30	7,30											
Obžetev	ha	11,89	35,67											
Nega mladja	ha	6,10	6,10											
Nega gošče	ha	4,52	4,52											
Nega letvenjaka	ha	2,11	2,11											
Varstvo pred žuželkami	dni	6,50	6,50											
Zaščita s premazom	ha	3,07	15,35											
Vzdrževanje travinj	ha	0,07	0,70											

Rastiščnogojitveni razred: Zmerno kisloljub. bukovja mešana z igl. za premeno - 80890

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	765,89	289,76	225,83	1.281,48
Delež (%)	59,8	22,6	17,6	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	1,1	9,9	25,1	29,6	34,3	12,6	50,1
Bor	0,1	8,8	16,4	37,4	37,3	1,4	5,8
Macesen	1,1	8,3	22,3	27,8	40,5	4,8	19,1
Bukev	7,5	23,7	26,3	24,0	18,5	50,3	199,8
Hrast	12,8	30,7	21,4	16,9	18,2	2,7	10,8
Pl. Ist.	11,8	29,3	21,0	18,9	19,0	11,2	44,3
Dr. tr. Ist.	10,6	28,7	22,8	20,0	17,9	14,7	58,5
Meh. Ist.	15,3	33,3	16,5	14,8	20,1	2,3	9,3
Iglavci	1,0	9,4	23,7	29,7	36,2	18,9	75,0
Listavci	9,0	25,9	24,5	22,1	18,5	81,1	322,7
Skupaj	7,5	22,8	24,4	23,5	21,8	100,0	397,7

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,03	0,20	0,39	0,39	0,36	20,1	1,37
Listavci	1,37	1,99	1,12	0,68	0,29	79,9	5,47
Skupaj	1,40	2,19	1,51	1,07	0,65	100,0	6,84

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	599,75	46,9	448,97	35,0	69,67	5,4	163,09	12,7	1.281,48	100,0
Skupaj vsi gozdovi	599,75	46,9	448,97	35,0	69,67	5,4	163,09	12,7	1.281,48	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	1,8	21,8	23,6	0,0	27,3	27,3	1,8	49,1	50,9	21,9
30 - 49 cm	9,1	1,8	10,9	0,0	0,0	0,0	9,1	1,8	10,9	20,3
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	10,9	23,6	34,5	0,0	27,3	27,3	10,9	50,9	61,8	42,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	8,41	0,7							
Drogovnjak	69,16	5,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	637,38	49,7	26,44	4,1	17,6	80,4	2,0	0,0	
Sestoj v obnovi	105,37	8,2	30,76	29,2	11,6	70,5	17,9	0,0	
Raznomerno (sk-gnz)	277,16	21,6	26,42	9,5	0,0	48,6	51,4	0,0	
Panjevec	5,16	0,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pionirski gozd z grmišči	178,84	14,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

Skupaj	1.281,48	100,0	83,62	6,5	0,0	0,0	0,0	0,0
---------------	-----------------	--------------	--------------	------------	------------	------------	------------	------------

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.	Skupaj
ha	7,51	0,00	0,19	0,32	0,00	34,29	2,11	20,33	12,82	6,05	83,62
%	0,59	0,00	0,01	0,03	0,00	2,69	0,17	1,60	1,01	0,48	6,58

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	10	0,0	0,0	50,0	40,0	10,0
Macesen	13	0,0	15,4	15,4	69,2	0,0
Bukev	18	0,0	16,7	55,5	16,7	11,1
Hrast	3	0,0	0,0	66,7	0,0	33,3
Pl. list.	12	0,0	0,0	50,0	25,0	25,0
Dr. tr. list.	3	0,0	0,0	33,3	0,0	66,7
Skupaj iglavci	23	0,0	8,7	30,4	56,6	4,3
Skupaj listavci	36	0,0	8,3	52,8	16,7	22,2
Skupaj	59	0,0	8,5	44,0	32,2	15,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	10,3
Veje/krošnja	3,9
Osutost	0,0
Skupaj	14,2

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	25.827	4.414	17	
Listavci	101.368	6.640	7	
Skupaj	127.195	11.054	9	

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2006 do 2026

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2026	12,6	0,0	1,4	4,8	0,0	50,3	2,7	11,2	14,7	2,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	19.049	19,8											
Listavci	75.328	18,2											
Skupaj	94.377	18,5											
Neizkoriščeno drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	2,46	2,46											
Sadnja	ha	3,34	3,34											
Obžetev	ha	3,57	10,71											
Nega mladja	ha	2,65	2,65											
Nega gošče	ha	2,99	2,99											
Nega letvenjaka	ha	3,43	3,43											
Nega ml. drogovnjaka	ha	20,14	20,14											
Zaščita s premazom	ha	0,42	2,10											

12.3 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	4.881,58	98,3	271,7	369,9	2,14	4,68	6,82	23,3	20,8	21,5	117,0
GPN, UKREPI SO DOVO.	30,30	48,3	254,0	302,3	0,88	3,71	4,59	23,0	40,3	37,5	247,0
VAROVALNI GOZDOVI	1.415,08	24,9	335,6	360,5	0,56	3,85	4,41	16,3	17,3	17,3	141,0
Skupaj vsi gozdovi	6.326,96	81,6	285,9	367,5	1,78	4,49	6,27	22,8	20,0	20,6	121,0

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	250,93	4,0
Drogovnjak	585,87	9,3
Debeljak	3.192,52	50,3
Sestoj v obnovi	895,34	14,2
Raznomerno (sk-gnz)	619,96	9,8
Panjevec	51,21	0,8
Grmičav gozd	130,14	2,1
Pionirski gozd z grmišči	600,99	9,5
Skupaj:	6.326,96	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	17,5
Jelka	0,8
Bor	0,3
Macesen	3,5
Bukev	56,5
Hrast	1,9
Pl. lst.	7,3
Dr. tr. lst.	10,7
Meh. lst.	1,4
Iglavci	22,2
Listavci	77,8
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	4,4	11,1	19,2	23,0	42,3	22,2	81,6
Listavci	8,0	21,8	25,1	23,1	22,0	77,8	285,9
Skupaj	7,2	19,5	23,8	23,1	26,4	100,0	367,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	117.767	22,8											
Listavci	361.849	20,0											
Skupaj	479.616	20,6											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	31,53	31,53											
Priprava tal	ha	38,89	38,89											
Sadnja	ha	49,91	51,23											
Obžetev	ha	41,18	123,54											
Nega mladja	ha	45,38	45,38											
Nega gošče	ha	83,49	83,49											
Nega letvenjaka	ha	22,72	22,72											
Nega ml. drogovnjaka	ha	64,39	84,37											
Varstvo pred žuželkami	dni	10,40	10,40											
Zaščita s premazom	ha	25,49	127,45											
Zaščita z ograjo	m	500,00	500,00											
Vzdrževanje travinj	ha	0,44	4,40											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	2.075,22	46,4	316,6	363,1	0,96	5,26	6,22	20,9	19,7	19,9	116,0
GPN, UKREPI SO DOVO.	77,38	9,3	364,8	374,1	0,25	5,08	5,33	24,6	26,4	26,4	185,0
VAROVALNI GOZDOVI	1.147,46	24,1	315,0	339,1	0,49	3,60	4,09	13,6	16,7	16,5	136,0
Skupaj vsi gozdovi	3.300,06	37,8	317,2	355,0	0,78	4,68	5,46	19,3	18,9	18,9	122,9

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	79,96	2,4
Drogovnjak	350,47	10,6
Debeljak	1.904,43	57,7
Sestoj v obnovi	263,28	8,0
Raznomerno (sk-gnz)	440,62	13,4
Panjevec	31,17	0,9
Grmičav gozd	31,77	1,0
Pionirski gozd z grmišči	198,36	6,0
Skupaj:	3.300,06	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	8,3
Jelka	0,6
Bor	0,3
Macesen	1,5
Bukev	67,8
Hrast	1,0
Pl. lst.	6,2
Dr. tr. lst.	13,2
Meh. lst.	1,1
Iglavci	10,7
Listavci	89,3
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	3,4	10,3	20,4	25,6	40,3	10,7	37,8
Listavci	7,9	22,0	25,6	23,2	21,3	89,3	317,2
Skupaj	7,4	20,8	24,9	23,5	23,4	100,0	355,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	24.060	19,3											
Listavci	197.388	18,9											
Skupaj	221.448	18,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	21,48	21,48											
Priprava tal	ha	12,61	12,61											
Sadnja	ha	28,24	28,24											
Obžetev	ha	15,97	47,91											
Nega mladja	ha	15,70	15,70											
Nega gošče	ha	32,05	32,05											
Nega letvenjaka	ha	10,10	10,10											
Nega ml. drogovnjaka	ha	12,63	12,63											
Varstvo pred žuželkami	dni	6,50	6,50											
Zaščita s premazom	ha	12,16	60,80											
Zaščita z ograjo	m	200,00	200,00											
Vzdrževanje travinj	ha	0,57	5,70											

Občinski gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	627,94	64,0	381,1	445,1	1,36	6,22	7,58	23,8	22,1	22,3	131,0
VAROVALNI GOZDOVI	285,79	19,3	311,7	331,0	0,42	3,73	4,15	17,8	16,1	16,2	129,0
Skupaj vsi gozdovi	913,73	50,0	359,4	409,4	1,07	5,44	6,51	23,1	20,5	20,8	130,8

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	16,23	1,8
Drogovnjak	77,51	8,5
Debeljak	513,20	56,1
Sestoj v obnovi	79,49	8,7
Raznomerno (sk-gnz)	98,77	10,8
Panjevec	19,00	2,1
Grmičav gozd	26,96	3,0
Pionirski gozd z grmišči	82,57	9,0
Skupaj:	913,73	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	8,5
Jelka	1,2
Bor	0,1
Macesen	2,3
Bukev	66,3
Hrast	1,4
Pl. lst.	6,1
Dr. tr. lst.	12,7
Meh. lst.	1,3
Iglavci	12,2
Listavci	87,8
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	3,9	10,4	19,0	24,7	42,0	12,2	50,0
Listavci	8,1	22,2	24,9	23,4	21,4	87,8	359,4
Skupaj	7,6	20,8	24,1	23,6	23,9	100,0	409,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
Iglavci	10.555	23,1											
Listavci	67.187	20,5											
Skupaj	77.742	20,8											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	2,23	2,23											
Priprava tal	ha	4,53	4,53											
Sadnja	ha	3,18	3,92											
Obžetev	ha	4,09	12,27											
Nega mladja	ha	3,02	3,02											
Nega gošče	ha	4,15	4,15											
Nega letvenjaka	ha	0,60	0,60											
Nega ml. drogovnjaka	ha	3,71	3,71											
Zaščita s premazom	ha	4,56	22,80											

12.4 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne (P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
05001	33	35	24	35	33	30	29	22
05002A	33	35	24	35	33	30	29	22
05002B	33	35	31	33	33	30	29	22
05003A	33	35	31	33	33	30	29	22
05003B	33	35	24	35	33	30	29	22
05004A	33	35	31	33	33	30	29	22
05004B	33	35	24	35	33	30	29	22
05005A	33	35	31	33	33	30	29	22
05005B	33	35	24	35	33	30	29	22
05006	33	35	31	33	33	30	29	22
05007A	33	35	31	33	33	30	29	22
05007B	33	35	24	35	33	30	29	22
05008A	33	35	31	33	33	30	29	22
05008B	33	35	24	35	33	30	29	22
05009A	33	35	31	33	33	30	29	22
05009B	33	35	24	35	33	30	29	22
05010	33	35	24	35	33	30	29	22
05011A	33	35	24	35	33	30	29	22
05011B	33	35	31	33	33	30	29	22
05012A	33	35	31	33	33	30	29	22
05012B	33	35	24	35	33	30	29	22
05013A	33	35	24	35	33	30	29	22
05013B	33	35	31	34	33	32	27	22
05014A	33	35	24	35	33	30	29	22
05014B	33	35	31	34	33	32	27	22
05015A	33	35	31	34	33	32	27	22
05015B	33	35	31	34	33	32	27	22
05016	33	35	24	35	33	30	29	22
05017	33	35	24	35	33	30	29	22
05018	33	35	24	35	33	30	29	22
05019	32	35	27	35	33	27	29	22
05020	33	35	24	35	33	30	29	22
05021	33	35	24	35	33	30	29	22
05022	33	35	31	34	33	32	27	22
05023	33	35	31	34	33	32	27	22
05024	33	35	24	35	33	30	29	22
05025	33	35	24	35	33	30	29	22
05026A	33	35	31	34	33	32	27	22
05026B	33	35	24	35	33	30	29	22
05027A	32	35	27	35	33	27	29	22
05027B	32	35	27	35	33	27	29	22

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
05028	33	35	24	35	33	30	29	22
05029	33	35	24	35	33	30	29	22
05030	33	35	31	34	33	32	27	22
05031	33	35	27	35	33	30	29	22
05032	33	35	31	34	33	32	27	22
05033	33	35	24	35	33	30	29	22
05034	33	35	24	35	33	30	29	22
05035	33	35	31	34	33	32	27	22
05036A	33	35	31	34	33	32	27	22
05036B	33	35	31	34	33	32	27	22
05037A	33	35	31	34	33	32	27	22
05037B	32	35	27	35	33	27	29	22
05038A	33	35	31	34	33	32	27	22
05038B	32	35	27	35	33	27	29	22
05039A	33	35	31	34	33	32	27	22
05039B	33	35	24	35	33	30	29	22
05040	33	35	24	35	33	30	29	22
05041	33	35	24	35	33	30	29	22
05042	33	35	31	34	33	32	27	22
05043	33	35	24	35	33	30	29	22
05044A	33	35	31	34	33	32	27	22
05044B	32	35	27	35	33	27	29	22
05044C	33	35	24	35	33	30	29	22
05045A	33	35	24	35	33	30	29	22
05045B	33	35	24	35	33	30	29	22
05046A	33	35	27	35	33	30	29	22
05046B	33	35	31	34	33	32	27	22
05047A	33	35	31	34	33	32	27	22
05047B	33	35	24	35	33	30	29	22
05048	33	35	31	34	33	32	27	22
05049A	32	35	27	35	33	27	29	22
05049B	33	35	31	34	33	32	27	22
05049C	33	35	24	35	33	30	29	22
05050A	32	35	27	35	33	27	29	22
05050B	32	35	27	35	33	27	29	22
05050C	33	35	24	35	33	30	29	22
05051	32	35	27	35	33	27	29	22
05052	33	35	31	34	33	32	27	22
05053	33	35	31	34	33	32	27	22
05054	33	35	31	34	33	32	27	22
05055	33	35	31	34	33	32	27	22

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
05056	32	35	27	35	33	27	29	22
05057	32	35	27	35	33	27	29	22
05058	33	35	31	34	33	32	27	22
05059A	33	35	31	34	33	32	27	22
05059B	33	35	24	35	33	30	29	22
05060	33	35	24	35	33	30	29	22
05061A	33	35	31	34	33	32	27	22
05061B	32	35	27	35	33	27	29	22
05061C	33	35	24	35	33	30	29	22
05062A	33	35	24	35	33	30	29	22
05062B	33	35	24	35	33	30	29	22
05063A	33	35	27	35	33	30	29	22
05063B	33	35	24	35	33	30	29	22
05064	33	35	27	35	33	30	29	22
05065A	32	35	27	35	33	27	29	22
05065B	33	35	31	34	33	32	27	22
05066	33	35	27	35	33	30	29	22
05067A	33	35	31	34	33	32	27	22
05067B	33	35	31	34	33	32	27	22
05067C	33	35	31	34	33	32	27	22
05068A	32	35	27	35	33	27	29	22
05068B	33	35	31	34	33	32	27	22
05068C	33	35	27	35	33	30	29	22
05069	33	35	24	35	33	30	29	22
05070A	32	35	27	35	33	27	29	22
05070B	33	35	31	33	33	30	29	22
05071	33	35	24	35	33	30	29	22
05072	33	35	24	35	33	30	29	22
05073	33	35	31	34	33	32	27	22
05074	32	35	27	35	33	27	29	22
05075A	33	35	31	34	33	32	27	22
05075B	33	35	31	34	33	32	27	22
05075C	33	35	31	34	33	32	27	22
05076A	33	35	31	33	33	30	29	22
05076B	32	35	27	35	33	27	29	22
05077A	33	35	31	34	33	32	27	22
05077B	33	35	24	35	33	30	29	22
05078	33	35	24	35	33	30	29	22
05079A	32	35	27	35	33	27	29	22
05079B	33	35	24	35	33	30	29	22
05080	33	35	24	35	33	30	29	22
05081	33	35	24	35	33	30	29	22
05082	33	35	24	35	33	30	29	22
05083A	33	35	31	33	33	30	29	22
05083B	32	35	27	35	33	27	29	22
05083C	33	35	24	35	33	30	29	22
05083D	33	35	24	35	33	30	29	22
05084A	32	35	27	35	33	27	29	22
05084B	33	35	24	35	33	30	29	22
05085A	32	35	27	35	33	27	29	22
05085B	33	35	24	35	33	30	29	22
05086A	33	35	31	33	33	30	29	22
05086B	32	35	27	35	33	27	29	22
05086C	33	35	24	35	33	30	29	22
05087A	33	35	31	33	33	30	29	22
05087B	32	35	27	35	33	27	29	22
05087C	33	35	24	35	33	30	29	22
05088	32	35	27	35	33	27	29	22
05089	33	35	24	35	33	30	29	22
05090A	32	35	27	35	33	27	29	22
05090B	32	35	27	35	33	27	29	22
05091	33	35	24	35	33	30	29	22
05092	33	35	27	35	33	30	29	22
05093	33	35	27	35	33	30	29	22
05094	33	35	31	34	33	32	27	22

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
05095A	32	35	27	35	33	27	29	22
05095B	33	35	31	34	33	32	27	22
05096A	33	35	24	35	33	30	29	22
05096B	33	35	27	35	33	30	29	22
05097A	32	35	27	35	33	27	29	22
05097B	33	35	24	35	33	30	29	22
05098A	33	35	31	33	33	30	29	22
05098B	33	35	24	35	33	30	29	22
05098C	33	35	31	34	33	32	27	22
05099A	33	35	24	35	33	30	29	22
05099B	32	35	27	35	33	27	29	22
05099C	33	35	24	35	33	30	29	22
05100A	33	35	31	33	33	30	29	22
05100B	33	35	24	35	33	30	29	22
05101A	32	35	27	35	33	27	29	22
05101B	33	35	24	35	33	30	29	22
05102A	32	35	27	35	33	27	29	22
05102B	33	35	24	35	33	30	29	22
05103A	32	35	27	35	33	27	29	22
05103B	33	35	24	35	33	30	29	22
05104A	33	35	24	35	33	30	29	22
05104B	33	35	27	35	33	30	29	22
05105A	32	35	27	35	33	27	29	22
05105B	33	35	24	35	33	30	29	22
05106	33	35	24	35	33	30	29	22
05107	33	35	31	34	33	32	27	22
05108A	33	35	24	35	33	30	29	22
05108B	33	35	27	35	33	30	29	22
05109A	33	35	27	35	33	30	29	22
05109B	33	35	24	35	33	30	29	22
05110	33	35	24	35	33	30	29	22
05111A	33	35	27	35	33	30	29	22
05111B	33	35	24	35	33	30	29	22
05112A	32	35	27	35	33	27	29	22
05112B	32	35	27	35	33	27	29	22
05112C	33	35	24	35	33	30	29	22
05113A	32	35	27	35	33	27	29	22
05113B	32	35	27	35	33	27	29	22
05113C	33	35	24	35	33	30	29	22
05114	32	35	27	35	33	27	29	22
05115A	32	35	27	35	33	27	29	22
05115B	33	35	24	35	33	30	29	22
05116A	33	35	31	34	33	32	27	22
05116B	33	35	31	34	33	32	27	22
05116C	33	35	24	35	33	30	29	22
05117A	32	35	27	35	33	27	29	22
05117B	33	35	24	35	33	30	29	22
05118A	32	35	27	35	33	27	29	22
05118B	33	35	24	35	33	30	29	22
05119	32	35	27	35	33	27	29	22
05120	32	35	27	35	33	27	29	22
05121	32	35	27	35	33	27	29	22
05122A	32	35	27	35	33	27	29	22
05122B	33	35	24	35	33	30	29	22
05123A	33	35	24	35	33	30	29	22
05123B	32	35	27	35	33	27	29	22
05124	32	35	27	35	33	27	29	22
05125A	33	35	24	35	33	30	29	22
05125B	33	35	31	34	33	32	27	22
05125C	32	35	27	35	33	27	29	22
05126	33	35	31	34	33	32	27	22
05127A	32	35	27	35	33	27	29	22
05127B	33	35	24	35	33	30	29	22
05128A	33	35	31	34	33	32	27	22
05128B	33	35	31	34	33	32	27	22

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
05129A	32	35	27	35	33	27	29	22
05129B	33	35	24	35	33	30	29	22
05130A	32	35	27	35	33	27	29	22
05130B	33	35	27	35	33	30	29	22
05130C	33	35	27	35	33	30	29	22
05131	32	35	27	35	33	27	29	22
05132	33	35	27	35	33	30	29	22
05133A	33	35	31	34	33	32	27	22
05133B	33	35	31	34	33	32	27	22
05133C	33	35	31	34	33	32	27	22
05133D	32	35	27	35	33	27	29	22
05134A	33	35	27	35	33	30	29	22
05134B	32	35	27	35	33	27	29	22
05135	33	35	27	35	33	30	29	22
05136A	33	35	27	35	33	30	29	22
05136B	33	35	31	34	33	32	27	22
05136C	33	35	24	35	33	30	29	22
05137A	33	35	24	35	33	30	29	22
05137B	33	35	27	35	33	30	29	22
05138A	33	35	24	35	33	30	29	22
05138B	33	35	24	35	33	30	29	22
05138C	33	35	27	35	33	30	29	22
05139A	33	35	31	34	33	32	27	22
05139B	33	35	24	35	33	30	29	22
05140A	33	35	24	35	33	30	29	22
05140B	32	35	27	35	33	27	29	22

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
05141A	33	35	24	35	33	30	29	22
05141B	33	35	31	34	33	32	27	22
05142A	33	35	24	35	33	30	29	22
05142B	32	35	27	35	33	27	29	22
05143A	32	35	27	35	33	27	29	22
05143B	33	35	24	35	33	30	29	22
05144A	33	35	31	34	33	32	27	22
05144B	33	35	24	35	33	30	29	22
05144C	33	35	24	35	33	30	29	22
05145A	33	35	31	34	33	32	27	22
05145B	33	35	24	35	33	30	29	22
05146	33	35	27	35	33	30	29	22
05147A	33	35	24	35	33	30	29	22
05147B	33	35	24	35	33	30	29	22
05148	33	35	24	35	33	30	29	22
05149A	33	35	31	34	33	32	27	22
05149B	33	35	24	35	33	30	29	22
05150	33	35	31	34	33	32	27	22
05151A	33	35	31	34	33	32	27	22
05151B	33	35	24	35	33	30	29	22

12.5 Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

Preglednica/D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po gospodarskih razredih

GR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
30640	SM	441	0,0711	0,0533	0,0427	0,0356	0,0305	0,0267	0,0237	0,0214	0,0194	0,0178	0,0164	0,0153	0,0142	0,0134
	JE	441	0,0711	0,0533	0,0427	0,0356	0,0305	0,0267	0,0237	0,0214	0,0194	0,0178	0,0164	0,0153	0,0142	0,0134
	OI	553	0,0006	0,0022	0,0034	0,0044	0,0052	0,0059	0,0065	0,0071	0,0076	0,0081	0,0085	0,0089	0,0093	0,0096
	BU	104	0,1097	0,0616	0,0394	0,0273	0,0200	0,0153	0,0121	0,0098	0,0081	0,0068	0,0058	0,0050	0,0043	0,0038
	HR	445	0,0583	0,0391	0,0287	0,0223	0,0180	0,0149	0,0127	0,0110	0,0096	0,0085	0,0076	0,0069	0,0062	0,0057
	PL	446	0,0629	0,0472	0,0378	0,0315	0,0270	0,0236	0,0210	0,0189	0,0172	0,0157	0,0145	0,0135	0,0126	0,0118
	TL	447	0,0464	0,0259	0,0165	0,0114	0,0084	0,0064	0,0050	0,0041	0,0034	0,0028	0,0024	0,0021	0,0018	0,0016
	ML	558	0,0686	0,0534	0,0416	0,0320	0,0238	0,0168	0,0106	0,0050	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
30840	SM	111	0,0562	0,0488	0,0425	0,0369	0,0321	0,0279	0,0243	0,0211	0,0184	0,0160	0,0139	0,0121	0,0105	0,0091
	JE	112	0,0937	0,0836	0,0746	0,0665	0,0594	0,0529	0,0472	0,0421	0,0376	0,0335	0,0299	0,0267	0,0238	0,0212
	OI	113	0,0027	0,0035	0,0041	0,0048	0,0054	0,0060	0,0066	0,0072	0,0078	0,0084	0,0089	0,0095	0,0100	0,0106
	BU	204	0,0661	0,0431	0,0309	0,0236	0,0187	0,0153	0,0129	0,0110	0,0096	0,0084	0,0074	0,0067	0,0060	0,0055
	HR	115	0,0361	0,0298	0,0246	0,0204	0,0168	0,0139	0,0115	0,0095	0,0078	0,0065	0,0054	0,0044	0,0037	0,0030
	PL	206	0,0950	0,0609	0,0431	0,0325	0,0256	0,0208	0,0174	0,0148	0,0127	0,0111	0,0098	0,0088	0,0079	0,0071
	TL	557	0,0444	0,0286	0,0203	0,0153	0,0121	0,0098	0,0082	0,0070	0,0060	0,0053	0,0047	0,0042	0,0037	0,0034
	ML	118	0,0735	0,0524	0,0374	0,0266	0,0190	0,0135	0,0097	0,0069	0,0049	0,0035	0,0025	0,0018	0,0013	0,0009
30890	SM	301	0,0653	0,0490	0,0392	0,0327	0,0280	0,0245	0,0218	0,0196	0,0178	0,0163	0,0151	0,0140	0,0131	0,0123
	JE	302	0,0937	0,0836	0,0746	0,0665	0,0594	0,0529	0,0472	0,0421	0,0376	0,0335	0,0299	0,0267	0,0238	0,0212
	OI	303	0,0030	0,0037	0,0044	0,0050	0,0056	0,0062	0,0067	0,0073	0,0078	0,0083	0,0088	0,0093	0,0098	0,0103
	BU	304	0,0567	0,0374	0,0271	0,0208	0,0167	0,0137	0,0116	0,0100	0,0087	0,0077	0,0068	0,0061	0,0055	0,0051
	HR	115	0,0361	0,0298	0,0246	0,0204	0,0168	0,0139	0,0115	0,0095	0,0078	0,0065	0,0054	0,0044	0,0037	0,0030
	PL	306	0,1059	0,0758	0,0584	0,0473	0,0395	0,0338	0,0295	0,0261	0,0234	0,0211	0,0192	0,0177	0,0163	0,0151
	TL	557	0,0444	0,0286	0,0203	0,0153	0,0121	0,0098	0,0082	0,0070	0,0060	0,0053	0,0047	0,0042	0,0037	0,0034
	ML	118	0,0735	0,0524	0,0374	0,0266	0,0190	0,0135	0,0097	0,0069	0,0049	0,0035	0,0025	0,0018	0,0013	0,0009
31740	SM	221	0,0712	0,0459	0,0326	0,0247	0,0195	0,0159	0,0133	0,0113	0,0098	0,0085	0,0076	0,0067	0,0061	0,0055
	JE	221	0,0712	0,0459	0,0326	0,0247	0,0195	0,0159	0,0133	0,0113	0,0098	0,0085	0,0076	0,0067	0,0061	0,0055
	OI	553	0,0006	0,0022	0,0034	0,0044	0,0052	0,0059	0,0065	0,0071	0,0076	0,0081	0,0085	0,0089	0,0093	0,0096
	BU	404	0,0425	0,0318	0,0254	0,0212	0,0182	0,0159	0,0141	0,0127	0,0115	0,0106	0,0097	0,0090	0,0084	0,0079
	HR	404	0,0425	0,0318	0,0254	0,0212	0,0182	0,0159	0,0141	0,0127	0,0115	0,0106	0,0097	0,0090	0,0084	0,0079
	PL	406	0,1106	0,0674	0,0460	0,0336	0,0258	0,0205	0,0167	0,0140	0,0118	0,0102	0,0089	0,0078	0,0070	0,0062
	TL	227	0,0370	0,0238	0,0169	0,0128	0,0101	0,0082	0,0068	0,0058	0,0050	0,0044	0,0039	0,0035	0,0031	0,0028
	ML	558	0,0686	0,0534	0,0416	0,0320	0,0238	0,0168	0,0106	0,0050	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
32140	SM	501	0,0934	0,0515	0,0325	0,0223	0,0162	0,0123	0,0096	0,0077	0,0064	0,0053	0,0045	0,0039	0,0033	0,0029
	JE	501	0,0934	0,0515	0,0325	0,0223	0,0162	0,0123	0,0096	0,0077	0,0064	0,0053	0,0045	0,0039	0,0033	0,0029
	OI	553	0,0006	0,0022	0,0034	0,0044	0,0052	0,0059	0,0065	0,0071	0,0076	0,0081	0,0085	0,0089	0,0093	0,0096
	BU	504	0,0376	0,0282	0,0226	0,0188	0,0161	0,0141	0,0125	0,0113	0,0103	0,0094	0,0087	0,0081	0,0075	0,0071
	HR	504	0,0376	0,0282	0,0226	0,0188	0,0161	0,0141	0,0125	0,0113	0,0103	0,0094	0,0087	0,0081	0,0075	0,0071
	PL	506	0,0510	0,0377	0,0299	0,0247	0,0210	0,0183	0,0162	0,0145	0,0131	0,0120	0,0110	0,0102	0,0095	0,0089
	TL	507	0,0323	0,0241	0,0193	0,0160	0,0137	0,0119	0,0106	0,0095	0,0086	0,0079	0,0072	0,0067	0,0062	0,0058
	ML	558	0,0686	0,0534	0,0416	0,0320	0,0238	0,0168	0,0106	0,0050	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
33540	SM	601	0,0939	0,0703	0,0561	0,0466	0,0399	0,0348	0,0309	0,0277	0,0251	0,0230	0,0212	0,0196	0,0182	0,0171
	JE	602	0,0387	0,0291	0,0234	0,0196	0,0168	0,0148	0,0132	0,0119	0,0109	0,0100	0,0093	0,0087	0,0081	0,0076
	OI	553	0,0006	0,0022	0,0034	0,0044	0,0052	0,0059	0,0065	0,0071	0,0076	0,0081	0,0085	0,0089	0,0093	0,0096
	BU	604	0,0475	0,0331	0,0250	0,0199	0,0164	0,0139	0,0120	0,0105	0,0093	0,0083	0,0075	0,0069	0,0063	0,0058
	HR	604	0,0475	0,0331	0,0250	0,0199	0,0164	0,0139	0,0120	0,0105	0,0093	0,0083	0,0075	0,0069	0,0063	0,0058
	PL	336	0,1072	0,0715	0,0523	0,0405	0,0326	0,0270	0,0229	0,0197	0,0173	0,0153	0,0136	0,0123	0,0112	0,0102
	TL	557	0,0444	0,0286	0,0203	0,0153	0,0121	0,0098	0,0082	0,0070	0,0060	0,0053	0,0047	0,0042	0,0037	0,0034
	ML	558	0,0686	0,0534	0,0416	0,0320	0,0238	0,0168	0,0106	0,0050	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
34540	SM	331	0,1261	0,0817	0,0584	0,0443	0,0352	0,0287	0,0241	0,0205	0,0178	0,0156	0,0138	0,0124	0,0111	0,0101
	JE	332	0,0387	0,0291	0,0234	0,0196	0,0168	0,0148	0,0132	0,0119	0,0109	0,0100	0,0093	0,0087	0,0081	0,0076
	OI	553	0,0006	0,0022	0,0034	0,0044	0,0052	0,0059	0,0065	0,0071	0,0076	0,0081	0,0085	0,0089	0,0093	0,0096
	BU	704	0,0541	0,0371	0,0276	0,0217	0,0177	0,0149	0,0127	0,0111	0,0098	0,0087	0,0078	0,0071	0,0065	0,0060
	HR	704	0,0541	0,0371	0,0276	0,0217	0,0177	0,0149	0,0127	0,0111	0,0098	0,0087	0,0078	0,0071	0,0065	0,0060
	PL	336	0,1072	0,0715	0,0523	0,0405	0,0326	0,0270	0,0229	0,0197	0,0173	0,0153	0,0136	0,0123	0,0112	0,0102
	TL	557	0,0444	0,0286	0,0203	0,0153	0,0121	0,0098	0,0082	0,0070	0,0060	0,0053	0,0047	0,0042	0,0037	0,0034
	ML	558	0,0686	0,0534	0,0416	0,0320	0,0238	0,0168	0,0106	0,0050	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
35040	SM	331	0,1261	0,0817	0,0584	0,0443	0,0352	0,0287	0,0241	0,0205	0,0178	0,0156	0,0138	0,0124	0,0111	0,0101
	JE	332	0,0387	0,0291	0,0234	0,0196	0,0168	0,0148	0,0132	0,0119	0,0109	0,0100	0,0093	0,0087	0,0081	0,0076
	OI	553	0,0006	0,0022	0,0034	0,0044	0,0052	0,0059	0,0065	0,0071	0,0076	0,0081	0,0085	0,0089	0,0093	0,0096
	BU	804	0,0711	0,0415	0,0273	0,0194	0,0145	0,0113	0,0091	0,0074	0,0062	0,0053	0,0046	0,0040	0,0035	0,0031
	HR	804	0,0711	0,0415	0,0273	0,0194										

13 Prostorski del načrta

13.1 Stanje in razvoj gozdnih površin

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin (merilo 1 : 25.000) je podana v kartnem delu prostorskega načrta

Preglednica: Stanje in razvoj gozdnih površin

	Površina (ha)	Indeks (%)**
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	10.473,64	99,36
1b) Novo določene površine gozdov	153,46	1,45
1c) Novo izločene gozdne površine*	0,00	0,00
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	40,98	0,39
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	10.540,75	100,00
Površine v zaraščanju (niso gozd)	61,03	
Druga gozdna zemljišča	314,45	

* To so površine, ki so bile v preteklem obdobju pomotoma ali iz drugega razloga uvrščene med gozd.

** Osnova indeksa je sedanji GGN GGE.

Vir podatkov za gozdne površine je digitaliziran gozdni rob preteklega GGN. **Za novo določene gozdne površine** so bile na terenu s pomočjo DOF-25 določene površine, ki se skladno z 2. členom Zakona o gozdovih (ZG, 1993)⁷⁹ uvrščajo v gozd. Posebej je prikazan gozd in ostala gozdna zemljišča. Med **druga gozdna zemljišča** so po ZG uvrščene površine pod daljnovodi, obore, rušje, pobočni grušči, senožeti in lazi v gozdnem prostoru. Prikazane so tudi površine, ki v preteklem obdobju niso bile uvrščene v gozd.

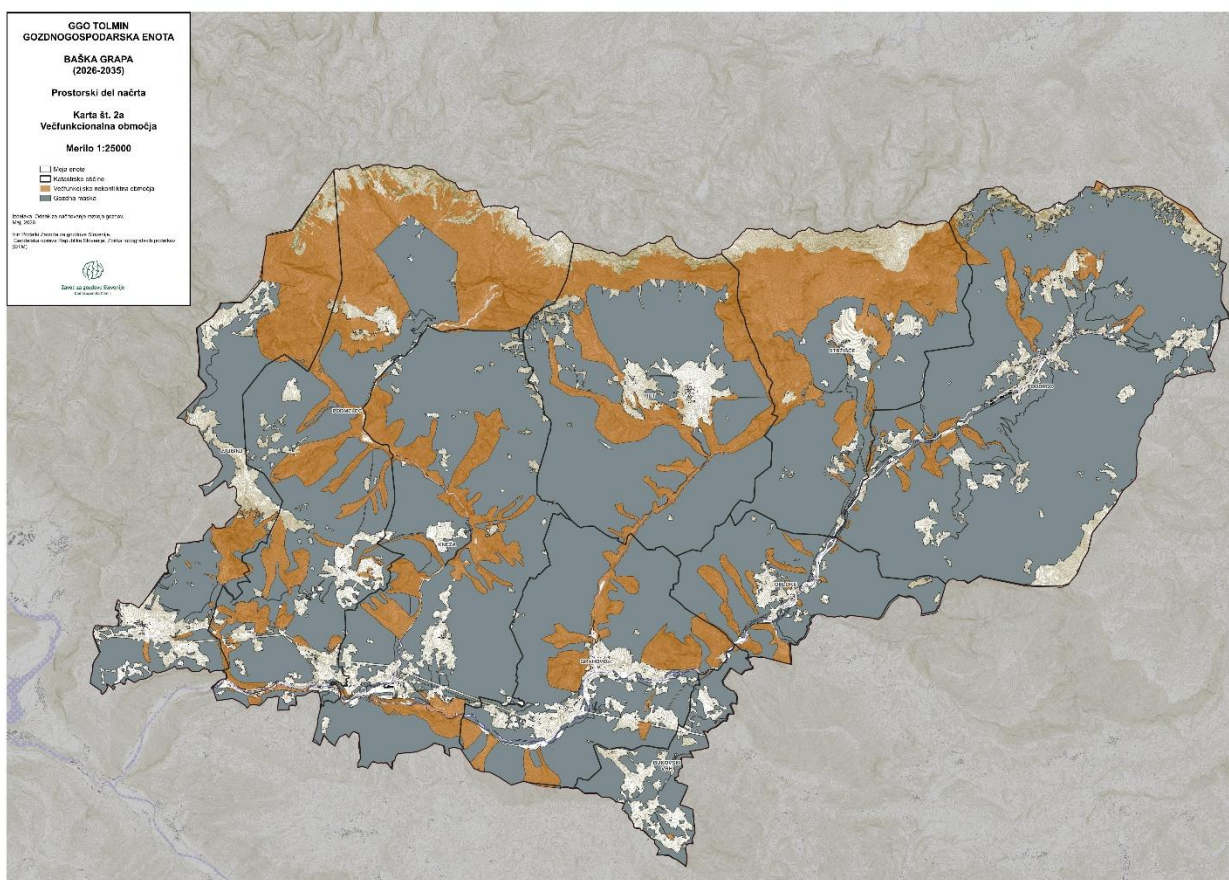
Kot **zemljišča v zaraščanju**, ki se niso določila kot gozd, so prikazane površine, ki se kot take vodijo v uradni evidenci dejanske rabe zemljišč (Vir podatkov: MKGP – uradna evidenca rabe zemljišč).

Najštevilčnejši posegi (izkrčene površine) v preteklem ureditvenem obdobju so bili zaradi kmetijstva in graditve infrastrukture. Skupna površina je, v primerjavi z drugimi GGE, majhna.

⁷⁹ Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16, 78/23 – ZUNPEOVE in 85/25).

13.2 Večfunkcionalna območja

Karta 2a: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Na karti so prikazana tista območja gozdov, na katerih je hkrati navzoča vsaj ena ekološka (vsaj 2. stopnja) in vsaj ena okolju prijazna socialna funkcija (zaščitna, raziskovalna, higiensko-zdravstvena, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

V GGE gre v glavnem za prekrivanje varovalne in zaščitne funkcije na prvi stopnji ter varovalne na prvi in biotske raznovrstnosti na drugi stopnji, kar ne povzroča konfliktov.

Preglednica: Površine gozdnega prostora, v katerem se hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Navzoče funkcije, ki se ne izključujejo	2.911,39	25,08
Ostala površina	8.697,33	74,92
Skupaj	11.608,72	100,00

Karta 2b: Območja gozdov, kjer se pričakuje oz. so možni konflikti med različnimi f. gozda

Na karti naj bi bila prikazana območja, kjer so na istem območju gozdov navzoče ekološke funkcije 1. ali 2. stopnje poudarjenosti in okolju obremenjujoče socialne funkcije (rekreacijska, turistična, poučna in obrambna funkcija), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

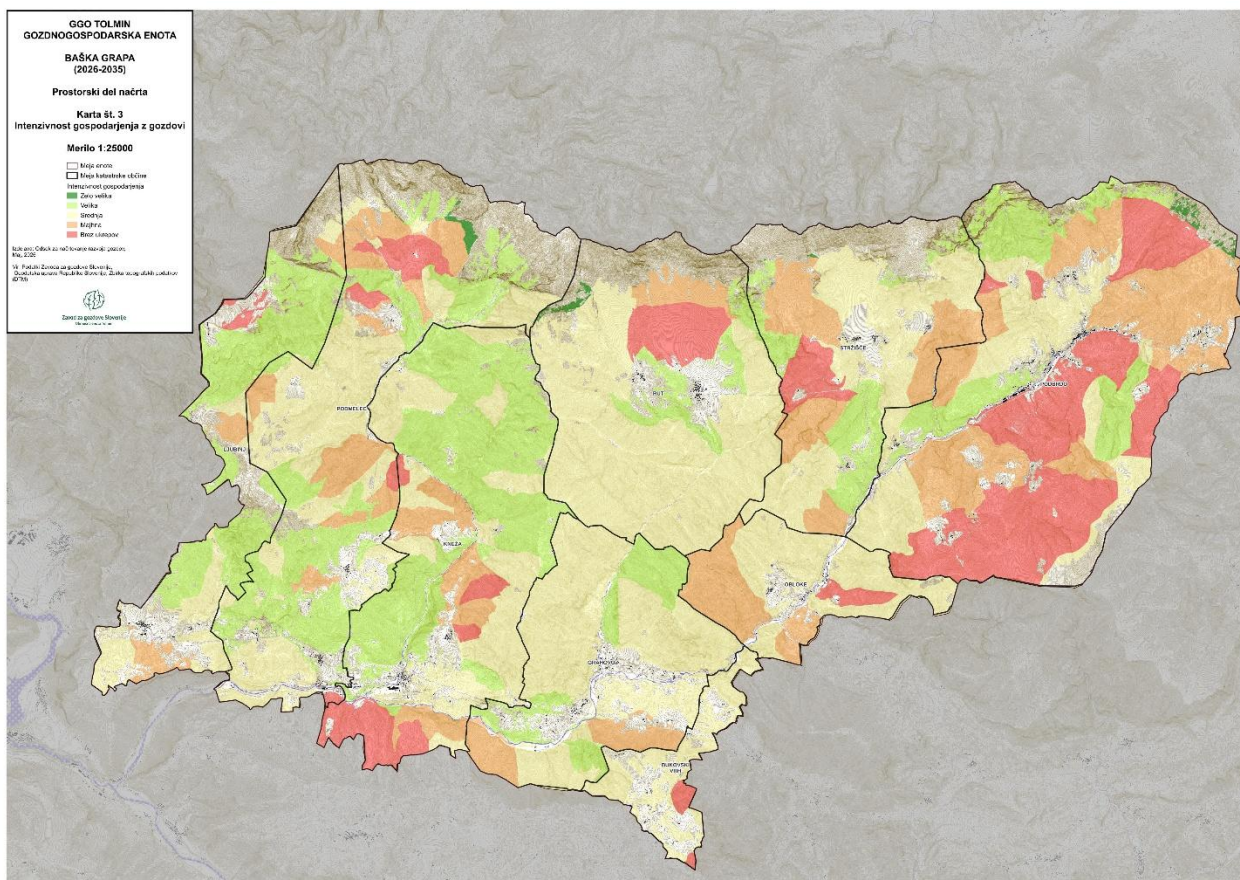
Takšnih območji v GGE ni.

Preglednica: Območja gozdov, kjer se pričakuje oz. so možni konflikti med različnimi f. gozda

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
1. območje (E1, S1)	0,00	0,00
2. območje (E1, S2)	0,00	0,00
3. območje (E2, S1)	0,00	0,00
4. območje (E2, S2)	0,00	0,00
Ostala površina	11.608,72	0,00
Skupaj	11.608,72	100,00

13.3 Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi smo določili po odsekih, pri čemer smo kot merilo upoštevali vsoto števil, ki izražajo povprečje letnega možnega (50 %) in realiziranega (50 %) poseka (oba v bruto m³ na hektar) ter povprečje dvakratnega obsega načrtovanih (50 %) in realiziranih (50 %) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- 1. zelo velika intenzivnost:** vsota obeh števil presega število 9;
- 2. velika intenzivnost:** vsota števil je od 6 do vključno 9;
- 3. srednja intenzivnost:** vsota števil je od 3 do vključno 6;
- 4. majhna intenzivnost:** vsota števil je od 0 do vključno 3;
- 5. gozdovi brez načrtovanih ukrepov.**

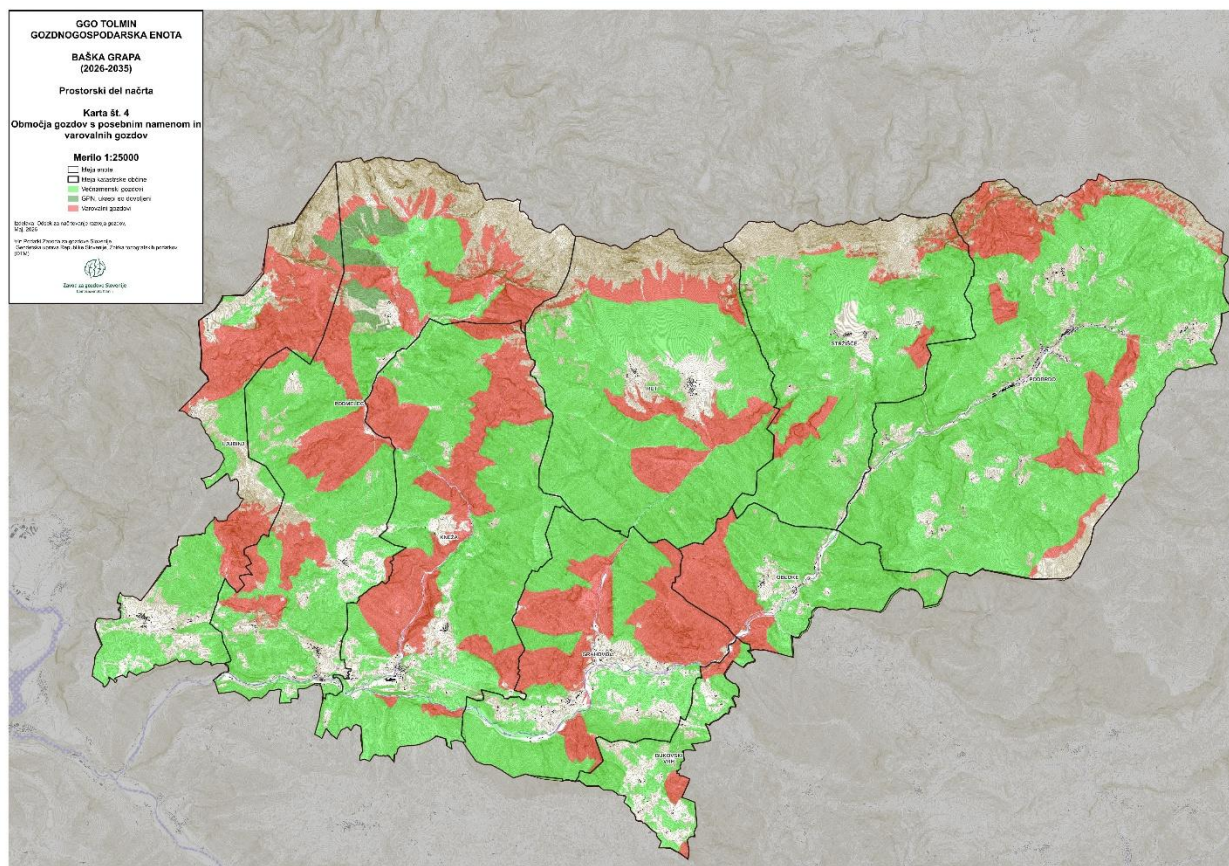
Preglednica: Območja gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Intenzivnost gosp.	Površina (ha)	Delež (%)
1 - zelo velika	1.422,46	13,49
2 - velika	1.907,97	18,10
3 - srednja	4.463,79	42,35
4 - majhna	2.713,66	25,75
5 - brez načrtovanih ukrepov	32,87	0,31
Skupaj	10.540,75	100,00

Zelo velika intenzivnost gospodarjenja z gozdovi je načrtovana na območju Prodiv, Grantarskega gozda, Slatnika in Lajnarja.

13.4 Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Na karti 4 so, tudi skladno z Uredbo (2005)⁸⁰, prikazana območja gozdov, kjer pravni režimi dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov (večnamenski gozdovi, varovalni gozdovi, GPN – ukrepi so dovoljeni).

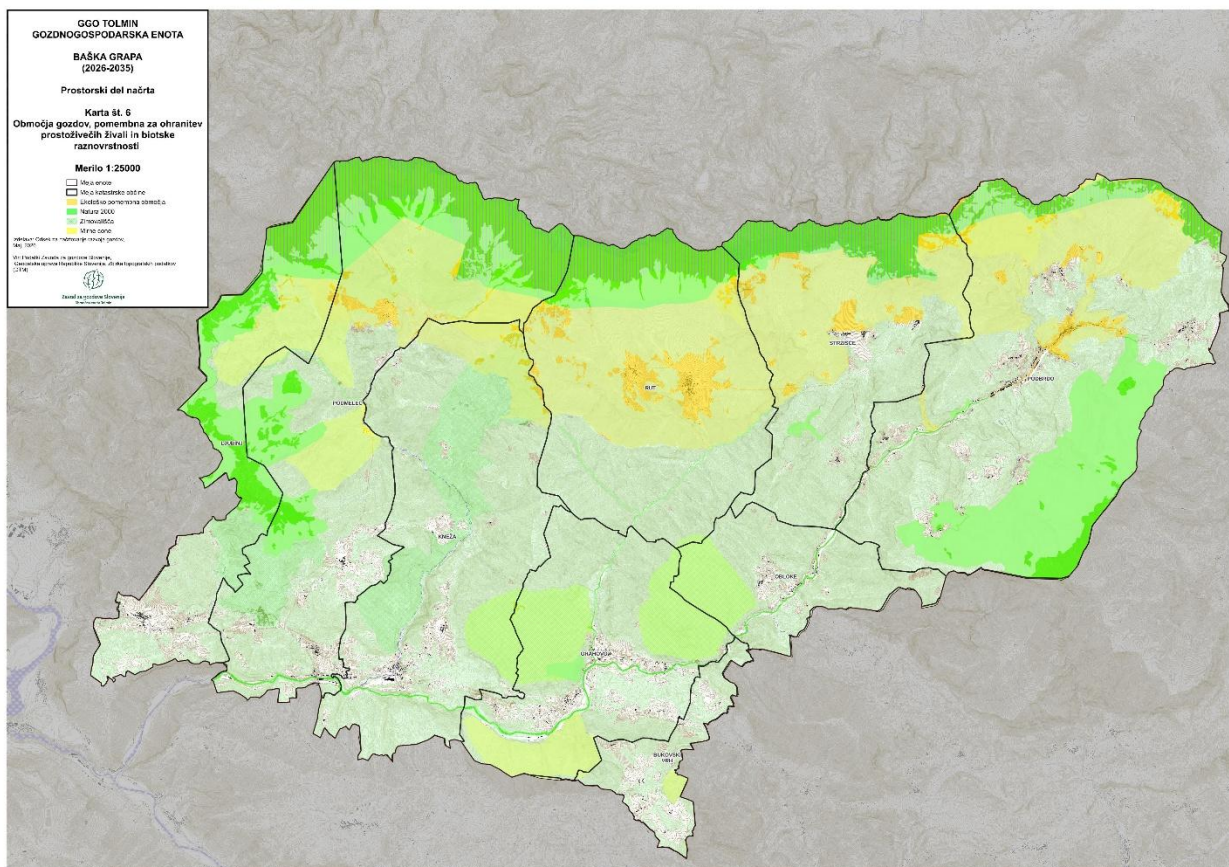
Preglednica: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v GGE

Gospodarska kategorija gozdov	Površina (ha)	Delež (%)
Večnamenski gozdovi	7.584,74	71,96
GPN, ukrepi so dovoljeni	107,68	1,02
Varovalni gozdovi	2.848,33	27,02
Skupaj	10.540,75	100,00

⁸⁰ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20).

13.5 Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Karta 6a: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

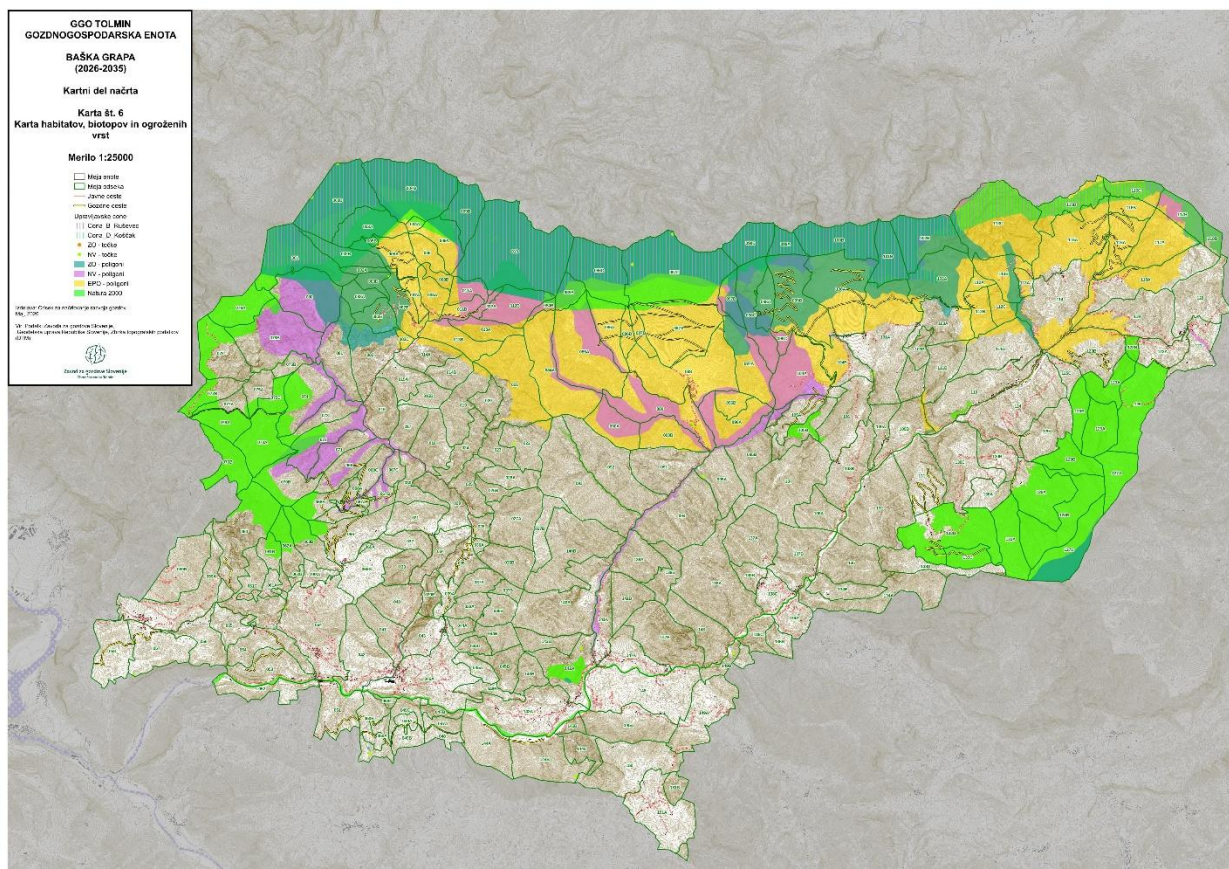
Preglednica: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Območja	Površina (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Grmišča	0,00	0,00
Zimovališča	1.867,99	17,72
Mirne cone	2.270,67	21,54
Skupaj	4.138,66	39,26

Zimovališča so predvsem prisotna pod Tolminsko – Bohinjskimi gorami in na območju Porezna. Mirne cone so večja zaokrožena območja in se nahajajo odmaknjene od glavnih prometnic in naseljenih krajev (pod Tolminsko – Bohinjskimi gorami, pod planino Temna Brda v dolini Knežce in na območju Široke drage).

13.6 Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Karta 6b: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Preglednica: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Območja	Površina v gozdu (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Cona B	1.073,50	10,18
Cona D	69,51	0,66
Naravne vrednote	1.855,06	17,60
Območje NATURA 2000	3.706,01	35,16
Območje EPO	5.224,87	49,57

V NATURO 2000 spadajo območja Julijcev, Julijskih Alp, Grahovo ob Bači, Znojile, Podbrdskalovje, Lipovšček, Slatnik, Idrijca s pritoki, Porezen.

Ekološko pomembna območja (EPO) pa so Mali vrh, Znojile, Lipovšček, Idrijca s pritoki, Podbrdo, Podbrdo-skalovje, Driselpoh, Julijske Alpe.

13.7 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Karta 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah (v kartnem delu GGN)

Po členih 83.-89. ZV-1 se za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda določi ogrožena območja zaradi:

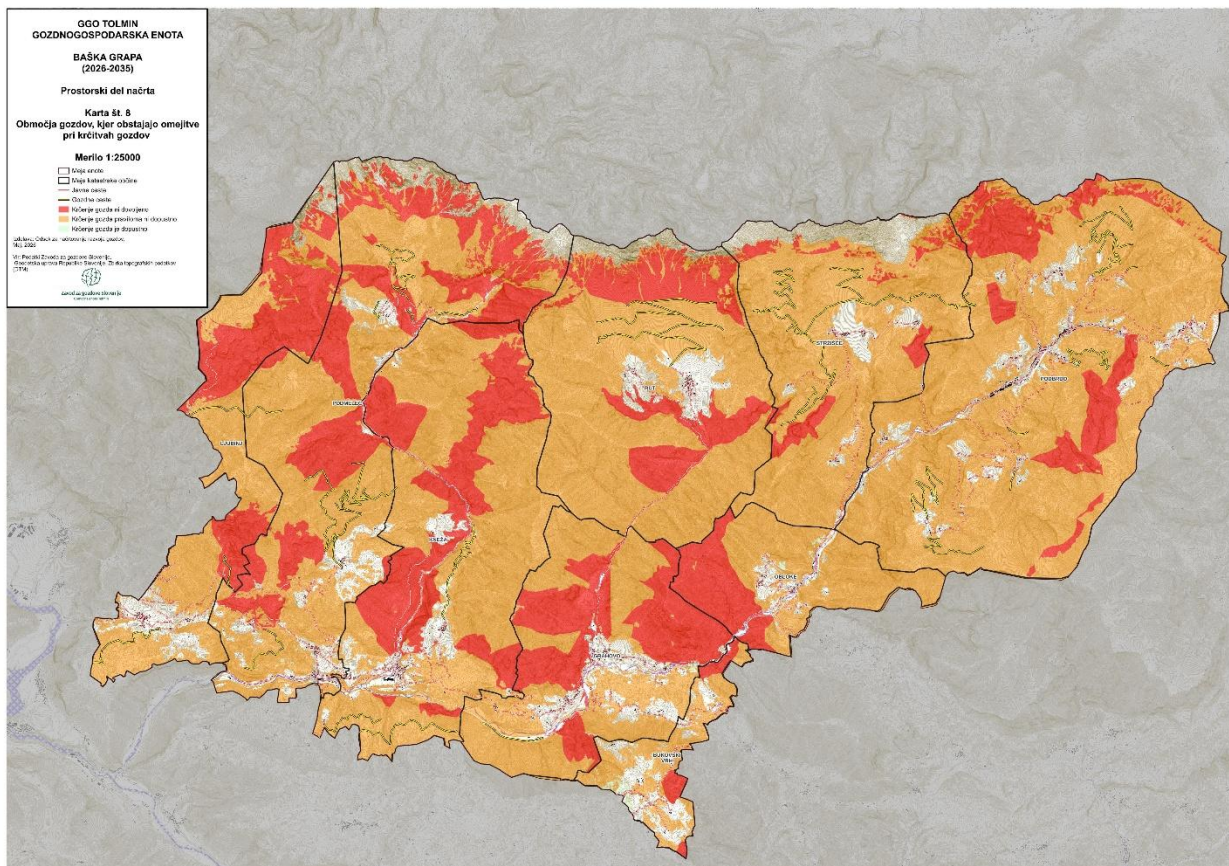
- poplav (poplavno območje),
- erozije celinskih voda in morja (erozijsko območje),
- zemeljskih ali hribinskih plazov (plazljivo območje),
- snežnih plazov (plazovito območje).

Z vidika gospodarjenja z gozdom so lahko problematična predvsem potencialna erozijska območja z zahtevnimi in strogimi ukrepi ter plazljiva območja z večjimi stopnjami verjetnosti pojavljanja plazov na erodibilni flišnati matični podlagi, zaradi česar zaslužijo posebno pozornost.

Varstvena in ogrožena območja določi Vlada RS. Pristojni minister v soglasju z ministrom, pristojnim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, podrobneje predpiše metodologijo za določanje ogroženih območij in način razvrščanja zemljišč v razrede ogroženosti

13.8 Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Karta 8: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Preglednica: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Območja	Površina (ha)	Delež (%)
Krčenje gozda ni dovoljeno	3.065,25	29,08
Krčenje gozda praviloma ni dopustno	7.475,50	70,92
Krčenje gozda je dopustno	0,00	0,00
Skupaj	10.540,75	100,00

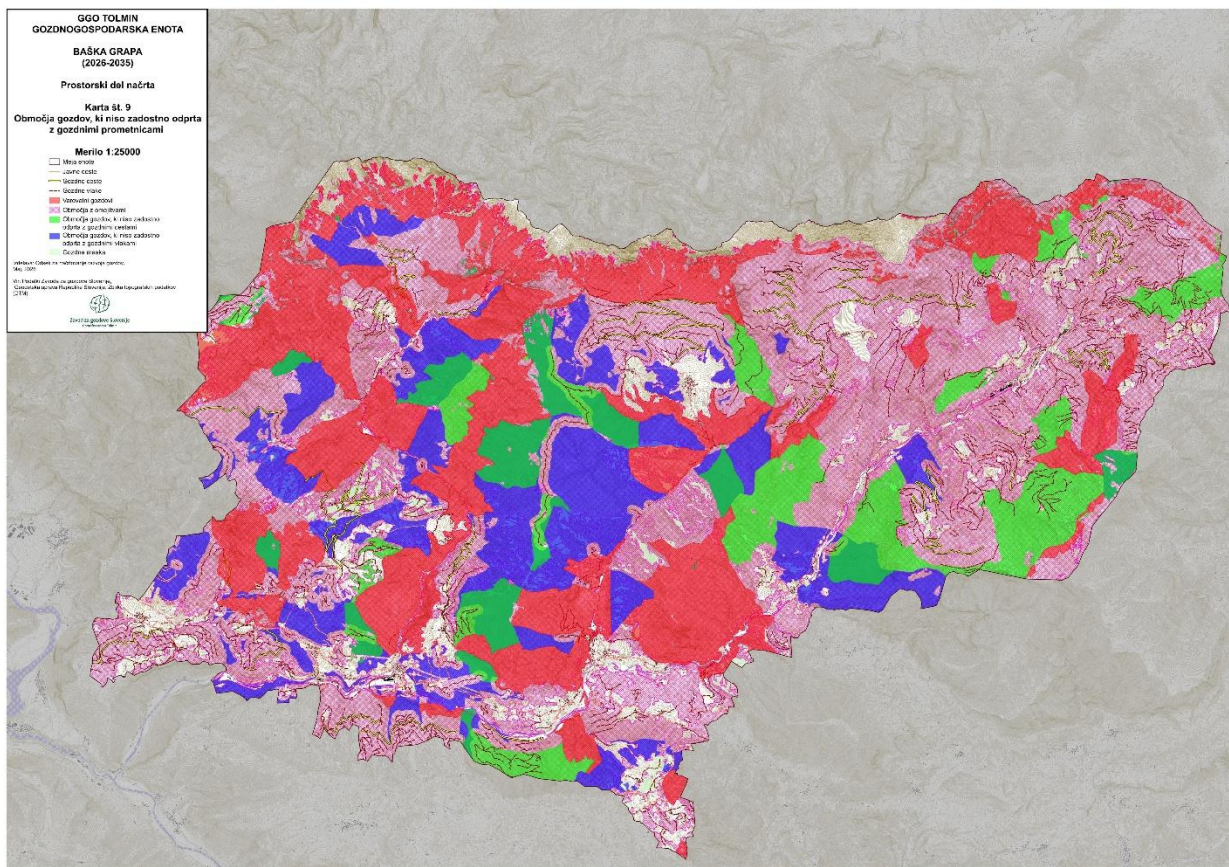
Površine, kjer **krčenje gozda ni dovoljeno**, predstavljajo varovalni gozdovi in gozdni rezervati. Površine, kjer **krčenje gozda praviloma ni dopustno**, predstavljajo zaokroženi gozdni kompleksi, gozdovi s prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij, gozdovi na območju gozdnih učnih poti in ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave. V slednjih so krčitve dopustne, v kolikor je po presoji ugotovljeno, da je krčitev sprejemljiva glede na strokovne usmeritve za zagotavljanje ustreznega habitata nekaterih zavarovanih živalskih vrst.

V skladu s 87. členom ZV-1⁸¹ je na erozijskih območjih prepovedano krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije, na plazljivih območjih pa v skladu z 88. členom ZV-1 prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč. Na takšnih zemljiščih je pred izvedbo krčitve potrebno pridobiti vodno soglasje.

⁸¹ Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdlr-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 - ZUNPEOVE).

13.9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih ureditev v gozdnem prostoru

Karta 9: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi prometnicami

Prednostna območja za gradnjo **gozdnih cest** so določena v tistih odsekih, kjer je pravilna razdalja večja od 600 m, možni posek večji od 5 m³/ha/letno in intenzivnost gospodarjenja vsaj srednja.

Skupna površina območja je 1.598,84 ha.

Prednostna območja za gradnjo **gozdnih vlak** so določena v tistih odsekih kjer je naklon manjši od 35 stopinj, delež odprtosti odseka manjši od 75 % in možni posek večji od 4 m³/ha/letno.

Skupna površina območja je 2.318,08 ha.